

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

64 metai

2021 m. gegužės 12 d.

Turinys

I Įstatymo galią turintys teisės aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 ⁽¹⁾ 1
- ★ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/696, kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 bei (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES 69
- ★ 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/697, kuriuo įsteigiamas Europos gynybos fondas ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1092 ⁽¹⁾ 149

II Ne teisėkūros procedūra priimami aktai

SPRENDIMAI

- ★ 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/698 dėl pagal Sąjungos kosmoso programą diegiamų, eksploatuojamų ir naudojamų sistemų ir paslaugų, galinčių turėti įtakos Sąjungos saugumui, saugumo, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/496/BUSP 178

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

I

(Istatymo galią turintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2021/695

2021 m. balandžio 28 d.

kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį, 182 straipsnio 1 dalį, 183 straipsnį ir 188 straipsnio antrą pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos tikslas – stiprinti savo mokslo ir technologijų bazes tvirtinant Europos mokslinių tyrimų erdvę (EMTE), kurioje tyrėjai, mokslinės žinios ir technologijos judėtų laisvai, ir skatinant ją tapti konkurencingesne, be kita ko, jos pramonės sektoriuje, kartu skatinant visą mokslinių tyrimų ir inovacijų (MTI) veiklą, kad būtų įgyvendinti Sąjungos strateginiai prioritetai, kurių galutinis tikslas yra propaguoti taiką, Sąjungos vertybes ir jos tautų gerovę;
- (2) kad siekiant šio bendro tikslo būtų užtikrintas mokslinis, technologinis, ekonominis, aplinkos ir socialinis poveikis ir būtų kuo labiau padidinta Sąjungos investicijų į MTI pridėtinė vertė, Sąjunga turėtų investuoti į MTI įgyvendindama bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“(2021–2027 m.) (toliau – Programa). Programa turėtų būti remiamas aukštos kokybės ir pažangių žinių bei aukštos kokybės technologijų kūrimas, geresnė sklaida ir perdavimas Sąjungoje, pritraukiami talentai visais lygmenimis ir prisidedama prie visapusiško Sąjungos talentų potencialo įtraukimo, lengvinami bendradarbiavimo ryšiai ir didinamas MTI poveikis plėtojant, remiant ir įgyvendinant įvairių krypčių Sąjungos politiką, remiamas ir stiprinamas novatoriškų ir tvarių sprendimų įsisavinimas ir diegimas Sąjungos ekonomikoje, visų pirma mažosiose ir vidutinėse įmonėse (MVĮ) ir visuomenėje, sprendžiami pasauliniai uždaviniai, be kita ko, susiję su klimato kaita ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslais (DVT), kuriamos darbo vietos, skatinamas ekonomikos augimas, skatinamas Sąjungos pramonės konkurencingumas ir didinamas Sąjungos patrauklumas MTI srityje. Programa turėtų būti skatinamos visų rūšių inovacijos, įskaitant proveržio inovacijas, taip pat skatinama rinkoje diegti novatoriškus sprendimus ir užtikrinami optimalūs tokių investicijų rezultatai, kad būtų daromas didesnis poveikis sustiprintoje EMTE;

⁽¹⁾ OL C 62, 2019 2 15 p. 33 ir OL C 364, 2020 10 28, p. 124.

⁽²⁾ OL C 461, 2018 12 21 p. 79

⁽³⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2021 m. kovo 16 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). ... m. ... d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

- (3) Programa turėtų būti nustatyta Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2020/2093 ⁽⁴⁾ nustatytos 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) laikotarpiui, nedarant poveikio Tarybos reglamente (ES) 2020/2094 ⁽⁵⁾ nustatytiems terminams;
- (4) Programa turėtų būti padedama didinti viešąsias ir privačias investicijas į MTI valstybėse narėse, taip padedant pasiekti bendrą bent 3 % Sąjungos bendrojo vidaus produkto (BVP) investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą tikslą. Siekiant to tikslo reikėtų užtikrinti, kad valstybės narės ir privatusis sektorius papildytų šią Programą savo sustiprintais investicijų veiksmis, skirtais mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų sritims;
- (5) siekiant įgyvendinti Programos tikslus ir kartu laikantis pažangumo principo, Programa turėtų būti siekiama stiprinti, be kita ko, bendradarbiavimo ryšius Europoje ir taip padėti mažinti MTI atotrūkį;
- (6) siekiant padėti pasiekti Sąjungos politikos tikslus, pagal šią Programą remiama veikla turėtų, kai aktualu, būti grindžiama inovacijoms palankiu reglamentavimu ir skatinti nustatyti toki reglamentavimą, laikantis inovacijų principo, kad būtų remiamas spartesnis ir intensyvesnis Sąjungos didelio masto žinių turto transformavimas į inovacijas;
- (7) atvirojo mokslo, atvirųjų inovacijų ir atvirumo pasauliui koncepcijomis turėtų būti užtikrintas Sąjungos investicijų į MTI pažangumas ir poveikis, kartu apsaugant Sąjungos interesus;
- (8) atvirasis mokslas, įskaitant atvirąją prieigą prie mokslinių publikacijų ir mokslinių tyrimų duomenų, taip pat optimali žinių sklaida ir naudojimas jomis, gali padėti gerinti mokslo kokybę ir didinti jo poveikį bei naudą. Jie taip pat gali padėti sparčiau tobulinti žinias užtikrinant, kad jos taptų patikimesnės, efektyvesnės, tikslesnės ir geriau suprantamos visuomenei, taip pat padėtų spręsti visuomenės uždavinius. Turėtų būti nustatytos nuostatos, kuriomis būtų užtikrinta, kad naudos gavėjai suteiktų atvirąją prieigą prie recenzuojamų mokslinių publikacijų. Be to, turėtų būti užtikrinta, kad naudos gavėjai suteiktų atvirąją prieigą prie mokslinių tyrimų duomenų, laikantis principo „atvira, kiek įmanoma, ir uždara, kiek būtina“, kartu užtikrinant galimybę taikyti išimtis atsižvelgiant į teisėtus naudos gavėjų interesus. Daugiau dėmesio visų pirma reikėtų skirti atsakingam mokslinių tyrimų duomenų tvarkymui – šis procesas turėtų atitikti surandamumo, prieinamumo, sąveikumo ir pakartotinio naudojimo principus (angl. FAIR principai), visų pirma integruojant duomenų tvarkymo planus. Kai tinkama, naudos gavėjai turėtų naudotis Europos atvirojo mokslo debesijos (EOSC) ir Europos duomenų infrastruktūros teikiamomis galimybėmis ir vadovautis kitais atvirojo mokslo principais ir praktika. Visuose asociacijos ir bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis turėtų būti skatinamas abipusiškumas atvirajame moksle;
- (9) Programos naudos gavėjai, ypač MVĮ, turi būti skatinami pasinaudoti atitinkamomis esamomis Sąjungos priemonėmis, pavyzdžiui, Europos intelektinės nuosavybės teisių pagalbos tarnyba, remiančia MVĮ ir kitus Programos dalyvius siekiant ir apsaugoti, ir ginti jų intelektinės nuosavybės teises;
- (10) Programos koncepcija ir projektas turėtų padėti patenkinti poreikį visoje Sąjungoje sukurti remiamos veiklos kritinę masę, skatinant visų valstybių narių kompetencija pagrįstą dalyvavimą ir vykdant bendradarbiavimą tarptautiniu lygmeniu, vadovaujantis Darnaus vystymosi darbotvarke iki 2030 m. (toliau – Darbotvarkė iki 2030 m.), DVT ir Paryžiaus susitarimu, priimtu pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas) ⁽⁶⁾. Programos įgyvendinimas turėtų padėti siekti DVT ir sustiprinti Sąjungos bei jos valstybių narių išipareigojimą nuosekliai ir integruotai įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir užtikrinti tris jos aspektus – ekonominį, socialinį ir aplinkos;
- (11) pagal Programą remiama veikla turėtų padėti įgyvendinti Sąjungos tikslus, prioritetus ir tarptautinius išipareigojimus;

⁽⁴⁾ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa (OL L 433I, 2020 12 22, p. 11).

⁽⁵⁾ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (OL L 433I, 2020 12 22, p. 23).

⁽⁶⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

- (12) Programa turėtų gauti naudos iš papildomumo su esamomis atitinkamomis Europos MTI veiksmų gairėmis ir strategijomis, taip pat, kai aktualu, bendriems Europos interesams svarbiais projektais, jei Programos strateginiuose planuose yra nustatyti susiję MTI poreikiai;
- (13) Programa turėtų būti užtikrintas viešojo finansavimo skaidrumas ir atskaitomybė MTI projektuose, taip apsaugant viešąjį interesą;
- (14) Programa turėtų būti remiama MTI veikla socialinių ir humanitarinių mokslų (SHM) srityje. Tai apima mokslinių žinių tobulinimą toje srityje ir naudojimąsi SHM srities išvalgomis ir pažanga siekiant padidinti Programos ekonominį ir socialinį poveikį. Veiklos srityje „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“ SHM aspektai turėtų būti visapusiškai integruoti į visas veiksmų grupes. Be SHM skatinimo projektuose, šių mokslų aspektų integravimas į projektus turėtų būti remiamas, kai tinkama, į ekspertų komitetus ir vertinimo komisijas įtraukiant išorės nepriklausomus SHM sričių ekspertus, taip pat laiku atliekant SHM aspektų stebėseną finansuojamuose mokslinių tyrimų veiksmuose ir teikiant atitinkamas ataskaitas. Visų pirma visoje Programoje turėtų būti stebimas SHM aspektų integravimo mastas;
- (15) atsižvelgiant į visoje Sąjungoje dalyvaujančių MTI bendruomenių pobūdį, vykdomos veiklos rūšis ir tikslus, taip pat į siekiamą daryti poveikį, įgyvendinant Programą turėtų būti išlaikoma pusiausvyra tarp, iš vienos pusės, mokslinių tyrimų ir, iš kitos pusės, inovacijų, taip pat tarp finansavimo, grindžiamo principais „iš apačios į viršų“ (orientuoto į tyrėjus arba novatorius) ir „iš viršaus į apačią“ (nustatomo remiantis strategiškai apibrėžtais prioritetais), pusiausvyra. Atitinkamų Programos dalių, kurių visos padeda siekti visų bendrojo ir konkrečių Programos tikslų, įgyvendinimo metodas turėtų būti pasirenkamas atsižvelgiant į tų veiksmų derinį;
- (16) Programos dalies „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ komponentui „Dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas“ skiriamas bendras biudžetas turėtų sudaryti ne mažiau kaip 3,3 % bendro Programos biudžeto ir turėtų būti daugiausia skirtas dalyvių skaičių didinančiose šalyse įsisteigusiems teisės subjektams;
- (17) kompetencijos iniciatyvomis turėtų būti siekiama stiprinti MTI pažangumą reikalavimus atitinkančiose valstybėse, įskaitant, paramą mokymui siekiant tobulinti MTI valdymo įgūdžius, apdovanojimus, inovacijų ekosistemų stiprinimą ir MTI tinklų kūrimą, be kita ko, remiantis Sąjungos finansuojamais mokslinių tyrimų infrastruktūros objektais. Pareiškėjai turėtų aiškiai parodyti, kad projektai yra susiję su nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis MTI strategijomis, kad galėtų kreiptis dėl finansavimo pagal Programos dalies „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ komponentą „Dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas“;
- (18) siekiant sudaryti galimybę suteikti spartesnę, principu „iš apačios į viršų“ grindžiamą galimybę gauti finansavimą mažiems bendradarbiaujantiems konsorciumams, įgyvendinantiems veiksmus, apimančius veiklą nuo fundamentinių mokslinių tyrimų atlikimo iki taikymo rinkoje, MTI veiksams turėtų būti galima taikyti skubią procedūrą, kai laikotarpis iki dotacijos suteikimo turėtų neviršyti šešių mėnesių;
- (19) pagal Programą turėtų būti teikiama parama visais MTI etapais, ypač bendradarbiavimu grindžiamiems projektams, ir atitinkamai misijoms ir Europos partnerystėms. Fundamentiniai moksliniai tyrimai yra viena iš svarbiausių vertybių ir svarbi sąlyga siekiant padidinti Sąjungos galimybes pritraukti geriausių mokslininkų, kad ji taptų pasauliniu kompetencijos centru. Programoje reikėtų užtikrinti fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų pusiausvyrą. Tą pusiausvyrą suderinus su inovacijomis, bus remiamas Sąjungos ekonomikos konkurencingumas, augimas ir darbo vietų kūrimas;
- (20) iš faktinių duomenų galima spręsti, kad visapusiškos įvairovės užtikrinimas yra labai svarbus veiksnys siekiant mokslo kompetencijos, nes įvairovė mokslui yra naudinga. Įvairovė ir įtrauktis prisideda prie bendradarbiavimu grindžiamų MTI pažangumo: tarpdalykinis, sektorių bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas visoje EMTE padeda užtikrinti geresnius mokslinius tyrimus ir kokybiškesnius projektų pasiūlymus, gali lemti intensyvesnį įsivavinimo visuomenėje mastą ir gali paskatinti inovacijų teikiamą naudą, taip sudarant sąlygas Europai daryti pažangą;
- (21) siekiant kuo labiau padidinti Programos poveikį, išskirtinį dėmesį reikėtų skirti daugiadalykiams, tarpdalykiams ir su kitomis sritimis susijusiems metodams, nes tai yra pagrindiniai didelės mokslinės pažangos elementai;

- (22) pagal veiklos sritį „Pažangus mokslas“ vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų būti nustatoma atsižvelgiant į mokslo poreikius ir galimybes ir ja turėtų būti skatinama mokslinė kompetencija. Mokslinių tyrimų darbotvarkė turėtų būti nustatoma palaikant glaudžius ryšius su mokslo bendruomene ir joje turėtų būti, be kita ko, akcentuojamas naujų MTI srities talentingų darbuotojų ir pradedančių tyrėjų pritraukimas, kartu stiprinant EMTE, vengiant protų nutekėjimo ir skatinant protų apykaitą;
- (23) pagal Programą Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų būti remiamos pritraukiant talentingiausius ir geriausių įgūdžių turinčius darbuotojus, atsižvelgiant į tai, kad egzistuoja itin intensyvi tarptautinė konkurencija;
- (24) siekiant užtikrinti kuo didesnę integravimą visose atitinkamose teminėse srityse, kartu užtikrinant Sąjungai aukštą ir tvarų poveikio lygį naudojamų išteklių atžvilgiu, veiklos sritis „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“ turėtų būti grindžiama MTI veiksmų grupėmis. Taip būtų skatinamas tarpdalykinis, tarpsektorinis, įvairias politikos sritis aprėpiantis ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas siekiant DVT, laikantis Darbotvarkės iki 2030 m. bei Paryžiaus susitarimo principų ir siekiant užtikrinti Sąjungos pramonės konkurencingumą šiame procese. Organizavus didelio užmojo, plataus masto iniciatyvas MTI misijų forma būtų sudaryta galimybė Programa užtikrinti transformatyvų ir sisteminių poveikį visuomenei siekiant DVT, taip pat vykdant tarptautinį bendradarbiavimą ir mokslo diplomatiją. Toje veiklos srityje vykdoma veikla turėtų apimti įvairiausių MTI veiklą, siekiant užtikrinti, kad Sąjunga išliktų pažangiausia strategiškai apibrėžtose prioritetinėse srityse;
- (25) veiksmų grupė „Kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė“ turėtų būti svariai prisidėta prie mokslinių tyrimų dėl kultūros ir kūrybos sektorių, be kita ko, dėl Sąjungos kultūros paveldo, ir visų pirma sudarytos sąlygos kurti Europos kultūros paveldo bendradarbiaujamąją erdvę;
- (26) visapusiškas ir laiku vykdomas visų rūšių pramonės, nuo pavienių verslininkų ir MVĮ iki stambių įmonių, įtraukimas į Programą labai padėtų įgyvendinti Programos tikslus, ypač kurti Sąjungoje tvarias darbo vietas ir užtikrinti tvarų ekonomikos augimą. Toks pramonės sektoriaus išitraukimas turėtų reikšti, kad dalyvavimo įgyvendinant remiamus veiksmus lygis bent jau atitiks dalyvavimo įgyvendinant veiksmus pagal bendrąją programą „Horizontas 2020“, sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1291/2013 ⁽⁷⁾, lygį;
- (27) Programos veiksmais būtų svariai prisidedama siekiant išnaudoti Sąjungos strateginių sektorių, įskaitant bazines didelio poveikio technologijas, atspindinčias Sąjungos pramonės politikos strategijos tikslus, potencialą;
- (28) daugiašalėmis suinteresuotųjų subjektų, įskaitant pilietinę visuomenę ir pramonės sektorių, konsultacijomis turėtų būti prisidedama prie strateginio planavimo metu nustatytų perspektyvų ir prioritetų. Atsižvelgiant į tai, turėtų būti rengiami periodiniai strateginiai MTI planai, tvirtinami priimant įgyvendinimo aktus, siekiant parengti darbo programų turinį;
- (29) siekiant finansuoti konkretų veiksma, darbo programoje turėtų būti atsižvelgiama į konkrečių ankstesnių projektų rezultatus ir į mokslo, technologijų ir inovacijų padėtį nacionaliniu, Sąjungos ir tarptautiniu lygmenimis ir į atitinkamus politikos, rinkos ir visuomeninius pokyčius;
- (30) svarbu remti Sąjungos pramonę, kad ji inovacijų, skaitmeninimo ir poveikio klimatui neutralumo srityse išliktų arba taptų pasaulio lydere, visų pirma investuojant į bazines didelio poveikio technologijas, kuriomis bus grindžiamas ateities verslas. Programos veiksmais turėtų būti sprendžiamos rinkos nepakankamumo arba nepakankamų investicijų problemos, proporcingai ir skaidriai skatinamos investicijos nedubliuojant ar neišstumiant privačiojo finansavimo, be to, šie veiksmai turėtų suteikti aiškią Europos pridėtinę vertę ir užtikrinti viešųjų investicijų grąžą. Taip bus užtikrinamas Programos veiksmų ir Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių suderinamumas siekiant skatinti inovacijas ir išvengti nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje;

⁽⁷⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriamas bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB (OL L 347, 2013 12 20, p. 104).

- (31) įgyvendinant Programą turėtų būti integruotai remiami MTI, laikantis visų atitinkamų Pasaulio prekybos organizacijos sistemos nuostatų. Mokslinių tyrimų, įskaitant eksperimentinę plėtrą, sąvoka turėtų būti naudojama remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtu Fraskacio vadovu, o inovacijų sąvoka – EBPO ir Eurostato parengtu Oslo vadovu, kuriame vadovaujama plačiu požiūriu, aprėpiančiu socialines inovacijas ir dizainą. Kaip ir programoje „Horizontas 2020“, klasifikuojant technologinius mokslinius tyrimus, produktų kūrimą ir parodomąją veiklą ir kvietimuose teikti pasiūlymus nustatant tinkamų veiksmų rūšis, ir toliau turėtų būti atsižvelgiama į EBPO pateiktas technologinės parengties lygio (TPL) apibrėžtis. Dotacijos neturėtų būti skiriamos veiksams, kai veikla viršija aštuntą technologinės parengties lygį. Konkretaus kvietimo teikti pasiūlymus pagal veiklos sritį „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“ atžvilgiu darbo programoje turėtų būti galima numatyti galimybę skirti dotacijas didelio masto produktų patvirtinimui ir rinkos kartotei;
- (32) prie kosmoso srities tikslų Programa turėtų būti prisidedama tokiu išlaidų lygiu, kuris bent jau proporcingai atitiktų programos „Horizontas 2020“ išlaidas;
- (33) 2018 m. sausio 11 d. Komisijos komunikate „Programos „Horizontas 2020“ laikotarpio vidurio vertinimas. Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų poveikio didinimas“, 2017 m. birželio 13 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo vertinimo atsižvelgiant į jos tarpinį įvertinimą ir pasiūlymą dėl Devintosios bendrosios programos (*) ir 2017 m. gruodžio 1 d. Tarybos išvadose „Nuo programos „Horizontas 2020“ tarpinio vertinimo link devintosios bendrosios programos“ pateikiama su šia Programa, įskaitant dalyvavimo ir sklaidos taisykles, susijusių rekomendacijų. Tose rekomendacijose remiamasis patirtimi, įgyta įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, ir Sąjungos institucijų ir suinteresuotųjų subjektų pateikta informacija. Tos rekomendacijos, be kita ko, yra šios: pasiūlyti priemonių, kuriomis būtų skatinama protų apykaita ir sudaromos palankesnės sąlygos užtikrinti MTI tinklų atvirumą investuoti su didesniu užmoju, kad būtų sukurta kritinė masė ir kuo labiau padidintas poveikis; remti proveržio inovacijas; teikti pirmenybę Sąjungos investicijoms į MTI didelės pridėtinės vertės srityse, visų pirma orientuojantis į misijas, visapusiškai laiku įtraukiant gerai informuotus piliečius ir rengiant plataus masto informavimo kampanijas; racionalizuoti Sąjungos finansavimo tvarką siekiant visapusiškai panaudoti MTI potencialą, įskaitant mokslinių tyrimų infrastruktūras visoje Sąjungoje, kaip antai supaprastinant įvairias Europos partnerystės iniciatyvas ir bendro finansavimo schemas; plėtoti didesnę ir konkrečią įvairių Sąjungos finansavimo priemonių sinergiją, visų pirma pašalinant papildomumo neužtikrinančią intervencijos logiką ir sumažinant įvairaus finansavimo ir kitų taisyklių sudėtingumą, taip pat siekiant padėti sutelkti Sąjungoje neišnaudojamą MTI potencialą; stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir didinti atvirumą dalyviams iš trečiųjų valstybių; ir tęsti paprastinimą remiantis programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo patirtimi;
- (34) atsižvelgiant į tai, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas įvairių sričių Sąjungos politikos koordinavimui ir papildomumui, Programa turėtų būti siekiama užtikrinti sinergiją su kitomis Sąjungos programomis: nuo projektų rengimo ir strateginio planavimo iki projektų atrankos, valdymo, komunikacijos, rezultatų sklaidos ir naudojimosi jais, taip pat stebėsenos, audito ir valdymo. Kalbant apie MTI veiklos finansavimą, sinergija turėtų būti tokia, kad būtų galima kuo labiau suderinti taisykles, įskaitant išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles. Siekiant išvengti Sąjungos finansavimo kartojimosi bei dubliavimosi, didinti jo svertą poveikį ir mažinti administracinę našą pareiškėjams ir naudos gavėjams, turėtų būti galima sinergiją skatinti pirmiausia alternatyviu, mišriu bei kaupiamuoju finansavimu ir išteklių perkėlimu;
- (35) vadovaujantis Reglamentu (ES) 2020/2094 ir neviršijant jame skirtų išteklių, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės pagal Programą turėtų būti įgyvendinamos siekiant reaguoti į precedento neturinčias COVID-19 krizės pasekmes. Tokie papildomi išteklių turėtų būti naudojami taip, kad būtų užtikrintas Reglamente (ES) 2020/2094 numatytų terminų laikymasis. Tokie papildomi išteklių turėtų būti skiriami tik MTI skirtiems veiksams, kuriais reaguojama į COVID-19 krizės padarinius, visų pirma į jos ekonomines, socialines ir visuomenines pasekmes;
- (36) siekiant, kad Sąjungos finansavimas darytų kuo didesnę poveikį ir kuo veiksmingiau padėtų siekti Sąjungos politikos tikslų ir vykdyti jos išpareigojimus, Sąjunga turėtų galėti sudaryti Europos partnerystes su privačiojo ir (arba) viešojo sektoriaus partneriais. Tokie partneriai, be kita ko, yra pramonės subjektai, MVĮ, universitetai, mokslinių tyrimų organizacijos, MTI srities suinteresuotieji subjektai, įstaigos, kurioms vietos, regiono, nacionaliniu arba tarptautiniu lygmeniu pavesta teikti viešąsias paslaugas, arba pilietinės visuomenės organizacijos, įskaitant fondus ir nevyriausybinės organizacijas (NVO), kurie remia ir (arba) vykdo MTI veiklą, su sąlyga, kad norimą poveikį galima pasiekti veiksmingiau palaikant partnerystės ryšius nei imantis veiksmų vien tik Sąjungos lygmeniu;

(*) OL C 331, 2018 9 18, p. 30.

- (37) priklausomai nuo valstybės narės sprendimo, turėtų būti įmanoma tuos įnašus pagal programas, bendrai finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), Europos jūrų reikalų, žuvininkystės ir žemės ūkio fondo (EJRŽŽŪF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, laikyti dalyvaujančios valstybės narės įnašu Europos partnerystėms pagal Programą. Tačiau ta galimybė neturėtų daryti poveikio būtinybei laikytis visų tiems įnašams taikytinų nuostatų, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienuų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės taisyklės (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas 2021–2027 metams) ir konkreitiems fondams skirtuose reglamentuose;
- (38) Programa turėtų būti stiprinamas Europos partnerystės subjektų ir privačiojo ir (arba) viešojo sektoriaus partnerių bendradarbiavimas tarptautiniu lygmeniu, be kita ko, šiuo tikslu sujungiant MTI programas ir tarpvalstybines investicijas į MTI ir taip asmenims bei įmonėms užtikrinant abipusę naudą, kartu garantuojant, kad Sąjunga galėtų ginti savo interesus strateginėse srityse;
- (39) ateities ir besiformuojančių technologijų (ABT) pavyzdinės iniciatyvos pasirodė esanti veiksminga ir efektyvi priemonė, nes bendromis ir suderintomis Sąjungos ir jos valstybių narių pastangomis visuomenei buvo suteikta naudos. Veikla, vykdoma pagal ABT pavyzdines iniciatyvas, susijusias su grafenu, žmogaus smegenų projektu ir kvantinėmis technologijomis, ir remiama pagal programą „Horizontas 2020“, bus toliau remiama pagal Programą skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus, numatytus darbo programoje. Pagal programos „Horizontas 2020“ ABT pavyzdinių iniciatyvų dalį remiami parengiamieji veiksmai bus naudingi pagal Programą vykdomame strateginiame planavime ir suteikti informacijos dirbant misijų, bendro finansavimo ir (arba) bendro programavimo Europos partnerystės ir įprastinių kvietimų teikti pasiūlymus srityse;
- (40) Jungtinis tyrimų centras (JRC) ir toliau turėtų viso politikos ciklo metu teikti nepriklausomus vartotojų interesus atitinkančius mokslinius duomenis ir techninę paramą Sąjungos politikai. Tiesioginiai JRC veiksmai turėtų būti įgyvendinami lanksčiai, efektyviai ir skaidriai, atsižvelgiant į Sąjungos politikos poreikius ir atitinkamus JRC naudotojų poreikius ir užtikrinant Sąjungos finansinių interesų apsaugą. JRC ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius;
- (41) veiklos srityje „Novatoriška Europa“ turėtų būti nustatyta integruotos paramos verslininkų poreikiams ir verslumui teikimo priemonių, kuriomis būtų siekiama įgyvendinti ir sparčiau diegti proveržio inovacijas sparčiam rinkos augimui užtikrinti, taip pat skatinti Sąjungos strateginį savarankiškumą, kartu išlaikant ekonomikos atvirumą. Turėtų būti užtikrintas vieno langelio principas siekiant pritraukti ir remti visų rūšių novatorius ir novatoriškas įmones, pavyzdžiui, MVĮ, įskaitant startuolius, o išimtiniais atvejais ir mažas vidutinės kapitalizacijos įmones, turinčias potencialą laipsniškai plėsti veiklą Sąjungos bei tarptautiniu lygmenimis. Šioje veiklos srityje turėtų būti greitai, lanksčiomis sąlygomis siūloma dotacijų ir bendrai finansuojamų investicijų, be kita ko, kartu su privačiais investuotojais. Tų tikslų turėtų būti siekiama įsteigiant Europos inovacijų tarybą (toliau – EIC). Šioje veiklos srityje taip pat turėtų būti remiamas Europos inovacijos ir technologijos institutas (toliau – EIT) ir apskritai Europos inovacijų ekosistemos, visų pirma palaikant Europos partnerystes su nacionaliniais ir regioniniais inovacijas remiančiais subjektais;
- (42) pagal šį reglamentą, ypač kalbant apie EIC vykdomą veiklą, startuolis turėtų būti suprantamas kaip MVĮ pradiniam gyvavimo ciklo etape, įskaitant tas, kurios sukurtos kaip universitetų mokslinių tyrimų atžalinės įmonės, kurios tikslas – novatoriški sprendimai bei atitinkamo masto verslo modelis ir kuri yra savarankiška, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB^(*) priedo 3 straipsnyje; vidutinės kapitalizacijos įmonė turėtų būti suprantama kaip įmonė, kuri nėra MVĮ ir kurios darbuotojų skaičius, apskaičiuotas pagal tos rekomendacijos priedo I antraštinės dalies 3–6 straipsnius, yra 250–3 000; o maža vidutinės kapitalizacijos įmonė turėtų būti suprantama kaip vidutinės kapitalizacijos įmonė, kurios darbuotojų skaičius neviršija 499;

(*) 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžčių (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- (43) Programos politikos tikslų taip pat turi būti siekiama pasitelkiant programos „InvestEU“ finansines priemones ir biudžeto garantijas, taip skatinant abiejų programų sinergiją;
- (44) EIC kartu su kitomis Programos dalimis turėtų skatinti visų formų inovacijas, pradedant palaipsniūmis ir baigiant proveržio bei perversminėmis inovacijomis, ypač orientuojantis į rinkas kuriančias inovacijas. EIC, pasitelkdama savo programas „Pathfinder“ ir „Accelerator“, turėtų siekti nustatyti, kurti ir diegti visų rūšių didelės rizikos inovacijas, įskaitant palaipsnines inovacijas, daugiausia dėmesio skirdama proveržio, perversminėms ir giliųjų technologijų inovacijoms, kurios turi potencialą tapti rinkas kuriančiomis inovacijomis. Teikdama nuoseklią ir racionalizuotą paramą, EIC turėtų panaikinti dabartinę viešosios paramos proveržio inovacijoms ir privačiųjų investicijų į jas trūkumą. Dėl savo priemonių pobūdžio EIC turi turėti specialias teisinės ir valdymo funkcijas, kad būtų atsižvelgta į jos tikslus, visų pirma į su diegimu rinkoje susijusį veiksmą;
- (45) programa „Accelerator“ siekiama įveikti vadinamąjį mirties slėnį, t. y. atotrūkį tarp mokslinių tyrimų, pasirengimo masinei prekybai ir bendrovių veiklos plėtimo. Pagal programą „Accelerator“ bus teikiama parama didelį potencialą turinčioms operacijoms, keliančioms tokią technologinę, mokslinę, finansinę, valdymo arba rinkos riziką, dėl kurios jos kol kas nelaikomos bankams patraukliomis operacijomis ir dėl to negali pritraukti didelių investicijų iš rinkos, taip papildant programą „InvestEU“;
- (46) užtikrinant glaudžią sinergiją su programa „InvestEU“, pagal programą „Accelerator“, pasitelkus mišrų finansavimą ir finansinės paramos nuosavam kapitalui formas, turėtų būti finansuojamos MVĮ, įskaitant startuolius, vykdomi projektai, o išimtiniais atvejais ir projektai, vykdomi mažų vidutinės kapitalizacijos įmonių, kurios dar negali gauti pajamų arba dar nėra pelningos, arba dar negali pritraukti pakankamai investicijų savo projektų verslo planams visiškai įgyvendinti. Tokie reikalavimus atitinkantys subjektai būtų laikomi nepatraukliais bankams, nors dalį jų investicijų poreikių galėjo arba galėtų patenkinti vienas ar keli investuotojai, pavyzdžiui, privatus arba valstybinis bankas, privati turto valdymo įmonė, rizikos kapitalo fondas arba neformalus investuotojas. Tokiu būdu pagal programą „Accelerator“ siekiama įveikti rinkos nepakankamumą ir finansuoti perspektyvius, bet dar bankams nepatrauklius subjektus, dalyvaujančius rinką kuriančių proveržio inovacijų projektuose. Kai tie projektai taps bankams patrauklūs, jie galėtų būti finansuojami pagal programą „InvestEU“;
- (47) pagrindinis programos „Accelerator“ biudžeto panaudojimo būdas 48 straipsnio tikslu turėtų būti mišrus finansavimas, o tik dotacijomis teikiama jos parama MVĮ, įskaitant startuolius, turėtų atitikti „Horizontas 2020“ paramą, teikiamą iš MVĮ priemonės biudžeto;
- (48) EIT, pirmiausia pasitelkdamas savo žinių ir inovacijų bendrijas (toliau – ŽIB) ir plėsdamas regioninę inovacijų sistemą, turėtų siekti stiprinti inovacijų ekosistemas, padedančias spręsti pasaulinius uždavinius. Tai turėtų būti pasiekta skatinant integruoti inovacijų, mokslinių tyrimų, aukštojo mokslo ir verslumo sričių veiklą. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl Europos inovacijų ir technologijos instituto (toliau – EIT reglamentas) ir jo strateginę inovacijų darbotvarkę, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos sprendime dėl Europos inovacijų ir technologijos instituto (EIT) 2021–2027 m. strateginės inovacijų darbotvarkės, EIT, vykdydamas savo veiklą, turėtų skatinti inovacijas ir turėtų iš esmės padidinti savo paramą aukštojo mokslo integravimui į inovacijų ekosistemą, visų pirma skatindamas ugdyti verslumą, palaikydamas tvirtus pramonės sektoriaus ir akademinės bendruomenės nespécializuoto bendradarbiavimo ryšius, taip pat nustatydamas perspektyvius įgūdžius, kurių turėtų turėti būsimi novatoriai pasauliniams uždaviniams spręsti, įskaitant pažangius skaitmeninius ir su inovacijomis susijusius įgūdžius. EIC lėšų gavėjai turėtų galėti naudotis EIT teikiamomis paramos programomis, o EIT ŽIB steigiami startuoliai turėtų turėti galimybę paprasčiau, taigi, greičiau pasinaudoti EIC veiksmiais. EIT daugiausia dėmesio skiria inovacijų ekosistemoms, todėl būtų natūralu jį priskirti veiklos sričiai „Novatoriška Europa“, tačiau jis taip pat atitinkamai turėtų remti ir kitas veiklos sritis. Reikėtų vengti bereikalingo ŽIB ir kitų tos pačios srities priemonių, visų pirma kitų Europos partnerysčių, dubliavimo;
- (49) turėtų būti užtikrintos ir apsaugotos vienodos sąlygos konkrečioje rinkoje konkuruojančioms bendrovėms, nes tai yra pagrindinis reikalavimas, kad klestėtų visų rūšių inovacijos, įskaitant proveržio, perversmines ir palaipsnines inovacijas, taip sudarant sąlygas visų pirma dideliame skaičiuje mažųjų ir vidutinių novatorių didinti savo MTI pajėgumą, pasinaudoti savo investicijų teikiama nauda bei užimti atitinkamą rinkos dalį;

- (50) Programa turėtų būti skatinamas ir integruojamas bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei iniciatyvomis, remiantis Sąjungos interesais, abipuse nauda, tarptautiniais išpareigojimais, mokslo diplomatija ir, kiek įmanoma, abipusiškumo principu. Tarptautiniu bendradarbiavimu turėtų būti siekiama stiprinti Sąjungos kompetenciją MTI srityje, patrauklumą, pajėgumą išlaikyti talentingiausias darbuotojus, ekonominių ir pramoninių konkurencingumą, spręsti pasaulinius uždavinius, įskaitant DVT, laikantis Darbotvarkės iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarimo principų, ir remti Sąjungos išorės politiką. Turėtų būti laikomasi bendro atvirumo principo tarptautinių partnerių dalyvavimo ir tikslinių tarptautinio bendradarbiavimo veiksmų atžvilgiu, be kita ko, užtikrinant atitinkamą mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse įsisteigusių subjektų tinkamumą finansuoti. Sąjunga turėtų siekti sudaryti tarptautinius bendradarbiavimo susitarimus su trečiosiomis valstybėmis MTI srityje. Kartu turėtų būti skatinamas trečiųjų valstybių prisijungimas visų pirma prie bendradarbiavimo grindžiamų Programos dalių, laikantis asociacijos susitarimų ir daugiausia dėmesio skiriant tam, kad Sąjunga gautų pridėtinės vertės. Skirdama asocijuotųjų šalių finansinius įnašus į Programą, Komisija turėtų atsižvelgti į tų trečiųjų valstybių teisės subjektų dalyvavimo skirtingose Programos dalyse lygį;
- (51) siekiant stiprinti mokslo ir visuomenės tarpusavio ryšius ir kuo labiau padidinti jų sąveikos teikiamą naudą, įgyvendinant Programą reikėtų įtraukti visus visuomenės subjektus, kaip antai piliečius ir pilietinės visuomenės organizacijas, į patikimų mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkių, turinio bendro rengimo ir kūrimo procesą, naudojant ir procesus, kuriais būtų atsižvelgiama į piliečiams ir pilietinei visuomenei rūpimus klausimus, jų poreikius ir lūkesčius, šiuo tikslu populiarinant mokslinį švietimą ir sudarant palankesnes sąlygas piliečiams ir pilietinės visuomenės organizacijoms dalyvauti Programos veikloje. Tai turėtų būti daroma įgyvendinant visą Programą ir vykdant specialią veiklą pagal jos dalį „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“. Siekiant užsitikrinti ir išlaikyti visuomenės paramą Programai, įtraukiant piliečius ir pilietinę visuomenę į MTI veiklą kartu turėtų būti vykdoma visuomenės informavimo veikla. Programa taip pat turėtų būti siekiama šalinti kliūtis ir didinti mokslo, technologijų, kultūros ir meno sričių sinergiją, kad būtų galima kurti kokybiškesnes tvarias inovacijas. Reikėtų vykdyti priemones, kurių imtasi siekiant padidinti piliečių ir pilietinės visuomenės dalyvavimą remiamuose projektuose, stebėseną;
- (52) kai tikslinga, Programoje turėtų būti atsižvelgiama į konkrečius atokiausių regionų, nustatytų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 straipsnyje, ypatumus vadovaujantis 2017 m. spalio 24 d. Komisijos komunikatu „Sustiprinta ir atnaujinta strateginė partnerystė su ES atokiausiais regionais“, kurį Taryba palankiai įvertino;
- (53) laikantis Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 ir 3 straipsnių ir SESV 8 ir 157 straipsnių, pagal Programą vykdoma veikla turėtų būti siekiama panaikinti lyčių nelygybę, gerinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir skatinti moterų bei vyrų lygybę MTI srityje. Lyčių aspektas turėtų būti integruojamas į MTI turinį ir į jį turėtų būti atsižvelgiama visais mokslinių tyrimų ciklo etapais. Be to, pagal Programą vykdoma veikla turėtų būti siekiama panaikinti su amžiumi, negalia, rase ir etnine kilmė, religija arba tikėjimu ir seksualine orientacija susijusią nelygybę ir skatinti lygybę bei įvairovę visais MTI atžvilgiais;
- (54) atsižvelgiant į gynybos pramonės sektoriaus ypatumus, išsamios nuostatos dėl gynybos srities mokslinių tyrimų projektams skiriamo Sąjungos finansavimo turėtų būti nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/697 ⁽¹⁰⁾ (toliau – Europos gynybos fondas), nes jame apibrėžiamos dalyvavimo atliekant gynybos srities mokslinius tyrimus taisyklės. Vykdamas veiklą, patenkančią į Europos gynybos fondo taikymo sritį, dėmesys turėtų būti sutelkiamas tik į gynybos srities mokslinius tyrimus ir plėtrą, o vykdant veiklą pagal specialiąją programą, nustatytą Tarybos sprendimu (ES) 2021/764 ⁽¹¹⁾ (toliau – specialioji programa) ir EIT vykdant veiklą dėmesys turėtų būti sutelkiamas tik į pritaikymą civiliniams tikslams. Turėtų būti vengiama bereikalingo veiklos dubliavimosi;

⁽¹⁰⁾ 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/697, kuriuo įsteigiamas Europos gynybos fondas ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1092 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 149).

⁽¹¹⁾ 2021 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/764 dėl specialiosios programos, kuria įgyvendinama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ ir panaikinamas Sprendimas 2013/743/ES (OL L167, 2021 5 12, p. 1).

- (55) šiame reglamente nustatomas finansinis paketas visam Programos laikotarpiui, kuris turi būti svarbiausia orientacinė suma metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo ⁽¹²⁾ 18 punkte. Tą finansinį paketą sudaro 580 000 000 EUR suma einamosiomis kainomis, skirta specialiajai programai, nustatyta Sprendimu (ES) 2021/764, ir EIT, vadovaujantis 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendra deklaracija dėl specialiųjų programų stiprinimo ir pagrindinių aktų pritaikymo ⁽¹³⁾;
- (56) šiai programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽¹⁴⁾ (toliau – Finansinis reglamentas). Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijomis, finansine parama ir apmokėjimu išorės ekspertams.
- (57) pagal Finansinio reglamento 193 straipsnio 2 dalį dotacija gali būti skirta jau pradėtam įgyvendinti veiksmui, jeigu pareiškėjas gali įrodyti, kad veiksmą buvo būtina pradėti įgyvendinti prieš pasirašant susitarimą dėl dotacijos. Tačiau išlaidos, patirtos prieš pateikiant dotacijos paraišką, nėra tinkamos finansuoti, išskyrus tinkamai pagrįstus išimtinus atvejus. Siekiant išvengti bet kokio Sąjungos paramos sutrikdymo, kuris galėtų pakenkti Sąjungos interesams, finansavimo sprendime turėtų būti įmanoma – ribotą laikotarpį 2021–2027 m. DFP vykdymo pradžioje ir tik tinkamai pagrįstais atvejais – numatyti, kad veikla ir išlaidos būtų tinkamos finansuoti nuo 2021 finansinių metų pradžios, net jei veikla buvo vykdoma ir išlaidos patirtos prieš pateikiant dotacijos paraišką;
- (58) įgyvendinant visą Programą turėtų būti nuolat siekiama administracinio supaprastinimo, visų pirma mažinti administracinę naštą naudos gavėjams. Komisija turėtų dar labiau supaprastinti savo priemones ir gaires taip, kad dėl jų naudos gavėjams tektų kuo mažesnę naštą. Visų pirma Komisija turėtų apsvarstyti galimybę parengti sutrumpintą gairių redakciją;
- (59) norint baigti kurti bendrąją skaitmeninę rinką ir pasinaudoti didėjančiomis galimybėmis, kurias teikia skaitmeninių ir fizinių technologijų susiliejimas, reikia padidinti investicijas. Programa turėtų būti prisidėta prie tų pastangų, nes ja gerokai padidinamos pagrindinių skaitmeninių MTI veiklos išlaidos, palyginti su programa „Horizontas 2020“ ⁽¹⁵⁾. Tai turėtų užtikrinti, kad Europa ir toliau liktų skaitmeninės srities pasaulinių MTI lydere;
- (60) kvantiniams moksliniams tyrimams pagal II veiklos srities veiksmų grupę „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“ turėtų būti teikiama pirmenybė, atsižvelgiant į jų esminį vaidmenį vykdant skaitmeninę pertvarką, būtent – plečiant Europos lyderystę mokslo srityje ir kompetenciją kvantinių technologijų srityje, sudarant sąlygas pasiekti numatomą biudžetą, nustatytą 2018 m.;

⁽¹²⁾ OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28.

⁽¹³⁾ OL C 444 I, 2020 12 22, p. 1.

⁽¹⁴⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

⁽¹⁵⁾ 2018 m. vasario 14 d. Komisijos komunikate „Europos Sąjungai, veiksmingai siekiančiai savo prioritetų po 2020 m., skirta nauja, moderni daugiametė finansinė programa“ nustatyta, kad pagrindinei skaitmeninei veiklai pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ išleista 13 mlrd. EUR.

- (61) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁶⁾, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ ir (ES) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisingai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu.

Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371 ⁽²⁰⁾, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios naudojant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (62) trečiosios valstybės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, gali dalyvauti Sąjungos programose bendradarbiaudamos pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽²¹⁾, kuriame numatyta, kad programos įgyvendinamos pagal tą susitarimą priimtu sprendimu. Trečiosios valstybės taip pat gali dalyvauti remiantis kitomis teisinėmis priemonėmis. Šiame reglamente turėtų būti numatyta konkreti nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad trečiosios valstybės suteiktų būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją;
- (63) pagal Tarybos sprendimo 2013/755/ES ⁽²²⁾ 94 straipsnį užjūrio šalyse ar teritorijose įsisteigę asmenys ir subjektai atitinka reikalavimus gauti finansavimą laikantis Programos taisyklių ir tikslų bei galimų priemonių, taikytinų valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;
- (64) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ⁽²³⁾ 22 ir 23 punktais, ši Programa turėtų būti vertinama remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius ataskaitų teikimo ir stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant pernelyg didelio reguliavimo ir administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms ir Programos naudos gavėjams. Tie reikalavimai, kai tinkama, turėtų apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas programos poveikis vietoje;

⁽¹⁶⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽¹⁷⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽¹⁸⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽¹⁹⁾ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

⁽²⁰⁾ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

⁽²¹⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 3.

⁽²²⁾ 2013 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas 2013/755/ES dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 344, 2013 12 19, p. 1).

⁽²³⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (65) siekiant užtikrinti veiksmingą Programos įgyvendinimo pažangos siekiant jos tikslų vertinimą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas V priedas, kiek tai susiję su poveikio trajektorijų rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, ir nustatomos pradinės ir siektinos reikšmės, taip pat kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (66) užtikrinus Programos ir Sąjungos kosmoso programos suderinamumą ir sinergiją bus skatinamas pasaulio mastu konkurencingas ir novatoriškas Europos kosmoso sektorius, stiprinama Europos autonomija užsitikrinti prieigą prie kosmoso ir naudotis juo saugioje bei patikimoje aplinkoje ir stiprinamas Europos kaip pasaulinio masto veikėjos vaidmuo. Įgyvendinant Sąjungos kosmoso programą suteikti duomenys ir paslaugos padės remti Programos pažangius mokslinius tyrimus, proveržio sprendimus ir tolesnius naudotojus;
- (67) užtikrinus Programos ir programos „Erasmus+“ suderinamumą ir sinergiją bus skatinamas mokslinių tyrimų rezultatų įsisavinimas vykdant mokymo veiklą, skleidžiama inovacijų dvasia švietimo sistemoje ir užtikrinta, kad švietimo bei mokymo veikla būtų grindžiama naujausia MTI veikla. Šiuo atžvilgiu, atlikus su Europos universitetais susijusius bandomuosius veiksmus, pradėtus pagal 2014–2020 m. programą „Erasmus+“, įgyvendinant Programą bus, kai tinkama, papildoma Europos universitetams pagal programą „Erasmus+“ teikiama parama užtikrinant sinergiją;
- (68) siekiant padidinti Programos poveikį įgyvendinant Sąjungos prioritetus, turėtų būti skatinama šios Programos ir programų bei priemonių, kurių tikslas – reaguoti į naujus Sąjungos poreikius, be kita ko, Teisingos pertvarkos mechanizmo, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir programos „ES – sveikatos labui“, sinergija ir jos siekiama;
- (69) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės turėtų tinkamai atspindėti Programos poreikius, atsižvelgiant į įvairių suinteresuotųjų subjektų iškeltus susirūpinimą keliančius klausimus ir pateiktas rekomendacijas, be kita ko, iškeltus ar pateiktas atliekant programos „Horizontas 2020“ tarpinį vertinimą padedant nepriklausomiems išorės ekspertams;
- (70) bendromis visos Programos taisyklėmis turėtų būti užtikrinama nuosekli sistema, kuria sudaromos palankesnės sąlygos dalyvauti Programos biudžeto lėšomis finansuojamose programose, įskaitant dalyvavimą tokių finansavimo įstaigų kaip EIT, bendrosios įmonės ar kitų pagal SESV 187 straipsnį veikiančių struktūrų valdomose programose ir valstybių narių pagal SESV 185 straipsnį vykdomose programose. Turėtų būti įmanoma patvirtinti konkrečias taisykles, bet tokios išimtyms turėtų būti taikomos tik būtinai reikalingais ir tinkamai pagrįstais atvejais;
- (71) imantis Programos taikymo sričiai priskiriamų veiksmų turėtų būti gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Tokie veiksmai turėtų atitikti visus teisinius išpareigojimus, įskaitant išpareigojimus pagal tarptautinę teisę, ir atitinkamus Komisijos sprendimus, kaip antai 2013 m. birželio 28 d. Komisijos pranešimą⁽²⁴⁾, taip pat etikos principus, įskaitant bet kokio mokslinių tyrimų etikos pažeidimo vengimą. Kai tinkama, turėtų būti atsižvelgiama į Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ir ES duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomones. Vykdam mokslinių tyrimų veiklą taip pat turėtų būti atsižvelgiama į SESV 13 straipsnį, o moksliniams tyrimams ir bandymams turėtų būti rečiau naudojami gyvūnai, siekiant galiausiai visai atsisakyti juos naudoti;
- (72) siekiant užtikrinti mokslinę kompetenciją ir vadovaujantis Chartijos 13 straipsniu, Programa turėtų būti skatinama gerbti akademinę laisvę visose naudos iš jos lėšų gaunančiose šalyse;

(24) OL C 205, 2013 7 19, p. 9.

- (73) laikantis tarptautinio bendradarbiavimo tikslų, kaip išdėstyta SESV 180 ir 186 straipsniuose, turėtų būti skatinamas teisės subjektų, įsisteigusių trečiojoje valstybėje, ir tarptautinių organizacijų dalyvavimas, remiantis abipuse nauda ir Sąjungos interesais. Įgyvendinant Programą turėtų būti laikomasi pagal SESV 75 ir 215 straipsnius patvirtintų priemonių ir tarptautinės teisės. Jei veiksmas susijęs su Sąjungos strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu, dalyvauti įgyvendinant konkrečius Programos veiksmus turėtų būti galima leisti tik valstybėje narėse įsisteigusiems subjektams arba nurodytose asocijuotosiose šalyse ar kitose trečiojoje valstybėje, ne tik valstybėje narėse įsisteigusiems teisės subjektams. Visais atvejais, kai draudžiama dalyvauti Sąjungoje arba asocijuotosiose šalyse įsisteigusiems teisės subjektams, kuriuos tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja neasocijuotosios trečiojo valstybės arba neasocijuotųjų trečiųjų valstybių teisės subjektai, turėtų būti atsižvelgiama, viena vertus, į riziką, kurią keltų leidimas tokiems subjektams dalyvauti, ir, kita vertus, į naudą, kurią suteiktų jų dalyvavimas;
- (74) Programa pripažįstama, kad klimato kaita yra vienas iš didžiausių pasaulinių ir visuomenės uždavinių, taip pat atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą laikantis Sąjungos įsipareigojimų įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir DVT. Atitinkamai Programa turėtų padėti integruoti klimato politikos veiksmus ir pasiekti bendrą tikslą – 30 % Sąjungos biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti. Klimato aspektas turėtų būti tinkamai integruojamas į MTI turinį ir taikomas visais mokslinių tyrimų ciklo etapais;
- (75) su klimato kaita susijusio poveikio trajektorijos kontekste Komisija turėtų pateikti ataskaitą apie klimatui svarbių projektų rezultatus, inovacijas ir bendrą numatomą poveikį, taip pat pagal Programos dalis ir įgyvendinimo būdą. Atlikdama analizę Komisija turėtų atsižvelgti į ilgalaikes ekonomines, socialines ir su aplinka susijusias pagal Programą vykdomos veikos sąnaudas ir naudą Sąjungos piliečiams, įskaitant novatoriškų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos sprendimų įsisavinimą, numatomą poveikį darbo vietų ir įmonių kūrimui, ekonomikos augimui ir konkurencingumui, švariai energijai, sveikatai ir gerovei (įskaitant oro, dirvožemio ir vandens kokybę). Šios poveikio analizės rezultatai turėtų būti skelbiami viešai, vertinami atsižvelgiant į Sąjungos klimato ir energetikos tikslus ir jais turėtų būti prisidedama prie vėlesnio strateginio planavimo ir būsimų darbo programų;
- (76) atsižvelgiant į tai, kaip svarbu kovoti su dramatišku biologinės įvairovės nykimu, pagal Programą vykdoma MTI veikla turėtų padėti išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę ir pasiekti bendrą plataus užmojo tikslą: 2024 m. – 7,5 % metinių išlaidų pagal DFP, o 2026 m. ir 2027 m. – 10 % metinių išlaidų pagal DFP skirti biologinės įvairovės tikslams, kartu atsižvelgiant į esamas klimato ir biologinės įvairovės tikslų sutaptis, vadovaujantis 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstituciniu susitarimu dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo;
- (77) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo pasitelkiant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus ir netiesioginį vykdymą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat apima bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą;
- (78) gali būti, kad neskelbtinos pirminės informacijos naudojimas arba leidimo neturinčių asmenų prieiga prie neskelbtinų rezultatų neigiamai paveiks Sąjungos arba vienos ar daugiau valstybių narių interesus. Todėl konfidencialių duomenų ir išlaptintos informacijos tvarkymas turėtų būti reglamentuojamas visa atitinkama Sąjungos teise, įskaitant institucijų vidaus taisykles, tokias, kaip Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 ⁽²⁵⁾;

⁽²⁵⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES išlaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

- (79) būtina nustatyti būtiniausius dalyvavimo reikalavimus, kurie būtų taikomi tiek kaip bendra taisyklė, kai į konsorciumo sudėtį turėtų įeiti bent vienas valstybės narės teisės subjektas, tiek atsižvelgiant į tam tikrų rūšių veiksmų, vykdomų pagal Programą, ypatumus;
- (80) būtina nustatyti sąlygas, kuriomis Sąjungos finansavimas būtų skiriamas pagal Programą vykdomų veiksmų dalyviams. Dotacijos turėtų būti pagrindinė paramos forma Programoje. Siekiant didesnio supaprastinimo jos turėtų būti skiriamos atsižvelgiant į Finansiniame reglamente nustatytus visų rūšių įnašus, įskaitant vienkartinės išmokas, fiksuotąsias normas arba vieneto įkainius. Susitarime dėl dotacijos turėtų būti nustatytos naudos gavėjų teisės ir pareigos, įskaitant, kai taikytina, koordinatoriaus vaidmenį ir užduotis. Rengiant tipinius susitarimus dėl dotacijos ir darant bet kokius jų esminius pakeitimus turėtų būti užtikrintas glaudus bendradarbiavimas su valstybių narių ekspertais, be kita ko, siekiant tolesnio supaprastinimo naudos gavėjams;
- (81) kad būtų laikomasi bendro finansavimo principo, šiame reglamente nurodomos maksimalios finansavimo normos;
- (82) pagal Finansinį reglamentą Programoje turėtų būti nustatytas pagrindas personalo išlaidoms ir prekių bei paslaugų, už kurias išrašomos vidaus sąskaitos faktūros, vieneto įkainiams platesniu mastu taikyti įprastą naudos gavėjų išlaidų apskaitos praktiką, be kita ko, didelių mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų, kaip numatyta programoje „Horizontas 2020“, atveju. Visiems naudos gavėjams turėtų būti suteikiama galimybė pasirinkti prekėms ir paslaugoms, už kurias išrašomos vidaus sąskaitos faktūros, taikyti vieneto įkainius, apskaičiuotus pagal įprastą naudos gavėjų apskaitos praktiką, apimančią faktines tiesiogines ir netiesiogines išlaidas. Atsižvelgiant į tai, naudos gavėjai turėtų galėti į tokius prekėms ir paslaugoms, už kurias išrašomos vidaus sąskaitos faktūros, taikomus vieneto įkainius įtraukti faktines netiesiogines išlaidas, apskaičiuotas remiantis paskirstymo kodais;
- (83) dabartinė faktinių personalo išlaidų kompensavimo sistema turėtų būti labiau supaprastinta remiantis su projektais susieto atlyginimo metodu, sukurtu įgyvendinant programą „Horizontas 2020“, ir turėtų būti geriau suderinta su Finansiniu reglamentu, siekiant sumažinti Sąjungos tyrėjų, dirbančių įgyvendinant Programą, atlyginimo skirtumus;
- (84) pagal programą „Horizontas 2020“ sukurtas ir Komisijos valdomas Dalyvių garantijų fondas, kaip paašškėjo, yra svarbi apsaugos priemonė, padedanti mažinti su išsipareigojimų nevykdančių dalyvių mokėtinomis, bet nekompensuotomis sumomis susijusią riziką. Todėl reikėtų toliau naudotis Dalyvių garantijų fondu, kurio pavadinimas pakeistas į Savidraudos mechanizmą (toliau – mechanizmas), ir išplėsti jo taikymo sritį, įtraukiant kitas finansavimo įstaigas, visų pirma pagal SESV 185 straipsnį įgyvendinamas iniciatyvas. Galimybę naudotis mechanizmu turėtų būti galima suteikti ir bet kurioje kitoje tiesiogiai valdomoje Sąjungos programoje dalyvaujantiems naudos gavėjams. Remdamasi atidžia galimos neigiamos pagal mechanizmą atliktų investicijų grąžos stebėseną, Komisija turėtų imtis tinkamų rizikos mažinimo priemonių, kad pagal mechanizmą būtų galima toliau vykdyti intervencines priemones siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir grąžinti įnašus naudos gavėjams, kai išmokamas likutis;
- (85) turėtų būti nustatytos naudojimąsi rezultatais ir jų sklaidą reglamentuojančios taisyklės siekiant užtikrinti, kad naudos gavėjai atitinkamai apsaugotų šiuos rezultatus, juos išnaudotų, juos skleistų ir užtikrintų galimybes su jais susipažinti. Daugiau dėmesio turėtų būti skiriama tų rezultatų išnaudojimui, o Komisija turėtų nustatyti ir padėti kuo labiau išplėsti galimybes naudos gavėjams pasinaudoti rezultatais, ypač Sąjungoje. Naudojimąsi rezultatais turėtų būti vykdomas laikantis šios Programos principų, įskaitant inovacijų skatinimą Sąjungoje ir EMTE stiprinimą;
- (86) turėtų būti išlaikyti pagrindiniai programos „Horizontas2020“ pasiūlymų vertinimo ir atrankos sistemos principai ir jos nuostata daugiausia dėmesio skirti pažangumui ir, kai taikytina, poveikiui ir įgyvendinimo kokybei bei efektyvumui. Pasiūlymai ir toliau turėtų būti atrenkami remiantis išorės nepriklausomų ekspertų atliekamu vertinimu. Vertinimo procesas turėtų būti parengiamas taip, kad būtų išvengta interesų konflikto ir šališkumo. Reikėtų atsižvelgti į galimybę taikyti dviejų etapų paraiškų teikimo procedūrą, ir, kai tikslinga, anoniminiai pasiūlymai gali būti įvertinti per pirmąjį vertinimo etapą. Komisija į vertinimo procesą, kai taikytina, turėtų ir toliau įtraukti nepriklausomus stebėtojus. Pagal programą „Pathfinder“ vykdančią veiklą, misijas ir kitais tinkamai pagrįstais atvejais, kaip nustatyta darbo programoje, galėtų būti atsižvelgta į būtinybę užtikrinti bendrą projektų rinkinio darnumą, jei pasiūlymai atitinka taikytinas ribas. Turėtų būti iš anksto paskelbiami tokio proceso tikslai ir tvarka. Pagal Finansinio reglamento 200 straipsnio 7 dalį pareiškėjai turėtų gauti grįžtamąją informaciją visų pirma apie jų pasiūlymų įvertinimą, įskaitant, kai taikytina, apie paraiškų atmetimo priežastis;

- (87) siekiant mažinti Sąjungos lėšų gavėjams tenkančią administracinę naštą, kai įmanoma, turėtų būti užtikrintas sistemingas tarpusavio pasiklovimas visų Programos dalių ir kitų Sąjungos programų vertinimais ir auditais pagal Finansinio reglamento 126 ir 127 straipsnius. Tarpusavio pasiklovimas turėtų būti aiškiai numatytas, be kita ko, atsižvelgiant į kitus užtikrinimo aspektus, pavyzdžiui, sistemų ir procesų auditą;
- (88) į konkrečius uždavinius MTI srityse turėtų būti reaguojama skiriant apdovanojimus, įskaitant, kai tinkama, bendrus arba jungtinius apdovanojimus, kuriuos turėtų skirti Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga kartu su kitomis Sąjungos įstaigomis, asocijuotosiomis šalimis, kitomis trečiosiomis valstybėmis, tarptautinėmis organizacijomis arba ne pelno teisės subjektais. Apdovanojimai turėtų padėti siekti Programos tikslų;
- (89) finansavimo būdai ir įgyvendinimo metodai pagal šį reglamentą turėtų būti pasirenkami atsižvelgiant į tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir užtikrinti rezultatus, atsižvelgiant, visų pirma, į kontrolės sąnaudas, administracinę naštą ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Tam turėtų būti numatoma galimybė naudotis vienkartinėmis išmokomis, fiksuotosiomis normomis ir fiksuotaisiais vieneto įkainiais;
- (90) siekiant užtikrinti paramos teikimo atitinkamoje politikos srityje tęstinumą ir sudaryti sąlygas pradėti įgyvendinimą nuo 2021–2027 m. DFP pradžios, šis reglamentas turėtų įsigalioti skubos tvarka ir būti taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.,
- (91) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. pasiekti Sąjungos investicijų į MTI mokslinį, technologinį, ekonominį, aplinkosaugos ir visuomeninį poveikį, įvykdyti Sąjungos strateginius prioritetus ir prisidėti prie Sąjungos tikslų ir politikos įgyvendinimo, kovoti su pasauliniais iššūkiais, taip pat stiprinti EMTE, valstybės narės negali deramai pasiekti, o siekiant išvengti dubliavimo, pasiekti kritinę masę svarbiausiose srityse ir padidinti Sąjungos pridėtinę vertę tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (92) todėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013 ⁽²⁶⁾ ir Reglamentas (ES) Nr. 1291/2013 turėtų būti panaikinti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu sukuriamą bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ (toliau – Programa) 2021–2027 m. DFP laikotarpiui, ir nustatomos dalyvavimo pagal ją vykdomuose netiesioginiuose veiksmuose ir jų rezultatų sklaidos taisyklės bei sistema, reglamentuojanti Sąjungos paramą MTI veiklai tuo pačiu laikotarpiu.

Šiame reglamente nustatomi Programos tikslai, biudžetas 2021–2027 m. laikotarpiui, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2. Programa įgyvendinama:

- a) Sprendimu (ES) 2021/764 nustatyta specialiaja programa;
- b) skiriant finansinį įnašą Europos inovacijos ir technologijos institutui (EIT), įsteigtam EIT reglamentu;

⁽²⁶⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1906/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 81).

c) Reglamentu (ES) 2021/697 sukurta specialiaja gynybos srities mokslinių tyrimų programa.

3. Šis reglamentas, išskyrus 1 ir 5 straipsnius, 7 straipsnio 1 dalį ir 12 straipsnio 1 dalį, netaikomas šio straipsnio 2 dalies c punkte nurodytai specialiajai gynybos srities mokslinių tyrimų programai.

4. Šiame reglamente vartojami terminai „Europos horizontas“, „Programa“ ir „specialioji programa“ nurodo klausimus, aktualius tik 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai, nebent būtų aiškiai nurodyta kitaip.

5. EIT įgyvendina Programą laikydamasis savo 2021–2027 m. laikotarpio strateginių tikslų, kaip nustatyta jo strateginėje inovacijų darbotvarkėje, atsižvelgdamas į strateginio planavimo rezultatus, kaip nurodyta 6 straipsnyje ir šio straipsnio 2 dalies a punkte nurodytoje specialiojoje programoje.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) mokslinių tyrimų infrastruktūra – objektai, kurie mokslinių tyrimų bendruomenės aprūpina ištekliais ir paslaugomis, kad jos galėtų vykdyti mokslinius tyrimus ir skatinti inovacijas savo srityse; ji apima susijusius žmogiškuosius išteklius ir pagrindinę įrangą ar prietaisų rinkinius; su žiniomis susijusius objektus, pavyzdžiui, kolekcijas, archyvus ar mokslinių duomenų infrastruktūros objektus; skaičiavimo sistemas, ryšių tinklus ir visą kitą unikalios pobūdžio infrastruktūrą, kuria gali naudotis išorės naudotojai ir kuri yra būtina MTI srities pažangumui užtikrinti; kai aktualu, ji gali būti naudojama ne tik mokslinių tyrimų tikslams, pavyzdžiui, švietimo ar viešųjų paslaugų teikimo tikslais, ir gali būti sutelkta vienoje vietoje, virtuali arba paskirstyta;
- 2) pažangiosios specializacijos strategija – nacionalinės ar regioninės inovacijų strategijos, kuriose nustatyti prioritetai siekiant įgyti konkurencinio pranašumo didinant MTI privalumus ir derinant juos su verslo poreikiais, kad būtų nuosekliai sprendžiamas galimybių sudarymo ir rinkos pokyčių klausimas ir kartu vengiama pastangų kartojimosi ir susiskaidymo, įskaitant tas strategijas, kurios yra nacionalinės ar regioninės MTI strateginės politikos programos forma arba yra į ją įtraukta, ir atitinka Bendrųjų nuostatų reglamento 2021–2027 metams atitinkamose nuostatose nustatytas reikiamas sąlygas;
- 3) Europos partnerystė – iniciatyva, parengta anksti pradėjus dalyvauti valstybėms narėms arba asocijuotosioms šalims, kurioje Sąjunga kartu su privačiojo ir (arba) viešojo sektoriaus partneriais (pavyzdžiui, pramonės subjektais, universitetais, mokslinių tyrimų organizacijomis, įstaigomis, kurioms vietos, regiono, nacionaliniu ar tarptautiniu lygmeniu pavesta teikti viešąsias paslaugas, arba pilietinės visuomenės organizacijomis, įskaitant fondus ir NVO) įsipareigoja bendrai remti MTI veiklos, be kita ko, susijusios su rezultatų įsisavinimu rinkoje, reglamentavimo sistemoje ar politikoje, programos rengimą ir įgyvendinimą;
- 4) atviroji prieiga – nemokamas internetinės prieigos prie mokslinių tyrimų veiklos produktų, gautų vykdant pagal Programą vykdomus veiksmus, suteikimas galutiniam naudotojui laikantis 14 straipsnio ir 39 straipsnio 3 dalies;
- 5) atvirasis mokslas – požiūris į mokslo procesą, grindžiamas atviru bendradarbiavimu darbo, priemonių ir žinių sklaidos srityse; jis apima 14 straipsnyje išvardytus elementus;
- 6) misija – kompetencija grindžiamų ir poveikio siekiančių įvairių MTI srities dalykų ir sektorių veiklos rinkinys; misijos paskirtis: i) per nustatytą laiką pasiekti išmatuojamą tikslą, kurio nebūtų įmanoma pasiekti vykdant atskirus veiksmus, ii) mokslu bei technologijomis padaryti poveikį visuomenei bei politikos formavimui ir iii) būti svarbia didėlei daliai Europos gyventojų ir plačiam Europos piliečių ratui;
- 7) ikiprekybiniai viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kurių objektas yra mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos, teikiamos rinkos sąlygomis dalijantis rizika bei nauda ir etapais vykdant konkurencingą plėtrą, ir kuriuose perkamos mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugos yra aiškiai atskirtos nuo galutinių produktų platinimo komerciniu mastu;
- 8) novatoriškų sprendimų viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kuriuose perkančiosios organizacijos veikia kaip pirmieji dideliu komerciniu mastu dar netiekiamų novatoriškų prekių ar netiekiamų novatoriškų paslaugų klientai ir kurie gali apimti atitikties bandymus;

- 9) priegios teisės – teisės naudotis rezultatais ar pirmine informacija pagal šį reglamentą nustatytais sąlygomis;
- 10) pirminė informacija – bet kokio pavidalo ar pobūdžio materialūs ar nematerialūs duomenys, praktinės žinios arba informacija, įskaitant teises, kaip antai intelektinės nuosavybės teises, kurių: i) naudos gavėjai turi prieš prisijungdami prie konkretaus veiksmo, ir ii) naudos gavėjai raštišku susitarimu yra nurodę, kad ji yra būtina norint įgyvendinti veiksmą arba naudotis jo rezultatais;
- 11) sklaida – viešas rezultatų atskleidimas tinkamomis priemonėmis, išskyrus su rezultatų apsauga ar naudojimu susijusias priemones, įskaitant mokslines publikacijas bet kokiais kanalais;
- 12) naudojimasis – rezultatų naudojimas tolesnėje MTI veikloje, išskyrus veiklą, kurią apima atitinkamas veiksmas, įskaitant, be kita ko, naudojimą komerciniais tikslais, pvz., produkto ar proceso projektavimo, kūrimo, gamybos ir pateikimo rinkai, paslaugos kūrimo ir teikimo arba standartizavimo veikloje;
- 13) sąžiningos ir pagrįstos sąlygos – tinkamos sąlygos, įskaitant galimas finansines sąlygas arba nemokamo naudojimosi sąlygas, kurias nustatant atsižvelgiama į konkrečias prašymo suteikti priegią aplinkybes, pavyzdžiui, rezultatų arba pirminės informacijos, prie kurių prašoma priegios, realią ar potencialią vertę ir (arba) numatomo naudojimosi mastą, trukmę ar kitas savybes;
- 14) finansavimo įstaiga – Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta įstaiga ar organizacija, kuriai Komisija yra pavedusi Programos biudžeto vykdymo užduotis;
- 15) tarptautinė Europos mokslinių tyrimų organizacija – tarptautinė organizacija, kurios daugumą narių sudaro valstybės narės ar asocijuotosios šalys ir kurios pagrindinis tikslas – skatinti bendradarbiavimą Europoje mokslo ir technologijų srityje;
- 16) teisės subjektas – fizinis ar juridinis asmuo, įsteigtas ir tokiu pripažįstamas pagal Sąjungos, nacionalinę arba tarptautinę teisę, turintis juridinio asmens statusą ir galintis veikti savo vardu, naudotis teisėmis ir turėti pareigų, arba subjektas, neturintis juridinio asmens statuso, kaip nurodyta Finansinio reglamento 197 straipsnio 2 dalies c punkte;
- 17) dalyvių skaičių didinančios šalys arba mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančios šalys – šalys, kuriose įsteigti teisės subjektai laikomi atitinkančiais koordinatoriams keliamus reikalavimus pagal Programos dalies „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ komponentą „Dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas“; iš valstybių narių visos Programos trukmės laikotarpiu šios šalys yra Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Malta, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija ir Vengrija; asocijuotųjų šalių atveju, tai reikalavimus atitinkančių šalių sąrašas, nustatytas remiantis tam tikru rodikliu ir paskelbtas darbo programoje. Atokiausių regionų, kaip apibrėžta SESV 349 straipsnyje, teisės subjektai taip pat visiškai atitinka pagal šį komponentą koordinatoriams keliamus reikalavimus;
- 18) ne pelno teisės subjektas – teisės subjektas, kuris pagal savo teisinę formą yra pelno nesiekiantis subjektas arba kuriam taikoma teisinė ar teisės aktais nustatyta prievolė neskirstyti pelno savo akcininkams ar atskiriems nariams;
- 19) mažoji ar vidutinė įmonė arba MVĮ – labai maža, mažoji ar vidutinė įmonė, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB ⁽²⁷⁾ priedo 2 straipsnyje;
- 20) maža vidutinės kapitalizacijos įmonė – subjektas, kuris nėra MVĮ, ir kurio darbuotojų skaičius, apskaičiuotas pagal Rekomendacijos 2003/361/EB priedo I antraštinės dalies 3–6 straipsnius, neviršija 499;
- 21) rezultatai – bet kokio pavidalo ar pobūdžio materialūs ar nematerialūs konkretaus veiksmo rezultatas, pavyzdžiui, duomenys, praktinės žinios ar informacija, nesvarbu, ar juos galima apsaugoti, ar ne, taip pat visos su jais susijusios teisės, įskaitant intelektinės nuosavybės teises;

⁽²⁷⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- 22) mokslinių tyrimų produktas – konkretaus veiksmo rezultatai, prie kurių gali būti suteikta prieiga mokslinių publikacijų, duomenų ar kitų sukurtų rezultatų ir procesų, pavyzdžiui, programinės įrangos, algoritmų, protokolų ir elektroninių „užrašų knygučių“, pavidalu;
- 23) pažangumo ženklas – kokybės žymuo, rodantis, kad paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pateiktas pasiūlymas pranoko visas darbo programoje nustatytas ribines vertinimo vertes, tačiau negalėjo būti finansuojamas dėl nepakankamo tam kvietimui teikti pasiūlymus darbo programoje numatyto biudžeto, ir kad toks pasiūlymas galėtų gauti paramą iš kitų Sąjungos ar nacionalinių finansavimo šaltinių;
- 24) strateginis MTI planas – įgyvendinimo aktas, kuriuo nustatoma maksimalaus ketverių metų laikotarpio darbo programos turinio įgyvendinimo strategija atlikus plataus masto privalomų daugiašalių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais procesą, ir kuriame nustatomi taikytini prioritetai, tinkamos veiksmų rūšys ir įgyvendinimo būdai;
- 25) darbo programa – pagal Sprendimo (ES) 2021/764 14 straipsnį Komisijos priimtas specialiosios programos įgyvendinimo dokumentas arba finansavimo įstaigos priimtas analogiško turinio ir struktūros dokumentas;
- 26) sutartis – Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos sudarytas susitarimas su teisės subjektu, kuris įgyvendina inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmus ir kuriam skiriama parama iš programos „Europos horizontas“ mišraus finansavimo arba EIC mišraus finansavimo lėšų;
- 27) grąžintinas avansas – programos „Europos horizontas“ mišraus finansavimo arba EIC mišraus finansavimo dalis, kuri atitinka Finansinio reglamento X antraštinėje dalyje nurodytą paskolą, tačiau kuri yra ne pelno pagrindais tiesiogiai skiriama Sąjungos siekiant padengti veiklos, susijusios su inovacijų veiksmu, išlaidas ir kurią naudos gavėjas turi grąžinti Sąjungai sutartyje numatytais sąlygomis;
- 28) įslaptinta informacija – Europos Sąjungos įslaptinta informacija, kaip apibrėžta Sprendimo (ES, Euratomas) 2015/444 3 straipsnyje, taip pat valstybių narių įslaptinta informacija, trečiųjų valstybių, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo susitarimą, įslaptinta informacija ir tarptautinių organizacijų, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo susitarimą, įslaptinta informacija;
- 29) derinimo operacija – Sąjungos biudžeto lėšomis remiamas veiksmas, įskaitant atliekamą naudojantis derinimo priemone arba platforma, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 2 straipsnio 6 punkte, kuriuo negrąžintinos paramos formos ir (arba) Sąjungos biudžeto finansines priemones derinamos su plėtos ar kitų viešųjų finansų įstaigų, taip pat komercinių finansų įstaigų ir investuotojų teikiamos grąžintinos paramos formomis;
- 30) mišrus finansavimas programos „Europos horizontas“ lėšomis – programai, kuria įgyvendinamas inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmas, skirta finansinė parama, kurią sudaro konkretus dotacijos ar grąžintino avanso ir investicijų į nuosavą kapitalą derinys arba bet kokios kitos formos grąžintina parama;
- 31) mišrus finansavimas iš EIC lėšų – pagal EIC programą inovacijų ir naudojimo rinkoje veiklai teikiama tiesioginė finansinė parama, kurią sudaro konkretus dotacijos ar grąžintino avanso ir investicijų į nuosavą kapitalą derinys arba bet kokios kitos grąžintinos paramos formos;
- 32) mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmas – veiksmas, kurį daugiausia sudaro veikla, kuria siekiama sukurti naujų žinių arba išnagrinėti galimybes sukurti naują ar patobulinti esamą technologiją, produktą, procesą, paslaugą ar sprendimą. Tai gali apimti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir integravimą, bandymus, parodomąją veiklą ir patvirtinimą naudojant nedidelio masto prototipus laboratorijose ar imitacinėje aplinkoje;
- 33) inovacijų veiksmas – veiksmas, kurį daugiausia sudaro veikla, kuria tiesiogiai siekiama parengti naujų, pakeistų ar patobulintų produktų, procesų ar paslaugų planus, modelius ar projektus ir kuri gali apimti prototipų kūrimą, bandymus, parodomąją veiklą, bandomąjį naudojimą, didelio masto produktų patvirtinimą ir rinkos kartotę;
- 34) EMTT mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmas – pagrindinio tyrėjo vadovaujamas mokslinių tyrimų veiksmas, įskaitant EMTT patvirtinimo koncepciją, kuri vykdo tik vienas ar daugiau naudos gavėjų, gaunančių Europos mokslinių tyrimų tarybos (EMTT) finansavimą;
- 35) mokymo ir judumo veiksmas – veiksmas, kuriuo siekiama gerinti tyrėjų igūdžius, žinias ir karjeros perspektyvas remiantis tarpvalstybiniais ir, jei aktualu, tarpsektoriniais ar tarpdalykiniais judumais;

- 36) programos bendro finansavimo veiksmas – veiksmas, kuriuo siekiama teikti daugiamečių bendrą finansavimą veiklos programai, kurią sudarė arba įgyvendina MTI programas valdantys arba finansuojantys teisės subjektai, išskyrus Sąjungos finansavimo įstaigas; pagal tokią veiklos programą gali būti remiami tinklaveikos ir koordinavimo, mokslinių tyrimų, inovacijų ir bandomieji veiksmai, inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmai, mokymo ir judumo veiksmai, informuotumo didinimo ir komunikacijos, rezultatų sklaidos ir naudojimosi jais veiksmai, ir teikiama atitinkama finansinė parama, tokia kaip dotacijos, apdovanojimai bei viešieji pirkimai ir mišrus finansavimas programos „Europos horizontas“ lėšomis arba jų derinys. Tie teisės subjektai programos bendro finansavimo veiksmą gali įgyvendinti tiesiogiai, arba jų vardu jį gali įgyvendinti trečiosios šalys;
- 37) ikiprekybinių viešųjų pirkimų veiksmas – veiksmas, kurio pagrindinis tikslas – paskelbti ikiprekybinius viešuosius pirkimus, vykdomus naudos gavėjų, kurie yra perkančiosios organizacijos arba perkantieji subjektai;
- 38) novatoriškų sprendimų viešųjų pirkimų veiksmas – veiksmas, kurio pagrindinis tikslas – paskelbti bendrus arba koordinuojamus novatoriškų sprendimų viešuosius pirkimus, vykdomus naudos gavėjų, kurie yra perkančiosios organizacijos arba perkantieji subjektai;
- 39) koordinavimo ir paramos veiksmas – veiksmas, padedantis siekti Programos tikslų, išskyrus MTI veiklą, išskyrus atvejus, kai veikla vykdoma pagal dalies „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ komponentą „Dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas“; ir principu „iš apačios į viršų“ grindžiamas koordinavimas, vykdomas Sąjungai neteikiant bendro mokslinių tyrimų veiklos finansavimo, kuris sudaro sąlygas valstybių narių ir asocijuotųjų šalių teisės subjektų bendradarbiavimui siekiant stiprinti EMTE;
- 40) skatinamasis apdovanojimas – apdovanojimas, kuriuo siekiama paskatinti investicijas į tam tikrą sritį, prieš darbo pradžią nurodant siektiną reikšmę;
- 41) pripažinimo apdovanojimas – apdovanojimas, kurio tikslas – apdovanoti už ankstesnius laimėjimus ir atliktą puikų darbą;
- 42) inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmas – veiksmas, kuris apima inovacijų veiksmą ir kitą veiklą, būtina inovacijai rinkoje įdiegti, įskaitant bendrovių veiklos plėtimą, ir kuriam teikiamas mišrus finansavimas iš programos „Europos horizontas“ ar EIC lėšų;
- 43) netiesioginiai veiksmai – dalyvių vykdoma MTI veikla, kuriai Sąjunga skiria finansinę paramą;
- 44) tiesioginiai veiksmai – MTI veikla, kurią Komisija vykdo per savo JTC;
- 45) viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 2 straipsnio 49 punkte;
- 46) susijęs subjektas – teisės subjektas, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 187 straipsnio 1 dalyje;
- 47) inovacijų ekosistema – ekosistema, kuri Sąjungos lygmeniu sutelkia veikėjus ar subjektus, kurių funkcinis tikslas – įgalinti technologinę plėtrą ir inovacijas; ji apima materialinių išteklių (pvz., fondų, įrangos ir objektų), institucinių subjektų (pvz., aukštojo mokslo institucijų ir paramos paslaugų teikėjų, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros organizacijų, bendrovių, rizikos kapitalo subjektų ir finansų tarpininkų), nacionalinių, regioninių ir vietos politikos formavimo ir finansavimo subjektų santykius;
- 48) su projektais susietas atlyginimas – su asmens dalyvavimu projektuose susijęs atlyginimas, nuolat mokamas pagal įprastą naudos gavėjo darbo užmokesčio mokėjimo praktiką.

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendrasis Programos tikslas – Sąjungos investicijomis į MTI užtikrinti poveikį mokslui, technologijoms, ekonomikai ir visuomenei, kad būtų stiprinamos Sąjungos mokslinės bei technologinės bazės ir skatinamas Sąjungos konkurencingumas visose valstybėse narėse, be kita ko, jos pramonės sektoriuje, įgyvendinami strateginiai Sąjungos prioritetai, prisidedama įgyvendinant Sąjungos tikslus ir politiką ir padedama spręsti pasaulinius uždavinius, be kita ko, susijusius su DVT laikantis Darbotvarkės iki 2030 m. ir Paryžiaus susitarimo principų, ir stiprinama EMTE. Todėl Programa daugiausia dėmesio skiriant tiems tikslams ir veiklai, kurių valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos pavieniui, o tik bendradarbiaudamos, bus kuo labiau padidinta Sąjungos pridėtinė vertė.

2. Konkrečios Programos tikslai:

- a) plėtoti, skatinti ir didinti mokslinę kompetenciją, padėti kurti ir skleisti kokybiškas naujas fundamentines ir taikomąsias žinias, išradimus, technologijas ir sprendimus, remti tyrėjų mokymą bei judumą, pritraukti talentingų darbuotojų visais lygmenimis ir prisidėti prie visapusiško Sąjungos talentingų specialistų rezervo dalyvavimo pagal Programą remiamuose veiksmuose;
- b) kurti žinias, didinti MTI poveikį Sąjungos politikos formavimui, rėmimui ir įgyvendinimui ir, siekiant spręsti pasaulinius uždavinius, be kita ko, susijusius su klimato kaita ir DVT, remti priegą prie novatoriškų sprendimų ir jų įsisavinimą Europos pramonės sektoriuje, visų pirma MVĮ, ir visuomenėje;
- c) skatinti visų rūšių inovacijas, sudaryti palankesnes sąlygas technologinei plėtrai, parodomajai veiklai ir žinių bei technologijų perdavimui, stiprinti novatoriškų sprendimų diegimą ir naudojimą;
- d) optimizuoti Programos rezultatus siekiant stiprinti EMTE poveikį ir didinti jos patrauklumą, puoselėti kompetencija pagrįstą subjektų iš visų valstybių narių, įskaitant mažai rezultatų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje pasiekiančias šalis, dalyvavimą Programoje ir sudaryti palankesnes sąlygas užmegzti bendradarbiavimo ryšius Europos MTI srityje.

4 straipsnis

Programos struktūra

1. 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos specialiosios programos ir EIT atžvilgiu Programos struktūrą sudaro šios dalys, kuriomis prisidedama prie 3 straipsnyje nustatytų bendrojo ir specialiųjų tikslų siekimo:

- a) I veiklos sritis „Pažangus mokslas“, kurią sudaro šie elementai:
 - i) EMTT;
 - ii) programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“;
 - iii) mokslinių tyrimų infrastruktūra;
 - b) II veiklos sritis „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“, kurią sudaro šie elementai, atsižvelgiant į tai, kad SHM užima svarbią vietą visose veiksmų grupėse:
 - i) veiksmų grupė „Sveikata“;
 - ii) veiksmų grupė „Kultūra, kūrybiškumas ir įtraukti visuomenė“;
 - iii) veiksmų grupė „Civilinė visuomenės sauga“;
 - iv) veiksmų grupė „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“;
 - v) veiksmų grupė „Klimatas, energetika ir judumas“;
 - vi) veiksmų grupė „Maistas, bioekonomika, gamtos išteklių, žemės ūkis ir aplinka“;
 - vii) nebranduoliniai tiesioginiai JRC veiksmi;
 - c) III veiklos sritis „Novatoriška Europa“, kurią sudaro:
 - i) EIC;
 - ii) Europos inovacijų ekosistemos;
 - iii) EIT;
 - d) dalis „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“, kurią sudaro šie elementai:
 - i) dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas;
 - ii) Europos MTI sistemos reformavimas ir gerinimas.
2. Šio reglamento I priede nustatytos bendros Programos veiklos kryptys.

5 straipsnis

Gynybos srities moksliniai tyrimai ir plėtra

Pagal 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytą specialiąją programą vykdant veiklą, nustatytą Reglamente (ES) 2021/697, dėmesys sutelkiamas vien į gynybos srities mokslinius tyrimus ir plėtrą, nustatant tikslus ir bendrąsias veiklos kryptis, kuriomis siekiama skatinti Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės konkurencingumą, veiksmingumą ir inovacinius pajėgumus.

6 straipsnis

Strateginis planavimas ir įgyvendinimas bei Sąjungos finansavimo formos

1. Programa įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą arba taikant netiesioginį valdymą, kuri vykdo finansavimo įstaigos.
2. Finansavimas pagal Programą gali būti teikiamas netiesioginiais veiksmais bet kokia Finansiniame reglamente nustatyta forma, tačiau, pagrindinė pagal Programą teikiamos paramos forma yra dotacijos. Finansavimas pagal Programą taip pat gali būti teikiamas pasitelkiant apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir finansines priemones, naudojant derinimo operacijas ir paramą nuosavam kapitalui pagal programą „Accelerator“.
3. Šiame reglamente nustatytos dalyvavimo ir sklaidos taisyklės taikomos netiesioginiams veiksams.
4. Pagrindinės veiksmų rūšys, naudotinos pagal Programą, yra apibrėžtos 2 straipsnyje. Visiems Programos tikslams lanksčiai naudojamos šio straipsnio 2 dalyje nurodytos finansavimo formos, o dėl jų naudojimo nusprendžiama atsižvelgiant į konkrečių tikslų poreikius ir ypatybes.
5. Pagal Programą remiami tiesioginiai veiksmai. Kai tais tiesioginiais veiksmais prisidedama prie iniciatyvų, parengtų pagal SESV 185 arba 187 straipsnį, tas įnašas neturi būti laikomas toms iniciatyvoms skirtu finansinio įnašo dalimi.
6. 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos specialiosios programos ir EIT ŽIB įgyvendinimas remiamas skaidriu ir strateginiu MTI veiklos planavimu, kaip nustatyta 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytoje specialioje programoje, visų pirma veiklos srityje „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“, taip pat apima atitinkamą kitų veiklos sričių veiklą ir dalyvių skaičiaus didinimo ir EMTE stiprinimo dalį.

Komisija užtikrina, kad nuo pat pradžių dalyvautų valstybės narės ir vyktų išsamūs mainai su Europos Parlamentu, kuriuos papildytų konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais ir plačiąja visuomene.

Strateginiu planavimu užtikrinamas derėjimas su kitomis atitinkamomis Sąjungos programomis ir suderinamumas su Sąjungos prioritetais bei išipareigojimais, didinamas papildomumas bei sinergija su nacionalinėmis ir regioninėmis finansavimo programomis ir prioritetais, taip stiprinant EMTE. Sritys, kuriose būtų galima kurti misijas ir institucionali-
zuotąsias Europos partnerystes, nustatomos VI priede.

7. Kai tikslinga, siekiant mažiems bendradarbiaujantiems konsorciumams suteikti galimybę sparčiau gauti finansavimą, pagal kai kuriuos kvietimus teikti pasiūlymus, skirtus atrinkti mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmus arba inovacijų veiksmus pagal veiklos sritį „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“ ir Europos inovacijų tarybos programa „Pathfinder“, gali būti pasiūlyta taikyti skubią procedūrą (FTRI procedūrą).

Kvietimas teikti pasiūlymus pagal FTRI procedūrą turi pasižymėti visomis šiomis ypatybėmis:

- a) kvietimai teikti pasiūlymus grindžiami principu „iš apačios į viršų“;
- b) trumpesnis laikas iki dotacijos suteikimo, neviršijantis šešių mėnesių;
- c) parama teikiama tik mažiems bendradarbiaujantiems konsorciumams, sudarytiems iš ne daugiau kaip šešių skirtingų ir nepriklausomų reikalavimus atitinkančių teisės subjektų;

d) didžiausia finansinė parama vienam konsorciui neviršija 2,5 mln. EUR.

Darbo programoje nurodomi kvietimai teikti pasiūlymus, kuriems naudojama FTRI procedūra.

8. Veikla pagal Programą vykdoma visų pirma pagal atvirus ir konkurencingus kvietimus teikti pasiūlymus, be kita ko, įgyvendinant misijas ir Europos partnerystes.

7 straipsnis

Programos principai

1. Vykdamas 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT priskiriamą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, dėmesys sutelkiamas tik į pritaikymą civiliniams tikslams. Biudžeto perskirstymai tarp sumos, skirtos 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai bei EIT, ir sumos, skirtos 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytai specialiajai programai, neleidžiami ir turi būti vengiama nereikalingo dubliavimosi tarp šių dviejų programų.

2. Programa užtikrinamas daugiadalykiškumo metodas ir, kai tikslinga, numatomas socialinių ir humanitarinių mokslų integravimas į visas pagal Programą parengtas veiklos sritis ir veiksmų grupes, įskaitant konkrečius kvietimus teikti pasiūlymus dėl su socialiniais ir humanitariniais mokslais susijusių temų.

3. Bendradarbiavimu grindžiamomis Programos dalimis užtikrinama žemesnio technologinės parengties lygio ir aukštesnio technologinės parengties lygio pusiausvyra, apimant visą vertės grandinę.

4. Programa užtikrinamas veiksmingas bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei iniciatyvomis skatinimas ir integravimas, remiantis abipuse nauda, Sąjungos interesais, tarptautiniais įsipareigojimais ir, kai tinkama, abipusiškumo principu.

5. Programa padedama dalyvių skaičių didinančioms šalims užtikrinti, kad joje dalyvautų daugiau jų dalyvių, ir skatinti plačią geografinę aprėptį bendradarbiavimu grindžiamuose projektuose, be kita ko, skleidžiant mokslinę kompetenciją, skatinant naujus bendradarbiavimo ryšius, didinant protų apykaitą ir įgyvendinant 24 straipsnio 2 dalį bei 50 straipsnio 5 dalį. Šias pastangas atspindi proporcingos valstybių narių priemonės, be kita ko, skirtos patraukliams tyrėjų atlyginimams nustatyti, remiant Sąjungos, nacionaliniams ir regioniniams fondams. Nepažeidžiant pažangumo kriterijų, ypač daug dėmesio skiriama geografinėi pusiausvyrai, atsižvelgiant į padėtį atitinkamų MTI srityje, vertinimo komisijose ir tokiuose organuose, kaip valdybos ir ekspertų grupės.

6. Programa užtikrinama, kad būtų veiksmingai skatinama laikytis lygių galimybių visiems principo ir, įgyvendinamas lyčių aspekto integravimas, įskaitant lyčių aspekto įtraukimą į MTI turinį, ir ja siekiama šalinti lyčių pusiausvyros nesilaikymo priežastis. Ypač daug dėmesio skiriama tam, kad, kiek įmanoma, būtų užtikrinta lyčių pusiausvyra vertinimo komisijose ir kituose tokiuose atitinkamuose patariamuosiuose organuose, kaip antai valdybos ir ekspertų grupės.

7. Programa įgyvendinama užtikrinant jos sinergiją su kitomis Sąjungos programomis, kartu siekiant užtikrinti kuo didesnę administracinę supaprastinimą. IV priede pateikiamas nebaigtinis sinergijos su kitomis Sąjungos programomis pavyzdžių sąrašas.

8. Programa bus padedama didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas į MTI valstybėse narėse, taip padedant pasiekti bendrą bent 3 % Sąjungos BVP investicijų į mokslinius tyrimus ir plėtrą lygį.

9. Komisija, įgyvendindama Programą, nuolat siekia administracinio supaprastinimo ir naštos pareiškėjams ir naudos gavėjams sumažinimo.

10. Atsižvelgiant į bendrąją Sąjungos tikslą – integruoti klimato srities veiksmus į Sąjungos sektorių politiką ir Sąjungos fondus, kai tikslinga, ne mažiau kaip 35 % išlaidų, skirtų pagal šią Programą vykdomiems veiksams, skiriami su klimato kaita susijusiems tikslams. Klimato aspektas turi būti tinkamai integruotas į MTI turinį.

11. Programa skatinamas bendras kūrimas ir bendras projektavimas įtraukiant piliečius ir pilietinę visuomenę.

12. Programa užtikrinamas viešojo finansavimo skaidrumas ir atskaitomybė MTI projektuose, taip apsaugant viešąjį interesą.

13. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga užtikrina, kad visiems potencialiems dalyviams kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo metu būtų pateikta pakankamai gairių ir informacijos, visų pirma apie taikomą tipinį susitarimą dėl dotacijos.

8 straipsnis

Misijos

1. Misijos programuojamos veiklos srityje „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“, tačiau joms gali būti naudingi ir pagal kitas Programos dalis vykdomi veiksmai, taip pat papildomi veiksmai, vykdomi pagal kitas Sąjungos programas. Misijos turi numatyti galimybę priimti konkuruojančius sprendimus, kurie sukuria visos Europos pridėtinę vertę ir užtikrina poveikį.

2. Misijos apibrėžiamos ir įgyvendinamos pagal šį reglamentą ir 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą specialiąją programą, užtikrinant aktyvų ir ankstyvą valstybių narių dalyvavimą ir išsamų keitimąsi nuomonėmis su Europos Parlamentu. Misijos, jų tikslai, biudžetas, uždaviniai, taikymo sritis, rodikliai ir tarpinės reikšmės nustatomi atitinkamai strateginiuose MTI planuose arba darbo programose. Pagal misijas teikiami pasiūlymai vertinami laikantis 29 straipsnio.

3. Per pirmus trejus Programos įgyvendinimo metus ne daugiau kaip 10 % metinio II veiklos srities biudžeto yra programuojama rengiant konkrečius kvietimus teikti pasiūlymus dėl misijų įgyvendinimo. Per likusius Programos įgyvendinimo metus, jei misijos atrankos ir valdymo procesas įvertinamas teigiamai, ši procentinė dalis gali būti padidinta. Komisija praneša apie kiekvienos darbo programos bendrą misijoms skirtą biudžeto dalį.

4. Misijos:

- a) kurios remiasi DVT kaip jų rengimo ir įgyvendinimo šaltiniais, turi aiškų MTI turinį, kuria Sąjungos pridėtinę vertę ir padeda įgyvendinti Sąjungos prioritetus, išpareigojimus ir Programos tikslus, nurodytus 3 straipsnyje;
- b) apima bendras europinės svarbos sritis, yra įtraukios, skatina platų ir aktyvų įvairių viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant piliečius ir galutinius naudotojus, dalyvavimą, taip pat užtikrina MTI rezultatus, kurie galėtų būti naudingi visoms valstybėms narėms;
- c) yra drąsios ir įkvepiančios, todėl yra labai svarbios mokslui, technologijoms, visuomenei, ekonomikai, aplinkai arba politikai ir visoms šioms sritims daro poveikį;
- d) rodo aiškią kryptį bei aiškius tikslus, yra tikslinės, išmatuojamos ir įgyvendintinos per nustatytą laiką ir turi aiškų biudžeto paketą;
- e) yra atrenkamos skaidriai ir orientuotos į plataus užmojo, pažangumu grindžiamus ir poveikį darančius, bet realistiškus tikslus ir mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų veiklą;
- f) turi būtinius sutelktus išteklius, būtiną jų apimtį bei mastą ir pritraukia papildomų viešųjų ir privačiųjų lėšų, reikalingų savo rezultatams pasiekti;
- g) skatina tarpdalykinę (įskaitant socialinius ir humanitarinius mokslus) veiklą ir apima įvairių technologinės parengties lygių, įskaitant žemesnius technologinės parengties lygius, veiklą;
- h) gali būti įgyvendinamos taikant daugialypius principu „iš apačios į viršų“ pagrįstus požiūrius ir sprendimus, kuriais atsižvelgiama į žmogaus bei visuomenės poreikius ir jiems teikiamą naudą ir pripažįstama įvairių indėlių svarba jų įgyvendinimui;
- i) skaidriai naudojasi sinergija su kitomis Sąjungos programomis, taip pat su nacionalinėmis ir, kai aktualu, regioninėmis inovacijų ekosistemomis.

5. Komisija stebi ir vertina kiekvieną misiją pagal 50 bei 52 straipsnius ir V priedą, įskaitant pažangą įgyvendinant trumpalaikes, vidutinės trukmės ir ilgalaikes užduotis; tai apima misijų įgyvendinimą, stebėseną ir laipsnišką veiklos nutraukimą. Pirmų pagal Programą nustatytų misijų vertinimas atliekamas ne vėliau kaip 2023 m. ir prieš priimant bet koki sprendimą dėl naujų misijų sukūrimo arba vykdomų misijų tęsimo, užbaigimo arba jų krypties pakeitimo. To vertinimo rezultatai skelbiami viešai ir apima jų atrankos proceso ir jų valdymo, biudžeto, tikslingumo ir iki tol pasiektos pažangos analizę, bet vien tuo neapsiriboja.

9 straipsnis

Europos inovacijų taryba

1. Komisija įsteigia EIC kaip centralizuotai valdomą vieno langelio principu veikiančią įstaigą, kurios tikslas įgyvendinti su EIC susijusius veiksmus pagal III veiklos sritį „Novatoriška Europa“. EIC daugiausia dėmesio skiria proveržio ir perversminėms inovacijoms, ypač susikoncentruodama į rinkas kuriančias inovacijas, ir kartu remia visų rūšių inovacijas, įskaitant palaipsnes inovacijas.

EIC veikia vadovaudamasi šiais principais:

- a) aiškios Sąjungos pridėtinės vertės;
- b) autonomijos;
- c) gebėjimo prisiimti riziką;
- d) veiksmingumo,
- e) efektyvumo;
- f) skaidrumo;
- g) atskaitomybės.

2. EIC atvira visų rūšių novatoriams, įskaitant atskirus asmenis, universitetus, mokslinių tyrimų organizacijas ir bendroves (MVĮ, įskaitant startuolius, o išskirtiniais atvejais ir mažas vidutinės kapitalizacijos įmones), taip pat atskirus naudos gavėjus ir daugiadalykius konsorciumus. Bent 70 % EIC biudžeto skiriama MVĮ, įskaitant startuolius.

3. EIC valdybos ir EIC valdymo funkcijos aprašytos Sprendime (ES) 2021/764.

10 straipsnis

Europos partnerystės

1. Programos dalys gali būti įgyvendinamos kuriant Europos partnerystes. Sąjunga dalyvauja Europos partnerystėse bet kuria iš šių formų:

- a) dalyvavimas Europos partnerystėse, sukurtose Komisijos ir 2 straipsnio 3 punkte nurodytų partnerių sudarytų susitarimo memorandumų arba sutartimis įformintų susitarimų, kuriuose nurodomi Europos partnerystės tikslai, susiję Sąjungos ir kitų partnerių išipareigojimai dėl jų finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai, gautini rezultatai ir ataskaitų teikimo tvarka, pagrindu; tokiose partnerystėse taip pat nurodoma papildoma MTI veikla, kurią vykdo partneriai arba kuri vykdoma pagal Programą (bendrai programuojamos Europos partnerystės);
- b) dalyvavimas MTI veiklos programoje, kurioje nurodomi tikslai, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai ir gautini rezultatai, ir kuri grindžiama partnerių išipareigojimu dėl jų finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų ir jų vykdomos atitinkamos veiklos integravimu pagal Programos bendro finansavimo veiksmą, ir teikti tai programai finansinį įnašą (bendrai finansuojamos Europos partnerystės);
- c) dalyvavimas MTI veiklos programose, kurias pagal SESV 185 straipsnį vykdo kelios valstybės narės arba pagal SESV 187 straipsnį įsteigtos įstaigos, kaip antai bendrosios įmonės, arba EIT ŽIB laikantis EIT reglamento, ir teikti toms programoms finansinius įnašus (institucionalizuotosios Europos partnerystės).

Institucionalizuotosios Europos partnerystės įgyvendinamos tik jei įgyvendinant kitas Programos dalis, įskaitant kitų formų Europos partnerystes, nebūtų pasiekti tikslai arba nebūtų padarytas reikalingas numatomas poveikis ir jei tai pateisinama atsižvelgiant į ilgalaikę perspektyvą ir didelį integravimo laipsnį. Europos partnerystės, įsteigtos pagal SESV 185 straipsnį arba 187 straipsnį, vykdo centralizuotą visų finansinių įnašų valdymą, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Centrinio visų finansinių įnašų valdymo atveju vienos dalyvaujančios valstybės projekto lygmens įnašai daromi remiantis finansavimu, kurio prašoma pagal toje dalyvaujančioje valstybėje įsisteigusių teisės subjektų pasiūlymus, nebent visos dalyvaujančios valstybės susitartų kitaip.

Institucionalizuotųjų Europos partnerystės taisyklėse, be kita ko, nustatomi tikslai, pagrindiniai veiklos rezultatų bei poveikio rodikliai ir gautini rezultatai, taip pat susiję partnerių įsipareigojimai dėl finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų.

2. Europos partnerystės:

- a) kuriamos Europos arba pasauliniams uždaviniams spręsti tik tais atvejais, kai jos Programos tikslus įgyvendintų veiksmingiau, nei tai padarytų viena Sąjunga, ir palyginus su kitomis pagal Programą teikiamos paramos formomis; Europos partnerystėmis įgyvendinamiems veiksams pagal Programą skiriama atitinkama Programos biudžeto dalis; II veiklos srityje didžioji biudžeto dalis skiriama veiksams, vykdomiems ne pagal Europos partnerystes;
- b) atitinka Sąjungos pridėtinės vertės, skaidrumo ir atvirumo, poveikio darymo Europoje ir Europai, pakankamai stipraus masto sverto poveikio, ilgalaikių visų dalyvaujančių šalių įsipareigojimų, įgyvendinimo lankstumo, suderinamumo su Sąjungos, vietos, regioninėmis, nacionalinėmis ir, kai aktualu, tarptautinėmis iniciatyvomis ar kitomis Europos partnerystėmis ir misijomis ir jų tarpusavio veiksmų koordinavimo bei papildomumo principus;
- c) grindžiamos aiškiu gyvavimo ciklo principu, yra ribotos trukmės ir apima sąlygas dėl finansavimo pagal Programą laipsniško nutraukimo.

3. Europos partnerystės pagal šio straipsnio 1 dalies a ir b punktus nurodomos strateginiuose MTI planuose prieš jas įgyvendinant darbo programose.

4. III priede pateikiamos Europos partnerystės atrankos, įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir laipsniško veiklos nutraukimo nuostatos ir kriterijai.

11 straipsnis

Misijų ir partnerystės sričių peržiūra

Ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija atlieka šio reglamento VI priedo peržiūrą kaip Programos bendros stebėsenos dalį, įskaitant misijas ir institucionalizuotąsias Europos partnerystes, įsteigtas pagal SESV 185 arba 187 straipsnį, ir pateikia Europos Parlamentui bei Tarybai pagrindinių išvadų ataskaitą.

12 straipsnis

Biudžetas

1. Laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Programos veiklos įgyvendinimo finansinis paketas yra 86 123 000 000 EUR suma einamosiomis kainomis, skirtas 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT, ir 7 953 000 000 EUR suma einamosiomis kainomis, skirtas ir 1 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytai specialiajai programai skirta.

2. 1 dalyje nurodyta suma, skirta 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT, preliminariai paskirstoma taip:

- a) I veiklos sričiai „Pažangus mokslas“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 23 546 000 000 EUR, iš kurių:
 - i) 15 027 000 000 EUR – EMTT;
 - ii) 6 333 000 000 EUR – programai „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“;
 - iii) 2 186 000 000 EUR – mokslinių tyrimų infrastruktūrai;
- b) II veiklos sričiai „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 47 428 000 000 EUR, iš kurių:
 - i) 6 893 000 000 EUR – veiksmų grupei „Sveikata“;
 - ii) 1 386 000 000 EUR – veiksmų grupei „Kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė“;
 - iii) 1 303 000 000 EUR – veiksmų grupei „Civilinė visuomenės sauga“;

- iv) 13 462 000 000 EUR – veiksmų grupei „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“;
 - v) 13 462 000 000 EUR – veiksmų grupei „Klimatas, energetika ir judumas“;
 - vi) 8 952 000 000 EUR – veiksmų grupei „Maistas, bioekonomika, gamtos išteklių, žemės ūkis ir aplinka“;
 - vii) 1 970 000 000 EUR – nebranduoliniams tiesioginiams JRC veiksams;
- c) III veiklos sričiai „Novatoriška Europa“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 11 937 000 000 EUR, iš kurių:
- i) 8 752 000 000 EUR – EIC;
 - ii) 459 000 000 EUR – Europos inovacijų ekosistemoms;
 - iii) 2 726 000 000 EUR – EIT;
- d) Programos daliai „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 3 212 000 000 EUR, iš kurių:
- i) 2 842 000 000 EUR – dalyvių skaičiaus didinimui ir kompetencijos sklaidai;
 - ii) 370 000 000 EUR – Europos MTI sistemos reformavimui ir gerinimui.

3. Atsižvelgiant į Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093 5 straipsnyje numatytą su konkrečia programa susijusį koregavimą, 1 dalyje nurodyta suma, skirta šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT, padidinama papildomai skiriant 3 000 000 000 EUR sumą palyginamosiomis 2018 m. kainomis, kaip nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093 II priede.

4. 3 dalyje nurodyta suma preliminariai paskirstoma taip:

- a) 1 286 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis I veiklos sričiai „Pažangus mokslas“, iš kurių:
- i) 857 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – EMTT;
 - ii) 236 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – programai „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“;
 - iii) 193 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – mokslinių tyrimų infrastruktūrai;
- b) 1 286 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – II veiklos sričiai „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“, iš kurių:
- i) 686 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė“;
 - ii) 257 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Civilinė visuomenės sauga“;
 - iii) 171 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“;
 - iv) 171 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – veiksmų grupei „Klimatas, energetika ir judumas“;
- c) III veiklos sričiai „Novatoriška Europa“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 270 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis, iš kurių:
- i) 60 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – Europos inovacijų ekosistemoms;
 - ii) 210 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – EIT;
- d) Programos daliai „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ 2021–2027 m. laikotarpiu skiriama 159 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis, iš kurių:
- i) 99 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – dalyvių skaičiaus didinimui ir kompetencijos sklaidai;
 - ii) 60 000 000 EUR palyginamosiomis 2018 m. kainomis – Europos MTI sistemos reformavimui ir gerinimui.

5. Siekdama reaguoti į nenumatytas situacijas ar naujus pokyčius ir poreikius, Komisija gali, laikydamasi metinės biudžeto sudarymo procedūros, nukrypti nuo 2 dalyje nurodytų sumų ne daugiau kaip 10 %. Taip nukrypti neleidžiama nuo 2 dalies b punkto vii papunktyje nurodytos sumos ir 2 dalyje Programos daliai „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“ nustatytos bendros sumos.

6. Iš šio straipsnio 1 ir 3 dalyje nurodytos sumos, skirtos 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT, taip pat gali būti dengiamos pasirengimo, stebėsenos, kontrolės, audito, vertinimo ir kitos veiklos išlaidos bei išlaidos, būtinos Programai valdyti ir įgyvendinti, įskaitant visas administracines išlaidas, taip pat Programos tikslų įgyvendinimui vertinti. Administracinės išlaidos, susijusios su netiesioginiais veiksmais, neturi viršyti 5 % visos netiesioginių veiksmų sumos, skirtos 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT. Be to, iš straipsnio 1 ir 3 dalyje nurodytos sumos, skirtos 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytai specialiajai programai ir EIT, taip pat gali būti dengiamos:

- a) tiek, kiek jos susijusios su Programos tikslais: išlaidos, susijusios su tyrimais, ekspertų posėdžiais, informavimo ir komunikacijos veiksmais;
- b) išlaidos, susijusios su informacinių technologijų tinklais, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama informacijos tvarkymui ir mainams, įskaitant institucines informacinių technologijų priemones ir kitą techninę bei administracinę paramą, kurios reikia Programai valdyti.

7. Prireikus, kad būtų galima valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus, asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2027 m. siekiant padengti 6 dalyje nurodytas išlaidas.

8. Biudžetiniai išpareigojimai dėl veiksmų, truncančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

9. Vadovaujantis Finansinio reglamento 193 straipsnio 2 dalies antros pastraipos a punktu, finansavimo sprendime nurodytais tinkamai pagrįstais atvejais ir ribotą laikotarpį, pagal šį reglamentą remiama veikla ir pagrindinės išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti nuo 2021 m. sausio 1 d., net jei veikla buvo vykdoma ir išlaidos patirtos prieš pateikiant dotacijos paraišką.

13 straipsnis

Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės išteklių

1. Laikantis Reglamento (ES) 2020/2094 3 straipsnio 3, 4, 7 ir 9 dalių, to reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos priemonės pagal Programą įgyvendinamos panaudojant to reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkto iv papunktyje nurodytas sumas.

2. Reglamento (ES) 2020/2094 2 straipsnio 2 dalies a punkto iv papunktyje nurodytos sumos sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip nustatyta to reglamento 3 straipsnio 1 dalyje. Tos papildomos sumos skiriamos tik MTI skiriamiems veiksams, kuriais reaguojama į COVID-19 krizės padarinius, visų pirma į jos ekonomines, socialines ir visuomenines pasekmes. Pirmenybė teikiama novatoriškoms MVI, ir ypatingas dėmesys turi būti skiriamas jų integravimui į bendradarbiavimu grindžiamus projektus pagal II veiklos sritį.

3. Reglamento (ES) 2020/2094 2 straipsnio 2 dalies a punkto iv papunktyje nurodytos sumos preliminariai paskirstomos taip:

- a) 25 % – veiksmų grupei „Sveikata“;
- b) 25 % – veiksmų grupei „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“;
- c) 25 % – veiksmų grupei „Klimatas, energetika ir judumas“;
- d) 25 % – EIC.

14 straipsnis

Atvirasis mokslas

1. Programa skatinamas atvirasis mokslas kaip mokslinio proceso, grindžiamo bendradarbiavimu ir žinių sklaida, koncepcija, visų pirma atsižvelgiant į šiuos elementus, kurie užtikrinami pagal šio reglamento 39 straipsnio 3 dalį:

- a) atvirąją prieigą prie mokslinių publikacijų, parengtų vykdančią pagal Programą finansuojamus mokslinius tyrimus;

b) atvirąją prieigą prie mokslinių tyrimų duomenų, įskaitant tuos duomenis, kurie sudaro tų mokslinių publikacijų pagrindą, laikantis principo „atvira, kiek įmanoma, ir uždara, kiek būtina“.

2. Abipusiškumo atvirajame moksle principas propaguojamas ir skatinamas visuose asociacijos ir bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis, įskaitant susitarimus, pasirašytus finansavimo įstaigų, kurioms patikėtas netiesioginis Programos valdymas.

3. Užtikrinamas atsakingas mokslinių tyrimų duomenų tvarkymas laikantis surandamumo, prieinamumo, sąveikumo ir galimybės naudoti pakartotinai principų (angl. FAIR principų). Dėmesys taip pat skiriamas ilgalaikiam duomenų saugojimui.

4. Propaguojami ir skatinami kiti atvirojo mokslo metodai, be kita ko, MVĮ labui.

15 straipsnis

Alternatyvusis, mišrusis bei kaupiamasis finansavimas ir išteklių perkėlimas

1. Programa įgyvendinama užtikrinant sinergiją su kitomis Sąjungos programomis, laikantis 7 straipsnio 7 dalyje nustatyto principo.

2. Pažangumo ženklas suteikiamas už darbo programoje nurodytus kvietimus teikti pasiūlymus. Vadovaujantis atitinkama Bendrųjų nuostatų reglamento 2021–2027 metams nuostata ir atitinkama Reglamento dėl BŽŪP strateginių planų nuostata, ERPF, ESF+ arba EŽŪFKP gali būti remiami:

- a) pagal Programą atrinkti bendrai finansuojami veiksmai, ir
- b) veiksmai, kuriems pagal Programą suteiktas pažangumo ženklas, jeigu jie atitinka visas šias sąlygas:
 - i) jie buvo įvertinti paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pagal Programą;
 - ii) jie atitinka minimaliuosius to kvietimo teikti pasiūlymus kokybės reikalavimus; ir
 - iii) jie nebuvo finansuoti pagal tą kvietimą teikti pasiūlymus tik dėl biudžeto apribojimų.

3. Finansiniai įnašai pagal programas, bendrai finansuojamas ERPF, ESF+, EJRŽŽŪF ir EŽŪFKP lėšomis, gali būti laikomi dalyvaujančios valstybės narės įnašu į Europos partnerystes pagal šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies b ir c punktus su sąlyga, kad laikomasi atitinkamų Bendrųjų nuostatų reglamento 2021–2027 metams ir konkrečioms fondams skirtų reglamentų nuostatų.

4. Veiksmui, kuriam skirtas įnašas iš kitos Sąjungos programos lėšų, taip pat gali būti skirtas įnašas iš Programos lėšų, jei tais įnašais dengiamos ne tos pačios išlaidos. Veiksmui skirtam atitinkamam įnašui taikomos atitinkamos Sąjungos programos taisyklės. Kaupiamasis finansavimas negali viršyti visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų. Pagal skirtingas Sąjungos programas skiriama parama gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriais nustatomos paramos sąlygos.

5. Taikant pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti išteklių atitinkamos valstybės narės prašymu gali būti perkelti Programai, laikantis atitinkamų Bendrųjų nuostatų reglamento 2021–2027 metams nuostatų. Komisija tvarko tuos išteklius tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą arba netiesiogiai pagal tos pastraipos c punktą. Tie išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai.

6. Jeigu Komisija nėra pagal tiesioginį ar netiesioginį valdymą prisiėmusi teisinio įsipareigojimo dėl išteklių, perkeltų pagal 5 dalį, atitinkami nepaskirti išteklių gali būti perkelti atgal į vieną ar daugiau atitinkamų pradinių programų valstybės narės prašymu, laikantis atitinkamų Bendrųjų nuostatų reglamento 2021–2027 metams nuostatų.

16 straipsnis

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Programoje gali dalyvauti šios trečiosios valstybės (asocijuotosios šalys):
 - a) Europos laisvosios prekybos asociacijos narės, kurios yra EEE narės, Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytomis sąlygomis;
 - b) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir pagal Sąjungos bei tų šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas;
 - c) Europos kaimynystės politikos šalys pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir Sąjungos bei tų šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas;
 - d) trečiosios valstybės ir teritorijos, kurios atitinka visus šiuos kriterijus:
 - i) turi gerų mokslo, technologijų ir inovacijų srities pajėgumą;
 - ii) yra įsipareigojusios kurti taisyklėmis grindžiamą atviros rinkos ekonomiką, kurioje, be kita ko, sąžiningai ir teisingai taikomos intelektualinės nuosavybės teisės, gerbiamos žmogaus teisės, ir kurią remia demokratinės institucijos;
 - iii) aktyviai propaguoja politiką, kuria siekiama didinti piliečių ekonominę ir socialinę gerovę.
2. Kiekvienos iš 1 dalies d punkte nurodytų trečiųjų valstybių prisijungimui prie Programos taikomos susitarime dėl trečiosios valstybės dalyvavimo Sąjungos programoje nustatytos sąlygos, jeigu susitarimu:
 - a) užtikrinama teisinga Sąjungos programose dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir naudos pusiausvyra;
 - b) nustatytos dalyvavimo Sąjungos programose sąlygos, įskaitant atskiroms programoms skirtų finansinių įnašų apskaičiavimą, ir tų programų administracinės išlaidos;
 - c) trečiajai valstybei nesuteikiami sprendimų priėmimo įgaliojimai Sąjungos programos atžvilgiu;
 - d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus.

Šios dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyti įnašai pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį sudaro asignuotąsias pajamas.

3. Nustatant kiekvienos trečiosios valstybės prisijungimo prie Programos mastą, atsižvelgiama į naudos Sąjungai analizę ir tikslą skatinti Sąjungos ekonomikos augimą diegiant inovacijas. Todėl dėl tam tikrų Programos dalių asociacijos susitarimas su konkrečia valstybe, išskyrus EEE nares, stojančiąsias šalis, šalis kandidatės ir potencialias kandidatės, gali būti nesudaromas.

4. Kiek įmanoma, asociacijos susitarime numatomas atsakomasis Sąjungoje įsisteigusiu teisės subjektų dalyvavimas lygiavertėse asocijuotųjų šalių programose laikantis tose programose nustatytų sąlygų.

5. Finansinio įnašo dydžio nustatymo sąlygomis užtikrinama galimybė reguliariai automatiškai ištaisyti reikšmingą disbalansą, palyginti su suma, kurią dalyvaudami Programoje gauna asocijuotojoje šalyje įsisteigę subjektai, atsižvelgiant į Programos valdymo, vykdymo ir veikimo išlaidas. Skiriant finansinius įnašus atsižvelgiama į asocijuotųjų šalių teisės subjektų dalyvavimo kiekvienoje Programos dalyje lygį.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

DALYVAVIMO IR SKLAIDOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

17 straipsnis

Finansavimo įstaigos ir tiesioginiai JRC veiksmai

1. Šioje antraštinėje dalyje nustatytos taisyklės netaikomos JRC vykdomiems tiesioginiams veiksams.
2. Tinkamai pagrįstais atvejais finansavimo įstaigos gali nukrypti nuo šioje antraštinėje dalyje nustatytų taisyklių, išskyrus 18, 19 ir 20 straipsnius, tik jei:
 - a) toks nukrypimas numatytas pagrindiniame akte, kuriuo įsteigiama finansavimo įstaiga arba kuriuo jai pavedamos biudžeto vykdymo užduotys, arba
 - b) jos yra Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkto ii, iii arba v papunktyje nurodytos finansavimo įstaigos – jei tai numatyta susitarime dėl įnašo ir yra būtina dėl konkrečių jų veiklos poreikių arba veiksmo pobūdžio.

18 straipsnis

Finansavimo reikalavimus atitinkantys veiksmai ir etikos principai

1. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, finansavimo reikalavimus atitinka tik tie veiksmai, kuriais siekiama 3 straipsnyje nurodytų tikslų.

Nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:

- a) veikla, skirta žmonių klonavimui reprodukcijos tikslais;
- b) veikla, kuria siekiama keisti žmogaus genetinį paveldą, kai tokie pakeitimai galėtų tapti paveldimi ⁽²⁸⁾;
- c) veikla, kuria siekiama kurti žmogaus embrionus tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių gavimo tikslais, be kita ko, perkeliant somatinių ląstelių branduolius.

2. Žmogaus kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinio pasiūlymo turinį ir į susijusių valstybių narių teisinę sistemą. Mokslinių tyrimų veikla, kuri draudžiama visose valstybėse narėse, nefinansuojama nei Sąjungoje, nei už jos ribų. Mokslinių tyrimų veikla nefinansuojama valstybėje narėje, kurioje tokia veikla yra uždrausta.

19 straipsnis

Etika

1. Visi pagal Programą vykdomi veiksmai turi atitikti etikos principus ir atitinkamą Sąjungos, nacionalinę ir tarptautinę teisę, įskaitant Chartiją ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją bei jos papildomus protokolus.

Ypač daug dėmesio turi būti skiriama proporcingumo principui, teisei į privatų gyvenimą, teisei į asmens duomenų apsaugą, teisei į asmens fizinę ir psichinę neliečiamybę, teisei į nediskriminavimą ir būtinybei užtikrinti aplinkos apsaugą bei aukštą žmonių sveikatos apsaugos lygį.

⁽²⁸⁾ Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

2. Veiksme dalyvaujantys teisės subjektai pateikia:

- a) etikos aspektų įšivertinimą, kuriame nurodomi ir išsamiai aprašomi visi numatomi etikos klausimai, susiję su finansuotinos veiklos tikslu, įgyvendinimu ir tikėtinu poveikiu, įskaitant patvirtinimą, kad laikomasi 1 dalies, ir aprašą, kaip tai bus užtikrinama;
- b) patvirtinimą, kad veikla atitiks Visos Europos mokslo akademijų federacijos paskelbtą Europos elgesio kodeksą mokslinių tyrimų etikos klausimais ir kad nebus vykdoma jokia nefinansuotina veikla;
- c) jei veikla vykdoma už Sąjungos teritorijos ribų – patvirtinimą, kad tą pačią veiklą būtų buvę leidžiama vykdyti valstybėje narėje, ir
- d) jei veikloje naudojamos žmogaus embriono kamieninės ląstelės, atitinkamai – išsami informacija apie licencijų suteikimo ir kontrolės priemones, kurias taiko atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat išsami informacija apie etiško patvirtinimus, kurie turi būti gauti prieš pradėdant vykdyti atitinkamą veiklą.

3. Pasiūlymai turi būti sistemingai tikrinami siekiant nustatyti veiksmus, dėl kurių kyla sudėtingų ar rimtų etikos klausimų, ir juos pateikti etikos aspektų vertinimui. Etikos aspektus vertina Komisija, išskyrus atvejus, kai ši užduotis pavedama finansavimo įstaigai. Visiems veiksams, susijusiems su žmogaus embriono kamieninių ląstelių arba žmogaus embrionų naudojimu, atliekamas etikos aspektų vertinimas. Etikos aspektų tikrinimai ir vertinimai atliekami padedant etikos ekspertams. Komisija ir finansavimo įstaigos užtikrina etikos procedūrų skaidrumą, nedarydamos poveikio tų procedūrų turinio konfidencialumui.

4. Veiksme dalyvaujantys teisės subjektai, prieš pradėdami vykdyti atitinkamą veiklą, turi gauti visus atitinkamų nacionalinių ir vietos etikos komitetų ar kitų įstaigų, pavyzdžiui, duomenų apsaugos institucijų, patvirtinimus ar kitus privalomus dokumentus. Tie dokumentai saugomi byloje ir paprašius pateikiami Komisijai ar atitinkamai finansavimo įstaigai.

5. Jei tikslinga, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga atlieka su etika susijusias patikras. Jei etikos klausimai rimti ar sudėtingi, su etika susijusias patikras atlieka Komisija, išskyrus atvejus, kai Komisija šią užduotį deleguoja finansavimo įstaigai.

Su etika susijusios patikros atliekamos padedant etikos ekspertams.

6. 1–4 dalyse nurodytų etikos reikalavimų neatitinkantys ir todėl etikos požiūriu nepriimtini veiksmai atmetami arba nutraukiami, kai tik nustatomas etinis nepriimtumas.

20 straipsnis

Saugumas

1. Pagal Programą vykdomi veiksmai turi atitikti taikytinas saugumo taisykles, visų pirma įslaptintos informacijos apsaugos nuo neteisėto atskleidimo taisykles, taip pat atitinkamą Sąjungos ir nacionalinę teisę. Jei moksliniai tyrimai, kuriems naudojama arba kuriuos atliekant sukuriama įslaptinta informacija, vykdomi už Sąjungos teritorijos ribų, taip pat būtina, kad ne tik būtų laikomasi tų reikalavimų, bet ir kad Sąjunga būtų sudariusi saugumo susitarimą su trečiąja valstybe, kurioje turi būti atliekami tie moksliniai tyrimai.

2. Kai tikslinga, pasiūlymuose pateikiamas saugumo įšivertinimas, kuriame nurodomi visi saugumo klausimai ir išsamiai aprašoma, kaip tie klausimai bus sprendžiami, kad būtų laikomasi atitinkamos Sąjungos ir nacionalinės teisės.

3. Kai tikslinga, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga atlieka pasiūlymų, kurie kelia saugumo klausimų, saugumo patikros procedūrą.

4. Kai tikslinga, pagal Programą vykdomi veiksmai turi atitikti Sprendimą (ES, Euratomas) 2015/444 ir jo įgyvendinimo taisykles.

5. Veiksme dalyvaujantys teisės subjektai užtikrina veiksmui naudojamos arba jį vykdant sukuriamos įslaptintos informacijos apsaugą nuo neteisėto atskleidimo. Prieš pradėdami vykdyti atitinkamą veiklą, jie pateikia atitinkamų nacionalinių saugumo institucijų atlikto asmens patikimumo patikrinimo arba objekto patikimumo patikrinimo įrodymus.
6. Jei su įslaptinta informacija turi dirbti nepriklausomi išorės ekspertai, prieš juos skiriant reikalaujama atlikti atitinkamą jų patikimumo patikrinimą.
7. Kai tikslinga, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali atlikti saugumo patikras.
8. Saugumo taisyklių pagal šį straipsnį neatitinkantys veiksmai gali būti bet kuriuo metu atšaukti arba nutraukti.

II SKYRIUS

Dotacijos

21 straipsnis

Dotacijos

Dotacijos pagal Programą skiriamos ir valdomos pagal Finansinio reglamento VIII antraštinę dalį, nebent šiame skyriuje būtų nurodyta kitaip.

22 straipsnis

Dalyvavimo reikalavimus atitinkantys teisės subjektai

1. Pagal Programą vykdomuose veiksmuose gali dalyvauti visi teisės subjektai, nepriklausomai nuo jų įsisteigimo vietos, įskaitant teisės subjektus iš neasocijuotųjų trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų su sąlyga, kad tenkinamos šiame reglamente ir darbo programoje arba kvietime teikti pasiūlymus nustatytos sąlygos.
2. Jei darbo programoje tinkamai pagrįstais atvejais nenumatyta kitaip, konsorciumą sudarantys teisės subjektai turi būti tinkami dalyvauti veiksmuose pagal Programą, jei konsorciуме dalyvauja:
 - a) bent vienas nepriklausomas teisės subjektas, įsisteigęs valstybėje narėje, ir
 - b) bent du kiti nepriklausomi teisės subjektai, įsisteigę skirtingose valstybėse narėse arba asocijuotosiose šalyse;
3. EMTT mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmus, EIC veiksmus, mokymo ir judumo veiksmus arba programos bendro finansavimo veiksmus gali įgyvendinti vienas ar daugiau teisės subjektų, jei vienas iš tų teisės subjektų yra įsisteigęs valstybėje narėje arba asocijuotojoje šalyje remiantis pagal 16 straipsnį sudarytu susitarimu.
4. Koordinavimo ir paramos veiksmus gali įgyvendinti vienas ar daugiau teisės subjektų, kurie gali būti įsisteigę valstybėje narėje, asocijuotojoje šalyje arba išskirtiniais atvejais – kitoje trečiojoje valstybėje.
5. Jei veiksmas susijęs su Sąjungos strateginiu turtu, interesais, autonomija ar saugumu, darbo programoje gali būti numatyta, kad jame gali dalyvauti tik valstybėse narėse įsisteigę teisės subjektai arba nurodytose asocijuotosiose šalyse ar kitose trečiosiose valstybėse, ne tik valstybėse narėse, įsisteigę teisės subjektai. Visi asocijuotosiose šalyse, kurios yra EEE narės, įsisteigusių teisės subjektų dalyvavimo apribojimai turi atitikti Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytas sąlygas. Dėl tinkamai pagrįstų ir išskirtinių priežasčių, siekiant užtikrinti Sąjungos ir jos valstybių narių strateginių interesų apsaugą, pagal darbo programą atskiruose kvietimuose teikti pasiūlymus taip pat gali būti draudžiama dalyvauti Sąjungoje arba asocijuotosiose šalyse įsisteigusiems teisės subjektams, kuriuos tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja neasocijuotosios trečiosios valstybės arba neasocijuotųjų trečiųjų valstybių teisės subjektai, arba jų dalyvavimui gali būti taikomos darbo programoje nustatytos sąlygos.

6. Kai tikslinga ir tinkamai pagrįstais atvejais, siekiant atsižvelgti į konkrečius politikos reikalavimus ar veiksmo pobūdį ir tikslus, darbo programoje, be 2–5 dalyse nustatytų reikalavimų, gali būti nustatyti papildomi tinkamumo kriterijai, įskaitant teisės subjektų skaičių, teisės subjektų rūšį ir įsisteigimo vietą.
7. Jei veiksmui naudojamos sumos pagal 15 straipsnio 5 dalį, jame gali dalyvauti tik vienas teisės subjektas, įsisteigęs įgaliojimus perduodančios valdymo institucijos jurisdikcijos teritorijoje, išskyrus atvejus, kai su ta valdymo institucija būtų susitarta kitaip.
8. Jei tai nurodyta darbo programoje, veiksmuose gali dalyvauti JRC.
9. JRC, tarptautinės Europos mokslinių tyrimų organizacijos ir pagal Sąjungos teisę sukurti teisės subjektai laikomi įsisteigusiais kitoje valstybėje narėje nei tos, kuriose įsisteigę kiti veiksmo dalyvaujantys teisės subjektai.
10. EMTT mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmų, mokymo bei judumo veiksmų atveju ir kai tai numatyta darbo programoje, tarptautinės organizacijos, kurių būstinės yra valstybėje narėje arba asocijuotojoje šalyje, laikomos įsisteigusiomis toje valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje. Kitų Programos dalių atveju tarptautinės organizacijos, išskyrus tarptautines Europos mokslinių tyrimų organizacijas, laikomos įsisteigusiomis neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje.

23 straipsnis

Finansavimo reikalavimus atitinkantys teisės subjektai

1. Teisės subjektai atitinka finansavimo reikalavimus, jei jie yra įsisteigę valstybėje narėje arba asocijuotojoje šalyje. Finansavimą veiksmams iš sumų pagal 15 straipsnio 5 dalį gali gauti tik įgaliojimus perduodančios valdymo institucijos jurisdikcijos teritorijoje įsisteigę subjektai, išskyrus atvejus, kai su ta valdymo institucija būtų susitarta kitaip.
2. Neasocijuotoje trečiojoje valstybėje įsisteigę teisės subjektai padengia savo dalyvavimo išlaidas. Tačiau mažas ir vidutines pajamas gaunančiose neasocijuotosiose trečiosiose valstybėse ir išimties tvarka kitose neasocijuotosiose trečiosiose valstybėse įsisteigęs teisės subjektas atitinka reikalavimus finansuoti veiksmą, jei:
 - a) ta trečioji valstybė yra nurodyta Komisijos priimtoje darbo programoje arba
 - b) Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga mano, kad atitinkamo teisės subjekto dalyvavimas yra labai svarbus įgyvendinant veiksmą.
3. Veiksme dalyvaujantys susiję subjektai atitinka veiksmo finansavimo reikalavimus, jei jie yra įsisteigę valstybėje narėje, asocijuotojoje šalyje arba Komisijos priimtoje darbo programoje nurodytoje trečiojoje valstybėje.
4. Komisija reguliariai teikia Europos Parlamentui ir Tarybai informaciją apie asocijuotosiose ir neasocijuotose trečiosiose valstybėse įsisteigusiems teisės subjektams suteiktą Sąjungos finansinių įnašų sumą. Asocijuotųjų šalių atveju ta informacija taip pat apima informaciją apie jų finansinį balansą.

24 straipsnis

Kvietimai teikti pasiūlymus

1. Kvietimų teikti pasiūlymus dėl visų veiksmų turinys pateikiamas darbo programoje.
2. Jei to reikia kvietimų teikti pasiūlymus tikslams pasiekti, išimtiniais atvejais gali būti skelbiami riboti kvietimai teikti pasiūlymus tik dėl papildomos veiklos plėtojimo arba dėl papildomų partnerių įtraukimo į vykdomus veiksmus. Be to, darbo programoje gali būti numatyta galimybė mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančių šalių teisės subjektams prisijungti prie jau atrinktų bendradarbiavimu grindžiamų MTI veiksmų su sąlyga, kad tam pritaris atitinkamas konsorciumas ir kad tokių šalių teisės subjektai jame dar nedalyvauja.

3. Kvietimo teikti pasiūlymus skelbti nereikia koordinavimo ir paramos veiksams ar programos bendro finansavimo veiksams:

- a) kuriuos turi vykdyti JRC arba darbo programoje nurodyti teisės subjektai ir
- b) kurie nepatenka į kvietimų teikti pasiūlymus taikymo sritį pagal Finansinio reglamento 195 straipsnio e punktą.

4. Darbo programoje nurodomi kvietimai teikti pasiūlymus, pagal kuriuos pateiktiems pasiūlymams gali būti suteikti pažangumo ženklai. Pareiškėjui iš anksto leidus, su paraiška ir jos vertinimu susijusia informacija gali būti dalijamasi su suinteresuotomis finansavimo įstaigomis su sąlyga, kad sudaromi konfidencialumo susitarimai.

25 straipsnis

Bendri kvietimai teikti pasiūlymus

Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali paskelbti bendrą kvietimą teikti pasiūlymus su:

- a) trečiosiomis valstybėmis, be kita ko, jų mokslo ir technologijų organizacijomis ar agentūromis;
- b) tarptautinėmis organizacijomis;
- c) ne pelno teisės subjektais.

Skelbiant bendrą kvietimą teikti pasiūlymus, pareiškėjai turi atitikti reikalavimus pagal 22 straipsnį ir nustatomos bendros pasiūlymų atrankos ir vertinimo procedūros. Tokiose procedūrose dalyvauja proporcingai sudaryta kiekvienos šalies paskirtų ekspertų grupė.

26 straipsnis

Ikiprekybiniai viešieji pirkimai ir novatoriškų sprendimų viešieji pirkimai

1. Veiksmuose gali būti numatyti arba jų pirminis tikslas gali būti ikiprekybiniai viešieji pirkimai arba novatoriškų sprendimų viešieji pirkimai, vykdomi naudos gavėjų, kurie yra Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES ⁽²⁹⁾ ir 2014/25/ES ⁽³⁰⁾ apibrėžtos perkančiosios organizacijos arba perkantieji subjektai.

2. Viešųjų pirkimų procedūromis:

- a) laikomasi konkurencijos taisyklių ir skaidrumo, nediskriminavimo, vienodo požiūrio, patikimo finansų valdymo ir proporcingumo principų;
- b) gali būti leidžiama pagal tą pačią procedūrą skirti kelias sutartis (pasirinkti kelis tiekėjus);
- c) numatoma, kad sutartys bus skiriamos ekonomiškai naudingiausiems pasiūlymams, kartu užtikrinant, kad nebūtų interesų konfliktų.

Ikiprekybinių viešųjų pirkimų atveju, kai tikslinga ir nedarant poveikio a punkte išvardytiems principams, pirkimo procedūra gali būti supaprastinta arba pagreitinta ir gali būti numatomos konkrečios sąlygos, pavyzdžiui, nustatoma, kad perkama veikla gali būti vykdoma tik valstybių narių ir asocijuotųjų šalių teritorijoje.

3. Rangovui, kuris ikiprekybiniuose viešuosiuose pirkimuose sukuria rezultatų, priklauso bent jau su tais rezultatais susijusios intelektinės nuosavybės teisės. Perkančiosios organizacijos naudojami bent jau nemokamos prieigos prie rezultatų savo reikmėms teisėmis ir teise suteikti arba reikalauti, kad dalyvaujantys rangovai trečiosioms šalims suteiktų neišimtinės licencijas naudotis rezultatais perkančiosios organizacijos reikmėms sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis be teisės teikti sublicencijas. Jei rangovas per sutartyje nustatytą laikotarpį po ikiprekybinių viešųjų pirkimų nepanaudoja rezultatų komerciniais tikslais, perkančiosios organizacijos, pasikonsultavusios su rangovu dėl nepanaudojimo priežasčių, gali reikalauti, kad jis perduotų joms visas rezultatų nuosavybės teises.

⁽²⁹⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽³⁰⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

27 straipsnis

Pareiškėjų finansinis pajėgumas

1. Be Finansinio reglamento 198 straipsnio 5 dalyje paminėtų išimčių, tikrinamas tik koordinatoriaus finansinis pajėgumas ir tik tuo atveju, jei veiksmui prašoma skirti Sąjungos finansavimo suma yra lygi 500 000 EUR arba didesnė.
2. Nepaisant 1 dalies, jei esama priežasčių abejoti finansiniu pareiškėjo pajėgumu arba jei esama didesnės rizikos, kylančios dėl dalyvavimo keliuose vykdomuose veiksmuose, finansuojamuose iš Sąjungos MTI programų lėšų, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga taip pat patikrina kitų pareiškėjų arba koordinatorių finansinį pajėgumą, net jei nepasiekama 1 dalyje nurodyta prašomo finansavimo riba.
3. Jei finansinį pajėgumą struktūriškai garantuoja kitas teisės subjektas, patikrinamas to kito teisės subjekto finansinis pajėgumas.
4. Jei pareiškėjo finansinis pajėgumas menkas, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali nustatyti, kad pareiškėjas gali dalyvauti veiksmu su sąlyga, kad pateiks susijusio subjekto pareiškimą dėl solidariosios atsakomybės.
5. Įnašas į šio reglamento 37 straipsnyje nustatytą mechanizmą laikomas pakankama garantija pagal Finansinio reglamento 152 straipsnį. Iš naudos gavėjų negali būti priimama jokia papildoma garantija ar užstatas ar reikalaujama juos pateikti.

28 straipsnis

Skyrimo kriterijai ir atranka

1. Pasiūlymas vertinamas remiantis šiais skyrimo kriterijais:
 - a) pažangumo;
 - b) poveikio;
 - c) įgyvendinimo kokybės ir efektyvumo.
2. EMTT mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų veiksmų pasiūlymams taikomas tik 1 dalies a punkte nurodytas kriterijus.
3. Darbo programoje nustatomos išsamesnės 1 dalyje nustatytų skyrimo kriterijų taikymo taisyklės, įskaitant lyginamuosius svorius, ribas ir, kai aktualu, *ex aequo* pasiūlymų nagrinėjimo taisyklės, atsižvelgiant į kvietimų teikti pasiūlymus tikslus. *Ex aequo* pasiūlymų nagrinėjimo sąlygos gali apimti šiuos kriterijus, tik jais neapsiribojant: MVĮ, lytį ir geografinę įvairovę.
4. Komisija ir kitos finansavimo įstaigos atsižvelgia į galimybę taikyti dviejų etapų paraiškų teikimo ir vertinimo procedūrą ir, kai tikslinga, anoniminiai pasiūlymai gali būti įvertinti per pirmąjį vertinimo etapą, remiantis vienu ar daugiau 1 dalyje nurodytų skyrimo kriterijų.

29 straipsnis

Vertinimas

1. Pasiūlymus vertina vertinimo komitetas, sudarytas iš nepriklausomų išorės ekspertų.

EIC veiklos, misijų ir tinkamai pagrįstais atvejais, išdėstytais Komisijos priimtoje darbo programoje, vertinimo komiteto dalį, o koordinavimo ir paramos veiksmų atveju – jo dalį arba jį visą gali sudaryti Sąjungos institucijų ar įstaigų atstovai, kaip nurodyta Finansinio reglamento 150 straipsnyje.

Vertinimo procesą gali stebėti nepriklausomi stebėtojai.

2. Kai taikytina, vertinimo komitetas taikytinas ribas atitinkančius pasiūlymus išdėsto eilės tvarka pagal:

- a) vertinimo balus;
- b) tai, kiek jie padeda siekti konkrečių politikos tikslų, be kita ko, kiek jie padeda sudaryti nuoseklų projektų rinkinį, t. y. pagal programą „Pathfinder“ vykdomai veiklai, misijoms ir kitais tinkamai pagrįstais atvejais, išsamiai išdėstytais Komisijos priimtoje darbo programoje.

EIC veiklos, misijų ir kitais tinkamai pagrįstais atvejais, išdėstytais Komisijos priimtoje darbo programoje, vertinimo komitetas taip pat gali pasiūlyti pasiūlymų pakeitimų, jei tų pakeitimų reikia su projektų rinkiniu susijusio metodo nuoseklumui užtikrinti. Tie pakeitimai turi atitikti dalyvavimo sąlygas ir vienodo požiūrio principą. Programos komitetas informuojamas apie tokius atvejus.

3. Vertinimo procesas parengiamas taip, kad būtų išvengta interesų konfliktų ir šališkumo. Turi būti užtikrintas vertinimo kriterijų ir pasiūlymų vertinimų balais metodo skaidrumas.

4. Pagal Finansinio reglamento 200 straipsnio 7 dalį pareiškėjai turi gauti grįžtamąją informaciją visais vertinimo etapais ir, kai paraiška atmetama, informaciją apie paraiškos atmetimo priežastis.

5. Mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančių šalių teisės subjektai, kurie sėkmingai dalyvavo komponente „Dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas“, pateikę prašymą gauna jų dalyvavimą patvirtinantį dokumentą, kuris gali būti pridėdamas prie jų koordinuojamų pasiūlymų, teikiamų bendradarbiavimu grindžiamose Programos dalyse.

30 straipsnis

Vertinimo persvarstymo tvarka, klausimai ir skundai

1. Pareiškėjas gali prašyti persvarstyti vertinimą, jei mano, kad jo pasiūlymui nebuvo tinkamai taikoma taikytina vertinimo procedūra ⁽³¹⁾.

2. Galima prašyti persvarstyti tik procedūrinius vertinimo aspektus. Persvarstymo objektu negali būti pasiūlymo privalumų vertinimas.

3. Prašymas dėl vertinimo persvarstymo turi būti susijęs su konkrečiu pasiūlymu ir pateiktas per 30 dienų po vertinimo rezultatų paskelbimo.

Vertinimo persvarstymo komitetas pateikia nuomonę apie vertinimo procedūrinius aspektus; jam pirmininkauja ir į jo sudėtį įeina Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos darbuotojai, kurie nedalyvavo pasiūlymų vertinime. Vertinimo persvarstymo komitetas gali rekomenduoti:

- a) kad pasiūlymą iš naujo pirmiausia įvertintų ankstesniame vertinime nedalyvavę vertintojai arba
- b) patvirtinti pirminį vertinimą.

4. Dėl vertinimo persvarstymo neturi būti vilkinamas pasiūlymų, kuriems netaikoma ta persvarstymo procedūra, atrankos procesas.

5. Komisija užtikrina, kad būtų nustatyta tvarka, pagal kurią dalyviai galėtų tiesiogiai pateikti klausimus ir skundus, susijusius su jų dalyvavimu Programoje. Informacija apie tai, kaip užregistruoti klausimus ar skundus, skelbiama internete.

⁽³¹⁾ Ši procedūra bus paaiškinta dokumente, kuris skelbiamas prieš pradėdant vertinimo procesą.

*31 straipsnis***Laikas iki dotacijos suteikimo**

1. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 194 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos nustatomi šie laikotarpiai:
 - a) visi pareiškėjai apie jų paraiškų vertinimo rezultatus informuojami ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo galutinės išsamių pasiūlymų pateikimo dienos;
 - b) susitarimai dėl dotacijos su pareiškėjais pasirašomi ne vėliau kaip per aštuonis mėnesius nuo galutinės išsamių pasiūlymų pateikimo dienos.
2. Darbo programoje gali būti nustatyti trumpesni, nei numatyta 1 dalyje, laikotarpiai.
3. Be Finansinio reglamento 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytų išimčių, šio straipsnio 1 dalyje nurodyti laikotarpiai gali būti ilgesni, jei tai susiję su EMTT veiksmis, misijomis ir tais atvejais, kai veiksmai pateikiami etikos ar saugumo aspektams įvertinti ar patikrinti.

*32 straipsnis***Dotacijos įgyvendinimas**

1. Jei naudos gavėjas nevykdo su techniniu veiksmo įgyvendinimu susijusių pareigų, kiti naudos gavėjai turi vykdyti tas pareigas be papildomo Sąjungos finansavimo, išskyrus atvejus, kai jie aiškiai atleidžiami nuo tos pareigos. Kiekvienas naudos gavėjas, laikydamasis su mechanizmu susijusių nuostatų, finansiškai atsako tik už savo skolą.
2. Susitarime dėl dotacijos gali būti nustatytos tarpinės reikšmės ir susijusios išankstinio finansavimo dalys. Jei tarpinės reikšmės nepasiekiamos, veiksmas gali būti sustabdytas, iš dalies pakeistas arba, tinkamai pagrįstais atvejais, nutrauktas.
3. Veiksmas taip pat gali būti nutrauktas, jei numatomi jo rezultatai yra nebeaktualūs Sąjungai dėl mokslinių ar technologinių priežasčių, o programos „Accelerator“ atveju – ir dėl ekonominių priežasčių, arba, EIC ir misijų atveju – ir dėl jų nebeaktualumo, atsižvelgiant į likusią veiksmų rinkinio dalį. Komisija, prieš priimdama sprendimą nutraukti veiksmą, pagal Finansinio reglamento 133 straipsnį taiko procedūrą, kurioje dalyvauja veiksmo koordinatorius ir, jei tinkama, nepriklausomi išorės ekspertai.

*33 straipsnis***Susitarimai dėl dotacijos**

1. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengia Komisijos ar atitinkamos finansavimo įstaigos ir naudos gavėjų tipinius susitarimus dėl dotacijos pagal šį reglamentą. Jeigu reikia padaryti svarbių tipinio susitarimo dėl dotacijos pakeitimų, be kita ko, atsižvelgiant į tolesnį supaprastinimą naudos gavėjams, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, atitinkamai tą tipinį susitarimą dėl dotacijos patikslina.
2. Susitarimais dėl dotacijos nustatomos naudos gavėjų ir Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos teisės ir pareigos pagal šį reglamentą. Susitarimais taip pat nustatomos teisės subjektų, kurie tampa naudos gavėjais įgyvendinant veiksmą, teisės ir pareigos, taip pat koordinatoriaus vaidmuo ir užduotys.

*34 straipsnis***Finansavimo normos**

1. Visai vykdant veiksmą finansuojamai veiklai taikoma viena finansavimo norma. Didžiausia norma kiekvienam veiksmui nustatoma darbo programoje.

2. Gali būti kompensuojama iki 100 % visų tinkamų finansuoti veiksmo pagal Programą išlaidų, išskyrus:
 - a) inovacijų veiksmus, kurių atveju gali būti kompensuojama iki 70 % visų tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus ne pelno teisės subjektus, kurių atveju gali būti kompensuojama iki 100 % visų tinkamų finansuoti išlaidų;
 - b) programos bendro finansavimo veiksmus, kurių atveju gali būti kompensuojama bent 30 % visų tinkamų finansuoti išlaidų, o nustatytais ir tinkamai pagrįstais atvejais iki 70 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.
3. Šiame straipsnyje nustatytos finansavimo normos taikomos ir veiksams, kurie ar kurių dalis finansuojami taikant fiksuotąją normą, vieneto įkainius ar vienkartinę išmoką.

35 straipsnis

Netiesioginės išlaidos

1. Netiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos sudaro 25 % visų tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus tiesiogines tinkamas finansuoti subrangos išlaidas, finansinę paramą trečiosioms šalims ir visus vieneto įkainius ar vienkartinę išmoką, į kurias įeina netiesioginės išlaidos.

Kai tikslinga, į vieneto įkainius ar vienkartinę išmoką įeinančios netiesioginės išlaidos apskaičiuojamos taikant pirmoje pastraipoje nurodytą fiksuotąją normą, išskyrus prekių bei paslaugų, už kurias išrašomos vidaus sąskaitos faktūros, vieneto įkainius, kurie apskaičiuojami remiantis faktinėmis išlaidomis pagal įprastus naudos gavėjų išlaidų apskaitos metodus.

2. Nepaisant 1 dalies, jei tai numatyta darbo programoje, netiesioginės išlaidos gali būti deklaruojamos kaip vienkartinė išmoka arba vieneto įkainis.

36 straipsnis

Tinkamos finansuoti išlaidos

1. Be Finansinio reglamento 186 straipsnyje nustatytų kriterijų, tinkamos finansuoti yra naudos gavėjų, kuriems mokamas su projektais susietas atlyginimas, personalo išlaidos, jei jos neviršija atlyginimo, kuris būtų mokamas asmeniui už darbą nacionalinių programų lėšomis finansuojamuose MTI projektuose, įskaitant socialinio draudimo įmoką ir kitas išlaidas, susijusias su veiksmą atlikti paskirtų darbuotojų atlyginimu, numatytas nacionalinėje teisėje ar darbo sutartyje.
2. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 190 straipsnio 1 dalies, tinkamos finansuoti yra su ištekiais, kuriuos nepiniginiiais įnašais suteikia trečiosios šalys, susijusios išlaidos, jei jos neviršija trečiosios šalies tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų sumos.
3. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 192 straipsnio, naudojantis rezultatais gautos pajamos nelaikomos veiksmo įplaukais.
4. Naudos gavėjai gali naudoti savo įprastus apskaitos metodus išlaidoms, patirtoms vykdant veiksmą, nustatyti ir deklaruoti pagal visas susitarime dėl dotacijos nustatytas sąlygas laikantis šio reglamento ir Finansinio reglamento 186 straipsnio.
5. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 203 straipsnio 4 dalies, finansinių ataskaitų sertifikatą privaloma pateikti išmokant likutį, jei suma, kurią prašoma padengti kaip faktines išlaidas ir vieneto įkainius, apskaičiuotus pagal įprastus išlaidų apskaitos metodus, yra lygi 325 000 EUR arba didesnė.

Finansinių ataskaitų sertifikatą gali išduoti patvirtintas išorės auditorius, o viešųjų įstaigų atveju – kompetentingas ir nepriklausomas valstybės pareigūnas laikantis Finansinio reglamento 203 straipsnio 4 dalies.

6. Kai tikslinga, programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ mokymų ir judumo veiksmų atveju Sąjungos įnašas skiriamas tinkamai atsižvelgiant į visas papildomas naudos gavėjo išlaidas, susijusias su motinystės atostogomis, vaiko priežiūros atostogomis, laikinojo nedarbingumo atostogomis, specialiomis atostogomis ar tyrėją samdančios priimančiosios organizacijos pasikeitimu arba tyrėjo šeimos statuso pasikeitimu per susitarimo dėl dotacijos galiojimo laikotarpį.

7. Išlaidos, susijusios su atvirąja prieiga, įskaitant duomenų valdymo planus, yra tinkamos kompensuoti, kaip toliau numatyta susitarime dėl dotacijos.

37 straipsnis

Savidraudos mechanizmas

1. Sukuriamas Savidraudos mechanizmas (toliau – mechanizmas), kuris pakeičia pagal Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 38 straipsnį įsteigtą fondą ir perima jo teises bei pareigas. Mechanizmo lėšomis dengiama rizika, susijusi su naudos gavėjų mokėtinų sumų nesusigrąžinimu:

- a) Komisijai pagal Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1982/2006/EB ⁽³²⁾;
- b) Komisijai ir Sąjungos įstaigoms pagal programą „Horizontas 2020“;
- c) Komisijai ir finansavimo įstaigoms pagal Programą.

Pirmos pastraipos c punkte nurodytoms finansavimo įstaigoms kylanti rizika gali būti dengiama taikant netiesioginio rizikos padengimo sistemą, nustatytą taikytiname susitarime, atsižvelgiant į finansavimo įstaigos pobūdį.

2. Mechanizmą valdo Sąjunga, atstovaujama Komisijos, kuri veikia kaip vykdomoji atstovė. Komisija nustato konkrečias mechanizmo veikimo taisykles.

3. Naudos gavėjai teikia įnašą, lygų 5 % veiksmui skirtos Sąjungos finansavimo sumos. Remdamasi skaidriais periodinio vertinimo rezultatais, Komisija gali padidinti tą įnašą iki 8 % arba sumažinti jį iki mažiau nei 5 %. Naudos gavėjų įnašas į mechanizmą išskaičiuojamas iš pradinio išankstinio finansavimo sumos ir sumokamas mechanizmui naudos gavėjų vardu. Tas įnašas negali viršyti pradinio išankstinio finansavimo sumos.

4. Naudos gavėjų įnašas grąžinamas išmokant likutį.

5. Visa taikant mechanizmą gauta finansinė grąža pridedama prie mechanizmo lėšų. Jei grąža nepakankama, mechanizmas netaikomas, o Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga tiesiogiai susigrąžina sumas iš naudos gavėjų ar trečiųjų šalių.

6. Susigrąžintos sumos laikomos mechanizmo asignuotosiomis pajamomis, kaip tai suprantama Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalyje. Įgyvendinus visas dotacijas, kurių rizika tiesiogiai ar netiesiogiai dengiama mechanizmo lėšomis, Komisija susigrąžina visas likusias sumas ir įtraukia jas į Sąjungos biudžetą, laikydamasi teisėkūros institucijų sprendimų.

7. Galimybė naudotis mechanizmu gali būti suteikta ir bet kurioje kitoje tiesiogiai valdomoje Sąjungos programoje dalyvaujantiems naudos gavėjams. Komisija patvirtina kitose programose dalyvaujančių naudos gavėjų naudojimosi mechanizmu sąlygas.

38 straipsnis

Nuosavybė ir apsauga

1. Naudos gavėjams priklauso jų sukurti rezultatai. Jie užtikrina, kad jų darbuotojų ar bet kurių kitų šalių turimomis su rezultatais susijusiomis teisėmis būtų galima naudotis taip, kad tai derėtų su susitarime dėl dotacijos nustatytais naudos gavėjų pareigomis.

Rezultatai yra dviejų ar daugiau naudos gavėjų bendra nuosavybė, jei:

- a) jie šiuos rezultatus sukūrė bendromis jėgomis ir

⁽³²⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.) (OL L 412, 2006 12 30, p. 1).

b) neįmanoma:

- i) nustatyti kiekvieno naudos gavėjo atitinkamo indėlio arba
- ii) atskirti rezultatų, kai teikiama paraiška dėl jų apsaugos, ta apsauga užtikrinama arba palaikoma.

Bendraturčiai raštu susitaria dėl savo bendros nuosavybės paskirstymo ir naudojimosi ja sąlygų. Nebent konsorciumo susitarime arba bendros nuosavybės susitarime būtų susitarta kitaip, kiekvienas bendraturtis gali trečiosioms šalims suteikti neišimtinę licenciją naudotis keliems savininkams priklausančiais rezultatais (be teisės teikti sublicencijas), jei kitiems bendraturčiams apie tai iš anksto pranešama ir jiems suteikiama tinkama ir pagrįsta kompensacija. Bendraturčiai gali raštu susitarti taikyti kitoki nei bendros nuosavybės principą.

2. Sąjungos finansavimą gavę naudos gavėjai užtikrina tinkamą savo sukurtų rezultatų apsaugą, jei ji yra įmanoma ir pagrįsta, atsižvelgdami į visus aktualius aspektus, be kita ko, naudojimo komerciniais tikslais perspektyvas ir visus kitus teisėtus interesus. Priimdami sprendimą dėl apsaugos, naudos gavėjai atsižvelgia ir į teisėtus kitų veiksmė dalyvaujančių naudos gavėjų interesus.

39 straipsnis

Naudojimasis ir sklaida

1. Kiekvienas Sąjungos finansavimą gavęs naudos gavėjas deda visas pastangas, kad panaudotų savo turimus rezultatus arba kad tuos rezultatus panaudotų kitas teisės subjektas. Naudotis rezultatais gali patys naudos gavėjai arba jais gali būti naudojama netiesiogiai, visų pirma pagal 40 straipsnį perdavus rezultatų nuosavybės teises arba suteikus licenciją jais naudotis.

Darbo programoje gali būti numatyta papildomų naudojimosi pareigų.

Jei, nepaisant visų naudos gavėjo pastangų naudotis savo sukurtais rezultatais tiesiogiai arba užtikrinti, kad jais būtų naudojama netiesiogiai, jais nėra pasinaudojama per susitarime dėl dotacijos nustatytą laikotarpį, naudos gavėjas, naudodamasis atitinkama susitarime dėl dotacijos nustatyta interneto platforma, turi surasti tais rezultatais norinčių naudotis suinteresuotųjų šalių. Naudos gavėjo prašymu jis gali būti atleistas nuo šios pareigos, jei tai pagrįsta.

2. Naudos gavėjai iškart, kai įmanoma, paskelbia savo rezultatus viešai prieinamu formatu, atsižvelgdami į apribojimus, susijusius su intelektinės nuosavybės apsauga, saugumo taisyklėmis ar teisėtais interesais.

Darbo programoje gali būti numatyta papildomų sklaidos pareigų, kartu apsaugant Sąjungos ekonominius ir mokslinius interesus.

3. Naudos gavėjai užtikrina, kad atvirą prieigą prie mokslinių publikacijų būtų teikiama laikantis susitarime dėl dotacijos nustatytų sąlygų. Visų pirma naudos gavėjai užtikrina, kad jie arba autoriai išlaikytų pakankamai intelektinės nuosavybės teisių, kad galėtų laikytis jiems taikomų su atvirąja prieiga susijusių reikalavimų.

Susitarime dėl dotacijos nustatytose sąlygose paprastai reikalaujama teikti atvirąją prieigą prie mokslinių tyrimų duomenų, užtikrinant galimybę taikyti išimtis, laikantis principo „atvira, kiek įmanoma, ir uždara, kiek būtina“, atsižvelgiant į teisėtus naudos gavėjų interesus, įskaitant naudojimą komerciniais tikslais, ir kitus apribojimus, pavyzdžiui, duomenų apsaugos taisyklės, privatumą, konfidencialumą, komercines paslaptis, Sąjungos konkurencinius interesus, saugumo taisyklės ar intelektinės nuosavybės teises.

Darbo programoje gali būti numatyta papildomų paskatų ar pareigų taikyti atvirojo mokslo praktiką.

4. Visus mokslinių tyrimų duomenis, gautus vykdant veiksmą pagal Programą, naudos gavėjai tvarko laikydamiesi surandamumo, prieinamumo, sąveikumo ir pakartotinio naudojimo principų ir susitarimo dėl dotacijos sąlygų, jie taip pat parengia duomenų tvarkymo planą.

Darbo programoje pagrįstais atvejais gali būti numatyta papildomų pareigų naudotis EOSC mokslinių tyrimų duomenims saugoti ir prieigai prie jų teikti.

5. Savo sukurtus rezultatus ketinantys skleisti naudos gavėjai apie tai iš anksto praneša kitiems veiksmė dalyvaujantiems naudos gavėjams. Bet kuris kitas naudos gavėjas gali su tuo nesutikti, jei jis gali įrodyti, kad rezultatų sklaida labai pakenktų teisėtiems jo interesams, susijusiems su jo sukurtais rezultatais ar pirmine informacija. Tokiais atvejais rezultatų sklaida nėra vykdoma, nebent būtų imtasi atitinkamų veiksmų tiems teisėtiems interesams apsaugoti.

6. Jei darbo programoje nenustatyta kitaip, pasiūlymuose pateikiamas naudojimosi rezultatais ir jų sklaidos planas. Jei numatomas naudojimosi rezultatais apima produkto ar proceso projektavimą, kūrimą, gamybą ir pateikimą rinkai ar paslaugos kūrimą ir teikimą, plane pateikiama tokio naudojimosi strategija. Jei plane numatyta, kad rezultatais visų pirma bus naudojamosi neasocijuotosiose trečiojoje valstybėje, teisės subjektai turi paaiškinti, kaip tas naudojimosi vis tiek laikytinas atitinkančiu Sąjungos interesus.

Naudos gavėjai atnaujina naudojimosi rezultatais ir jų sklaidos planą veiksmo vykdymo laikotarpiu ir po jo, laikydamiesi susitarimo dėl dotacijos.

7. Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos vykdomos stebėsenos ir sklaidos tikslais naudos gavėjai pateikia visą prašomą informaciją, susijusią su naudojimosi jų sukurtais rezultatais ir jų sklaida, laikantis susitarimo dėl dotacijos. Tokia informacija skelbiama viešai, atsižvelgiant į teisėtus naudos gavėjų interesus.

40 straipsnis

Perdavimas ir licencijų suteikimas

1. Naudos gavėjai gali perduoti savo sukurtų rezultatų nuosavybės teises. Jie užtikrina, kad jų pareigos galiotų ir naujajam savininkui ir kad šis privalėtų perduoti šias pareigas paskesniems savininkams.

2. Jei dėl konkrečiai nurodytų trečiųjų šalių, įskaitant susijusius subjektus, raštu nesutarta kitaip ir jei tai yra įmanoma pagal taikytiną teisę, rezultatų nuosavybės teises ketinantys perduoti naudos gavėjai apie tai iš anksto praneša visiems kitiems naudos gavėjams, kurie dar turi prieigos prie rezultatų teises. Pranešime turi būti pateikta pakankamai informacijos apie naująjį savininką, kad tas naudos gavėjas galėtų įvertinti poveikį savo prieigos teisėms.

Jei dėl konkrečiai nurodytų trečiųjų šalių, įskaitant susijusius subjektus, raštu nesutarta kitaip, naudos gavėjas gali nesutikti, kad kitas naudos gavėjas perduotų rezultatų nuosavybės teises, jei jis gali įrodyti, kad perdavimas pakenktų jo prieigos teisėms. Tokiu atveju nuosavybės teisės neperduodamos tol, kol atitinkami naudos gavėjai nepasiekia susitarimo. Susitarime dėl dotacijos šiuo atžvilgiu nustatomi laiko apribojimai.

3. Naudos gavėjai gali suteikti licencijas ar kitaip suteikti teisę naudotis jų sukurtais rezultatais, įskaitant naudojamą išimtinėmis sąlygomis, jei tai nedaro neigiamo poveikio jų pareigų vykdymui. Išimtinės naudojimosi rezultatais licencijos gali būti suteikiamos, jeigu visi kiti atitinkami naudos gavėjai sutinka atsisakyti savo prieigos prie rezultatų teisių.

4. Pagrįstais atvejais susitarime dėl dotacijos numatoma Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos teisė nesutikti, kad rezultatų nuosavybės teisės būtų perduotos arba kad būtų suteiktos su rezultatais susijusios išimtinės licencijos, jei:

- a) rezultatų sukūrę naudos gavėjai gavo Sąjungos finansavimą;
- b) perduoti nuosavybės teises ar suteikti licencijas ketinama teisės subjektui, įsisteigusiam neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje; ir
- c) nuosavybės teisių perdavimas ar licencijų suteikimas neatitinka Sąjungos interesų.

Jei numatyta teisė nesutikti, naudos gavėjas turi iš anksto pranešti apie savo ketinimą perleisti rezultatų nuosavybės teisę arba suteikti jiems išimtinę licenciją. Gali būti raštu atsisakyta teisės nesutikti, kad nuosavybės teisės būtų perduotos ar licencijos suteiktos konkrečiai nurodytiems teisės subjektams, jei taikomos Sąjungos interesų apsaugos priemonės.

41 straipsnis

Prieigos teisės

1. Prašymai leisti naudotis prieigos teisėmis arba prieigos teisių atsisakymai pateikiami raštu.
2. Jei su teisių suteikėju nesusitaroma kitaip, prieigos teisės neapima teisės teikti sublicencijas.
3. Prieš prisijungdami prie susitarimo dėl dotacijos, naudos gavėjai informuoja vieni kitus apie visus prieigos prie jų turimos pirminės informacijos teikimo apribojimus.
4. Jei kuris nors naudos gavėjas nebedalyvauja veiksmo, tai nedaro poveikio jo pareigai suteikti prieigą.
5. Jei kuris nors naudos gavėjas nevykdo savo pareigų, naudos gavėjai gali susitarti atimti iš to naudos gavėjo prieigos teises.
6. Naudos gavėjai suteikia prieigą prie:
 - a) savo sukurtų rezultatų (nemokamai) bet kuriam kitam veiksmo dalyvaujančiam naudos gavėjui, kuriam jų reikia, kad galėtų vykdyti savo užduotis;
 - b) savo pirminės informacijos bet kuriam kitam veiksmo dalyvaujančiam naudos gavėjui, kuriam to reikia, kad galėtų vykdyti savo užduotis, atsižvelgiant į 3 dalyje nurodytus apribojimus; ta prieiga teikiama nemokamai, nebent prieš prisijungdami prie susitarimo dėl dotacijos naudos gavėjai susitarę kitaip;
 - c) savo sukurtų rezultatų ir, atsižvelgiant į 3 dalyje nurodytus apribojimus, savo pirminės informacijos bet kuriam kitam veiksmo dalyvaujančiam naudos gavėjui, kuriam jų reikia, kad galėtų naudotis savo paties sukurtais rezultatais; ta prieiga teikiama sutartomis sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis.
7. Nebent naudos gavėjai susitarę kitaip, jie taip pat suteikia prieigą prie savo sukurtų rezultatų ir, atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalyje nurodytus apribojimus, prie savo pirminės informacijos teisės subjektui, kuris:
 - a) yra įsisteigęs valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje;
 - b) yra tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuojamas kito naudos gavėjo arba yra tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuojamas to paties subjekto, kuris kontroliuoja tą naudos gavėją, arba tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja tą naudos gavėją; ir
 - c) turi turėti tą prieigą, kad galėtų naudotis to naudos gavėjo rezultatais, laikantis naudos gavėjo naudojimosi rezultatais pareigų.

Prieiga teikiama sutartomis sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis.

8. Prašymas suteikti prieigą naudojimosi rezultatais tikslais gali būti pateiktas per vienus metus nuo veiksmo pabaigos, nebent naudos gavėjai susitarę dėl kitokio termino.
9. Sąjungos finansavimą gavę naudos gavėjai nemokamai suteikia prieigą prie savo sukurtų rezultatų Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ar agentūroms, kad jie galėtų kurti, įgyvendinti ir stebėti tos srities politiką ar programas. Prieiga galima naudotis tik nekomerciniais ir nekonkurenciniais tikslais.

Tokios prieigos teisės netaikomos naudos gavėjų pirminei informacijai.

Sąjungos finansavimą gavę naudos gavėjai, vykdančios veiksmų grupės „Civilinė visuomenės sauga“ veiksmus, taip pat nemokamai suteikia prieigą prie savo sukurtų rezultatų valstybių narių nacionalinėms institucijoms, kad jos galėtų kurti, įgyvendinti ir stebėti tos srities politiką ar programas. Prieiga galima naudotis tik nekomerciniais ir nekonkurenciniais tikslais, o ji suteikiama pagal dvišalį susitarimą, kuriame apibrėžiamos konkrečios sąlygos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad tomis prieigos teisėmis būtų naudojamosi tik numatytu tikslu ir kad būtų taikomi tinkami konfidencialumo įsipareigojimai. Prašymą teikianti valstybė narė, Sąjungos institucija, įstaiga, organas ar agentūra apie tokius prašymus praneša visoms valstybėms narėms.

10. Kai tikslinga, darbo programoje gali būti numatyta papildomų prieigos teisių.

*42 straipsnis***Konkrečios nuostatos**

1. EMTT veiksams, mokymo ir judumo veiksams, ikiprekybinių viešųjų pirkimų veiksams, novatoriškų sprendimų viešųjų pirkimų veiksams, programos bendro finansavimo veiksams ir koordinavimo bei paramos veiksams gali būti taikomos konkrečios nuosavybės, naudojimosi ir sklaidos, nuosavybės teisių perdavimo ir licencijų suteikimo, taip pat prieigos teisių nuostatos.
2. 1 dalyje nurodytos konkrečios taisyklės nustatomos susitarime dėl dotacijos ir jomis nekeičiami su atvirąja prieiga susiję principai ir pareigos.

*43 straipsnis***Apdovanojimai**

1. Jei šiame skyriuje nenurodyta kitaip, paskatinimo ar pripažinimo apdovanojimai pagal Programą skiriami ir valdomi pagal Finansinio reglamento IX antraštinę dalį.
2. Jei darbo programoje arba konkursų taisyklėse nenustatyta kitaip, konkurse gali dalyvauti visi teisės subjektai, nepriklausomai nuo jų įsisteigimo vietos.
3. Kai tikslinga, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga apdovanojimų konkursus gali organizuoti kartu su:
 - a) kitomis Sąjungos įstaigomis;
 - b) trečiosiomis valstybėmis, be kita ko, jų mokslo ir technologijų organizacijomis ar agentūromis;
 - c) tarptautinėmis organizacijomis arba
 - d) pelno nesiekiančiais teisės subjektais.
4. Darbo programose ar konkurso taisyklėse nustatomos pareigos, susijusios su komunikacija ir, kai tikslinga, naudojimosi rezultatais ir jų sklaida, nuosavybe ir prieigos teisėmis, įskaitant licencijų suteikimo nuostatas.

*III SKYRIUS***Viešieji pirkimai***44 straipsnis***Viešieji pirkimai**

1. Jei šiame skyriuje nenurodyta kitaip, viešieji pirkimai pagal Programą vykdomi pagal Finansinio reglamento VII antraštinę dalį.
2. Viešieji pirkimai gali būti ir ikiprekybiniai viešieji pirkimai arba novatoriškų sprendimų viešieji pirkimai, kuriuos vykdo Komisijos arba atitinkamos finansavimo įstaigos savo reikmėms arba kartu su valstybių narių ir asocijuotųjų šalių perkančiosiomis organizacijomis. Tokiais atvejais taikomos 26 straipsnyje nustatytos taisyklės.

IV SKYRIUS

Derinimo operacijos ir mišrus finansavimas

45 straipsnis

Derinimo operacijos

Pagal Programą nustatytos derinimo operacijos vykdomos laikantis programos „InvestEU“ ir Finansinio reglamento X antraštinės dalies.

46 straipsnis

Mišrus finansavimas programos „Europos horizontas“ lėšomis ir mišrus finansavimas iš EIC lėšų

1. Mišraus finansavimo programos „Europos horizontas“ lėšomis arba mišraus finansavimo iš EIC lėšų komponentams, kuriuos sudaro dotacijos ir grąžintini avansai, taikomi 34–37 straipsniai.
2. Mišrus finansavimas iš EIC lėšų teikiamas pagal šio reglamento 48 straipsnį. Mišraus finansavimo iš EIC lėšų veiksmas gali būti remiamas tol, kol jis gali būti finansuojamas atliekant derinimo operaciją arba finansavimo ir investavimo operaciją, kuriai visai taikoma Sąjungos garantija pagal programą „InvestEU“. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 209 straipsnio, to straipsnio 2 dalyje, visų pirma jos a ir d punktuose, nustatytos sąlygos netaikomos mišraus finansavimo iš EIC lėšų skyrimo metu.
3. Mišrus finansavimas programos „Europos horizontas“ lėšomis gali būti skiriamas programos bendro finansavimo veiksmui, kurį vykdant bendroje valstybių narių ir asocijuotųjų šalių programoje numatoma naudoti finansines priemones atrinktiems veiksams remti. Tokių veiksmų vertinimas ir atranka atliekami pagal 15, 23, 24, 27, 28 ir 29 straipsnius. Mišraus finansavimo programos „Europos horizontas“ lėšomis teikimo sąlygos turi atitikti 32 straipsnį, pagal analogiją – 48 straipsnio 10 dalį ir visas papildomas bei pagrįstas darbo programoje nustatytas sąlygas.
4. Grąžintos sumos, be kita ko, grąžinti avansai ir pajamos, susiję su mišriu finansavimu programos „Europos horizontas“ lėšomis ir mišriu finansavimu iš EIC lėšų, pagal Finansinio 21 straipsnio 3 dalies f punktą ir 21 straipsnio 4 dalį laikomi vidaus asignuotosiomis pajamomis.
5. Mišrus finansavimas programos „Europos horizontas“ lėšomis ir mišrus finansavimas iš EIC lėšų teikiamas taip, kad būtų skatinamas Sąjungos konkurencingumas ir neiškraipoma konkurencija vidaus rinkoje.

47 straipsnis

Programa „Pathfinder“

1. Pagal programą „Pathfinder“ dotacijos teikiamos konsorciūmų arba pavienių naudos gavėjų įgyvendinamiems didelės rizikos pažangiesiems projektams, kuriais siekiama kurti radikalias inovacijas ir naujas rinkos galimybes. Pagal programą „Pathfinder“ remiami ankstyviausi mokslinių, technologinių ir giliųjų technologijų tyrimų ir plėtros etapai, įskaitant koncepcijos ir prototipų pagrindimą siekiant patvirtinti technologijas.

Programa „Pathfinder“ daugiausia įgyvendinama rengiant atvirą kvietimą teikti principu „iš apačios į viršų“ grindžiamus pasiūlymus, kartą per metus nustatant reguliarius galutinius terminus, ir ja numatoma konkurencingų uždavinių, padedančių suformuluoti pagrindinius strateginius tikslus, skatinančius giliosiomis technologijomis grindžiamas radikalias idėjas.

2. Programos „Pathfinder“ pereinamojo laikotarpio veikla visų rūšių tyrėjams ir novatoriams padedama plėtoti komercinio vystymo Sąjungoje būdus, pavyzdžiui, vykdyti parodomąją veiklą ir galimybių studijas, kad būtų galima įvertinti galimus verslo variantus, ir remiamas atžalinių įmonių ir startuolių steigimas.

Sprendimai dėl kvietimų teikti pasiūlymus programos „Pathfinder“ pereinamojo laikotarpio veiklai skelbimo ir turinio priimami atsižvelgiant į darbo programoje nustatytus su atitinkamu veiksnių rinkiniu susijusius tikslus ir biudžetą.

Kiekvienam pasiūlymui, jau atrinktam pagal programą „Pathfinder“ ir, kai taikoma, programos „Pathfinder“ pereinamojo laikotarpio veiklą paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus, gali būti teikiamos papildomos 50 000 EUR neviršijančios fiksuoto dydžio dotacijos, kad būtų vykdoma papildoma veikla, įskaitant skubius koordinavimo ir paramos veiksmus, susijusius su veiksnių rinkinį įgyvendinančios naudos gavėjų bendruomenės stiprinimu, pavyzdžiui, galimų atžalinių įmonių ir potencialių rinkas kuriančių inovacijų vertinimu ar verslo plano parengimu. Pagal specialiąją programą įsteigtas Programos komitetas informuojamas apie tokius atvejus.

3. Programai „Pathfinder“ taikomi 28 straipsnyje nurodyti skyrimo kriterijai.

48 straipsnis

Programa „Accelerator“

1. Programos „Accelerator“ tikslas – iš esmės remti rinkas kuriančias inovacijas. Pagal ją remiami tik pavieniai naudos gavėjai ir daugiausia teikiamas mišrus finansavimas. Tam tikromis sąlygomis pagal ją taip pat gali būti teikiama parama tik dotacijų forma ir tik nuosavam kapitalui skirta parama.

Pagal programą „Accelerator“ teikiama šių rūšių parama:

- a) mišraus finansavimo parama MVĮ, įskaitant startuolius, o išimtiniais atvejais ir mažas vidutinės kapitalizacijos įmones, plėtojančias proveržio ir perversmines bankams nepatrauklias inovacijas;
- b) parama tik dotacijų forma, skirta MVĮ, įskaitant startuolius, plėtojantiems bet kurios rūšies inovacijas, pradedant palaipsniū inovacijomis ir baigiant proveržio bei perversminėmis inovacijomis, ir siekiantiems plėsti veiklą;
- c) taip pat gali būti teikiama tik nuosavam kapitalui skirta parama bankams nepatrauklioms MVĮ, įskaitant startuolius, kurie jau yra gavę paramą tik dotacijų forma.

Pagal programą „Accelerator“ parama tik dotacijų forma skiriama, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) projekte pateikiama informacija apie pareiškėjo pajėgumus ir ketinimą plėsti veiklą;
- b) naudos gavėjas gali būti tik startuolis arba MVĮ;
- c) pagal programą „Accelerator“ parama tik dotacijų forma naudos gavėjui gali būti suteikta tik vieną kartą Programos įgyvendinimo laikotarpiu ir negali viršyti 2,5 mln. EUR.

2. Naudos pagal programą „Accelerator“ gavėjas yra valstybėje narėje ar asocijuotojoje šalyje įsisteigęs teisės subjektas, kuris yra startuolis, MVĮ arba išimtiniais atvejais maža vidutinės kapitalizacijos įmonė, ketinanti plėsti veiklą. Pasiūlymą gali teikti naudos gavėjas arba, gavus išankstinį naudos gavėjo sutikimą, vienas ar daugiau fizinių asmenų arba teisės subjektų, ketinančių įsteigti arba remti tą naudos gavėją. Pastaruoju atveju finansavimo sutartis pasirašoma tik su naudos gavėju.

3. Vienu sprendimu dėl sutarties skyrimo numatomas ir suteikiamas visų formų Sąjungos įnašo, teikiamo iš EIC mišraus finansavimo lėšų, finansavimas.

4. Pasiūlymus pagal kiekvieno jų privalumus vertina nepriklausomi išorės ekspertai, o jų atranka finansavimui vykdoma skelbiant atvirą kvietimą teikti pasiūlymus, kuriems nustatomi galutiniai terminai; tai atliekama laikantis 27, 28 ir 29 straipsnių ir atsižvelgiant į šio straipsnio 5 dalį.

5. Pateikti pasiūlymai vertinami pagal šiuos skyrimo kriterijus:

- a) pažangumas;
- b) poveikis;
- c) su veiksmu susijusios rizikos lygis, dėl kurio būtų užkirstas kelias investicijoms, įgyvendinimo kokybė bei veiksmingumas ir poreikis gauti Sąjungos paramą.

6. Atitinkamiems pareiškėjams sutikus Komisija arba Programą įgyvendinančios finansavimo įstaigos (įskaitant EIT ŽIB) gali tiesiogiai pateikti 5 dalies a ir b punktuose nurodytus kriterijus jau atitinkantį pasiūlymą dėl inovacijų ir diegimo rinkoje veiksmo įvertinimui pagal 5 dalies c punkte nurodytą skyrimo kriterijų, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) pasiūlymas yra susijęs su bet kuriuo kitu pagal programą „Horizontas 2020“ finansuojamu veiksmu, su Programa arba, atsižvelgiant į pirmos darbo programos bandomąjį etapą – su nacionalinėmis ir (arba) regioninėmis programomis, pradedant nuo tokios sistemos poreikio nustatymo. Išsamios nuostatos nustatomos specialiojoje programoje, nurodytoje 1 straipsnio 2 dalies a punkte;
- b) pasiūlymas grindžiamas ankstesne projekto peržiūra, atlikta per ankstesnius dvejus metus, kurios metu vertintas pasiūlymo pažangumas ir poveikis, ir atsižvelgiama į darbo programoje išsamiau nustatytas sąlygas ir procedūras.

7. Pažangumo ženklas gali būti suteikiamas, jei tenkinamos šios kumuliacinės sąlygos:

- a) naudos gavėjas yra startuolis, MVĮ arba maža vidutinės kapitalizacijos įmonė;
- b) pasiūlymas atitinka reikalavimus ir buvo pripažintas tinkamu pagal 5 dalies a ir b punktuose nurodytiems skyrimo kriterijams taikomas ribas;
- c) veikla atitiktų inovacijų veiksmo reikalavimus.

8. Palankiai įvertintam pasiūlymui nepriklausomi išorės ekspertai pasiūlo skirti atitinkamą paramą pagal programą „Accelerator“, atsižvelgdami į patiriamą riziką ir į išteklius bei laiką, reikalingus norint pateikti inovaciją rinkai ir ją joje diegti.

Komisija dėl pagrįstų priežasčių gali atmesti nepriklausomų išorės ekspertų atrinktą pasiūlymą, įskaitant su Sąjungos politikos tikslais susijusių reikalavimų nesilaikymą. Programos komitetas informuojamas apie tokio atmetimo priežastis.

9. Paramos pagal programą „Accelerator“ komponentas, kurį sudaro dotacija ar grąžintinas avansas, negali viršyti 70 % visų atrinkto inovacijų veiksmo tinkamų finansuoti išlaidų.

10. Su nuosavu kapitalu ir grąžintina parama susijusių paramos pagal programą „Accelerator“ komponentų įgyvendinimo sąlygos nustatytos Sprendime (ES) 2021/764.

11. Sutartyje dėl atrinkto veiksmo nustatomos konkrečios išmatuojamos tarpinės reikšmės ir atitinkamos paramos pagal programą „Accelerator“ išankstinio finansavimo sumos ir mokėjimai dalimis.

EIC mišraus finansavimo atveju su inovacijų veiksmu susijusi veikla gali būti pradėta ir pirmoji dotacijos išankstinio finansavimo suma arba grąžintinas avansas sumokėti prieš pradėdant įgyvendinti kitus skirto EIC mišraus finansavimo komponentus. Tų komponentų įgyvendinimas priklauso nuo to, ar pasiektos sutartyje nustatytos konkrečios tarpinės reikšmės.

12. Jei išmatuojamos tarpinės reikšmės nepasiekiamos, remiantis sutartimi veiksmas sustabdomas, iš dalies pakeičiamas arba tinkamai pagrįstais atvejais nutraukiamas. Jis gali būti nutrauktas ir tuo atveju, jei neįmanoma užtikrinti numatyto diegimo rinkoje, visų pirma Sąjungoje.

Išimtiniais atvejais ir remdamasi EIC valdybos rekomendacijomis, Komisija gali nuspręsti padidinti paramą pagal programą „Accelerator“ atsižvelgdama į nepriklausomų išorės ekspertų atliktos projekto peržiūros rezultatus. Programos komitetas informuojamas apie tokius atvejus.

V SKYRIUS

Ekspertai

49 straipsnis

Nepriklausomų išorės ekspertų skyrimas

1. Siekiant sudaryti kandidatų duomenų bazę, nepriklausomi išorės ekspertai nustatomi ir atrinkami skelbiant kvietimus pareikšti susidomėjimą, skirtus fiziniams arba atitinkamoms organizacijoms, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų agentūroms, mokslinių tyrimų įstaigoms, universitetams, standartizacijos organizacijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ar įmonėms.

Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 237 straipsnio 3 dalies, Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga gali išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais skaidriai atrinkti bet kurį tinkamų įgūdžių turintį ekspertą, neįtrauktą į duomenų bazę, su sąlyga, kad paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą tinkamų išorės ekspertų nenustatyta.

Tokie ekspertai deklaruoja savo nepriklausomumą ir gebėjimą padėti siekti Programos tikslų.

2. Pagal Finansinio reglamento 237 straipsnio 2 ir 3 dalis atlygis nepriklausomiems išorės ekspertams mokamas pagal standartines sąlygas. Pagrįstais ir išimtiniais atvejais, remiantis atitinkamais rinkos standartais gali būti mokamas standartinėse sąlygose numatytą dydį viršijantis atlygis, visų pirma tam tikriems aukšto lygio ekspertams. Toks atlygis įtraukiamas į Programos išlaidas.

3. Be Finansinio reglamento 38 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytos informacijos, Komisijos arba finansavimo įstaigos interneto svetainėje bent kartą per metus skelbiami individualiai paskirtų nepriklausomų išorės ekspertų, vertinančių paraiškas dėl dotacijų, vardai ir pavardės ir jų kompetencijos sritys. Ši informacija renkama, tvarkoma ir skelbiama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ⁽³³⁾.

4. Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga imasi tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias interesų konfliktams, susijusiems su nepriklausomų išorės ekspertų dalyvavimu, pagal Finansinio reglamento 61 straipsnį ir 150 straipsnio 5 dalį.

Komisija ar atitinkama finansavimo įstaiga užtikrina, kad ekspertas, kuriam kilo interesų konfliktas, susijęs su klausimu, kuriuo jis prašomas pateikti nuomonę, nevertintų to konkretaus klausimo, dėl jo nekonsultuotų ar nepadėtų jį sprendžiant.

5. Skirdama nepriklausomus išorės ekspertus Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga imasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad ekspertų ir vertinimo grupių sudėtis būtų subalansuota įgūdžių, patirties, žinių, be kita ko, specializacijos, visų pirma SHM srityje, geografinės įvairovės ir lyčių požiūriu, atsižvelgiant į padėtį veiksmo srityje.

6. Kai tikslinga, siekiant užtikrinti vertinimo kokybę, kiekvieną pasiūlymą turi įvertinti atitinkamas skaičius nepriklausomų išorės ekspertų.

7. Informacija apie visų nepriklausomų išorės ekspertų atlygio dydį pateikiama Europos Parlamentui ir Tarybai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

SU PROGRAMA SUSIJUSI STEBĖSENA, KOMUNIKACIJA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

50 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Komisija nuolat atlieka Programos, 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos specialiosios programos ir EIT veiklos valdymo ir įgyvendinimo stebėseną. Siekiant padidinti skaidrumą, duomenys taip pat skelbiami viešai prieinamu būdu Komisijos tinklalapyje, atsižvelgiant į naujausią jų redakciją. Visų pirma, duomenys apie projektus, finansuojamus iš EMTT, Europos partnerystės, misijų, EIC ir EIT lėšų, įtraukiami į tą pačią duomenų bazę.

⁽³³⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

Į duomenų bazę įtraukiama:

- a) per nustatytą laiką pasiektini rodikliai, skirti Programos veiklos pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnyje nurodytų tikslų, metinei ataskaitai pateikti, kaip išdėstyta V priede atsižvelgiant į poveikio trajektorijas;
- b) informacija apie SHM integravimo lygį, žemesniojo ir aukštesniojo technologinio pasirengimo lygių santykį bendradarbiavimu grindžiamų mokslinių tyrimų srityje, dalyvių skaičių didinančių šalių dalyvavimo pažangą, bendruose projektuose dalyvaujančių konsorciūmų geografinę sudėtį, tyrėjų atlyginimų raidą, dviejų etapų pasiūlymų teikimo ir vertinimo procedūros taikymą, priemones, kuriomis siekiama palengvinti Europos MTI bendradarbiavimo ryšius, vertinimo persvarstymo tvarkos taikymą ir skundų skaičių bei rūšis, klimato kaitos aspekto integravimo lygį ir susijusias išlaidas, MVĮ dalyvavimą, privačiojo sektoriaus dalyvavimą, dalyvavimą finansuojamuose veiksmuose, vertinimo grupėse, valdybose ir patariamuosiose grupėse pagal lytį, pažangumo ženklus, Europos partnerystes ir bendro finansavimo normą, papildomą ir sudėtinį finansavimą iš kitų Sąjungos programų, mokslinių tyrimų infrastruktūros objektus, laiką iki dotacijos suteikimo, tarptautinio bendradarbiavimo lygį, piliečių dalyvavimą ir pilietinės visuomenės dalyvavimą;
- c) projektų lygmeniu suskirstytų išlaidų dydis, kad būtų galima atlikti konkrečią analizę, įskaitant išlaidas pagal intervencines sritis;
- d) paraiškų perteklius, visų pirma pasiūlymų skaičių apskritai ir su kiekvienu kvietimu teikti pasiūlymus susijusių pasiūlymų skaičių, jų vidutinį balą, kokybės ribas viršijančių ir jų nesiekiančių pasiūlymų dalį.

2. Siekiant užtikrinti veiksmingą programos tikslų įgyvendinimo pažangos vertinimą, Komisijai pagal 55 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas V priedas, kiek tai susiję su poveikio trajektorijų rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, ir nustatomos pradinės ir siektinos reikšmės, taip pat kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo.

3. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad Programos veiklos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami ekonomiškai, efektyviai ir laiku, nedidinant naudos gavėjų administracinės naštos. Tuo tikslu Sąjungos lėšų gavėjams, be kita ko, veiksmuose dalyvaujančių tyrėjų lygmeniu, kad būtų galima atsekti jų karjerą ir judumą, ir, kai tinkama, valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

4. Kiekybinius duomenis kiek įmanoma papildo Komisijos ir Sąjungos arba nacionalinių finansavimo įstaigų atlikta kokybinė analizė.

5. Priemonės, kuriomis siekiama palengvinti Europos MTI bendradarbiavimo ryšius, stebimos ir peržiūrimos vykdamas darbo programas.

51 straipsnis

Informavimas, komunikacija, viešinimas, naudojimas rezultatais ir jų sklaida

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus, taip pat ir dėl apdovanojimų), teikdami nuoseklia, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

2. Komisija vykdo informavimo ir komunikacijos veiksmus, susijusius su Programa, remiantis Programa vykdytais veiksmais ir gautais rezultatais. Be to, ji laiku teikia išsamią informaciją valstybėms narėms ir naudos gavėjams. Suinteresuotiems subjektams teikiamos įrodymais pagrįstos derinimo paslaugos, sukurtos remiantis analitiniais duomenimis ir tinklų panašumais, siekiant suformuoti konsorciūmus bendriems projektams įgyvendinti, ypač daug dėmesio skiriant tam, kad būtų nustatytos tinklaveikos galimybės mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančių valstybių narių teisės subjektams. Remiantis tokios analizės rezultatais, gali būti organizuojami tiksliniai derinimo renginiai atsižvelgiant į konkrečius kvietimus teikti pasiūlymus.

3. Komisija taip pat parengia naudojimosi rezultatais ir jų sklaidos strategiją, kurios tikslas – didinti Programos MTI rezultatų bei žinių prieinamumą ir sklaidą, kad būtų paspartintas jų panaudojimas siekiant juos pritaikyti rinkoje ir padidinti Programos poveikį.

4. Programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat prie informavimo, komunikacijos, viešinimo, naudojimosi rezultatais ir jų sklaidos veiklos, tiek, kiek tie prioritetai yra susiję su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

52 straipsnis

Programos vertinimas

1. Programos vertinimai atliekami laiku, kad jų rezultatais būtų galima remtis sprendimų dėl Programos, kitos bendrosios programos ir kitų su MTI susijusių iniciatyvų priėmimo procese.
2. Tarpinis Programos vertinimas atliekamas padedant nepriklausomiems ekspertams, atrinktiems remiantis skaidriu procesu, kai turima pakankamai informacijos apie Programos įgyvendinimą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams nuo to įgyvendinimo pradžios. Šis vertinimas apima rinkinio analizę ir ilgalaikio ankstesnių bendrųjų programų poveikio vertinimą ir atitinkamai sudaro pagrindą Programos koregavimui arba perorientavimui. Jį atliekant įvertinamas Programos veiksmingumas, efektyvumas, aktualumas, darna ir Sąjungos pridėtinė vertė.
3. Baigiant įgyvendinti Programą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams po 1 straipsnyje nurodyto laikotarpio pabaigos, Komisija atlieka galutinį Programos vertinimą. Atliekant šį vertinimą įvertinamas ir ilgalaikis ankstesnių bendrųjų programų poveikis.
4. Vertinimų išvadas ir savo pastabas Komisija paskelbia bei išplatina ir jas pristato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

53 straipsnis

Auditai

1. Programos kontrolės sistema užtikrinama tinkama pasitikėjimo ir kontrolės pusiausvyra, atsižvelgiant į administracines ir kitas kontrolės išlaidas, patiriamas visais, ypač naudos gavėjų, lygmenimis. Visu Programos laikotarpiu taikomos aiškios, nuoseklios ir darnios audito taisyklės.
2. Programos audito strategija grindžiama visos Programos išlaidų reprezentatyviosios imties finansiniu auditu. Reprezentatyvioji imtis papildoma intimi, sudaryta remiantis su išlaidomis susijusios rizikos vertinimu. Iš skirtingų Sąjungos programų lėšų bendrai finansuojamų veiksmų auditas atliekamas tik kartą ir apima visas susijusias programas bei kiekvienai jų taikytinas taisykles.
3. Be to, Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali remtis naudos gavėjų lygmens sistemų ir procesų auditais. Tie auditai tam tikrų rūšių naudos gavėjams nėra privalomi, o jų metu nagrinėjamos naudos gavėjo sistemos ir procesai, papildant tai sandorių auditu. Auditą atlieka kompetentingas nepriklausomas auditorius, turintis reikiamą kvalifikaciją atlikti teisės aktuose nustatytus apskaitos dokumentų auditus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/43/EB⁽³⁴⁾. Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali naudotis sistemų ir procesų auditu, kad nustatytų bendrą patikimo išlaidų finansinio valdymo patikimumo lygį ir persvarstytų *ex post* auditų mastą ir finansinių ataskaitų sertifikatus.
4. Pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį Komisija arba atitinkama finansavimo įstaiga gali remtis Sąjungos įnašų naudojimo auditais, atliktais kitų nepriklausomų ir kompetentingų asmenų ar subjektų, įskaitant asmenis ar subjektus, kurie nėra įgalioti Sąjungos institucijų ar įstaigų.
5. Auditai gali būti atliekami ne vėliau kaip per dvejus metus po likučio išmokėjimo.

⁽³⁴⁾ 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 78/660/EEB ir 83/349/EEB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 84/253/EEB (OL L 157, 2006 6 9, p. 87).

6. Komisija skelbia audito gaires, kuriomis siekiama užtikrinti patikimą ir vienodą audito procedūrų ir taisyklių taikymą ir aiškinimą per visą Programos laikotarpį.

54 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

Jei Programos veikloje pagal tarptautinį susitarimą priimto sprendimo arba kitos teisinės priemonės pagrindu dalyvauja trečioji valstybė, ji suteikia būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, kaip numatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.

55 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 50 straipsnio 2 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 50 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 50 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 panaikinami nuo 2021 m. sausio 1 d.

57 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šiuo reglamentu nedaroma poveikio pagal Reglamentus (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 pradėtų veiksmų tęsimui ar jų pakeitimui, ir tie reglamentai toliau taikomi tiems veiksams tol, kol jie užbaigiami. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1290/2013 ir pagal atitinkamus finansavimo įstaigų pagrindinius aktus priimti darbo planai ir juose numatyti veiksmai taip pat yra toliau reglamentuojami Reglamento (ES) Nr. 1290/2013 ir tų pagrindinių aktų tol, kol jie įgyvendinami.
2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, prie Programos.

58 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. balandžio 28 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
D. M. SASSOLI

Tarybos vardu
Pirmininkė
A. P. ZACARIAS

I PRIEDAS

BENDROS VEIKLOS KRYPTYS

Šio reglamento 3 straipsnyje nurodytų bendrojo ir konkrečių tikslų įgyvendinant visą Programą siekiama vykdamas veiksmus, susijusius su šiame priede ir šio reglamento II priede, taip pat Sprendimo (ES) 2021/764 I priede apibūdintomis intervencinėmis sritimis ir bendromis veiklos kryptimis.

1) I veiklos sritis „Pažangus mokslas“

Vykdamas toliau nurodytą veiklą, šioje veiklos srityje, laikantis 4 straipsnio, skatinama mokslinė kompetencija, į Europą pritraukiama talentingiausių darbuotojų, teikiama tinkama parama pradedantiems tyrėjams ir padedama kurti bei skleisti mokslinę kompetenciją, kokybiškas žinias, metodikas ir įgūdžius, technologijas ir pasaulinių uždavinių socialinėje, aplinkos ir ekonomikos srityse sprendimus. Šia veikla taip pat prisidedama prie kitų 3 straipsnyje nurodytų konkrečių Programos tikslų.

- a) EMTT: patrauklaus ir lankstaus finansavimo teikimas siekiant suteikti galimybių talentingiems ir kūrybingiems individualiems tyrėjams, daug dėmesio skiriant pradedantiems tyrėjams, ir jų grupėms vykdyti perspektyviausius mažai tirtų sričių mokslinius tyrimus, neatsižvelgiant į jų pilietybę bei kilmės šalį ir konkuruojant visoje Sąjungoje vien tik pagal pažangumo kriterijų.

Intervencinės sritys: mažai tirtų sričių mokslas.

- b) Programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“: naujų žinių ir įgūdžių teikimas tyrėjams, sudarant jiems sąlygas judėti tarp valstybių, sektorių ir dalykų bei įgyti patirties, stiprinant mokymo ir karjeros raidos sistemas, taip pat formuojant ir tobulinant įdarbinimo sistemas institucijų ir nacionaliniu lygmenimis, atsižvelgiant į Europos mokslininkų chartiją ir mokslininkų įdarbinimo elgesio kodeksą; pagal programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ vykdoma veikla padeda kloti pagrindus pažangiausių Europos mokslinių tyrimų aplinkai visoje Europoje, prisidedant prie darbo vietų kūrimo, ekonomikos augimo bei investicijų skatinimo ir dabartinių bei būsimų visuomenės uždavinių sprendimo.

Intervencinės sritys: kompetencijos puoselėjimas užtikrinant tyrėjų judumą tarp valstybių, sektorių ir dalykų; naujų įgūdžių skatinimas itin kokybiškai rengiant tyrėjus; žmogiškųjų išteklių stiprinimas ir įgūdžių ugdymas visoje EMTE; sinergijos gerinimas ir palankesnių sąlygų jai sudarymas; visuomenės informavimo skatinimas.

- c) Mokslinių tyrimų infrastruktūros objektai: Europos aprūpinimas pasaulinio lygio tvariais mokslinių tyrimų infrastruktūros objektais, kurie būtų atviri ir prieinami geriausiems tyrėjams Europoje ir už jos ribų. Skatinimas naudoti esamus mokslinių tyrimų infrastruktūros objektus, be kita ko, finansuojamus iš fondų pagal Sąjungos sanglaudos politiką. Vykdamas šią veiklą ir susijusios Sąjungos politikos bei tarptautinio bendradarbiavimo veiklą, didinamas mokslinių tyrimų infrastruktūros potencialas remti mokslinę pažangą bei inovacijas ir sudaryti sąlygas atvirajam ir pažangiam mokslui, laikantis FAIR principų.

Intervencinės sritys: Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų aplinkos konsolidavimas ir plėtojimas; mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų atvėrimas, integravimas ir susiejimas; mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų potencialas inovacijų srityje ir veikla inovacijų bei mokymo srityse; Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros politikos ir tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas.

2) II veiklos sritis „Pasauliniai uždaviniai ir Europos pramonės konkurencingumas“

Vykdamas toliau nurodytą veiklą, šioje veiklos srityje, laikantis 4 straipsnio, padedama kurti ir geriau skleisti kokybiškas naujas žinias, technologijas ir tvarius sprendimus, didinamas Europos pramonės konkurencingumas, didinamas MTI poveikis įvairių sričių Sąjungos politikos formavimui, rėmimui ir įgyvendinimui ir, siekiant spręsti pasaulinius uždavinius, pramonė, visų pirma MVĮ bei startuoliai, ir visuomenė skatinami novatoriškus sprendimus. Šia veikla prisidedama ir prie kitų konkrečių Programos tikslų, kaip nurodyta 3 straipsnyje.

SHM visapusiškai integruojami į visas veiksmų grupes, įskaitant konkrečią ir tikslią veiklą.

Siekiant užtikrinti kuo lankstesnį poveikį ir kuo didesnę sinergiją, MTI veikla suskirstyta į šešias veiksmų grupes, kurias tarpusavyje sieja visos Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektai ir kurios atskirai ir kartu skatina tarpdalykinį, tarpsektorinį, įvairias politikos sritis apimančią, tarpvalstybinį ir tarptautinį bendradarbiavimą. Į Programos II veiklos sritį bus įtraukta įvairių technologinio pasirengimo lygių, įskaitant žemesnius technologinio pasirengimo lygius, veikla.

Kiekviena veiksmų grupė padeda siekti kelių DVT; ir daugelio šių tikslų padeda siekti daugiau nei viena veiksmų grupė.

Igyvendinama su toliau nurodytomis veiksmų grupėmis susijusi MTI veikla:

- a) veiksmų grupė „Sveikata“: visų amžiaus grupių piliečių sveikatos ir gerovės gerinimas ir apsauga kuriant naujas žinias, plėtojant novatoriškus sprendimus ir užtikrinant, kad, kai aktualu, būtų integruojamas lyčių aspektas, siekiant užtikrinti ligų prevenciją, diagnostavimą, stebėseną, ligonių priežiūrą bei gydymą ir sveikatos technologijų kūrimą; pavojų sveikatai mažinimas, gyventojų apsauga ir sveikatinimas bei gerovės skatinimas, taip pat ir darbo vietose; visuomenės sveikatos sistemų ekonominio efektyvumo, nešališkumo ir tvarumo didinimas; su skurdu susijusių ligų prevencija ir gydymas; pagalba ir sąlygų sudarymas pacientams dalyvauti sveikatos priežiūros procese ir patiems ja rūpintis.

Intervencinės sritys: sveikata visą gyvenimą; aplinkos ir socialiniai sveikatą lemiantys veiksniai; neužkrečiamosios ir retosios ligos; infekcinės ligos, įskaitant su skurdu susijusias ligas ir apleistas ligas; sveikatos priežiūrai ir slaugai skirtos priemonės, technologijos ir skaitmeniniai sprendimai, įskaitant individualizuotąją mediciną; sveikatos priežiūros sistemos.

- b) veiksmų grupė „Kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė“: demokratinių vertybių, įskaitant teisinės valstybės principą ir pagrindines teises; stiprinimas, mūsų kultūros paveldo apsauga; kultūros ir kūrybos sektorių potencialo ištyrimas ir įtraukčiai bei ekonomikos augimui palankių socialinių bei ekonominių pokyčių skatinimas, įskaitant migracijos valdymą ir migrantų integraciją.

Intervencinės sritys: demokratija ir valdymas; kultūra, kultūros paveldas ir kūrybiškumas; socialiniai ir ekonominiai pokyčiai.

- c) veiksmų grupė „Civilinė visuomenės sauga“: reagavimas į iššūkius, kylančius dėl nuolatinės grėsmės saugumui, įskaitant kibernetinius nusikaltimus, taip pat į gaivalines ir žmogaus sukeltas nelaimes.

Intervencinės sritys: nelaimėms atsparios visuomenės; apsauga ir saugumas; kibernetinis saugumas.

- d) veiksmų grupė „Skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas“: pajėgumų didinimas ir Europos suverenumo užtikrinimas bazinių skaitmeninio ir gamybos didelio poveikio technologijų ir kosminių technologijų srityje, visoje vertės grandinėje, siekiant sukurti konkurencingą, skaitmeninę, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir žiedinę pramonę; tvaraus žaliavų tiekimo užtikrinimas; pažangiųjų medžiagų kūrimas ir sąlygų daryti pažangą ir diegti su tuo susijusias inovacijas sprendžiant pasaulinius visuomenės uždavinius sudarymas.

Intervencinės sritys: gamybos technologijos; bazinės skaitmeninės technologijos, įskaitant kvantines technologijas; naujos didelio poveikio technologijos; pažangiosios medžiagos; dirbtinis intelektas ir robotika; naujos kartos internetas; pažangusis skaičiavimas ir didieji duomenys; žiedinė pramonė; mažo anglies dioksido kiekio ir švarios pramonės šakos; kosmosas, įskaitant Žemės stebėjimą.

- e) veiksmų grupė „Klimatas, energetika ir judumas“: kova su klimato kaita stengiantis aiškiau suvokti jos priežastis, raidą, riziką, poveikį ir su ja susijusias galimybes ir užtikrinant, kad energetikos ir transporto sektoriai mažiau kenktų klimatui ir aplinkai, būtų veiksmingesni, konkurencingesni, pažangesni, saugesni ir atsparesni, atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo skatinimas, Sąjungos atsparumo išorės sukrėtimams didinimas ir socialinės elgsenos pritaikymas atsižvelgiant į DVT.

Intervencinės sritys: klimato mokslas ir sprendimai; energijos tiekimas; energetikos sistemos ir tinklai; pastatai ir pramonės objektai, susiję su energetikos pertvarka; bendruomenės ir miestai; pramonės konkurencingumas transporto sektoriuje; netaisūs, saugus ir prieinamas transportas ir judumas; pažangus judumas; energijos kaupimas.

- f) veiksmų grupė „Maistas, bioekonomika, gamtos išteklių, žemės ūkis ir aplinka“: aplinkos apsauga, gamtos ir biologinių žemės, vidaus vandenų ir jūros išteklių atkūrimas, tvarus valdymas ir tausaus naudojimas siekiant sustabdyti biologines įvairovės nykimą, užtikrinti aprūpinimą maistu ir mitybos saugumą visiems ir perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų, efektyvaus išteklių naudojimo ir žiedinės ekonomikos bei darnios bioekonomikos.

Intervencinės sritys: aplinkos stebėjimas; biologinė įvairovė ir gamtos išteklių; žemės ūkis, miškininkystė ir kaimo vietovės; jūros, vandenynai ir vidaus vandenys; maisto sistemos; biologinių inovacijų sistemos Sąjungos bioekonomikoje; žiedinės sistemos.

- g) nebranduoliniai tiesioginiai JTC veiksmai: kokybiškų mokslinių įrodymų rinkimas siekiant užtikrinti veiksmingą ir prieinamą tinkamą viešąją politiką. Rengiant naujas tinkamai suformuluotas Sąjungos iniciatyvas ir pasiūlymus dėl teisės aktų, būtina remtis skaidriais, išsamiais ir subalansuotais įrodymais, o įgyvendinant politiką reikalingi įrodymai, kad politiką būtų galima vertinti ir stebėti. JRC teikia Sąjungos politikai nepriklausomus mokslinius įrodymus ir techninę paramą visais politikos ciklo etapais. Savo mokslinius tyrimus JRC daugiausia orientuoja į Sąjungos politikos prioritetus.

Intervencinės sritys: žinių pagrindo politikos rengimui stiprinimas; globaliniai iššūkiai (sveikata; kultūra, kūrybiškumas ir įtrauki visuomenė; civilinė visuomenės sauga; skaitmeninė ekonomika, pramonė ir kosmosas; klimatas, energetika ir judumas; maistas, bioekonomika, gamtos išteklių, žemės ūkis ir aplinka); inovacijos, ekonominė plėtra ir konkurencingumas; mokslinė kompetencija; teritorinė plėtra ir parama valstybėms narėms ir regionams.

3) III veiklos sritis „Novatoriška Europa“

Vykdamas toliau nurodytą veiklą, šioje veiklos srityje, laikantis 4 straipsnio, skatinamos visų rūšių inovacijos, įskaitant netechnologines inovacijas, visų pirma MVĮ, įskaitant startuolius, sudarant palankesnes sąlygas technologinei plėtrai, parodomajai veiklai ir žinių perdavimui, ir padedama aktyviau diegti novatoriškus sprendimus. Šia veikla prisidedama ir prie kitų 3 straipsnyje nurodytų konkrečių Programos tikslų. EIC pirmiausia įgyvendinama dviem priemonėmis: programa „Pathfinder“, įgyvendinama daugiausia vykdamas bendradarbiavimu grindžiamus mokslinius tyrimus, ir programa „Accelerator“.

- a) EIC: daugiausia proveržio ir perversminėms inovacijoms skirta veikla, ypač daug dėmesio skiriant rinkas kuriančioms inovacijoms ir kartu remiant visų rūšių inovacijas, įskaitant palaipsnes inovacijas.

Intervencinės sritys: pažangių mokslinių tyrimų programa „Pathfinder“, pagal kurią remiamos ateities ir atsirandančios proveržio, rinkas kuriančios ir (arba) giliosios technologijos; programa „Accelerator“, kuria panaikinamas finansavimo, susijusio su perėjimu nuo MTI veiklos paskutinių etapų prie įsisavinimo rinkoje, trūkumas siekiant padėti veiksmingai diegti proveržio inovacijas, rinkas kuriančias inovacijas ir plėsti įmonių veiklą tais atvejais, kai rinkoje nėra teikiamas perspektyvus finansavimas; papildoma EIC veikla, pavyzdžiui, apdovanojimai bei stipendijos, ir įmonėms skirtos pridėtinės vertės paslaugos.

- b) Europos inovacijų ekosistemos

Intervencinės sritys: veikla, visų pirma įskaitant ryšių su nacionaliniais ir regioniniais inovacijų diegimo subjektais užmezgimą, kai aktualu, bendradarbiaujant su EIT, ir paramą, kuria valstybėms narėms, regionams ir asocijuotosioms šalims padedama įgyvendinti bendras tarpvalstybines inovacijų programas, pradedant keitimusi praktika ir žiniomis apie inovacijų reglamentavimą ir inovacijų veiklai reikalingų socialinių emocinių įgūdžių ugdymu ir baigiant mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant atvirąsias arba vartotojams skirtas inovacijas, siekiant didinti Europos inovacijų sistemos veiksmingumą. Tai turėtų būti įgyvendinama užtikrinant sinergiją, be kita ko, su ERDF parama inovacijų ekosistemoms ir su pažangiosios specializacijos klausimais susijusioms tarpregioninėms partnerystėms.

- c) Europos inovacijos ir technologijos institutas

Intervencinės sritys (apibrėžtos II priede): visos Europos tvarios inovacijų ekosistemos; inovacijų ir verslumo įgūdžiai mokymosi visą gyvenimą perspektyvoje, įskaitant visos Europos aukštojo mokslo institucijų pajėgumų stiprinimą; nauji rinkos sprendimai pasauliniams uždaviniams spręsti; veiklos, vykdomos pagal Programą, sinergija ir pridėtinė vertė.

4) Programos dalis „Dalyvių skaičiaus didinimas ir EMTE stiprinimas“

Vykdamas toliau nurodytą veiklą, šioje dalyje siekiama konkrečių 3 straipsnio 2 dalies d punkte nustatytų tikslų. Šia veikla prisidedama ir prie kitų 3 straipsnyje nurodytų konkrečių Programos tikslų. Pagal šią dalį, kuria stiprinama visa Programa, bus remiama veikla, padedanti pritraukti talentingų darbuotojų, didinti protų apykaitą ir užkirsti kelią protų nutekėjimui, kurti labiau žiniomis ir lyčių lygybe pagrįstą novatorišką Europą, lenkiančią kitus pasaulio konkurentus, stiprinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir tokiu būdu optimizuoti visos Europos šalių pranašumus bei potencialą ir sukurti tinkamai veikiančią EMTE, kurioje būtų užtikrintas laisvas subalansuotas žinių ir aukštos kvalifikacijos darbo jėgos judėjimas, kurioje MTI rezultatai būtų plačiai skleidžiami informuotiems piliečiams, kurie juos suprastų ir jais pasitikėtų, o tie rezultatai duotų naudą visai visuomenei, ir kurioje Sąjungos politika, visų pirma MTI politika, būtų grindžiama kokybiškais moksliniais įrodymais.

Pagal šią dalį taip pat remiama veikla, kuria siekiama gerinti mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančių šalių teisės subjektų teikiamų pasiūlymų kokybę, pavyzdžiui, atliekant profesionalius patikrinimus ir teikiant konsultacijas iki pasiūlymo pateikimo, ir intensyvinti nacionalinių informacijos centrų veiklą siekiant remti tarptautinę tinklaveiką, taip pat veiklą, kuria siekiama remti teisės subjektus mažai rezultatų MTI srityje pasiekiančiose šalyse, prisijungiančius prie jau atrinktų bendradarbiavimu grindžiamų projektų, kuriuose tokių šalių teisės subjektai nedalyvauja.

Intervencinės sritys: dalyvių skaičiaus didinimas ir kompetencijos skleidimas, be kita ko, pasitelkiant tokias iniciatyvas kaip susiejimas (angl. *teaming*), porinės veiklos vykdymas (angl. *twinning*), „EMTE pirmininkai“, Europos bendradarbiavimas mokslo ir technologijos srityje (COST), kompetencijos iniciatyvos ir vykdančią veiklą, kuria skatinama protų apykaita; Europos MTI sistemos reformavimas ir gerinimas, be kita ko, pavyzdžiui, remiant nacionalinės MTI politikos reformą, užtikrinant karjerai patrauklią aplinką ir remiant lyčių aspektą bei piliečių mokslą.

II PRIEDAS

EUROPOS INOVACIJOS IR TECHNOLOGIJOS INSTITUTAS (EIT)

Igyvendinant EIT veiklos programą taikomos šios nuostatos:

1) Pagrindimas

Aukšto lygio grupės (P. Lamy pirmininkaujama aukšto lygio grupė) ataskaitoje dėl Sąjungos MTI poveikio didinimo aiškiai nurodoma, kad kelias į priekį yra „rengimas ateičiai ir investicijos į žmones, kurie gali pakeisti padėtį“. Visų pirma Europos aukštojo mokslo institucijos raginamos skatinti verslumą, šalinti drausminius apribojimus ir instituciškai įtvirtinti stiprų tarpdalykinį akademinės bendruomenės ir pramonės bendradarbiavimą. Remiantis naujausių tyrimų rezultatais, prieiga prie talentingų žmonių yra pats svarbiausias veiksnys, lemiantis Europos startuolių steigėjų vietos pasirinkimą. Verslumo ugdymui, mokymo galimybės ir kūrybinių įgūdžių ugdymui tenka svarbus vaidmuo rengiant būsimus novatorius ir plėtojant esamų novatorių galimybes plėsti savo verslą ir pasiekti didesnę sėkmę. Prieiga prie verslo talentų kartu su galimybėmis naudotis profesinėmis paslaugomis, kapitalu ir rinkomis Sąjungos lygmeniu ir pagrindinių inovacijų diegimo subjektų sutelkimas kartu siekiant bendro tikslo yra pagrindinės inovacijų ekosistemos puoselėjimo sudedamosios dalys. Reikia koordinuoti pastangas visoje Sąjungoje, siekiant sukurti tarpusavyje susietų Sąjungos mastu veikiančių verslininkų grupių ir ekosistemų kritinę masę.

EIT yra šiuo metu didžiausia integruota Europos inovacijų ekosistema, kurioje susibūrę partneriai iš verslo, mokslinių tyrimų, švietimo ir kitų sričių. EIT toliau remia savo ŽIB, kurios yra didelės apimties Europos partnerystės, sprendžiančios konkrečius pasaulinius uždavinius, ir stiprina jas supančias inovacijų ekosistemas. EIT šio tikslo siekia skatindamas aukščiausio lygio švietimo ir MTI integravimą, taip kurdamas inovacijoms palankią aplinką, ir skatindamas bei remdamas naują verslininkų kartą bei skatindamas novatoriškų bendrovių steigimą, užtikrindamas glaudžią sinergiją ir veiklos papildomumą su EIC.

Visoje Europoje vis dar reikia dėti pastangas, kad būtų kuriamos ekosistemos, kuriose galėtų lengvai bendrauti tyrėjai, novatoriai, pramonės sektoriaus ir vyriausybių atstovai. Iš tiesų, inovacijų ekosistemos vis dar neveikia optimaliai dėl tam tikrų toliau išvardytų priežasčių:

- a) inovacijų srities subjektų tarpusavio sąveikai vis dar trukdo tarp jų kylančios organizacinės, reglamentavimo ir kultūrinės kliūtys;
- b) pastangų stiprinti inovacijų ekosistemas poveikį padidins koordinavimas ir aiškiai sutelktas dėmesys į konkrečius tikslus bei poveikį.

Siekiant spręsti būsimus visuomenės uždavinius, pasinaudoti naujų technologijų teikiamomis galimybėmis ir prisidėti prie aplinkai palankaus ir tvaraus ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo, konkurencingumo ir Europos piliečių gerovės, reikia toliau stiprinti Europos gebėjimus diegti inovacijas stiprinant esamą bendradarbiavimą ir inovacijoms palankią aplinką ir skatinant kurti naują bendradarbiavimą ir inovacijoms palankią aplinką, stiprinant akademinės bendruomenės ir mokslinių tyrimų sektoriaus inovacinius pajėgumus, remiant naujos kartos verslininkus, skatinant novatoriškų įmonių kūrimą ir plėtrą, taip pat užtikrinant, kad Sąjungos finansuojama MTI veikla, visų pirma EIT finansavimas, būtų labiau matomi ir pripažįstami plačiojoje visuomenėje.

Dėl inovacijų diegimo uždavinių pobūdžio ir masto reikia užtikrinti subjektų ir išteklių sąsajas ir sutelkimą Europos mastu, skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Būtina panaikinti atskyrą tarp dalykų bei vertybių grandinėse ir skatinti kurti palankią aplinką veiksmingam keitimuisi žiniomis ir ekspertine patirtimi bei verslo talentų ugdymui ir pritraukimui. EIT strategine inovacijų darbotvarka užtikrinamas suderinamumas su Programos uždaviniais ir EIC veiklos papildomumas.

2) Intervencinės sritys

2.1. Visos Europos tvarios inovacijų ekosistemos

Pagal EIT reglamentą ir EIT strateginę inovacijų darbotvarkę EIT atlieka tvirtesnę vaidmenį stiprinant uždavinių sprendimu grindžiamas tvarias inovacijų ekosistemas visoje Europoje. Visų pirma EIT toliau veikia pirmiausia per savo ŽIB, plačios apimties Europos partnerystes, skirtas konkrečioms visuomenės uždaviniams spręsti. Jis toliau stiprina aplink esančias inovacijų ekosistemas, atverdama jas ir skatindamas mokslinių tyrimų, inovacijų ir švietimo integravimą. Be to, EIT stiprina inovacijų ekosistemas visoje Europoje, plėsdamas savo regioninę inovacijų sistemą (RIS). EIT dirba su inovacijų ekosistemomis, turinčiomis didelį inovacijų potencialą, pagrįstą strategija, teminiu suderinimu ir numatytu poveikiu, užtikrindamas glaudžią sinergiją su pažangiosios specializacijos strategijomis ir platformomis.

Bendros kryptys:

- a) esamų ŽIB veiksmingumo ir atvirumo naujiems partneriams stiprinimas sudarant sąlygas ilgainiui pereiti prie savarankiškumo ir poreikio steigti naujas ŽIB pasauliniams uždaviniams spręsti nagrinėjimas. Konkrečios teminės sritys apibrėžtos EIT strateginėje inovacijų darbotvarkėje, atsižvelgiant į strateginį planavimą;
- b) EIT strateginėje inovacijų darbotvarkėje nurodytų valstybių regionų skatinimas siekti pažangumo, kai tikslinga, glaudžiai bendradarbiaujant su struktūriniais fondais ir kitomis atitinkamomis Sąjungos programomis.

2.2. Inovacijų ir verslumo įgūdžiai mokymosi visą gyvenimą perspektyvoje, įskaitant aukštojo mokslo institucijų pajėgumų stiprinimą visoje Europoje

EIT švietimo veikla stiprinama, kad būtų skatinamos inovacijos ir verslumas pasitelkiant kryptingą švietimą ir mokymą. Didesnis dėmesys žmogiškojo kapitalo plėtojimui grindžiamas esamų EIT ŽIB švietimo programų plėtra siekiant ir toliau teikti studentams ir specialistams aukštos kokybės mokymo programas, pagrįstas inovacijomis, kūrybiškumu ir verslumu, visų pirma atsižvelgiant į Sąjungos pramonės strategiją ir įgūdžių strategiją. Tai gali apimti tyrėjus ir novatorius, remiamus pagal kitas Programos dalis, visų pirma programą „Marie Skłodowska-Curie veiksmi“. EIT taip pat remia visos Europos aukštojo mokslo institucijų modernizavimą ir jų integravimą į inovacijų ekosistemas, motyvuodamas ir didindamas jų verslumo potencialą bei gebėjimus ir skatindamas jas geriau numatyti naujų įgūdžių poreikius.

Bendros kryptys:

- a) novatoriškų mokymo programų, kuriose atsižvelgiama į būsimus visuomenės ir pramonės poreikius, ir kompleksinių programų rengimas; šios programos bus siūlomos studentams, verslininkams ir specialistams visoje Europoje bei už jos ribų, o jose specializuotos bei konkrečių sektorių žinios bus suderintos su į inovacijas orientuotais ir verslumo įgūdžiais, pvz., aukštųjų technologijų įgūdžiais, susijusiais su skaitmeninėmis ir tvariomis bazinėmis didelio poveikio technologijomis;
- b) EIT ženklo stiprinimas ir plėtojimas siekiant gerinti įvairių aukštojo mokslo institucijų, mokslinių tyrimų centrų ir įmonių partnerystėmis grindžiamų EIT švietimo programų matomumą ir pripažinimą, kartu gerinant jų bendrą kokybę siūlant patirtinio mokymosi programas ir tikslingą verslumo ugdymą bei tarptautinį, tarpžinybinį ir tarpsektorinį judumą;
- c) aukštojo mokslo sektoriaus inovacijų ir verslumo gebėjimų plėtojimas, panaudojant ir skatinant EIT bendrijos ekspertinę patirtį susieti švietimą, mokslinius tyrimus ir verslą;
- d) EIT absolventų bendruomenės vaidmens, kaip sektino pavyzdžio naujiems studentams ir stiprios priemonės, skirtos informuoti apie EIT įtaką, stiprinimas.

2.3. Nauji rinkos sprendimai pasauliniams uždaviniams spręsti

EIT, užtikrindamas lyčių aspekto integravimą, sudaro palankesnes sąlygas verslininkams, novatoriams, tyrėjams, pedagogams, studentams ir kitiems inovacijų diegimo subjektams, juos įgalina ir apdovanoja, kad jie dirbtų kartu tarpdalykinėse grupėse – kurtų idėjas ir jas paverstų tiek palaipsnėmis, tiek perversminėmis inovacijomis. Veiklai būdingas atvirų inovacijų ir tarpvalstybinis požiūris, daugiausia dėmesio skiriant tam, kad būtų įtraukta atitinkama žinių trikampio veikla, kuri gali lemti jų sėkmę (pvz., projektų vykdytojai gali pagerinti galimybes susisiekti su konkrečios kvalifikacijos absolventais, svarbiais naudotojais, novatoriškų idėjų turinčiais startuoliais, atitinkamo papildomo turto turinčiomis užsienio įmonėmis ir pan.).

Bendros kryptys:

- a) parama naujų produktų, paslaugų ir rinkos galimybių kūrimui užtikrinant žinių trikampio dalyvių bendradarbiavimą siekiant surasti pasaulinių uždavinių sprendimo būdų;
- b) visapusiškas visos inovacijų vertės grandinės – nuo studento iki verslininko, nuo idėjos iki produkto, nuo laboratorijos iki kliento – integravimas. Tai apima paramą startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms;

- c) aukšto lygio paslaugų teikimas ir parama novatoriškoms įmonėms, įskaitant techninę pagalbą prekių ar paslaugų koregavimui, esminę mentorystę, pagalbą išsaugant tikslinius klientus ir didinant kapitalą, siekiant greitai pasiekti rinką ir pagreitinti savo augimo procesą.

2.4. Sinergija su Programa ir pridėtinė vertė

EIT deda daugiau pastangų, siekdamas pasinaudoti esamų ŽIB tarpusavio sinergija ir papildomumu bei sinergija ir papildomumu su kitais subjektais ir iniciatyvomis Sąjungos bei pasaulio lygmenimis ir plėsti turimą bendradarbiaujančių organizacijų tinklą tiek strateginiu, tiek veiklos lygmenimis vengiant veiklos dubliavimo.

Bendros kryptys:

- a) glaudus bendradarbiavimas su EIC ir programa „InvestEU“ siekiant supaprastinti paramą (t. y. finansavimą ir paslaugas), teikiamą novatoriškoms įmonėms tiek startuolių, tiek veiklos plėtimo etapuose, visų pirma per ŽIB;
- b) EIT veiklos planavimas ir įgyvendinimas siekiant kuo labiau padidinti sinergiją ir papildomumą su kitomis Programos dalimis;
- c) bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis tiek nacionaliniu, tiek regionų lygmenimis, pradedant struktūrinį dialogą ir koordinuojant pastangas, kad būtų užtikrinta sinergija su nacionalinėmis ir regioninėmis iniciatyvomis, įskaitant pažangiosios specializacijos strategijas, be kita ko, galimai įgyvendinant veiklos sritį „Europos inovacijų ekosistemos“, siekiant nustatyti geriausios praktikos ir mokymosi pavyzdžius, jais dalytis ir juos skleisti;
- d) dalijimasis novatoriškos praktikos ir mokymosi pavyzdžiais bei jų sklaida visoje Europoje ir už jos ribų siekiant prisidėti prie Europos inovacijų politikos, derinant veiklą su kitomis Programos dalimis;
- e) indėlis į diskusijas dėl inovacijų politikos ir prisidėjimas prie Sąjungos politikos prioritetų nustatymo ir įgyvendinimo, nuolat bendradarbiaujant su visomis atitinkamomis Komisijos tarnybomis, kitomis Sąjungos programomis bei jų suinteresuotosiomis šalimis ir toliau nagrinėjant politikos iniciatyvų įgyvendinimo galimybes;
- f) sinergijos su kitomis Sąjungos programomis, įskaitant tas, kuriomis remiamas žmogiškojo kapitalo plėtojimas ir inovacijos (pvz., COST, „ESF+“, ERPF, programa „Erasmus +“, „Kūrybiška Europa“ ir „COSME Plus“ / bendroji rinka, programa „InvestEU“), panaudojimas;
- g) strateginių aljansų su svarbiausiais inovacijų diegimo subjektais kūrimas Sąjungos bei tarptautiniu lygmeniu ir pagalba ŽIB plėtoti bendradarbiavimą ir sąsajas su svarbiausiais trečiųjų valstybių žinių trikampio partneriais, siekiant atverti naujas rinkas, skirtas ŽIB remiamiems sprendimams, ir pritraukti finansavimą bei talentingų darbuotojų iš užsienio. Trečiųjų valstybių dalyvavimas skatinamas laikantis abipusiškumo ir abipusės naudos principų.

III PRIEDAS

EUROPOS PARTNERYSTĖS

Europos partnerystės atrenkamos ir įgyvendinamos, stebimos, vertinamos, jų veikla laipsniškai nutraukiama arba atnaujinama remiantis toliau nurodytais kriterijais:

1. Atranka

Įrodymas, kad įgyvendinant Europos partnerystę būtų veiksmingiau pasiekti susiję Programos tikslai užtikrinant partnerių dalyvavimą ir įsipareigojimų laikymąsi, ypač siekis padaryti akivaizdų poveikį Sąjungai ir jos piliečiams, visų pirma siekiant įgyvendinti su pasauliniais uždaviniais ir MTI susijusius tikslus, užtikrinti Sąjungos konkurencingumą, tvarumą ir padėti stiprinti EMTE ir, kai aktualu, tarptautinius įsipareigojimus.

Pagal SESV 185 straipsnį kuriamoje institucionalizuotojoje Europos partnerystėje privalo dalyvauti bent 40 % valstybių narių:

- a) Europos partnerystės suderinamumas ir sinergija su Sąjungos MTI aplinka, kiek įmanoma laikantis Programos taisyklių;
- b) Europos partnerystės skaidrumas ir atvirumas, susiję su prioritetų ir tikslų nustatymu tikėtinų rezultatų bei poveikio atžvilgiu ir su partnerių bei suinteresuotųjų šalių iš visos vertės grandinės, iš įvairių sektorių, įvairaus išsilavinimo ir dalykų specialistų, o kai tai tikslinga ir nekliudo Europos konkurencingumui – ir tarptautinių partnerių bei suinteresuotųjų šalių dalyvavimu. Aiškios MVĮ dalyvavimo skatinimo ir rezultatų tvarkos bei naudojimosi jais, visų pirma MVĮ, be kita ko, per tarpininkavimo organizacijas, sąlygos;
- c) *ex ante* įrodytas Europos partnerystės papildomumas ir kryptingumas, įskaitant bendrą strateginę Europos partnerystės tikslo viziją. Ta vizija visų pirma apima:
 - i) išmatuojamų tikėtinų produktų, rezultatų ir poveikio ir konkrečių su jais susijusių terminų nustatymą, įskaitant pagrindinę ekonominę ir (arba) visuomeninę vertę Sąjungai;
 - ii) tikėtino kokybinio ir reikšmingo kiekybinio svorto poveikio įrodymą, įskaitant pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių matavimo metodą;
 - iii) principus, kuriais siekiama užtikrinti įgyvendinimo lankstumą ir galimybes prisitaikyti prie politikos, visuomenės ir (arba) rinkos poreikių pokyčių arba mokslo pažangos, siekiant padidinti politikos suderinamumą regionų, nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis;
 - iv) pasitraukimo strategijas ir laipsniško Programos veiklos nutraukimo priemones;
- d) *ex ante* įrodytas ilgalaikis partnerių įsipareigojimas, įskaitant minimalią viešųjų ir (arba) privačiųjų investicijų dalį.

Pagal SESV 185 arba 187 straipsnį sukurtų institucionalizuotųjų Europos partnerystės atveju finansiniai ir (arba) nepiniginiai partnerių, išskyrus Sąjungą, įnašai sudaro ne mažiau kaip 50 % ir gali siekti iki 75 % bendrų tos Europos partnerystės biudžetinių įsipareigojimų. Kiekvienoje tokioje institucionalizuotojoje Europos partnerystėje dalyvaujančių partnerių, išskyrus Sąjungą, įnašai bus teikiami kaip finansiniai įnašai. Partnerių, išskyrus Sąjungą ir dalyvaujančias valstybes, finansiniais įnašais turėtų būti siekiama visų pirma padengti administracines išlaidas ir su veiklos koordinavimu, parama ir kita nekonkurencine veikla susijusias išlaidas.

2) Įgyvendinimas:

- a) sisteminis požiūris, kuriuo užtikrinamas aktyvus ir ankstyvas valstybių narių dalyvavimas ir numatomas Europos partnerystės poveikis lanksčiai įgyvendinant bendrus didelės Sąjungos pridėtinės vertės veiksmus, apimančius ne tik bendrus kvietimus teikti pasiūlymus dėl MTI veiklos, bet ir veiksmus, be kita ko, susijusius su rezultatų pritaikymu rinkoje, reglamentavimo sistemoje ar politikoje;
- b) tinkamos priemonės, kuriomis įgyvendinant iniciatyvą užtikrinamas nuolatinis atvirumas ir skaidrumas, visų pirma prioritetų nustatymo ir dalyvavimo kvietimuose teikti pasiūlymus atžvilgiu, informavimas apie valdymo veikimą, Sąjungos matomumas, komunikacijos ir informavimo priemonės, naudojimas rezultatais ir jų sklaida, įskaitant visą vertės grandinę apimančią aiškią strategiją, susijusią su atvirąja prieiga ir (arba) naudotojais; tinkamos MVĮ informavimo ir jų dalyvavimo skatinimo priemonės;

- c) su kitų atitinkamų MTI iniciatyvų vykdytojais vykdoma koordinavimo arba bendra veikla, kuria užtikrinamas optimalus jungčių lygis ir veiksminga sinergija, be kita ko, siekiant įveikti galimas įgyvendinimo kliūtis nacionaliniu lygmeniu ir padidinti išlaidų efektyvumą;
- d) kiekvieno partnerio pagal nacionalines nuostatas priimti visą iniciatyvos įgyvendinimo trukmę apimantys išpareigojimai dėl finansinių ir (arba) nepiniginių įnašų;
- e) institucionalizuotosios Europos partnerystė atveju – priegos prie rezultatų ir kitos su veiksmu susijusios informacijos teikimas Komisijai, kad ji galėtų rengti, įgyvendinti ir stebėti įvairių sričių Sąjungos politiką ar programas.

3. Stebėseną:

- a) 50 straipsnyje nustatytus reikalavimus atitinkanti stebėsenos sistema, kurios tikslas – stebėti pažangą, daromą įgyvendinant konkrečius politikos tikslus ir siekiant rezultatų bei pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių, ir kuri suteikia galimybę bėgant laikui vertinti laimėjimus, poveikį ir galimą poreikį taikyti taisomąsias priemones;
- b) periodiškai teikiamos specialios ataskaitos dėl kiekybinio ir kokybinio svorto poveikio, be kita ko, dėl išpareigotų ir faktiškai suteiktų finansinių ir nepiniginių įnašų, matomumo ir užimamos vietos tarptautinėje arenoje, poveikio privačiojo sektoriaus investicijų rizikai, susijusiai su MTI;
- c) išsami informacija apie vertinimo procesą ir visų kvietimų teikti pasiūlymus, susijusius su Europos partnerystėmis, rezultatus, kuri turi būti pateikta laiku ir prieinama bendroje e. duomenų bazėje.

4. Vertinimas, laipsniškas veiklos nutraukimas ir atnaujinimas:

- a) Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis padaryto poveikio, palyginti su apibrėžtomis siektinomis reikšmėmis ir pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, vertinimas, kuriuo prisidedama prie 52 straipsnyje nurodyto Programos vertinimo, be kita ko, vertinimas, koks politikos intervencijos būdas būtų veiksmingiausias vykdant veiksmus ateityje; pozicijos dėl galimo Europos partnerystės atnaujinimo, atsižvelgiant į bendrą Europos partnerystės aplinką ir jos politikos prioritetus;
 - b) neatnaujinus veiklos, tinkamos priemonės, kuriomis užtikrinamas laipsniškas Programos finansavimo nutraukimas laikantis su *ex ante* teisiškai išpareigojusiais partneriais sutartų sąlygų ir terminų, nedarant poveikio galimam tolesniam tarptautiniam finansavimui pagal nacionalines ar kitas Sąjungos programas ir nedarant poveikio privačiosioms investicijoms ir vykdomiems projektams.
-

IV PRIEDAS

SINERGIJA SU KITOMIS SAJUNGOS PROGRAMOMIS

Sinergija su kitomis Sąjungos programomis grindžiama programų koncepcijų bei tikslų tarpusavio papildomumu ir finansavimo taisyklių bei procesų įgyvendinimo lygmeniu suderinamumu.

Programos lėšos naudojamos tik MTI veiklai finansuoti. Strateginio planavimo procese užtikrinamas įvairių Sąjungos programų prioritetų suderinimas ir užtikrinamos nuoseklios finansavimo galimybės įvairiais MTI ciklo etapais. Sinergija su kitomis Sąjungos programomis ir politika naudojama, be kita ko, įgyvendinant misijas ir Europos partnerystes.

Įgyvendinant Programą gautų mokslinių tyrimų rezultatų ir sukurtų novatoriškų sprendimų diegimas palengvinamas teikiant paramą pagal kitas Sąjungos programas, visų pirma įgyvendinant naudojimosi rezultatais ir jų sklaidos strategijas, pasitelkiant žinių perdavimą, papildomo ir sudėtinio finansavimo šaltinius ir papildomas politikos priemones. Mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla finansuojama taikant suderintas taisykles, parengtas siekiant užtikrinti Sąjungos pridėtinę vertę, kad būtų išvengta dubliavimosi su įvairiomis Sąjungos programomis ir būtų siekiama kuo didesnio veiksmingumo ir administracinio supaprastinimo.

Kaip ši sinergija taikoma Programos ir įvairių Sąjungos programų sąveikai, išsamiau nustatoma toliau išdėstytose dalyse:

1. Sinergija su Europos žemės ūkio garantijų fondu (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP) pagal bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) užtikrinama, kad:
 - a) būtų nustatyti, pavyzdžiui, įgyvendinant Europos inovacijų partnerystę žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, Sąjungos žemės ūkio sektoriaus ir kaimo vietovių MTI poreikiai, į kuriuos būtų atsižvelgta atliekant Programos strateginį planavimą ir darbo programose;
 - b) BŽŪP būtų tinkamiausiai panaudojami MTI veiklos rezultatai ir skatinama naudoti, diegti ir platinti novatoriškus sprendimus, sukurtus, be kita ko, vykdant pagal bendrąsias MTI programas finansuojamus projektus, įgyvendinant Europos inovacijų partnerystę žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje ir atitinkamų EIT ŽIB veiklą;
 - c) iš EŽŪFKP lėšų būtų remiamas su Programos rezultatais susijusių žinių ir sprendimų panaudojimas ir sklaida, taip kuriant dinamiškesnį ūkininkavimo sektorių ir atveriant naujų kaimo vietovių plėtros galimybių.
2. Sinergija su Europos jūrų reikalų, žuvininkystės ir akvakultūros fondu (EJRŽAF) užtikrinama, kad:
 - a) Programa ir EJRŽAF būtų glaudžiai tarpusavyje susiję, nes į jūrų ir integruotos jūrų politikos Sąjungos MTI poreikius turi būti atsižvelgiama atliekant Programos strateginį planavimą;
 - b) iš EJRŽAF lėšų būtų remiamas naujų technologijų ir novatoriškų produktų, procesų ir paslaugų, visų pirma sukurtų įgyvendinant Programą, įsisavinimas jūrų ir integruotos jūrų politikos srityje; EJRŽAF lėšomis taip pat būtų skatinamas duomenų rinkimas, tvarkymas ir stebėseną vietoje ir užtikrinama atitinkamų pagal Programą remiamų veiksmų rezultatų sklaida, o tai savo ruožtu padėtų įgyvendinti bendrą žuvininkystės politiką, ES integruotą jūrų politiką, tarptautinio vandenynų valdymo veiklą ir tarptautinius įsipareigojimus.
3. Sinergija su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF) užtikrinama, kad:
 - a) alternatyviojo ir kaupiamojo finansavimo ERPF ir Programos lėšomis priemonėmis būtų remiama veikla, kuria užtikrinama visų pirma pažangiosios specializacijos strategijų ir mokslinių tyrimų bei inovacijų srities kompetencijos sąsaja, įskaitant bendras tarpregionines ir tarptautines programas ir visos Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektus, siekiant stiprinti Europos mokslinių tyrimų erdvę ir padėti įgyvendinti darnaus vystymosi tikslus;
 - b) ERPF veikla, be kita ko, būtų orientuojama į regioninių ir vietos MTI ekosistemų, tinklų ir pramonės pertvarkos plėtojimą ir stiprinimą, įskaitant paramą MTI pajėgumų stiprinimui, rezultatų pritaikymui, naujų technologijų ir novatoriškų bei klimatui nekenkiančių sprendimų, sukurtų įgyvendinant bendrąsias MTI programas, įsisavinimui per ERPF.

4. Sinergija su „Europos socialiniu fondu +“ (ESF+) užtikrinama, kad:
 - a) ESF+ galėtų padėti, pasitelkiant nacionalines ar regionines programas, integruoti ir išplėtoti Programos lėšomis remiamas novatoriškas mokymo programas, kad žmonės įgytų įgūdžių ir kompetencijų, reikalingų atsižvelgiant į kintančius darbo rinkos poreikius;
 - b) alternatyviojo ir derinamojo finansavimo ESF+ lėšomis priemonės galėtų būti naudojamos remti Programos veiklai, kuria skatinamas žmogiškojo kapitalo plėtojimas MTI srityje, siekiant stiprinti EMTE;
 - c) ESF+ lėšomis būtų integruojamos novatoriškos technologijos ir nauji verslo modeliai bei sprendimai, visų pirma sukurti įgyvendinant Programą, siekiant padėti kurti novatoriškas, veiksmingas ir tvarias sveikatos apsaugos sistemas, o Europos piliečiams sudaryti palankesnes sąlygas naudotis geresne ir saugesne sveikatos priežiūra.
5. Sinergija su programa „ES – sveikatos labui“ užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti ir nustatyti Sąjungos MTI poreikiai sveikatos srityje;
 - b) programa „ES – sveikatos labui“ turi padėti užtikrinti geriausią mokslinių tyrimų rezultatų, visų pirma gautų įgyvendinant Programą, panaudojimą.
6. Sinergija su Europos infrastruktūros tinklų priemone (EITP) užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų nustatyti ir nurodyti Sąjungos transporto, energetikos ir skaitmeninio sektoriaus MTI poreikiai;
 - b) EITP lėšomis būtų remiamas novatoriškų naujų technologijų ir sprendimų, visų pirma sukurtų įgyvendinant bendrąsias MTI programas, plataus masto įsisavinimas ir diegimas transporto, energetikos ir skaitmeninės fizinės infrastruktūros objektų srityse;
 - c) būtų sudarytos palankesnės sąlygos keistis Programos ir EITP projektų informacija ir duomenimis, pavyzdžiui, akcentuojant įgyvendinant Programą sukurtas, rinkai pateikti gerai parengtas technologijas, kurias būtų galima toliau diegti naudojantis EITP.
7. Sinergija su Skaitmeninės Europos programa (SEP) užtikrinama, kad:
 - a) atsižvelgiant į tai, kad kelios Programoje ir SEP nustatytos teminės sritys yra panašios, remtinų veiksmų rūšys, numatomi jų rezultatai ir jų vykdymo logika būtų skirtingi ir papildytų vieni kitus;
 - b) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti ir nustatyti su skaitmeniniais aspektais susiję MTI poreikiai; tai apima, pavyzdžiui, su itin našiomis kompiuterinėmis sistemomis, dirbtiniu intelektu, kibernetiniu saugumu, paskirstytojo registro technologijomis, kvantinėmis technologijomis susijusius MTI, kuriais skaitmeninės technologijos derinamos su kitomis didelio poveikio technologijomis ir netechnologinėmis inovacijomis, paramą bendrovių, kuriančių proveržio inovacijas (daugeliu atveju bus derinamos skaitmeninės ir fizinės technologijos), veiklos plėtimui ir paramą skaitmeninės mokslinių tyrimų infrastruktūros objektams;
 - c) SEP daugiausia dėmesio būtų skiriama didelio masto skaitmeninių pajėgumų ir infrastruktūros plėtojimui, pavyzdžiui, itin našių kompiuterinių sistemų, dirbtinio intelekto, kibernetinio saugumo, paskirstytojo registro technologijų, kvantinių technologijų ir aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių srityse, siekiant užtikrinti, kad, laikantis tam tikros Sąjungos sistemos viešojo intereso srityse (kaip antai sveikatos apsaugos, viešojo administravimo, teisingumo ir švietimo) ar srityse, kuriose esama rinkos nepakankamumo (pavyzdžiui, įmonių, visų pirma MVĮ, skaitmeninimo), būtų visoje Sąjungoje plačiu mastu pritaikyti ir diegiami ypatingos svarbos esami arba išbandyti novatoriški skaitmeniniai sprendimai; SEP būtų daugiausia įgyvendinama kartu su valstybėmis narėmis darant koordinuojamas ir strategines investicijas (visų pirma rengiant bendrus viešuosius pirkimus) į skaitmeninius pajėgumus, kuriais bus dalijamasi visoje Sąjungoje, ir į Sąjungos masto veiksmus, kuriais remiamas sąveikumas ir standartizavimas, vykdomi kuriant bendrąją skaitmeninę rinką;
 - d) SEP pajėgumais ir infrastruktūros objektais galėtų naudotis MTI bendruomenė, be kita ko, tam, kad galėtų vykdyti pagal Programą remiamą veiklą, įskaitant bandymų, eksperimentavimo ir parodomąją veiklą, visuose sektoriuose ir dalykuose;
 - e) SEP būtų užtikrintas laipsniškas įgyvendinant Programą sukurtų naujų skaitmeninių technologijų įsisavinimas ir diegimas;
 - f) Programos iniciatyvos, kuriomis siekiama parengti įgūdžių ir gebėjimų ugdymo programas, be kita ko, įgyvendinamas atitinkamose EIT ŽIB, būtų papildomos SEP lėšomis remiama aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių srities pajėgumų plėtojimo veikla;
 - g) veiktų patikimi abiejų programų strateginio programavimo, veiklos procedūrų ir valdymo struktūrų koordinavimo mechanizmai.

8. Sinergija su Bendrosios rinkos programa užtikrinama, kad:
- Bendrosios rinkos programa būtų sprendžiamos MVĮ poveikį darančios rinkos nepakankamumo problemos, būtų skatinamas verslumas, bendrovių steigimas ir augimas ir kad būtų užtikrintas Bendrosios rinkos programos ir novatoriškoms bendrovėms skirtų tiek EIT, tiek EIC veiksmų papildomumas, be kita ko, MVĮ skirtų paramos paslaugų srityje, visų pirma tais atvejais, kai rinkoje nėra teikiamas perspektyvus finansavimas;
 - Europos įmonių tinklas, be kitų esamų MVĮ rėmimo struktūrų (pavyzdžiui, nacionalinių informacijos centrų, inovacijų agentūrų, skaitmeninių inovacijų centrų, kompetencijos centrų, inkubatorių), galėtų teikti paramos paslaugas pagal Programą, įskaitant vadovaujant EIC.
9. Sinergija su Aplinkos ir klimato politikos programa (LIFE) užtikrinama, kad:
- atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti ir nustatyti MTI siekiant įveikti aplinkos, klimato ir energetikos sričių iššūkius, poreikiai;
 - LIFE toliau padėtų įgyvendinti Sąjungos aplinkos, klimato ir atitinkamą energetikos politiką ir teisės aktus, be kita ko, skatintų įsisavinti ir taikyti Programos MTI rezultatus ir padėtų juos diegti nacionaliniu, tarpregioniniu ir regioniniu mastu, kai jie gali padėti išspręsti aplinkos, klimato arba perėjimo prie švarios energijos klausimus. Konkrečiai, įgyvendinant LIFE, toliau būtų skatinama sinergija su Programa skiriant papildomų balų vertinamiems pasiūlymams, kuriuose numatoma pritaikyti Programos rezultatus;
 - LIFE standartiniais veiksmų projektais būtų remiamas Sąjungos aplinkos ir klimato politikos įgyvendinimui tinkamų technologijų ar metodikų plėtojimas, bandymai ir parodomoji veikla; vėliau šias technologijas ir metodikas būtų galima diegti plačiu mastu, naudojantis finansavimu iš kitų šaltinių, įskaitant Programos lėšas. EIT, taip pat EIC galėtų teikti paramą naujų proveržio idėjų, kurių gali kilti įgyvendinant programos LIFE projektus, plėtojimui ir komercializacijai.
10. Sinergija su programa „Erasmus+“ užtikrinama, kad:
- veiklai, skirtai Europos aukštojo mokslo institucijoms stiprinti, modernizuoti ir pertvarkyti, remti būtų naudojami bendri ištekliai iš Programos, be kita ko, iš EIT, lėšų ir iš programos „Erasmus+“ lėšų. Kai tikslinga, pagal Programą būtų papildoma pagal programą „Erasmus+“ teikiama parama Europos universitetų tinklų iniciatyvai mokslinių tyrimų srityje, kuri yra naujų bendrų ir integruotų ilgalaikių ir tvarių švietimo ir MTI strategijų, grindžiamų tarpdalykiniu ir tarpsektoriniu požiūriu siekiant, kad žinių trikampis taptų realybe, dalis; EIT veikla galėtų papildyti strategijas, įgyvendintinas pagal Europos universitetų iniciatyvą;
 - pagal Programą ir programą „Erasmus+“ būtų skatinama švietimo ir mokslinių tyrimų integravimas, aukštojo mokslo institucijoms sudarant palankesnes sąlygas rengti ir diegti bendras švietimo, MTI strategijas ir tinklus, švietimo sistemas, mokytojus ir dėstytojus informuojant apie naujausias mokslinių tyrimų išvadas ir praktiką, kad visi studentai ir aukštojo mokslo institucijų darbuotojai, visų pirma tyrėjai, galėtų įgyti tiesioginės mokslinių tyrimų patirties, ir remti kitą veiklą, kuria integruojamas aukštasis mokslas ir MTI.
11. Sinergija su Sąjungos kosmoso programa užtikrinama, kad:
- atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti ir nustatyti Sąjungos kosmoso programos ir kosmoso pradinės ir galutinės grandies sektorių Sąjungoje MTI poreikiai; kosmoso mokslinių tyrimų veiksmams pagal Programą būtų įgyvendinami, kai tikslinga, atsižvelgiant į Sąjungos Kosmoso programoje nustatytas viešųjų pirkimų ir teisės subjektų tinkamumo finansuoti nuostatas;
 - pagal Sąjungos kosmoso programą kaip viešoji gėrybė teikiamais palydovų duomenimis ir paslaugomis būtų naudojamos siekiant sukurti proveržio sprendimus vykdant MTI veiklą (be kita ko, pagal Programą), visų pirma susijusių su tvariais maisto ir gamtos ištekliais, klimato stebėseną, atmosferos, sausumos, pakrančių ir jūrų aplinka, išmaniaisiais miestais, susietuoju ir automatizuotu judumu, saugumu ir nelaimių valdymu;
 - pagal programą „Copernicus“ teikiamomis priegais prie duomenų ir informacijos paslaugomis būtų prisidedama prie EOSC ir taip palengvinama tyrėjų, mokslininkų ir novatorių prieiga prie „Copernicus“ duomenų; mokslinių tyrimų infrastruktūros objektai, visų pirma *in situ* stebėjimo tinklai, būtų labai svarbūs *in situ* stebėjimo infrastruktūros, būtinos „Copernicus“ paslaugoms teikti, elementai, o teikiant „Copernicus“ paslaugas parengiama informacija būtų naudinga mokslinių tyrimų infrastruktūros objektams.

12. Sinergija su Kaimynystės, vystymosi ir tarptautinio bendradarbiavimo priemone (KVTBP) ir Pasirengimo narystei paramos priemone (PNPP III) užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti MTI poreikiai KVTBP ir PNPP III srityse, laikantis DVT;
 - b) pagal Programą vykdoma MTI veikla, kurioje dalyvauja trečiosios valstybės, ir tiksliniai tarptautinio bendradarbiavimo veiksmai būtų derinami ir siejami su tuo pačiu metu pagal KVTBP ir PNPP III vykdomų rezultatų pritaikymo rinkoje ir pajėgumų plėtojimo veiksmų kryptimis, atsižvelgiant į bendrai apibrėžtus intervencijos poreikius ir sritis.
13. Sinergija su Vidaus saugumo fondu ir sienų valdymo priemone, įtraukta į Integruoto sienų valdymo fondą, užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti ir nustatyti saugumo ir integruoto sienų valdymo mokslinių tyrimų ir inovacijų poreikiai;
 - b) Vidaus saugumo fondo ir Integruoto sienų valdymo fondo lėšomis būtų remiamas naujų novatoriškų technologijų ir sprendimų, visų pirma sukurtų įgyvendinant bendrąsias MTI programas, diegimas saugumo mokslinių tyrimų srityje.
14. Sinergija su programa „InvestEU“ užtikrinama, kad:
 - a) pagal Programą novatoriams, kuriems būdinga didelė rizika ir kuriems rinkoje nėra teikiamas pakankamas ir perspektyvus finansavimas, būtų teikiamas programos „Europos horizontas“ mišrus finansavimas ir EIC mišrus finansavimas; tuo pačiu metu pagal Programą būtų remiamas veiksmingas mišraus finansavimo privačiojo komponento teikimas per fondus ir tarpininkus, remiamus programos „InvestEU“ ir kitų subjektų lėšomis, ir veiksmingas valdymas;
 - b) MTI ir MVĮ skirtos programos „InvestEU“ finansinės priemonės būtų sugrupuotos, visų pirma pagal specialią MTI finansavimo kryptį ir pagal produktus, diegiamus pagal MVĮ finansavimo kryptį, taip padedant įgyvendinti abiejų programų tikslus, taip pat nustatant tvirtus abiejų programų tarpusavio papildomumo ryšius;
 - c) pagal Programą būtų teikiama tinkama parama, kuri padėtų perorientuoti EIC lėšomis finansuoti netinkamus bankams patrauklius projektus, kad, kai aktualu, juos būtų galima finansuoti programos „InvestEU“ lėšomis.
15. Sinergija su Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos inovacijų fondu (toliau – Inovacijų fondas) užtikrinama, kad:
 - a) Inovacijų fondo lėšos būtų tikslingai skiriamos inovacijoms, susijusioms su mažo anglies dioksido kiekio technologijomis ir procesais, įskaitant aplinkai saugų anglies dioksido surinkimą ir naudojimą, kurie padeda gerokai sušvelninti klimato kaitą, taip pat produktams, kuriais pakeičiami daug anglies dioksido išskiriantys produktai, pastangoms skatinti pramonės objektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, statybą bei eksploatavimą ir novatoriškoms atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijoms bei energijos kaupimo technologijoms, taip pat sudaryti sąlygas ir teikti paskatas „žalesniems“ produktams;
 - b) Programos, ypač jos II ir III veiklos sričių, lėšomis būtų finansuojamas technologijų, įskaitant proveržio technologijas, galinčių padėti pasiekti Sąjungos poveikio klimatui neutralumo ir energetikos bei pramonės pertvarkos tikslus, plėtojimas ir parodomoji veikla;
 - c) Inovacijų fondo lėšomis būtų galima teikti paramą tinkamų finansuoti projektų, kurie galėjo gauti paramą pagal Programą, parodomosios veiklos etapui su sąlyga, kad tenkinami to fondo atrankos bei sutarčių skyrimo kriterijai, ir bus nustatomi tvirti abiejų programų tarpusavio papildomumo ryšiai.
16. Sinergija su Teisingos pertvarkos mechanizmu užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti MTI poreikiai, kad būtų remiama teisinga ir sąžininga pertvarka siekiant užtikrinti poveikio klimatui neutralumą;
 - b) būtų skatinamas novatoriškų ir klimatui palankių sprendimų, visų pirma sukurtų įgyvendinant Programą, įsisavinimas ir diegimas.
17. Sinergija su Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programa užtikrinama, kad:
 - a) pagal Programą ir Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą būtų parengti visapusiški švietimo ir mokymo rėmimo veiksmai (įskaitant programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“), kad Europoje būtų neprarandami ir ugdomi reikiami įgūdžiai;

- b) pagal Programą ir Euratomo mokslinių tyrimų ir mokymo programą būtų rengiami bendri mokslinių tyrimų veiksmai, kuriais daugiausia dėmesio būtų skiriama horizontaliesiems saugaus ir patikimo ne energijos gamybos reikmėms skirto jonizuojančiosios spinduliuotės naudojimo tokiose srityse kaip medicina, pramonė, žemės ūkis, kosmosas, klimato kaita, saugumas bei avarinė parengtis ir indėlis į branduolinį mokslą, aspektams.
18. Galima sinergija su Europos gynybos fondu yra naudinga civiliniams ir gynybos srities moksliniams tyrimams, kad būtų išvengta bereikalingo dubliavimo, ir laikantis 5 straipsnio ir 7 straipsnio 1 dalies.
 19. Atliekant Programos strateginį planavimą turi būti identifikuoti MTI poreikiai kultūros ir kūrybos politikos srityje ir taip skatinama sinergija su programa „Kūrybiška Europa“.
 20. Sinergija su Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone užtikrinama, kad:
 - a) atliekant Programos strateginį planavimą būtų identifikuoti MTI poreikiai siekiant remti valstybių narių ekonomiką ir visuomenę, kad jos taptų atsparesnės ir geriau pasirengusios ateičiai;
 - b) būtų remiamas novatoriškų sprendimų, visų pirma sukurtų įgyvendinant Programą, įsisavinimas ir diegimas.
-

V PRIEDAS

PAGRINDINIAI POVEIKIO TRAJEKTORIJŲ RODIKLIAI

Stebint pažangą, kaip siekiama 3 straipsnyje nurodytų Programos tikslų, remiamasi poveikio trajektorijomis ir susijusiais pagrindiniais poveikio trajektorijų rodikliais. Poveikio trajektorijos priklauso nuo laiko ir jas galima išreikšti trimis papildomomis nelineariomis investicijų į MTI pobūdį atspindinčiomis poveikio kategorijomis: poveikio mokslui, visuomenei ir technologijoms arba ekonomikai. Kiekvienai iš šių poveikio kategorijų naudojami pakaitiniai rodikliai, kad būtų galima stebėti pažangą, atskirai nurodant trumpalaikį, vidutinės ir ilgesnės trukmės poveikį, įskaitant laikotarpį po Programos įgyvendinimo, numatant galimybę suskirstyti duomenis, be kita ko, pagal valstybes nares bei asocijuotąsias šalis. Šie rodikliai renkami taikant kiekybines ir kokybines metodikas. Atskiromis Programos dalimis prie tų rodiklių prisidedama nevienodu mastu ir taikant skirtingus mechanizmus. Kai aktualu, atskiroms Programos dalims stebėti gali būti naudojami papildomi rodikliai.

Su visomis Programos dalimis ir visais įgyvendinimo mechanizmais susiję tinkamo detalumo mikroduomenys, kuriais remiantis apskaičiuojami pagrindiniai poveikio trajektorijų rodikliai, renkami centralizuotai ir suderintai, užtikrinant, kad naudos gavėjams tektų kuo mažesnę ataskaitų teikimo našta.

Be pagrindinių poveikio trajektorijų rodiklių, duomenys apie optimizuotus Programos rezultatus siekiant stiprinti EMTE, skatinti visų valstybių narių kompetencija pagrįstą dalyvavimą Programoje, taip pat palengvinti bendradarbiavimo ryšius Europos MTI srityje, renkami ir pateikiami beveik tikruoju laiku kaip įgyvendinimo ir valdymo duomenų dalis, kaip nurodyta 50 straipsnyje. Tai apima bendradarbiavimo ryšių, tinklo analitinių duomenų, duomenų apie pasiūlymus, paraiškas, dalyvavimą, projektus, pareiškėjus ir dalyvius (įskaitant duomenis apie organizacijos rūšį (pvz., pilietinės visuomenės organizacijas, MVĮ ir privatųjį sektorių), šalių (pvz., konkrečią šalių grupių klasifikaciją, kaip antai, valstybės narės, asocijuotosios šalys ir trečiosios valstybės), lytį, vaidmenį projekte, mokslo sritį arba sektorių, įskaitant socialinius ir humanitarinius mokslus) stebėseną ir klimato kaitos aspekto integravimo lygio stebėseną bei susijusias išlaidas.

Poveikio mokslui trajektorijų rodikliai

Tikimasi, kad Programa padarys poveikį mokslui: bus kuriamos naujos kokybiškos žinios, stiprinamas MTI srities žmogiškasis kapitalas ir skatinama žinių sklaida bei atvirasis mokslas. Pažanga, daroma siekiant užtikrinti šį poveikį, stebima naudojant pakaitinius rodiklius, susietus su toliau nustatytais trimis pagrindinėmis poveikio trajektorijomis.

1 lentelė

Siekiant poveikio mokslui	Trumpasis laikotarpis	Vidutinės trukmės laikotarpis	Ilgesnės trukmės laikotarpis
Naujų kokybiškų žinių kūrimas	Publikacijos: vykdam Programą parengtų kitų tyrėjų recenzuotų mokslinių publikacijų skaičius	Citavimas: dėl Programos parengtų kitų tyrėjų recenzuotų konkrečios srities publikacijų svertinis citavimo indeksas	Pasaulinio lygio mokslas: vykdam Programos finansuojamus projektus parengtų kitų tyrėjų recenzuotų publikacijų, kuriomis daromas esminis indėlis į konkrečias mokslo sritis, skaičius ir dalis
MTI srities žmogiškojo kapitalo stiprinimas	Igūdžiai: igūdžių tobulinimo veikloje (mokymo, mentorystės ir (arba) ugdomojo vadovavimo, judumo ir prieigos prie MTI infrastruktūros objektų teikimo), vykdytoje įgyvendinant Programos finansuojamus projektus, dalyvavusių tyrėjų skaičius	Karjera: tyrėjų, kurie tobulino igūdžius pagal Programą ir dėl to padarė didesnę individualų poveikį savo MTI srityje, skaičius ir dalis	Darbo sąlygos: tyrėjų, kurie tobulino igūdžius pagal Programą ir dėl to užsitikrino geresnes darbo sąlygas, įskaitant jų atlyginimus, skaičius ir dalis

Siekiant poveikio mokslui	Trumpasis laikotarpis	Vidutinės trukmės laikotarpis	Ilgesnės trukmės laikotarpis
Žinių sklaidos ir atvirojo mokslo skatinimas	Dalijimasis žiniomis: vykdytos mokslinių tyrimų veiklos produktų (atvirųjų duomenų, publikacijų, programinės įrangos ir kt.), kuriais pasidalyta per atvirųjų žinių infrastruktūros objektus, dalis pagal Programą	Žinių sklaida: aktyviai naudojamų ir (arba) cituojamų pagal Programą vykdytos mokslinių tyrimų veiklos produktų, prie kurių teikiama atviroji prieiga, dalis	Nauji bendradarbiavimo ryšiai: Programos naudos gavėjų, užmezgusių naujų tarpdalykinio ir (arba) tarpsektorinio bendradarbiavimo ryšių su subjektais, kurie naudojami pagal Programą jų vykdytos MTI veiklos produktais, prie kurių teikiama atviroji prieiga, dalis

Poveikio visuomenei trajektorijų rodikliai

Numatoma, kad Programa bus daromas poveikis visuomenei: vykdam MTI veiklą įgyvendinami Sąjungos politikos prioritetai ir sprendžiami pasauliniai uždaviniai, įskaitant DVT, laikantis Darbotvarkės iki 2030 m. principų ir Paryžiaus susitarimo tikslų, įgyvendinant MTI misijas ir Europos partnerystes užtikrinama nauda bei poveikis ir stiprinamas inovacijų pritaikymas visuomenėje, taip galiausiai padedant didinti žmonių gerovę. Pažanga, daroma siekiant užtikrinti šį poveikį, stebima naudojant pakaitinius rodiklius, susietus su toliau nustatytais trimis pagrindinėmis poveikio trajektorijomis.

2 lentelė

Siekiant poveikio visuomenei	Trumpasis laikotarpis	Vidutinės trukmės laikotarpis	Ilgesnės trukmės laikotarpis
Sąjungos politikos prioritetų įgyvendinimas ir pasaulinių uždavinių sprendimas vykdam MTI veiklą	Rezultatai: rezultatų, kuriais siekiama įgyvendinti nustatytus Sąjungos politikos prioritetus ir spręsti pasaulinius uždavinius (įskaitant DVT), skaičius ir dalis (daugialypis aspektas: kiekvieno nustatyto prioriteto atveju) Įskaitant: su klimatu susijusių rezultatų, kuriais siekiama vykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, skaičių ir dalį	Sprendimai: inovacijų ir mokslinių tyrimų produktų, kuriais siekiama įgyvendinti nustatytus Sąjungos politikos prioritetus ir spręsti pasaulinius uždavinius (įskaitant DVT), skaičius ir dalis (daugialypis aspektas: kiekvieno nustatyto prioriteto atveju) Įskaitant: su klimatu susijusių inovacijų ir mokslinių tyrimų produktų, kuriais siekiama vykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą, skaičių ir dalį	Nauda: apskaičiuotas bendras naudojimosi pagal Programą finansuotos veiklos rezultatais poveikis pastangoms įgyvendinti nustatytus Sąjungos politikos prioritetus ir spręsti pasaulinius uždavinius (įskaitant DVT), be kita ko, indėlis į politikos ir teisės formavimo ciklą (pvz., normos ir standartai) (daugialypis aspektas: kiekvieno nustatyto prioriteto atveju) Įskaitant: apskaičiuotas bendras naudojimosi pagal Programą finansuotos su klimatu susijusios veiklos rezultatais poveikis Sąjungos įsipareigojimų pagal Paryžiaus susitarimą vykdymui, be kita ko, indėlis į politikos ir teisės formavimo ciklą (pvz., normos ir standartai)
MTI misijų naudos ir poveikio užtikrinimas	MTI misijų rezultatai: konkrečių MTI misijų rezultatai (daugialypis aspektas: kiekvienos nustatytos misijos atveju)	MTI misijų produktai: konkrečių MTI misijų produktai (daugialypis aspektas: kiekvienos nustatytos misijos atveju)	Pasiektos MTI misijų siektinos reikšmės: pasiektos konkrečių MTI misijų siektinos reikšmės (daugialypis aspektas: kiekvienos nustatytos misijos atveju)

Siekiant poveikio visuomenei	Trumpasis laikotarpis	Vidutinės trukmės laikotarpis	Ilgesnės trukmės laikotarpis
MTI pritaikymo visuomenėje skatinimas	Bendras kūrimas: Programos finansuotų projektų, kuriuose dalyvaujantys Sąjungos piliečiai ir galutiniai naudotojai padeda bendrai kurti MTI turinį, skaičius ir dalis	Dalyvavimas: Programoje dalyvavusių teisės subjektų, kurie pasibaigus Programos finansuotiems projektams faktiškai taiko piliečių ir galutinių naudotojų dalyvavimo skatinimo mechanizmus, skaičius ir dalis	MTI pritaikymas visuomenėje: pagal Programą bendrai sukurtų mokslinių tyrimų rezultatų ir novatoriškų spendimų pritaikymas ir informavimas apie juos

Poveikio technologijoms ir ekonomikai trajektorijų rodikliai

Numatoma, kad Programa bus daromas poveikis technologijoms ir ekonomikai, ypač Sąjungos viduje: skatinamas įmonių, ypač MVĮ, įskaitant startuolius, steigimas bei augimas ir tiesioginių bei netiesioginių darbo vietų kūrimas, ypač Sąjungos viduje, taip pat pritraukiama investicijų į MTI. Pažanga, daroma siekiant užtikrinti šį poveikį, stebima naudojant pakaitinius rodiklius, susietus su toliau nustatytais trimis pagrindinėmis poveikio trajektorijomis.

3 lentelė

Siekiant poveikio technologijoms / ekonomikai	Trumpasis laikotarpis	Vidutinės trukmės laikotarpis	Ilgesnės trukmės laikotarpis
Inovacijomis pagrįsto ekonomikos augimo skatinimas	Novatoriški rezultatai: pagal Programą sukurtų novatoriškų produktų, procesų ar metodų (pagal inovacijų rūšis) skaičius ir intelektualinės nuosavybės teisių (INT) paraiškų skaičius	Inovacijos: įgyvendinant Programos finansuotus projektus sukurtų inovacijų (pagal inovacijų rūšis), be kita ko, susijusių su suteiktomis INT, skaičius	Ekonomikos augimas: pagal Programą inovacijas sukūrusių įmonių steigimasis, augimas ir rinkos dalis
Papildomų ir geresnių darbo vietų kūrimas	Remiamos darbo vietos: Programoje dalyvavusių teisės subjektų projektui įgyvendinti sukurtų viso etato ekvivalento darbo vietų ir išlaikytų darbo vietų skaičius (pagal darbo vietų rūšis)	Tvarios darbo vietos: pasibaigus Programos finansuotam projektui dalyvavusių teisės subjektų sukurtų viso etatoekvivalento darbo vietų skaičius (pagal darbo vietų rūšis)	Visos darbo vietos: tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų, sukurtų ar išlaikytų skleidžiant Programos rezultatus, skaičius (pagal darbo vietų rūšis)
Investicijų į MTI pritraukimas	Bendros investicijos: viešųjų ir privačiųjų investicijų, kurias padėjo pritraukti pradinės investicijos iš Programos lėšų, suma	Plėtra: pritrauktų viešųjų ir privačiųjų investicijų, skirtų naudojimuisi Programos rezultatais arba jų plėtojimui, suma (įskaitant tiesiogines užsienio investicijas)	Indėlis į 3 % tikslo įgyvendinimą: Sąjungos dėl Programos padaryta pažanga siekiant 3 % BVP tikslo

VI PRIEDAS

SRITYS, KURIOSE PAGAL SESV 185 ARBA 187 STRAIPSNĮ BŪTŲ GALIMA KURTI MISIJAS IR INSTITUCIONALIZUOTĄSIAS EUROPOS PARTNERYSTES

Pagal šio reglamento 8 ir 12 straipsnius šiame priede išdėstytos sritys, kuriose pagal SESV 185 arba 187 straipsnį būtų galima kurti misijas ir Europos partnerystes.

I. Sritis, kuriose galima kurti misijas:

- Misijų 1 sritis: prisitaikymas prie klimato kaitos, įskaitant visuomenės transformaciją.
- Misijų 2 sritis: vėžys.
- Misijų 3 sritis: gyvybingi vandenynai, jūros, pakrančių bei vidaus vandenys.
- Misijų 4 sritis: neutralaus poveikio klimatui ir pažangieji miestai.
- Misijų 5 sritis: gera dirvožemio būklė ir maistas.

Kiekvienos misijos atveju turi būti laikomasi šio reglamento 8 straipsnio 4 dalyje nustatytų principų.

II. Sritis, kuriose pagal 185 arba 187 straipsnį būtų galima kurti institucionalizuotąsias Europos partnerystes:

- Partnerysčių 1 sritis: spartesnis sveikatos srities inovacijų vystymas ir saugesnis jų naudojimas Europos pacientams, taip pat visuotinė sveikata.
- Partnerysčių 2 sritis: pažanga bazinių skaitmeninių bei didelio poveikio technologijų srityje ir jų naudojimo skatinimas, įskaitant tokias naujas technologijas kaip dirbtinis intelektas, fotonika ir kvantinės technologijos, bet jomis neapsiribojant.
- Partnerysčių 3 sritis: Europos lyderystė metrologijos srityje, įskaitant integruotą metrologijos sistemą.
- Partnerysčių 4 sritis: spartesnis Sąjungos oro eismo, aviacijos ir geležinkelių konkurencingumo, saugos ir aplinkosauginio veiksmingumo didinimas.
- Partnerysčių 5 sritis: tvarūs, įtraukūs ir žiediniai biologiniai sprendimai.
- Partnerysčių 6 sritis: vandenilio ir tvaraus energijos kaupimo technologijos, paliekančios mažesnę aplinkosauginį pėdsaką ir mažiau imlios energijai.
- Partnerysčių 7 sritis: švarūs, susieti, sąveikieji, autonominiai ir automatizuoti sprendimai, skirti būsimiems žmonių ir prekių judumo poreikiams.
- Partnerysčių 8 sritis: novatoriškos ir intensyvią MTTP veiklą vykdančios MVI.

Užbaigus vertinimo, ar vienoje iš pirmiau nurodytų partnerysčių sričių reikalinga institucionalizuotoji Europos partnerystė, procesą gali būti parengtas teisėkūros pasiūlymas, vadovaujantis Komisijos iniciatyvos teise. Kitais atvejais atitinkamoje Europos partnerysčių srityje taip pat gali būti sukurta partnerystė, vadovaujantis šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies a punktu arba 10 straipsnio 1 dalies b punktu, arba ji gali būti įgyvendinama skelbiant kitus kvietimus teikti pasiūlymus pagal Programą

Kadangi galimos institucionalizuotųjų Europos partnerysčių sritys apima plačias temines sritis, remiantis įvertintais poreikiais jos gali būti įgyvendinamos vykdan daugiau kaip vieną Europos partnerystę.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2021/696**2021 m. balandžio 28 d.****kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 bei (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 189 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) kosmoso technologijos ir paslaugos bei palydovų duomenys tapo nepamainoma kasdienio europiečių gyvenimo dalimi ir yra itin svarbūs siekiant išsaugoti daugelį strateginių interesų. Sąjungos kosmoso pramonė jau yra viena konkurencingiausių pasaulyje. Tačiau naujų dalyvių atsiradimas ir naujų technologijų plėtra iš pagrindų keičia įprastus pramonės modelius. Todėl tam, kad Sąjunga tarptautiniu mastu ir toliau pirmautų kosmoso srityje ir turėtų didžiulę veiksmų laisvę, labai svarbu, kad ji skatintų mokslo bei technikos pažangą ir padėtų didinti Sąjungos kosmoso sektoriaus pramonės, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), startuolių ir novatoriškų įmonių, konkurencingumą ir inovacinį pajėgumą;
- (2) reikėtų pasinaudoti kosmoso teikiamomis galimybėmis Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo tikslais, kaip nurodyta visų pirma 2016 m. birželio mėn. Visuotinėje Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijoje, kartu išlaikant Sąjungos kosmoso programos (toliau – Programa) civilinį pobūdį ir paisant galimų valstybių narių konstitucinėje teisėje įtvirtintų nuostatų laikytis neutraliteto ir neprisijungti prie aljansų. Kosmoso sektoriaus plėtra nuo seno susijusi su saugumu. Daugeliu atvejų kosmoso sektoriuje naudojama įranga, komponentai ir prietaisai, taip pat palydovų duomenys ir kosmoso paslaugos yra dvejopo naudojimo. Tačiau Sąjungos saugumo ir gynybos politika nustatoma pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką, vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) V antraštine dalimi;
- (3) nuo XX a. paskutinio dešimtmečio pabaigos Sąjunga plėtoja savo piliečių poreikius ir viešosios politikos reikalavimus atitinkančias kosmoso srities iniciatyvas ir programas, būtent, Europos geostacionarinę navigacinę tinklo sistemą (EGNOS), o vėliau – „Galileo“ ir programą „Copernicus“. Turėtų būti užtikrintas tų iniciatyvų ir programų tęstinumas, o jų teikiamos paslaugos turėtų būti patobulintos, kad atitiktų naujus naudotojų poreikius ir toliau būtų pavyzdinėmis, atsižvelgiant į naujų technologijų plėtrą ir skaitmeninių, informacinių ir ryšių technologijų transformaciją, ir atitiktų politikos prioritetus, pavyzdžiui, susijusius su klimato kaita, įskaitant pokyčių poliariniame regione stebėseną, transportu, saugumu ir gynyba;
- (4) siekiant skatinti platesnį naujų technologijų naudojimą, pavyzdžiui, e. skambučių, skaitmeninio tachografo, eismo priežiūros ir valdymo, autonominio vairavimo ir bepiločių transporto priemonių ir orlaivių, ir patenkinti saugaus ir sklandaus junglumo, patikimo padėties nustatymo, įvairiarūšio vežimo ir sąveikos poreikius, reikia pasinaudoti transporto, kosmoso ir skaitmeninio sektorių sinergija. Toks sinergijos panaudojimas padidintų transporto paslaugų ir transporto pramonės konkurencingumą;

⁽¹⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2021 m. balandžio 19 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

- (5) siekiant pasinaudoti visais Programos teikiamais pranašumais visose valstybėse narėse ir visų jų piliečių labai taip pat labai svarbu skatinti naudoti ir pritaikyti duomenis, informaciją ir teikiamas paslaugas, taip pat remti šiais duomenimis, informacija ir paslaugomis grindžiamų galutinės grandies taikmenų kūrimą. Tuo tikslu valstybės narės, Komisija ir atsakingieji subjektai galėtų visų pirma reguliariai rengti informavimo apie Programos teikiamą naudą kampanijas;
- (6) kad būtų pasiekti veiksmų laisvės, nepriklausomumo ir saugumo tikslai, būtina, kad Sąjunga turėtų savarankišką prieigą prie kosmoso ir galėtų saugiai ja naudotis. Todėl labai svarbu, kad Sąjunga remtų savarankišką, patikimą ir ekonomiškai efektyvią prieigą prie kosmoso, visų pirma kiek tai susiję su ypatingos svarbos infrastruktūros objektais ir technologijomis, viešuoju saugumu ir Sąjungos bei jos valstybių narių saugumu. Todėl pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 189 straipsnio 2 dalį Komisijai turėtų būti suteikta galimybė Europos lygmeniu sutelkti paleidimo paslaugas tiek savo, tiek kitų poreikiams, t. y., paprašius kitiems subjektams, įskaitant valstybes nares. Be to, norint, kad Sąjunga išliktų konkurencinga sparčiai besikeičiančioje rinkoje, labai svarbu, kad Sąjunga ir toliau turėtų prieigą prie šiuolaikinės, veiksmingos ir lanksčios paleidimo infrastruktūros ir kad ji galėtų naudotis atitinkamomis paleidimo sistemomis. Todėl, nedarant poveikio priemonėms, kurių ėmėsi valstybės narės ar Europos kosmoso agentūra (toliau – EKA), pagal Programą turėtų būti galima remti kosmoso antžeminės infrastruktūros adaptacijas, įskaitant naujus Programos įgyvendinimui būtinus pakeitimus ir kosmoso paleidimo sistemų, kurios yra būtinos palydovams paleisti, adaptacijas, įskaitant alternatyvias technologijas ir novatoriškas sistemas, siekiant įgyvendinti Programos komponentus. Ta veikla turėtų būti įgyvendinama laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽⁷⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) ir siekiant užtikrinti didesnę Programos išlaidų ekonomiją. Atsižvelgiant į tai, kad nebus tam skirto biudžeto, veiksmai, kuriais remiamos galimybės naudotis kosmosu, neturėtų daryti poveikio Programos komponentų įgyvendinimui;
- (7) kad padidintų Sąjungos kosmoso pramonės konkurencingumą ir padidintų nuosavų sistemų projektavimo, kūrimo ir valdymo gebėjimą, Sąjunga turėtų remti visos kosmoso pramonės kūrimą, augimą ir plėtrą. Atsirandantys verslui ir inovacijoms palankūs modeliai turėtų būti remiami Europos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis įgyvendinant iniciatyvas, pavyzdžiui, kosmoso platformas, susiejančias kosmoso, skaitmeninių ir kitus sektorius, taip pat naudotojus. Tų kosmoso platformų tikslas turėtų būti verslumo ir įgūdžių skatinimas, kartu siekiant sinergijos su skaitmeninių inovacijų centrais. Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungoje su kosmosu susijusiems startuoliams trūksta tinkamų galimybių gauti privataus akcinio kapitalo, Sąjunga turėtų skatinti Sąjungoje steigti kosmoso bendroves ir plėsti jų veiklą, kad jos būtų sėkmingos, be kita ko, padėdama joms gauti rizikos finansavimą ir skatindama paklausą, vadinamą pirma sutartimi grindžiamu požiūriu;
- (8) kosmoso vertės grandinė paprastai skirstoma į pradinės grandies sektorių ir galutinės grandies sektorių. Pradinės grandies sektorius apima veikiančios kosmoso sistemos kūrimo veiklą, įskaitant projektavimo, gamybos ir paleidimo veiklą bei tokios sistemos eksploatavimą. Galutinės grandies sektorius apima su kosmosu susijusių paslaugų teikimą ir produktų tiekimą naudotojams. Skaitmeninės platformos taip pat yra svarbus kosmoso sektoriaus vystymo elementas. Jos suteikia galimybę naudotis duomenimis ir produktais, taip pat priemonių rinkiniais, saugojimo ir skaičiavimo įrenginiais;
- (9) kosmoso srityje Sąjunga naudojasi kompetencija pagal SESV 4 straipsnio 3 dalį. Komisija turėtų užtikrinti pagal Programą vykdomos veiklos darną;
- (10) nors keletas valstybių narių turi aktyvių su kosmosu susijusių pramonės šakų tradiciją, reikėtų pripažinti poreikį plėtoti ir toliau vystyti kosmoso pramonės sektorius valstybėse narėse, kuriose pajėgumai tik kuriami, ir būtinybę reaguoti į tradicinės kosmoso pramonės problemas, kurias kelia „naujosios kosmoso įmonės“. Turėtų būti skatinami veiksmai, kuriais visoje Sąjungoje būtų plėtojami kosmoso pramonės pajėgumai ir sudaromos palankesnės sąlygos bendradarbiauti visose valstybėse narėse veikiančioms kosmoso pramonės įmonėms;

⁽⁷⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (11) pagal Programą vykdomi veiksmai turėtų būti grindžiami nacionaliniais ir Europos pajėgumais, esančiais veiksmo vykdymo metu, ir jais turėtų būti naudojamosi;
- (12) dėl Programos aprėpties ir jos potencialo padėti spręsti pasaulinius uždavinius, veiklai kosminėje erdvėje būdingas svarbus tarptautinis aspektas. Glaudžiai derinant veiklą su valstybėmis narėmis ir gavus jų pritarimą, atitinkami Programos organai galėtų dalyvauti su programa susijusiuose veiksmuose vykdant tarptautinį bendradarbiavimą, taip pat bendradarbiauti atitinkamuose Jungtinių Tautų (JT) sektoriniuose organuose. Su Programa susijusiais klausimais Komisija galėtų Sąjungos vardu ir jos kompetencijos srityje koordinuoti veiklą tarptautiniu mastu, visų pirma siekiant apginti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus tarptautiniuose forumuose, be kita ko, dažnių srityje, kiek tai susiję su Programa, nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai toje srityje. Ypač svarbu, kad Sąjunga, atstovaujama Komisijos, bendradarbiautų Tarptautinės COSPAS-SARSAT programos organuose;
- (13) tarptautinis bendradarbiavimas yra itin svarbus siekiant skatinti Sąjungos kaip pasaulinio masto veikėjos vaidmenį kosmoso sektoriuje, taip pat skatinti Sąjungos technologijas bei pramonę, sudarant palankias sąlygas sąžiningai konkurencijai tarptautiniu lygmeniu ir atsižvelgiant į poreikį užtikrinti šalių teisių ir pareigų abipusiškumą, ir skatinti bendradarbiavimą mokymo srityje. Tarptautinis bendradarbiavimas yra vienas iš pagrindinių Europos kosmoso strategijos elementų, išdėstytų 2016 m. spalio 26 d. Komisijos komunikate. Komisija turėtų naudotis Programa, kad prisidėtų prie tarptautinių pastangų ir jomis pasinaudotų, įgyvendintų iniciatyvas, kuriomis Europos technologijos ir pramonė skatinamos tarptautiniu mastu, pavyzdžiui, rengiant dvišalius dialogus, pramonės seminarus ir teikiant paramą MVĮ tarptautinimui, ir sudarytų palankesnes sąlygas patekti į tarptautines rinkas bei skatintų sąžiningą konkurenciją, taip pat naudodamasi ekonominės diplomatijos iniciatyvomis. Europos kosmoso diplomatijos iniciatyvos turėtų būti visiškai suderintos su esama Sąjungos politika, prioritetais bei priemonėmis ir juos papildyti, o Sąjungai tenka svarbus vaidmuo kartu su valstybėmis narėmis ir toliau pirmauti tarptautinėje arenoje;
- (14) nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai, Komisija, kartu su Sąjungos vyriausioju įgaliotiniu užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) ir glaudžiai koordinuodama darbą su valstybėmis narėmis, turėtų skatinti atsakingą elgesį kosmose įgyvendinant Programą, be kita ko, siekiant sumažinti kosminių šiukšlių kiekio didėjimą. Komisija taip pat turėtų išnagrinėti galimybę, kad Sąjunga priimtų atitinkamose JT sutartyse ir konvencijose nustatytas teises ir pareigas, ir, prireikus, pateiktų atitinkamų pasiūlymų;
- (15) Programos tikslai panašūs į kitų Sąjungos programų tikslus, visų pirma programos „Europos horizontas“, sukurtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695⁽³⁾, programos „InvestEU“, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/523⁽⁴⁾, Europos gynybos fondo, įsteigto Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/697⁽⁵⁾ ir fondų, įsteigtų pagal Reglamentą, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Finansinės Sienų valdymo ir vizų priemonėi finansinės paramos taisyklės (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas), tikslus. Todėl turėtų būti numatytas sudėtinis finansavimas pagal tas programas, su sąlyga, kad jos neapima tų pačių veiklos išlaidų, visų pirma numatant papildomo finansavimo pagal Sąjungos programas nuostatas, kai tai yra leidžiama pagal valdymo tvarką: arba iš eilės, arba pakaitomis, arba derinant lėšas, įskaitant bendram veiksmy finansavimui, sudarant sąlygas, kai įmanoma, inovacijų partnerystėms ir derinimo operacijoms. Todėl Programos įgyvendinimo laikotarpiu Komisija turėtų skatinti sinergiją su kitomis susijusiomis Sąjungos programomis ir finansinėmis priemonėmis – taip būtų sudarytos sąlygos, kai įmanoma, naudotis rizikos finansų, inovacijų partnerystės, sudėtinio ar derinamojo finansavimo galimybėmis. Komisija taip pat turėtų užtikrinti pagal tas programas, visų pirma pagal programą „Europos horizontas“, parengtų sprendimų ir pagal Programą parengtų sprendimų sinergiją ir darną;

(³) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“, nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

(⁴) 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

(⁵) 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/697, kuriuo įsteigiamas Europos gynybos fondas ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1092 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 149).

- (16) pagal Finansinio reglamento 191 straipsnio 3 dalį tos pačios išlaidos jokiomis aplinkybėmis negali būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto du kartus;
- (17) Programos politikos tikslai taip pat būtų laikomi tinkamomis finansuoti ir investuoti sritimis taikant programos „InvestEU“ finansines priemones ir biudžeto garantiją, visų pirma pagal tvarios infrastruktūros ir mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninio politikos linijas. Finansinė parama turėtų būti proporcingai naudojama rinkos nepakankamumui arba neoptimalios investavimo aplinkos problemai spręsti, o veiksmis neturėtų būti dubliuojamas ar išstumiamas privatus finansavimas arba iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje. Veiksmai turėtų teikti aiškios europinės pridėtinės vertės;
- (18) užtikrinus programos „Europos horizontas“ ir Programos darną ir sinergiją turėtų būti skatinamas konkurencingas ir novatoriškas Europos kosmoso sektorius, stiprinamas Europos savarankiškumas užsitikrinti prieigą prie kosmoso ir naudotis juo saugioje bei patikimoje aplinkoje ir sustiprintas Europos kaip pasaulinio masto veikėjos vaidmuo. Programos „Europos horizontas“ proveržio sprendimai būtų paremti mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenei teikiamais Programos duomenimis ir paslaugomis;
- (19) siekiant iš Programos gauti kuo didesnę socialinę ir ekonominę grąžą, būtina išlaikyti pažangiausias sistemas, jas atnaujinti, kad jos atitiktų kintančių naudotojų poreikius, ir kad kosmosu grindžiamų galutinės grandies taikmenų sektoriuje vyktų nauji pokyčiai. Sąjunga turėtų remti veiklą, susijusią su moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra arba su pradiniais raidos etapais, susijusiais su pagal Programą sukurtais infrastruktūros objektais, taip pat mokslinių tyrimų ir plėtros veiklą, susijusią su taikmenimis ir paslaugomis, grindžiamomis pagal Programą sukurtomis sistemomis, taip skatindama pradinės grandies ir galutinės grandies ekonominę veiklą. Atitinkama Sąjungos lygmens priemonė, skirta tai mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai finansuoti, yra programa „Europos horizontas“. Tačiau labai konkreti plėtros veiklos dalis turėtų būti finansuojama iš „Galileo“ ir EGNOS komponentams pagal šį reglamentą skirtą biudžeto, būtent, kai tokia veikla susijusi su pagrindiniais elementais, pavyzdžiui, su „Galileo“ sistemomis suderinamais lustų rinkiniais ir imtuvais, kurie palengvintų taikmenų plėtojimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Vis dėlto dėl tokio finansavimo neturėtų kilti rizika pagal Programą sukurtų infrastruktūros objektų plėtojimui ar eksploatavimui;
- (20) siekiant užtikrinti Europos kosmoso pramonės konkurencingumą ateityje, pagal Programą turėtų būti remiamas aukšto lygio įgūdžių plėtojimas su kosmosu susijusiose srityse ir remiama švietimo ir mokymo veikla, skatinant lygias galimybes, įskaitant lyčių lygybę, kad būtų visapusiškai išnaudotas Sąjungos piliečių potencialas toje srityje;
- (21) Programai skirtai infrastruktūrai gali prireikti papildomų mokslinių tyrimų ir inovacijų, kurie gali būti remiami pagal programą „Europos horizontas“, siekiant nuoseklumo su EKA vykdoma šios srities veikla. Sinergija su programa „Europos horizontas“ turėtų užtikrinti, kad kosmoso sektoriaus mokslinių tyrimų ir inovacijų poreikiai būtų įvardijami ir nustatomi kaip strateginio mokslinių tyrimų ir inovacijų planavimo proceso dalis. Pagal Programą nemokamai teikiami palydovų duomenys ir kosmoso paslaugos būtų naudojami kuriant proveržio sprendimus pasitelkiant mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, pagal programą „Europos horizontas“, remiant Sąjungos politikos prioritetus. Vykdam strateginį planavimo procesą pagal programą „Europos horizontas“ būtų nustatyta, kurią mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą vykdam turėtų būti naudojami Sąjungai priklausantys infrastruktūros objektai, pavyzdžiui, „Galileo“, EGNOS ir programos „Copernicus“ infrastruktūra. Esminiai *in situ* stebėjimo infrastruktūros elementai, kuriais sudaromos sąlygos teikti programos „Copernicus“ paslaugas, būtų mokslinių tyrimų infrastruktūros objektai, visų pirma *in situ* stebėjimo tinklai;
- (22) svarbu, kad visas materialusis ir nematerialusis turtas, sukurtas ar išvystytas vykdam pagal Programą Sąjungos finansuojamus viešuosius pirkimus, būtų Sąjungos nuosavybė. Kad būtų visapusiškai užtikrintos visos su nuosavybe susijusios pagrindinės teisės, reikėtų sudaryti būtinus susitarimus su dabartiniais savininkais. Tokia Sąjungos nuosavybė neturėtų daryti poveikio Sąjungos galimybei laikantis šio reglamento ir, kai tai laikoma tikslinga, atskirai įvertinus kiekvieną atvejį leisti trečiosioms šalims naudotis tuo turtu arba jį perleisti;
- (23) siekiant skatinti kuo plačiau naudotis Programos teikiamomis paslaugomis, būtų naudinga pabrėžti, kad duomenys, informacija ir paslaugos yra teikiami be garantijos, nedarant poveikio teisiškai privalomomis nuostatomis nustatytiems pareigoms;

- (24) Komisija, atlikdama kai kurias su reglamentavimu nesusijusias užduotis, prireikus ir kiek tai būtina, turėtų galėti naudotis tam tikrų nepriklausomų šalių technine pagalba. Kiti Programos viešajame valdyme dalyvaujantys subjektai, vykdydami jiems pagal šį reglamentą pavestas užduotis, taip pat turėtų galėti naudotis ta pačia technine pagalba;
- (25) šiame reglamente nustatomas visam Programos laikotarpiui skirtas finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstituciniame susitarime dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo ⁽⁶⁾ 18 punkte;
- (26) atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą ir laikantis Sąjungos įsipareigojimų įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ⁽⁷⁾, ir įsipareigojimo siekti JT darnaus vystymosi tikslų, veiksmai pagal šį reglamentą turėtų padėti integruoti klimato politikos veiksmus ir pasiekti bendrą tikslą – ne mažiau kaip 30 % Sąjungos biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams remti. Atitinkami veiksmai turėtų būti nustatyti Programos rengimo ir įgyvendinimo metu, o atliekant atitinkamus vertinimus ir peržiūros procedūras jie turėtų būti pakartotinai įvertinti. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija bendradarbiaus dėl veiksmingos, skaidrios ir išsamios metodikos, kurią turi nustatyti Komisija, kad išlaidos pagal visas daugiametės finansinės perspektyvos programas būtų įvertinamos biologinės įvairovės tikslų požiūriu, kartu atsižvelgiant į esamus klimato ir biologinės įvairovės tikslų sutapimo atvejus;
- (27) vykdamas Programos komponentus gaunamas pajamas turėtų gauti Sąjunga, kad būtų iš dalies kompensuotos ankstesnės jos investicijos, ir tos pajamos turėtų būti naudojamos Programos tikslų įvykdymui remti. Dėl tos pačios priežasties turėtų būti numatyta galimybė su privačiojo sektoriaus subjektais sudaromose sutartyse nustatyti pajamų paskirstymo sistemą;
- (28) Programai taikomas Finansinis reglamentas. Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, įskaitant taisykles, susijusias su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijomis, finansine parama ir apmokėjimu išorės ekspertams;
- (29) kadangi Programa iš esmės finansuojama Sąjungos lėšomis, pagal Programą sudarytos pirkimo sutartys dėl pagal Programą finansuojamos veiklos turėtų atitikti Sąjungos taisykles. Todėl Sąjunga taip pat turėtų būti atsakinga už tikslų, kurių turi būti siekiama viešųjų pirkimų srityje, nustatymą. Finansiniame reglamente nustatyta, kad, remdamasi *ex ante* vertinimo rezultatais, Komisija turi galėti naudotis Sąjungos biudžetą įgyvendinančių asmenų ar subjektų sistemomis ir procedūromis. Konkretūs būtinai tų sistemų ir procedūrų patikslinimai, taip pat galiojančių sutarčių pratęsimo tvarka, turėtų būti apibrėžti atitinkamame finansinės partnerystės pagrindų susitarime (toliau – FPPS) arba susitarime dėl įnašo;
- (30) Programa grindžiama sudėtingomis ir nuolat besikeičiančiomis technologijomis. Dėl priklausomumo nuo tokių technologijų kyla netikrumų ir rizikos sudarant viešojo pirkimo sutartis pagal Programą tiek, kiek jos susijusios su ilgalaikiais įsipareigojimais dėl įrangos arba paslaugų. Todėl be Finansiniame reglamente nustatytų taisyklių turi būti nustatytos ir konkrečios priemonės dėl viešojo pirkimo sutarčių. Todėl turėtų būti galima skirti sutartį, kuri būtų sudaroma kaip sąlyginė dalinė sutartis, laikantis tam tikrų sąlygų padaryti sutarties pakeitimą jos vykdymo metu arba nustatyti mažiausią subrangos lygį, visų pirma siekiant, kad galėtų dalyvauti MVĮ ir startuoliai. Galiausiai, dėl Programos komponentams būdingų su technologijomis susijusių netikrumų, sutarties kainos ne visada gali būti tiksliai nustatytos, todėl turėtų būti numatyta galimybė sutartis sudaryti nenurodant konkrečios ir galutinės kainos ir įtraukiant Sąjungos finansinių interesų apsaugos sąlygas;

⁽⁶⁾ OL L 433I, 2020 12 22, p. 28.

⁽⁷⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

- (31) siekiant skatinti viešąją paklausą ir viešojo sektoriaus inovacijas, pagal Programą turėtų būti skatinama naudotis jos duomenimis, informacija ir paslaugomis siekiant remti pramonės ir MVĮ pritaikytų sprendimų plėtrą regionų ir vietos lygmenimis, pasitelkiant su kosmosu susijusias inovacijų partnerystes, kaip nurodyta Finansinio reglamento 1 priedo 7 punkte, suteikiant galimybę aprėpti visus etapus nuo plėtos iki specializuotų sąveikių kosmoso sprendimų, skirtų viešosioms paslaugoms teikti, diegimo ir įsigijimo;
- (32) norint pasiekti Programos tikslus, svarbu turėti galimybę, kai tinkama, naudotis kosmoso srityje veikiančių Sąjungos viešųjų ir privačiųjų subjektų teikiamais pajėgumais ir tarptautiniu lygmeniu bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis arba tarptautinėmis organizacijomis. Dėl tos priežasties turėtų būti numatyta galimybė naudoti visas atitinkamas SESV ir Finansiniame reglamente numatytas priemones ir valdymo metodus, taip pat bendrą viešųjų pirkimų procedūras;
- (33) kalbant konkrečiau apie dotacijas, patirtis parodė, kad naudotojų gausinimo, optimizavimo rinkoje ir bendros informavimo priemonės yra veiksmingesnės, kai vykdomos necentralizuotai, o ne Komisijos veiksmais, grindžiamais principu „iš viršaus į apačią“. Viena iš labiausiai pasiteisinusių finansinės paramos naujiems rinkos dalyviams bei MVĮ formų yra dotacijos gavėjo trečiosioms šalims teikiami čekiai. Tačiau Finansiniame reglamente nustatytas finansinės paramos viršutinės ribas, atsirado kliūčių paramai čekiais teikti. Todėl, siekiant neatsilikti nuo kosmoso sektoriaus rinkos taikmenų potencialo augimo, ta viršutinė riba Programos atveju turėtų būti padidinta;
- (34) įgyvendinant šį reglamentą, finansavimo formos ir įgyvendinimo metodai turėtų būti pasirenkami pagal tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir gauti rezultatų, atsižvelgiant visų pirma į kontrolės sąnaudas, administracinę našta ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Be kita ko, reikėtų apsvarstyti galimybę naudoti fiksuotąsias sumas, fiksuotąsias normas ir vieneto įkainius, taip pat su išlaidomis nesusijusį finansavimą, kaip nurodyta Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalyje;
- (35) pagal Tarybos sprendimą 2013/755/ES⁽⁸⁾ užjūrio šalyse ar teritorijose įsisteigę asmenys ir subjektai yra laikomi atitinkamais reikalavimus gauti finansavimą, atsižvelgiant į Programos taisyklės ir tikslus bei galimas priemones, taikomas valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;
- (36) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo pasitelkiant dotacijas, viešuosius pirkimus, apdovanojimus ir netiesioginį vykdymą tvarka ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat apima bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą;
- (37) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽⁹⁾, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95⁽¹⁰⁾, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽¹¹⁾ ir (ES) 2017/1939⁽¹²⁾ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, neteisingai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371⁽¹³⁾, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris

⁽⁸⁾ 2013 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas 2013/755/ES dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 344, 2013 12 19, p. 1).

⁽⁹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽¹⁰⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽¹¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽¹²⁾ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

⁽¹³⁾ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (38) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, stojančiosios valstybės, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės, taip pat Europos kaimynystės politika šalys gali dalyvauti Programoje, išskyrus „Galileo“, EGNOS, GOVSATCOM ir SST pakomponentį, pagal atitinkamus susitarimus. Programoje taip pat gali dalyvauti kitos trečiosios valstybės, išskyrus „Galileo“, EGNOS, GOVSATCOM ir SST pakomponentį, pagal susitarimą, kuris turi būti sudarytas pagal SESV 218 straipsnį. „Galileo“ ir EGNOS turėtų būti leidžiama dalyvauti ir ELPA narėms, kurios yra EEE narės, Europos ekonominės erdvės susitarime⁽¹⁴⁾ nustatytais sąlygomis. Kitos trečiosios valstybės gali dalyvauti „Galileo“ ir EGNOS pagal susitarimą, kuris turi būti sudarytas pagal SESV 218 straipsnį. Bet kuri trečioji valstybė turėtų turėti galimybę dalyvauti GOVSATCOM tik remiantis susitarimu, kuris turi būti sudarytas pagal SESV 218 straipsnį;
- (39) šiame reglamente turėtų būti nustatyta konkreti nuostata dėl reikiamų teisių ir prieigos suteikimo atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją;
- (40) turėtų būti reikalaujama, kad tarptautinės organizacijos, neturinčios savo būstinės Sąjungoje ir norinčios naudotis SST paslaugomis, kurios nėra viešai prieinamos, sudarytų susitarimą pagal SESV 218 straipsnį. Tarptautinės organizacijos, kurios turi būstines Sąjungoje ir kurios yra viešieji erdvėlaivių savininkai ir operatoriai, turėtų būti laikomos pagrindiniais SST naudotojais;
- (41) viešai prieinama informacija apie SST paslaugas turėtų būti suprantama kaip bet kokia informacija, kurią laikyti teisėtai prieinama naudotojas turi pagrįstą pagrindą. SST paslaugos, susijusios su susidūrimų vengimu, atmosferiniu grįžimu ir susiskaidymu, yra grindžiamos viešai prieinama išorine SST informacija, kurią galima gauti pateikus prašymą suteikti prieigą. Todėl SST paslaugos, susijusios su susidūrimų vengimu, atmosferiniu grįžimu ir susiskaidymu, turėtų būti suprantamos kaip viešai prieinamos paslaugos ir dėl jų neturėtų būti reikalaujama sudaryti susitarimą pagal SESV 218 straipsnį. Prieiga prie jų turėtų būti suteikiama potencialaus naudotojo prašymu;
- (42) patikimam Programos viešajam valdymui užtikrinti reikia aiškiai paskirstyti įvairių susijusių subjektų pareigas ir užduotis, kad būtų vengiama bereikalingo veiklos dubliavimo, išlaidų viršijimo ir vėlavimo. Visi valdymo subjektai savo kompetencijos srityje ir vykdydami savo pareigas turėtų remti Programos tikslų įgyvendinimą;
- (43) valstybės narės seniai vykdo veiklą kosmoso srityje. Jos turi kosmosui skirtas sistemas, infrastruktūrą ir nacionalines agentūras bei įstaigas. Todėl jos gali gerokai prisidėti prie Programos, ypač jos įgyvendinimo. Jos galėtų bendradarbiauti su Sąjunga, kad skatintų Programos paslaugų ir taikmenų naudojimą. Komisijai galėtų būti sudarytos sąlygos sutelkti valstybių narių turimas priemones, naudotis jų teikiama pagalba ir, laikantis abipusiai sutartų sąlygų, ji galėtų valstybėms narėms pavesti su reglamentavimu nesusijusias užduotis įgyvendinant Programą. Be to, atitinkamos valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų jų teritorijoje įkurtų antžeminių

⁽¹⁴⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 3.

stočių apsaugą. Be to, valstybės narės ir Komisija turėtų bendradarbiauti tarpusavyje ir su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir priežiūros institucijomis, kad užtikrintų galimybes tinkamu lygmeniu ir užtikrinant tinkamą apsaugą naudotis dažniais, kurių reikia Programai, siekiant visapusiškai išplėtoti ir įdiegti teikiamomis paslaugomis grindžiamas taikmenas, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 243/2012/ES ⁽¹⁵⁾;

- (44) remdama bendruosius Sąjungos interesus, Komisija yra atsakinga už Programos įgyvendinimą, už tai, kad būtų prisiimta bendra atsakomybė ir skatinamas jos naudojimas. Siekiant optimaliau panaudoti skirtingų suinteresuotųjų subjektų išteklius ir kompetenciją, Komisijai turėtų būti suteikta galimybė pagrįstomis aplinkybėmis pavesti tam tikras užduotis kitiems subjektams. Be to, kadangi Komisijai tenka bendra atsakomybė už Programą, ji turėtų nustatyti pagrindinius techninius ir eksploatacinius reikalavimus, būtinus sistemų ir paslaugų raidai įgyvendinti. Ji turėtų tai daryti pasikonsultavusi su valstybių narių ekspertais, naudotojais ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Galiausiai, kadangi kosmoso srityje pagal SESV 4 straipsnio 3 dalį Sąjungos naudojimas savo kompetencija nereikia, kad valstybės narės negali naudotis sava, Komisija turėtų užtikrinti įgyvendinant Programą vykdomos veiklos darną;
- (45) Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros (toliau – Agentūra), kuri pakeičia Europos GNSS agentūrą, įsteigtą Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 912/2010 ⁽¹⁶⁾, ir perima jos teises bei pareigas, misija – prisidėti prie Programos įgyvendinimo, visų pirma saugumo akreditavimo, taip pat rinkos ir galutinės grandies taikmenų plėtojimo srityse. Todėl Agentūrai turėtų būti pavestos tam tikros su tomis sritimis susijusios užduotys. Visų pirma, atsižvelgiant į Agentūros patirtį saugumo srityje, Agentūrai turėtų būti pavestos visų Sąjungos veiksmų kosmoso sektoriuje saugumo akreditavimo užduotys. Remiantis teigiamais Agentūros pasiektais naudotojų gausinimo ir optimizavimo rinkoje skatinimo rezultatais įgyvendinant „Galileo“ ir EGNOS, Agentūrai taip pat turėtų būti pavesta naudotojų suinteresuotumo didinimo veikla, susijusi su kitais nei „Galileo“ ir EGNOS Programos komponentais, taip pat visų Programos komponentų galutinės grandies taikmenų kūrimo veikla. Tai leistų Agentūrai pasinaudoti masto ekonomija ir suteikti galimybę kurti taikmenas, grindžiamas keliais Programos komponentais (integruotos taikmenos). Tačiau ta veikla neturėtų daryti poveikio naudojimosi paslaugomis skatinimo ir naudotojų gausinimo veiklai, kurią Komisija patikėjo programos „Copernicus“ įgaliotiems subjektams. Su galutinės grandies taikmenų plėtojimu susijusių užduočių pavidimas Agentūrai neturėtų kliudyti kitiems įgaliotiems subjektams kurti galutinės grandies taikmenas. Be to, Agentūra turėtų atlikti užduotis, kurias Komisija jai patiki pagal FPPS vienu ar daugiau susitarimų dėl įnašo, taikomais kitoms su Programa susijusioms konkrečioms užduotims. Pavedant užduotis Agentūrai turėtų būti užtikrinami pakankami žmogiškieji, administraciniai ir finansiniai ištekliai;
- (46) tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis Agentūra turėtų galėti pavesti konkrečias užduotis valstybėms narėms arba valstybių narių grupei. Tas pavidimas turėtų būti taikomas tik veiklai, kurios Agentūra nepajėgi įvykdyti pati, ir neturėtų daryti poveikio Programos valdymui ir užduočių paskirstymui, kaip apibrėžta šiame reglamente;
- (47) „Galileo“ ir EGNOS yra sudėtingos sistemos, kurioms reikia intensyvaus koordinavimo. Atsižvelgiant į tai, kad jos yra Programos komponentai, jų koordinavimą turėtų vykdyti Sąjungos institucija arba įstaiga. Remdamasi pastaraisiais metais sukaupta patirtimi, Agentūra būtų tinkamiausia įstaiga, galinti koordinuoti visus su tų sistemų eksploatavimu susijusius veiklos uždavinius, išskyrus tarptautinį bendradarbiavimą. Todėl Agentūrai turėtų būti pavestas EGNOS ir „Galileo“ valdymas bei eksploatavimas. Vis dėlto tai nereikia, kad Agentūra turėtų viena atlikti

⁽¹⁵⁾ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiametė radijo spektro politikos programa (OL L 81, 2012 3 21, p. 7).

⁽¹⁶⁾ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 912/2010, kuriuo įsteigiama Europos GNSS agentūra, panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1321/2004 dėl Europos palydovinės radijo navigacijos programų valdymo struktūrų sukūrimo ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 (OL L 276, 2010 10 20, p. 11).

visas užduotis, susijusias su tų sistemų eksploatavimu. Ji galėtų remtis kitų subjektų, visų pirma EKA, kompetencija. Tai turėtų apimti veiklą, susijusią su sistemų raida, antžeminio segmento ir palydovų dalių projektavimu ir kūrimu, kurie turėtų būti pavesti EKA. Užduočių paskirstymas kitiems subjektams grindžiamas tokių subjektų kompetencija, ir vykdant tokį paskirstymą turėtų būti vengiama darbo dubliavimo;

- (48) EKA yra daug praktinės patirties kosmoso srityje turinti tarptautinė organizacija, 2004 m. sudariusi bendrąjį susitarimą su Europos bendrija⁽¹⁷⁾ (toliau – 2004 m. Bendrasis susitarimas). Todėl ji yra svarbi programos įgyvendinimo partnerė ir su ja reikėtų užmegzti atitinkamus santykius. Šiuo atžvilgiu, laikantis Finansinio reglamento, Komisija turėtų su EKA ir Agentūra sudaryti FPPS, kuris reglamentuotų visus Komisijos, Agentūros ir EKA finansinius ryšius, užtikrintų jų nuoseklumą bei atitiktų 2004 m. bendrajam susitarimui, visų pirma jo 2 ir 5 straipsniams. Tačiau, kadangi EKA nėra Sąjungos įstaiga ir jai netaikoma Sąjungos teisė, būtina, kad EKA imtųsi tinkamų priemonių Sąjungos ir jos valstybių narių interesų apsaugai užtikrinti ir kad biudžeto vykdymo atžvilgiu jai pavestos užduotys atitiktų Komisijos priimtus sprendimus. Į susitarimą taip pat turėtų būti įtrauktos visos nuostatos, būtinos Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti;
- (49) Europos Sąjungos palydovų centro (SATCEN), kaip Europos savarankiškų pajėgumų, veikimas suteikiant prieigą prie informacijos ir paslaugų, gautų naudojantis atitinkamais kosmoso įrenginiais ir susijusiais duomenimis, jau buvo pripažintas įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 541/2014/ES⁽¹⁸⁾;
- (50) tam, kad GOVSATCOM valdymo sistemoje būtų struktūriškai užtikrintas atstovavimas naudotojams, o naudotojų poreikiai ir reikalavimai būtų apibendrinami nepaisant nacionalinių sienų ir civilinės bei karinės veiklos ribų, atitinkami Sąjungos subjektai, palaikantys glaudžius ryšius su naudotojais, pavyzdžiui, Europos gynybos agentūra, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (Frontex), Europos jūrų saugumo agentūra, Europos žuvininkystės kontrolės agentūra, Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra, Karinių misijų planavimo ir vykdymo centras / Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centras ir Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras, galėtų atlikti koordinavimo vaidmenį konkrečių naudotojų grupių atžvilgiu. Agentūra turėtų apibendrintai koordinuoti civilinių naudotojų bendruomenių su naudotojais susijusius aspektus ir galėtų stebėti naudojimą, paklausa ir atitiktį reikalavimams, besikeičiančius poreikius ir reikalavimus;
- (51) atsižvelgiant į su kosmosu susijusios veiklos svarbą Sąjungos ekonomikai ir Sąjungos piliečių gyvenimui, sistemų ir tomis sistemomis grindžiamų taikmenų dvejopo naudojimo pobūdį, vienas iš pagrindinių Programos prioritetų turėtų būti aukšto saugumo lygio užtikrinimas ir išlaikymas, visų pirma siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus, įskaitant su įslaptinta ir kita neskelbtina neįslaptinta informacija susijusius interesus;
- (52) nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje, Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis, kiekvienas savo atitinkamoje kompetencijos srityje, turėtų užtikrinti Programos saugumą pagal šį reglamentą ir, kai aktualu, pagal Tarybos sprendimą (BUSP) 2021/698⁽¹⁹⁾;
- (53) atsižvelgiant į specifinę Europos išorės veiksmų tarnybos (toliau – EIVT) patirtį ir jos nuolatinį bendradarbiavimą su trečiųjų valstybių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, EIVT gali padėti Komisijai vykdyti tam tikras su Programos saugumu susijusias užduotis išorės santykių srityje, laikantis Tarybos sprendimo 2010/427/ES⁽²⁰⁾;

⁽¹⁷⁾ OL L 261, 2004 8 6, p. 64.

⁽¹⁸⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 541/2014/ES, kuriuo nustatoma kosmoso stebėjimo ir sekimo rėmimo programa (OL L 158, 2014 5 27, p. 227).

⁽¹⁹⁾ 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2021/698 dėl pagal Sąjungos kosmoso programą diegiamų, eksploatuojamų ir naudojamų sistemų ir paslaugų, galinčių turėti įtakos Sąjungos saugumui, saugumo, kuriuo panaikinimas Sprendimas 2014/496/BUSP (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 178).

⁽²⁰⁾ 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30).

- (54) nedarant poveikio išimtinai valstybių narių atsakomybei nacionalinio saugumo srityje, kaip numatyta ES sutarties 4 straipsnio 2 dalyje, ir valstybių narių teisei ginti gyvybinius savo saugumo interesus pagal SESV 346 straipsnį, siekiant užtikrinti sklandų Programos įgyvendinimą turėtų būti nustatytas specialus saugumo valdymas. Tas valdymas turėtų būti grindžiamas trimis pagrindiniais principais. Pirma, būtina, kad būtų kuo labiau atsižvelgiama į didelę išskirtinę valstybių narių patirtį saugumo srityje. Antra, siekiant išvengti interesų konfliktų ir bet kokių saugumo taisyklių taikymo trūkumų, veiklos funkcijos turėtų būti atskirtos nuo saugumo akreditavimo funkcijų. Trečia, už visų Programos komponentų ar jų dalies valdymą atsakingas subjektas taip pat yra tinkamiausias subjektas valdyti jam pavestų užduočių saugumą. Programos saugumas bus grindžiamas pastarųjų metų patirtimi, įgyta įgyvendinant „Galileo“, EGNOS ir programą „Copernicus“. Patikimam saugumo valdymui užtikrinti taip pat reikia tinkamai paskirstyti įvairių subjektų funkcijas. Kadangi už Programą yra atsakinga Komisija, nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje, ji turėtų nustatyti kiekvienam Programos komponentui taikytinus bendruosius saugumo reikalavimus;
- (55) užtikrinant sistemų veikimo ir paslaugų tęstinumą, labai svarbus yra Europos kosmoso infrastruktūros tiek antžeminių, tiek kosmoso objektų kibernetinis saugumas. Todėl nustatant saugumo reikalavimus reikėtų tinkamai atsižvelgti į poreikį apsaugoti sistemas ir jų paslaugas nuo kibernetinių išpuolių, be kita ko, naudojantis naujomis technologijomis;
- (56) atlikus rizikos ir grėsmių analizę, Komisija, kai tinkama, turėtų nustatyti saugumo stebėsenos struktūrą. Ta saugumo stebėsenos struktūra turėtų būti subjektas, vykdamas nurodymus, parengtus pagal Sprendimą (BUSP) 2021/698. „Galileo“ atveju toks organas turėtų būti „Galileo“ saugumo stebėsenos centras. Įgyvendinant Sprendimą (BUSP) 2021/698, Saugumo akreditavimo valdybos vaidmuo turėtų būti tik teikti Tarybai arba vyriausiajam įgaliotiniui duomenis, susijusius su sistemos saugumo akreditavimu;
- (57) atsižvelgiant į Programos unikalumą ir sudėtingumą ir į jos sąsają su saugumu, saugumo akreditavimui turėtų būti taikomi pripažinti ir įtvirtinti principai. Todėl būtina, kad saugumo akreditavimo veikla būtų vykdoma užtikrinant bendrą atsakomybę už Sąjungos ir jos valstybių narių saugumą, stengiantis pasiekti bendrą sutarimą ir įtraukiant visus, kam saugumas yra svarbus, ir kad būtų nustatyta nuolatinės rizikos stebėsenos procedūra. Taip pat būtina, kad techninė saugumo akreditavimo veikla būtų pavesta specialistams, turintiems reikiamą kvalifikaciją sudėtingų sistemų akreditavimo srityje ir atitinkamo lygio asmens patikimumo pažymėjimą;
- (58) ES įslaptinta informacija (toliau – ESII) turi būti tvarkoma laikantis saugumo taisyklių, nustatytų Tarybos sprendime 2013/488/ES⁽²¹⁾ ir Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444⁽²²⁾. Pagal Sprendimą 2013/488/ES valstybės narės turi laikytis jame nustatytų principų ir būtiniausių standartų, kad būtų užtikrinta, jog ESII suteikiama lygiavertė apsauga;
- (59) siekiant užtikrinti saugų keitimąsi informacija, turėtų būti sudaryti atitinkami susitarimai, kuriais būtų užtikrinta įgyvendinant Programą trečiosioms valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms suteikiamos ESII apsauga;
- (60) svarbus Programos tikslas – užtikrinti jos saugumą ir stiprinti strateginį savarankiškumą, susijusį su daugeliu itin svarbių technologijų ir vertės grandinių, kartu išsaugant atvirą ekonomiką, įskaitant laisvą ir sąžiningą prekybą, ir pasinaudoti kosmoso galimybėmis Sąjungos ir jos valstybių narių saugumui užtikrinti. Siekiant to tikslo konkrečiais atvejais reikia nustatyti būtinas tinkamumo ir dalyvavimo sąlygas, kad būtų užtikrinta Sąjungos operacinių sistemų

⁽²¹⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (2013/488/ES) (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

⁽²²⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

vientisumo, saugumo ir atsparumo apsauga. Tai neturėtų pakenkti konkurencingumo ir ekonomiškumo būtinybei. Vertindama teisės subjektus, kuriems yra taikoma trečiosios valstybės arba trečiosios valstybės subjekto kontrolė, Komisija turėtų atsižvelgti į Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/452 ⁽²³⁾ numatytus principus ir kriterijus;

- (61) įgyvendinant Programą yra tam tikros informacijos, kuri, nors ir neįslaptinta, turi būti tvarkoma pagal galiojančius Sąjungos teisės aktus arba nacionalinius įstatymus, taisykles ir kitus teisės aktus, be kita ko, taikant platinimo apribojimus;
- (62) vis daugiau pagrindinių ekonomikos sektorių, visų pirma transporto, telekomunikacijų, žemės ūkio ir energetikos, vis dažniau naudoja palydovines navigacijos ir Žemės stebėjimo sistemas. Programoje turėtų būti pasinaudota tų sektorių sinergija, atsižvelgiant į kosmoso technologijų naudą tiems sektoriams, remiamas suderinamos įrangos kūrimas ir skatinamas atitinkamų standartų rengimas bei sertifikavimo plėtojimas. Taip pat didėja veiklos kosminėje erdvėje ir su Sąjungos ir jos valstybių narių saugumu ir gynyba susijusios veiklos sinergija. Todėl visiška palydovinės navigacijos kontrolė turėtų užtikrinti Sąjungos technologinį nepriklausomumą, be kita ko, ilgainiui infrastruktūros įrangos komponentų atžvilgiu, ir strateginį savarankiškumą;
- (63) „Galileo“ tikslas – sukurti ir eksploatuoti pirmąją pasaulinę konkrečiai civilinėms reikmėms pritaikytą palydovinės navigacijos ir padėties nustatymo infrastruktūrą, kurią gali naudoti įvairūs Europos ir pasaulio viešieji ir privatieji subjektai. „Galileo“ veikia nepriklausomai nuo kitų esamų arba galimų sistemų ir taip prisideda, be kita ko, prie strateginio Sąjungos savarankiškumo. Antrosios kartos „Galileo“ turėtų būti palaipsniui įdiegta iki 2030 m. ir iš pradžių turėtų veikti sumažintu pajėgumu;
- (64) EGNOS tikslas – gerinti veikiančių pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų, visų pirma „Galileo“, siunčiamų atvirų signalų kokybę. EGNOS paslaugos pirmiausia turėtų ne vėliau kaip 2026 m. pabaigoje aprėpti tas valstybių narių teritorijas, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje, šiuo tikslu įskaitant Kiprą, Azorų salas, Kanarų salas ir Madeirą. Aviacijos srityje visos tos teritorijos oro navigacijos paslaugoms turėtų galėti naudotis EGNOS visais EGNOS remiamais veiklos lygmenimis. Atsižvelgiant į technines galimybes ir, žmogaus gyvybės apsaugos paslaugų atveju, remiantis tarptautiniais susitarimais, EGNOS paslaugų geografinė aprėptis galėtų būti išplėsta įtraukiant ir kitus pasaulio regionus. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2018/1139 ⁽²⁴⁾ ir būtinam „Galileo“ paslaugų kokybės stebėjimui aviacijos tikslais, reikėtų pažymėti, kad, nors „Galileo“ siunčiami signalai gali būti veiksmingai naudojami orlaivių padėčiai nustatyti visais skrydžio etapais naudojant būtiną signalų tikslinimo sistemą, įskaitant vietos, regioninę ar orlaivyje įrengtą avionikos sistemą, oro eismo valdymo (OEV) paslaugas ir oro navigacijos paslaugas (ONP) Europoje gali teikti tik vietinės arba regioninės signalo tikslinimo sistemos, pavyzdžiui, EGNOS. EGNOS žmogaus gyvybės apsaugos paslauga turėtų būti teikiama laikantis taikytinų Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos standartų (toliau – ICAO standartai);
- (65) būtina užtikrinti sistemų „Galileo“ ir EGNOS tvarumą ir jų paslaugų tęstinumą, prieinamumą, tikslumą, patikimumą ir saugumą. Atsižvelgiant į kintančią aplinką ir sparčiai besivystančią rinką, reikėtų toliau plėtoti sistemas ir kurti naujos kartos sistemas, įskaitant susijusią kosmoso bei antžeminio segmento raidą;

⁽²³⁾ 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/452, kuriuo nustatoma tiesioginių užsienio investicijų į Sąjungą tikrinimo sistema (OL L 79I, 2019 3 21, p. 1).

⁽²⁴⁾ 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 (OL L 212, 2018 8 22, p. 1).

- (66) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1285/2013 ⁽²⁵⁾ vartojamas terminas „komercinė paslauga“ atsižvelgiant į šios paslaugos raidą nebėra tinkamas. Vietoj jos Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/224 ⁽²⁶⁾ buvo nustatytos dvi atskiros paslaugos – didelio tikslumo paslauga ir atpažinimo paslauga;
- (67) siekiant optimizuoti naudojamą teikiamomis paslaugomis, „Galileo“ ir EGNOS teikiamos paslaugos turėtų būti suderinamos ir sąveikios viena su kita, be kita ko, naudotojų lygmeniu, ir, kiek tai įmanoma, su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir su įprastinėmis radionavigacinėmis priemonėmis, kai toks suderinamumas ir sąveikumas nustatyti tarptautiniu susitarimu, nedarant poveikio strateginio Sąjungos savarankiškumo tikslui;
- (68) atsižvelgiant į „Galileo“ ir EGNOS antžeminės infrastruktūros svarbą šioms sistemoms ir šios infrastruktūros poveikį jų saugumui, už infrastruktūros vietos nustatymą turėtų būti atsakinga Komisija. Sistemų antžeminės infrastruktūros diegimas turėtų toliau vykti atvirai ir skaidriai, o šiame procese, kai tikslinga, galėtų dalyvauti Agentūra, atsižvelgiant į jos kompetencijos sritį;
- (69) siekiant užtikrinti kuo didesnę „Galileo“ ir EGNOS teikiamą socialinę ir ekonominę naudą, kartu prisidedant prie Sąjungos strateginio savarankiškumo, visų pirma jautriuose sektoriuose ir saugos bei saugumo srityje, reikėtų skatinti naudotis EGNOS ir „Galileo“ paslaugomis kitose Sąjungos politikos srityse, taip pat naudojantis reglamentavimo priemonėmis, kai tai pagrįsta ir naudinga. Svarbi šio proceso dalis taip pat yra naudojimosi šiomis paslaugomis visose valstybėse narėse skatinimas;
- (70) Programos komponentais turėtų būti skatinamas skaitmeninių technologijų taikymas kosmoso sistemose, duomenų ir paslaugų platinimas ir galutinės grandies sektoriaus plėtra. Todėl ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas iniciatyvoms ir veiksams, Komisijos pasiūlytiems 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ ir 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate „Europos 5G veiksmų planas“;
- (71) pagal programą „Copernicus“ turėtų būti užtikrinama savarankiška prieiga prie aplinkos srities žinių ir pagrindinių Žemės stebėjimo ir geoinformacijos paslaugų technologijų, taip padedant Sąjungai savarankiškai priimti sprendimus ir imtis veiksmų, *inter alia*, aplinkos, klimato kaitos, jūrų, jūrininkystės, žemės ūkio ir kaimo plėtros, kultūros paveldo apsaugos, civilinės saugos, žemės ir infrastruktūros stebėsenos, saugumo, skaitmeninės ekonomikos srityse;
- (72) programa „Copernicus“ turėtų būti įgyvendinama toliau plėtojant veiklą ir pasiekimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 377/2014 ⁽²⁷⁾, kuriuo nustatoma Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa (programa „Copernicus“), taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 911/2010 ⁽²⁸⁾, kuriuo sukurta ankstesnė globalios aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos (GMES) programa ir jos pradinės veiklos įgyvendinimo taisyklės, taip pat užtikrinant tos veiklos ir pasiekimų tęstinumą ir juos stiprinant, atsižvelgiant į Žemės stebėjimo sričiai poveikį darančias mokslinių tyrimų, technologijų pažangos ir inovacijų pastarojo meto tendencijas, taip pat į pokyčius didžiųjų duomenų analizės ir dirbtinio intelekto srityse ir į susijusias Sąjungos lygmens strategijas ir iniciatyvas, kaip išdėstyta Komisijos 2020 m. vasario 19 d. baltojoje knygoje apie dirbtinį intelektą „Dirbtinis intelektas. Europos požiūris į kompetenciją ir pasitikėjimą“ ir 2020 m. vasario 19 d. komunikate „Europos duomenų strategija“. Naujų išteklių kūrimo tikslu Komisija turėtų glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis,

⁽²⁵⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1285/2013 dėl Europos palydovinės navigacijos sistemų įdiegimo ir eksploatavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 876/2002 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008 (OL L 347, 2013 12 20, p. 1).

⁽²⁶⁾ 2017 m. vasario 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/224, kuriuo nustatomos pagal programą „Galileo“ sukurtos sistemos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1285/2013 2 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytai funkcijai atlikti teikiamos komercinės paslaugos techninės ir veikimo specifikacijos (OL L 34, 2017 2 9, p. 36).

⁽²⁷⁾ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 377/2014, kuriuo nustatoma programa „Copernicus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 911/2010 (OL L 122, 2014 4 24, p. 44).

⁽²⁸⁾ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m. (OL L 276, 2010 10 20, p. 1).

EKA, Europos meteorologinių palydovų eksploatacijos organizacija (toliau – EUMETSAT) ir, kai tinkama, kitais subjektais, turinčiais atitinkamų kosmoso ir *in situ* išteklių. Programa „Copernicus“ turėtų kuo daugiau naudotis valstybių narių, EKA, EUMETSAT ir kitų subjektų, įskaitant komercines iniciatyvas Sąjungoje, turimais žemės stebėjimo kosmose pajėgumais, taip prisidedant ir prie perspektyvaus Sąjungos komercinio kosmoso sektoriaus plėtojimo. Kai įmanoma ir tikslinga, programa „Copernicus“ taip pat turėtų naudotis daugiausia valstybių narių pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2007/2/EB⁽²⁹⁾ teikiamais turimais *in situ* ir papildomais duomenimis. Komisija turėtų bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir Europos aplinkos agentūra, kad užtikrintų programai „Copernicus“ reikalingą veiksmingą prieigą prie *in situ* duomenų rinkinių;

- (73) programa „Copernicus“ turėtų būti įgyvendinama atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/98/EB⁽³⁰⁾ tikslus, visų pirma tikslus užtikrinti skaidrumą ir paslaugų plėtojimui palankias sąlygas, taip pat prisidėti prie Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Turėtų būti sudarytos galimybės programos „Copernicus“ duomenimis ir informacija naudotis nemokamai ir laisvai;
- (74) būtina visapusiškai išnaudoti visas programos „Copernicus“ Sąjungos visuomenei ir ekonomikai teikiamas galimybes, už tiesioginės naudos gavėjų ribų, aktyviau taikant naudotojų gausinimo priemones, ir tam reikalingi papildomi veiksmai, kad duomenis galėtų naudoti ne specialistai ir taip būtų skatinamas ekonomikos augimas, darbo vietų kūrimas ir žinių perdavimas;
- (75) programa „Copernicus“ yra į naudotojus orientuota programa. Todėl jos raida turėtų būti grindžiama kintančiais pagrindinių programos „Copernicus“ naudotojų reikalavimais, taip pat pripažįstant, kad atsiranda naujų naudotojų bendruomenių – tiek viešojo, tiek privačiojo sektoriaus. Programa „Copernicus“ turėtų būti grindžiama galimybių analize, siekiant atsižvelgti į kintančius naudotojų poreikius, įskaitant susijusius su Sąjungos politikos įgyvendinimu ir stebėseną – tam būtinas nuolatinis, veiksmingas naudotojų dalyvavimas, visų pirma nustatant ir tvirtinant reikalavimus;
- (76) programa „Copernicus“ jau veikia. Todėl svarbu užtikrinti jau esamos infrastruktūros ir paslaugų tęstinumą, kartu prisitaikant prie kintančių naudotojų poreikių, rinkos aplinkos, visų pirma naujų kosmoso srities dalyvių atsiradimo ir socialinių bei politinių pokyčių, dėl kurių būtina greitai reaguoti. Tam reikia plėtoti programos „Copernicus“ funkcinę struktūrą, kad būtų geriau atsižvelgta į perėjimą nuo pirmojo funkcinės paslaugų etapo prie pažangių ir labiau tikslių paslaugų teikimo naujoms naudotojų bendruomenėms, ir skatinti pridėtinę vertę kuriančias galutinės grandies rinkas. Tuo tikslu ją toliau įgyvendinant turėtų būti laikomasi požiūrio, pagrįsto duomenų vertės grandine (t. y. duomenų rinkimas, duomenų ir informacijos apdorojimas, paskirstymas ir naudojimas, naudotojų gausinimo, optimizavimo rinkoje ir pajėgumų stiprinimo veikla), o vykdant strateginio planavimo procesą pagal programą „Europos horizontas“ būtų nustatyta, kuri mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla turėtų būti vykdoma remiantis programa „Copernicus“;
- (77) kalbant apie duomenų rinkimą, vykdant veiklą pagal programą „Copernicus“ turėtų būti siekiama baigti kurti ir išlaikyti esamą kosmoso infrastruktūrą, pasirengti ilgalaikiam palydovų pakeitimui pasibaigus jų eksploatacijos laikui, taip pat pradėti vykdyti naujas misijas, kurių objektas visų pirma būtų naujos stebėjimo sistemos, padėsiančios spręsti visuotinį klimato kaitos uždavinį, kaip antai išmetamo antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėseną. Vykdytą veiklą pagal programą „Copernicus“ turėtų būti plečiama jos visuotinė stebėseną virš poliarinių sričių ir remiamas aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimas, teisės aktais nustatyta aplinkos stebėseną ir pranešimų teikimas, taip pat novatoriškos aplinkos srities taikmenos žemės ūkio, miškų, vandens ir jūrų išteklių valdymo bei kultūros paveldo srityse, kaip antai pvz., skirtos pasėlių stebėsenos, vandentvarkos ir sustiprintos priešgaisrinės stebėsenos tikslams. Vykdytą šią veiklą, pagal programą „Copernicus“ turėtų būti pasiektas svertas poveikis ir maksimaliai pasinaudota ankstesnio finansavimo laikotarpio (2014–2020 m.) investicijomis, įskaitant valstybių narių, EKA ir EUMETSAT įvykdytas investicijas, kartu nagrinėjant naujus veiklos ir verslo modelius, kuriais būtų galima dar labiau papildyti programos „Copernicus“ pajėgumus. Įgyvendinant programą „Copernicus“ taip pat galėtų būti remiamasi sėkmingomis partnerystėmis su valstybėmis narėmis, kad jos saugumo aspektas būtų toliau plėtojamas taikant tinkamus valdymo mechanizmus ir būtų reaguojama į kintančius vartotojų poreikius saugumo srityje;

⁽²⁹⁾ 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE) (OL L 108, 2007 4 25, p. 1).

⁽³⁰⁾ 2003 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 345, 2003 12 31, p. 90).

- (78) vykdant duomenų ir informacijos tvarkymo funkciją programa „Copernicus“ turėtų užtikrinti ilgalaikį pagrindinių programos „Copernicus“ paslaugų tvarumą ir tolesnę plėtrą, teikti informaciją, kad būtų atsižvelgiama į viešojo sektoriaus poreikius ir poreikius, atsirandančius dėl Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų, ir kuo labiau padidinti komercinio panaudojimo galimybes. Visų pirma, pagal programą „Copernicus“ Europos, nacionaliniu, vietos ir pasauliniu mastu turėtų būti teikiama informacija apie atmosferos sudėtį ir oro kokybę; informacija apie vandenynų būklę ir dinamiką; informacija, kuria remiamasi vykdant žemės paviršiaus ir ledo dangos stebėseną, naudojama įgyvendinant Sąjungos, nacionalinę ir vietos politiką; informacija, kuria remiamasi taikant prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos poveikio švelninimo priemones; geoerdvinė informacija, kuria remiamasi ekstremaliųjų situacijų valdymo, be kita ko, vykdant prevencinę veiklą, aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir civilinės saugos srityse, įskaitant paramą Sąjungos išorės veiksams. Komisija turėtų nustatyti atitinkamas sutartines sąlygas, kuriomis būtų skatinamas paslaugų teikimo tvarumas;
- (79) įgyvendindama programos „Copernicus“ paslaugas, Komisija turėtų remtis kompetentingais subjektais, atitinkamomis Sąjungos agentūromis, nacionalinių įstaigų grupėmis ar konsorciumais arba bet kuria atitinkama įstaiga, potencialiai galinčia sudaryti susitarimą dėl įnašo. Atrinkdama tuos subjektus, Komisija turėtų užtikrinti, kad nebūtų veiklos ir paslaugų teikimo sutrikimų ir kad, įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką, visų pirma bendrą saugumo ir gynybos politiką, su saugumu susijusių duomenų atveju atitinkami subjektai turėtų išankstinio perspėjimo ir krizių stebėjimo pajėgumus. Pagal Finansinio reglamento 154 straipsnio 2 dalį asmenys ir subjektai, kuriems pavesta įgyvendinti Sąjungos lėšas, privalo laikytis nediskriminavimo principo visų valstybių narių atžvilgiu. To principo laikymasis turėtų būti užtikrinamas sudarant atitinkamus susitarimus dėl įnašo, susijusius su programos „Copernicus“ paslaugų teikimu;
- (80) įgyvendinant programos „Copernicus“ paslaugas, turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos visuomenei jomis naudotis, nes naudotojai galėtų numatyti, kokios paslaugos teikiamos, jų raidą, taip pat palankesnės sąlygos bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir kitomis šalimis. Tuo tikslu Komisija ir paslaugas teikiantys jos įgaliotieji subjektai turėtų palaikyti glaudų ryšį su pagrindinėmis visos Europos programos „Copernicus“ naudotojų bendruomenėmis toliau plėtodami programos „Copernicus“ paslaugų ir informacijos portfelį, siekiant užtikrinti, kad būtų tenkinami kintantys viešojo sektoriaus ir politikos poreikiai, taigi būtų kuo labiau padidintas Žemės stebėjimo duomenų naudojimas. Komisija ir valstybės narės turėtų bendradarbiauti plėtodamos programos „Copernicus“ *in situ* komponentą ir sudarydamos palankesnes sąlygas integruoti programos „Copernicus“ *in situ* duomenų rinkinius ir kosmoso duomenų rinkinius programos „Copernicus“ paslaugoms tobulinti;
- (81) programos „Copernicus“ nemokamų, išsamių ir atvirų duomenų politika buvo įvertinta kaip vienas iš sėkmingiausių programos „Copernicus“ įgyvendinimo elementų, nes ji labai padėjo skatinti jos duomenų ir informacijos paklausą, įtvirtindama programą „Copernicus“ kaip vieną didžiausių pasaulio Žemės stebėjimo duomenų teikėjų pasaulyje. Akivaizdu, kad reikia užtikrinti ilgalaikį ir saugų nemokamų, išsamių ir atvirų duomenų teikimo tęstinumą ir galimybę jais naudotis siekiant įgyvendinti Europos kosmoso strategijoje nustatytus plataus užmojo tikslus. Programos „Copernicus“ duomenys kuriami visų pirma siekiant naudoti Europos piliečiams, o tai, kad tie duomenys būtų laisvai prieinami visame pasaulyje, Sąjungos įmonėms ir mokslininkams suteikia plačiausias bendradarbiavimo galimybes ir prisideda prie veiksmingos Europos kosmoso ekosistemos. Nustatant bet kokius prieigos prie programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos apribojimus, turėtų būti laikomasi programos „Copernicus“ duomenų politikos, kaip nustatyta šiame reglamente ir Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 1159/2013⁽³¹⁾;
- (82) taikant atitinkamas sąlygas ir apribojimus, turėtų būti suteikta galimybė visapusiškai, laisvai ir nemokamai naudotis vykdant programą „Copernicus“ gautais duomenimis ir informacija, siekiant skatinti naudojimąsi ir dalijimąsi jais ir stiprinti Europos žemės stebėjimo rinkas, visų pirma galutinės grandies sektorių, taip skatinant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Sąjungoje. Suteikus tokią duomenų ir informacijos galimybę turėtų būti toliau užtikrinamas aukšto lygio nuoseklumas, tęstinumas, patikimumas ir kokybė. Todėl reikia užtikrinti didelio masto ir patogią naudotojams prieigą prie programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos, jų apdorojimą ir panaudojimą įvairiais savalaikiškumo lygiais, o Komisija turėtų ir toliau laikytis integruoto požiūrio tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmeniu, ir sudaryti sąlygas integracijai su kitais duomenų ir informacijos šaltiniais. Todėl Komisija turėtų imtis

⁽³¹⁾ 2013 m. liepos 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1159/2013, kuriuo nustatomos GMES naudotojų registracijos ir licencijų išdavimo sąlygos ir apibrėžiami prieigos prie GMES duomenų bei GMES paslaugų informacijos apribojimo kriterijai ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) (OL L 309, 2013 11 19, p. 1).

būtinų priemonių, kuriomis būtų užtikrinama, kad programos „Copernicus“ duomenys ir informacija būtų lengvai ir veiksmingai prieinami ir tinkami naudoti, ypač skatinant prieigos prie duomenų ir informacijos paslaugas (toliau – DIAS) valstybėse narėse ir, kai įmanoma, skatinant esamų Europos Žemės stebėjimo duomenų infrastruktūros objektų sąveikumą, siekiant užtikrinti sinergiją su tais išteklių, kad būtų galima kuo labiau padidinti ir sustiprinti programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos naudojimą rinkoje;

- (83) Komisija turėtų dirbti su duomenų teikėjais, kad susitartų dėl trečiųjų šalių duomenims taikomų licencijavimo sąlygų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas juos naudoti įgyvendinant programą „Copernicus“, laikantis šio reglamento ir nepažeidžiant taikytinų trečiosios šalies teisių. Kadangi tam tikri programos „Copernicus“ duomenys ir informacija, įskaitant didelės skiriamosios gebos vaizdus, gali turėti poveikio Sąjungos ar valstybių narių saugumui, tinkamai pagrįstais atvejais gali būti patvirtintos priemonės, kuriomis siekiama pašalinti riziką ir grėsmę Sąjungos ar valstybių narių saugumui;
- (84) siekiant skatinti ir palengvinti nacionalinių, regioninių ir vietos institucijų, MVĮ, mokslininkų ir tyrėjų naudojamą Žemės stebėjimo duomenimis ir technologijomis, vykdant naudotojų gausinimo veiklą turėtų būti skatinama specializuotų programos „Copernicus“ duomenų paskirstymo tinklų, įskaitant nacionalines ir regionines įstaigas, pavyzdžiui, „Copernicus Relays“ ir „Copernicus Academy“, veikla. Tuo tikslu Komisija ir valstybės narės turėtų siekti sukurti glaudesnes programos „Copernicus“ ir Sąjungos bei nacionalinės politikos sąsajas, kad būtų didinama komercinių taikmenų bei paslaugų paklausa, o įmonėms, visų pirma MVĮ ir startuoliams, būtų sudaromos sąlygos kurti programos „Copernicus“ duomenimis ir informacija grindžiamas taikmenas siekiant Europoje sukurti konkurencingą Žemės stebėjimo duomenų ekosistemą;
- (85) tarptautinėje srityje programa „Copernicus“ turėtų teikti tikslią ir patikimą informaciją, kad būtų galima bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, ir remti Sąjungos išorės ir vystomojo bendradarbiavimo politiką. Programa „Copernicus“ turėtų būti laikoma Europos indėliu į Pasaulinės Žemės stebėjimo sistemų sistemos, Žemės stebėjimo palydovų komiteto, 1992 m. Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos, JT darnaus vystymosi tikslų vykdymo ir Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos veiklą. Komisija turėtų padėti užmegzti arba palaikyti tinkamą bendradarbiavimą su atitinkamomis sektorinėmis JT įstaigomis ir Pasauline meteorologijos organizacija;
- (86) programai „Copernicus“ įgyvendinti Komisija, kai tikslinga, turėtų pasitelkti Europos tarptautines organizacijas, su kuriomis ji jau yra nustačiusi partnerystes, visų pirma EKA, pastarajai pavedama kurti, koordinuoti, diegti ir tobulinti kosmoso komponentus, kai tikslinga – suteikti prieigą prie trečiųjų šalių duomenų, taip pat vykdyti specializuotas misijas, jei jų nevykdo kiti subjektai. Be to, Komisija turėtų pavesti EUMETSAT vykdyti specializuotas misijas arba jų dalis ir, kai tikslinga, suteikti prieigą prie dalyvavimo misijos duomenų pagal jos kompetenciją ir įgaliojimus;
- (87) paslaugų srityje Komisija turėtų tinkamai naudotis Sąjungos agentūrų, pavyzdžiui, Europos aplinkos agentūros, Europos jūrų saugumo agentūros, Frontex, SATCEN, taip pat tarpvyriausybinių Europos vidutinės trukmės orų prognozės centro, teikiamaiais konkrečiais pajėgumais ir Europos investicijomis į jūrų aplinkos stebėsenos paslaugas per „Mercator Ocean“. Saugumo srityje būtų siekiama su vyriausiuoju įgaliotiniu nustatyti Sąjungos lygmens visapusišką požiūrį. Komisijos Jungtinis tyrimų centras (toliau – JRC) aktyviai dalyvauja nuo GMES iniciatyvos pradžios ir remia veiklą, susijusią su „Galileo“ ir kosmoso meteorologinių reiškinių (toliau – SWE) pakomponenčiu. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 377/2014 JRC valdo programos „Copernicus“ ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugą ir programos „Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslaugos pasaulinį komponentą; jis prisideda prie duomenų ir informacijos kokybės ir tinkamumo patikros, taip pat prie būsimo rados. Įgyvendindama Programą Komisija turėtų toliau remtis JRC mokslinėmis bei techninėmis rekomendacijomis;
- (88) atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos prašymus, Sąjunga Sprendimu Nr. 541/2014/ES nustatė kosmoso stebėjimo ir sekimo rėmimo programą (toliau – SST). Kosminės šiukšlės tapo didele grėsme veiklos kosminėje erdvėje saugumui, saugai ir tvarumui. Todėl SST pakomponenčiui tenka labai svarbus vaidmuo užtikrinant

Programos komponentų tęstinumą ir jų indėlį į Sąjungos politiką. Siekdama užkirsti kelią kosminių šiukšlių kiekio didėjimui, SST pakomponentis padeda užtikrinti tvarią ir garantuotą prieigą prie kosmoso ir naudojimąsi juo – tai bendras visuotinis tikslas. Šiomis aplinkybėmis SST galėtų padėti rengiant europinius Žemės orbitos valymo projektus;

- (89) SST pakomponentio pajėgumų veikimas ir savarankiškumas turėtų būti plėtojami toliau. Tuo tikslu po SST pakomponentio turėtų būti sukurtas autonominis Europos kosmoso objektų katalogas, grindžiamas SST jutiklių tinklo duomenimis. Kai tikslinga, Sąjunga galėtų apsvarstyti galimybę suteikti prieigą prie kai kurių šio katalogo duomenų komerciniais, nekomerciniais ir mokslinių tyrimų tikslais. SST pakomponentis taip pat turėtų toliau remti SST paslaugų valdymą ir teikimą. Kadangi SST paslaugos yra orientuotos į naudotojus, reikėtų įdiegti tinkamus mechanizmus informacijai apie naudotojų poreikius, įskaitant susijusius su saugumu ir aktualios informacijos perdavimu viešosioms institucijoms ir jos gavimu iš jų, rinkti, siekiant pagerinti sistemos veiksmingumą, kartu laikantis nacionalinės saugos ir saugumo politikos;
- (90) SST paslaugos turėtų būti teikiamos remiantis Sąjungos bei valstybių narių bendradarbiavimu ir pasitelkiant turimas ir būsimas nacionalines ekspertines žinias bei įrenginius, taip pat bendradarbiaujant su EKA arba Sąjungos sukurtus įrenginius. Turėtų būti įmanoma teikti finansinę paramą naujų SST jutiklių kūrimui. Atsižvelgiant į konfidencialų SST pobūdį, nacionalinius jutiklius ir jų eksploatavimą, techninę priežiūrą ir atnaujinimą, taip pat duomenų, naudojamų teikiant SST paslaugas, tvarkymą turėtų toliau kontroliuoti SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės;
- (91) valstybėms narėms, kurios nuosavybės teise valdo pakankamus pajėgumus SST pakomponentiui arba turi prieigą prie jų, turėtų būti suteikta galimybė dalyvauti teikiant SST paslaugas. Turėtų būti laikoma, kad pagal Sprendimą Nr. 541/2014/ES įsteigto konsorciumo veikloje dalyvaujančios valstybės narės nuosavybės teise valdo pakankamus pajėgumus SST pakomponentiui arba turi prieigą prie jų. Tos valstybės narės turėtų pateikti vieną bendrą pasiūlymą ir įrodyti, kad laikosi su eksploatacijos sąranka susijusių papildomų elementų. Reikėtų nustatyti atitinkamas tų valstybių narių atrankos ir organizavimo taisykles;
- (92) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su išsamių valstybių narių dalyvavimą teikiant SST paslaugas reglamentuojančių procedūrų ir elementų priėmimu. Jeigu bendro norinčių dalyvauti teikiant SST paslaugas valstybių narių pasiūlymo nepateikiama arba jei Komisija mano, kad toks pasiūlymas neatitinka nustatytų kriterijų, Komisija turėtų galėti pradėti antrąjį etapą dėl valstybių narių dalyvavimo teikiant SST paslaugas. To antrojo etapo procedūromis ir elementais turėtų būti apibrėžta, kurios orbitos apimamos, ir jais turėtų būti atsižvelgiama į poreikį kuo labiau padidinti valstybių narių dalyvavimą SST paslaugų teikimo veikloje. Kai pagal šias procedūras ir elementus numatoma galimybė Komisijai atrinkti kelis pasiūlymus, kad jie apimtų visas orbitas, taip pat turėtų būti nustatyti tinkami valstybių narių grupių koordinavimo mechanizmai ir veiksmingas sprendimas, apimantis visas SST paslaugas. Šiais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011 ⁽³²⁾;
- (93) nustačius SST pakomponentį, jis turėtų atitikti veiklos papildomumo ir aukštos kokybės į naudotojus orientuotų SST paslaugų tęstinumo principus ir remtis geriausia ekspertine patirtimi. Todėl įgyvendinant SST pakomponentį reikėtų vengti bereikalingo dubliavimo. SST paslaugų tęstinumas, kokybė ir patikimumas turėtų būti užtikrinami pertekliniais pajėgumais. Ekspertų grupių veikla turėtų padėti išvengti tokio bereikalingo dubliavimo;
- (94) be to, SST pakomponentis turėtų būti palankus esamoms rizikos mažinimo priemonėms, pavyzdžiui, COPUOS Kosminių šiukšlių kiekio mažinimo gairėms ir Ilgalaikio veiklos kosminėje erdvėje tvarumo gairėms ar kitoms iniciatyvoms, kuriomis siekiama užtikrinti veiklos kosminėje erdvėje saugą, saugumą ir tvarumą. Kad būtų sumažinta susidūrimų rizika, SST pakomponentis taip pat siektų sinergijos su kosminių šiukšlių aktyvaus šalinimo

⁽³²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

ir pasyvinių priemonių iniciatyvomis. SST pakomponentis turėtų padėti užtikrinti, kad kosminė erdvė būtų naudojama ir tyrinėjama taikiais tikslais. Išaugęs veiklos kosminėje erdvėje mastas gali turėti įtakos tarptautinėms eismo kosminėje erdvėje valdymo iniciatyvoms. Sąjunga turėtų stebėti tuos pokyčius ir gali į juos atsižvelgti atlikdama dabartinės daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio vertinimą;

- (95) veikloje pagal SST, SWT ir šalia Žemės skriejančių objektų (toliau – NEO) pakomponentius reikėtų atsižvelgti į bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais, visų pirma Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, tarptautinėmis organizacijomis ir kitomis trečiosiomis šalimis, visų pirma siekiant išvengti susidūrimų kosmose, užkirsti kelią kosminių šiukšlių kiekio didėjimui ir didinti parengtą ekstremalių kosmoso meteorologinių reiškinių ir šalia Žemės skriejančių objektų poveikiui;
- (96) Tarybos Saugumo komitetas rekomendavo sukurti rizikos valdymo struktūrą, skirtą užtikrinti, kad įgyvendinant Sprendimą Nr. 541/2014/ES būtų tinkamai atsižvelgiama į duomenų saugumo klausimus. Tuo tikslu ir atsižvelgdamos į jau atliktą darbą SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas rizikos valdymo struktūras ir procedūras;
- (97) ekstremalūs ir didelio masto kosmoso meteorologiniai reiškiniai gali kelti grėsmę piliečių saugai ir sutrikdyti kosminės ir antžeminės infrastruktūros eksploatavimą. Todėl pagal Programą turėtų būti sukurtas SWE pakomponentis, kurio tikslas – įvertinti kosmoso meteorologinių reiškinių keliamą riziką ir atitinkamus naudotojų poreikius, didinti informuotumą apie kosmoso meteorologinių reiškinių keliamą riziką, užtikrinti, kad būtų teikiamos į naudotojus orientuotos SWE paslaugos, taip pat gerinti valstybių narių pajėgumus teikti SWE paslaugas. Komisija turėtų teikti pirmenybę sektoriams, kuriuose turi būti teikiamos funkcinės SWE paslaugos, atsižvelgdama į naudotojų poreikius, riziką ir technologinę parengtį. Ilgainiui gali būti atsižvelgiama ir į kitų sektorių poreikius. Paslaugoms Sąjungos lygmeniu pagal naudotojų poreikius teikti reikės tikslinės, koordinuojamos ir nuolatinės mokslinių tyrimų ir plėtros veiklos, kuria būtų remiama SWE paslaugų raida. SWE paslaugos turėtų būti teikiamos remiantis esamais nacionaliniais ir Sąjungos pajėgumais, sudarant sąlygas plačiu mastu dalyvauti valstybėms narėms, Europos bei tarptautinėms organizacijoms ir įtraukiant privatųjį sektorių;
- (98) 2017 m. kovo 1 d. Komisijos baltojoje knygoje dėl Europos ateities, 2017 m. kovo 25 d. 27 ES valstybių narių valstybių ir vyriausybės vadovų Romos deklaracijoje ir keliose Europos Parlamento rezoliucijose primenama, kad Sąjungai tenka svarbus vaidmuo užtikrinant saugią, patikimą ir atsparią Europą, kuri pajėgtų spręsti tokius uždavinius, kaip regioniniai konfliktai, terorizmas, kibernetinės grėsmės ir didėjantis migracijos spaudimas. Saugi ir garantuota prieiga prie palydovinio ryšio yra būtina saugumo subjektų naudojama priemonė, o tų pagrindinių saugumo išteklių telkimas ir dalijimasis jais Sąjungos lygmeniu stiprina Sąjungą, kuri saugo savo piliečius;
- (99) 2013 m. gruodžio 19–20 d. Europos Vadovų Taryba savo išvadose palankiai įvertino tai, kad rengiamasi kitos kartos vyriausybinių palydovinio ryšio (toliau – GOVSATCOM) sukūrimui glaudžiai tarpusavyje bendradarbiaujant valstybėms narėms, Komisijai ir EKA. GOVSATCOM taip pat buvo įvardytas kaip vienas iš 2016 m. birželio mėn. Visuotinės Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijos elementų. GOVSATCOM turėtų prisidėti prie ES atsako į hibridines grėsmes ir teikti paramą ES jūrų saugumo strategijai ir ES Arkties politikai;
- (100) GOVSATCOM yra į naudotojus orientuota programa, pasižyminti stipriu saugumo aspektu. Atitinkami subjektai gali analizuoti GOVSATCOM naudojimo scenarijus, susijusius su trimis pagrindinėmis sritimis: krizių valdymu, kuris gali apimti civilines ir karines bendras saugumo ir gynybos misijas ir operacijas, gaivalines nelaimes ir žmogaus sukeltas katastrofas, humanitarines krizes ir ekstremaliąsias situacijas jūroje; stebėjimu, kuris gali apimti sienų stebėjimą, pasienio stebėjimą, jūrų sienos stebėjimą, jūrų stebėjimą ir neteisėtos prekybos stebėjimą, ir pagrindinius infrastruktūros objektus, kurie gali apimti diplomatinę tinklą, policijos ryšius, skaitmeninę infrastruktūrą, pvz. duomenų centrus, serverius, ypatingos svarbos infrastruktūrą, kaip antai, energetikos, transporto ir vandens barjerų, pvz., užtvankų, ir kosmoso infrastruktūrą;

- (101) GOVSATCOM pajėgumai ir paslaugos turėtų būti naudojami saugumo ir saugos požiūriu svarbioms Sąjungos ir valstybių narių subjektų misijoms ir veiksmams. Todėl reikia užtikrinti tinkamo lygio nepriklausomumą nuo trečiųjų šalių (trečiųjų valstybių ir trečiųjų valstybių subjektų), kuris apimtų visus GOVSATCOM elementus, pvz., kosmoso ir antžemines technologijas komponentų, posistemų ir sistemos lygmenimis, gamybos pramonės sektorius, kosmoso sistemų savininkus ir operatorius, antžeminės sistemos komponentų fizinę vietą;
- (102) palydoviniai ryšiai yra baigtinis išteklius, kuri riboja palydoviniai pajėgumai, dažnių ir geografinė aprėptis. Todėl, kad GOVSATCOM būtų ekonomiškai efektyvus ir būtų galima pasinaudoti masto ekonomija, reikia optimizuoti GOVSATCOM naudotojų poreikių ir pasiūlos pagal sutartis dėl GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų suderinimą. Kadangi tiek paklausa, tiek potenciali pasiūla laikui bėgant keičiasi, GOVSATCOM paslaugas reikia nuolat stebėti ir lanksčiai koreguoti;
- (103) eksploataciniai reikalavimai turėtų būti grindžiami naudojimo scenarijų analize. Remiantis šiais eksploataciniais reikalavimais, derinamais su saugumo reikalavimais, turėtų būti parengtas paslaugų portfelis. Paslaugų portfelyje turėtų būti nustatytos pagrindinės teiktinos GOVSATCOM paslaugos. Siekiant išlaikyti geriausių paklausos ir teikiamų paslaugų suderinamumą, GOVSATCOM paslaugų portfelį turėtų būti galima reguliariai atnaujinti;
- (104) pirmajame GOVSATCOM etape (maždaug iki 2025 m.) būtų naudojami esami pajėgumai. Šiomis sąlygomis Komisija turėtų pirkti GOVSATCOM pajėgumus iš valstybių narių, kurios turi nacionalinių sistemų ir kosmoso pajėgumų, taip pat iš komercinių palydovinių ryšių ar paslaugų teikėjų, atsižvelgdama į esminius Sąjungos saugumo interesus. Šiame pirmajame etape GOVSATCOM paslaugos būtų pradėtos teikti taikant pakopinį principą. Jei pirmajame etape atlikus išsamią būsimos pasiūlos ir paklausos analizę paaiškėtų, kad laikantis tokio principo kintanti paklausa negali būti patenkinta, turėtų būti galima priimti sprendimą pereiti prie antrojo etapo ir sukurti papildomą specialią kosmoso infrastruktūrą arba pajėgumus įgyvendinant vieną ar kelias viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes, pvz., su Sąjungos palydovų operatoriais;
- (105) siekiant optimizuoti turimus palydovinio ryšio išteklius, užtikrinti prieigą tokiomis nenumatytomis aplinkybėmis, kaip gaivalinės nelaimės, ir užtikrinti veiklos efektyvumą ir kuo trumpesnę pasirengimo naudojimui laiką, reikia būtino antžeminio segmento, kaip antai GOVSATCOM centrų ir galimų kitų antžeminių elementų. Pastarasis turėtų būti sukurtas atsižvelgiant į eksploatacinius ir saugumo reikalavimus. Siekiant sumažinti riziką, vienas GOVSATCOM centras gali būti sudarytas iš kelių fizinių objektų. Gali prireikti kitų antžeminio segmento elementų, tokių kaip antenų stotys;
- (106) naudotojų įranga palydovinio ryšio naudotojams yra labai svarbi veiklos sąsaja. GOVSATCOM metodas turėtų suteikti daugumai naudotojų galimybę savo turimą naudotojų įrangą naudoti ir GOVSATCOM paslaugoms;
- (107) naudotojai nurodė, kad norint užtikrinti veiklos efektyvumą svarbu siekti naudotojų įrangos sąveikumo ir turėti naudotojų įrangą, kuri gali būti naudojama su įvairiomis palydovinėmis sistemomis. Šioje srityje gali prireikti mokslinių tyrimų ir plėtros;
- (108) įgyvendinimo lygmeniu užduotys ir atsakomybė turėtų būti taip paskirstytos specializuotiems subjektams, pavyzdžiui, EGA, EIVT, EKA, Agentūrai ir kitoms Sąjungos agentūroms, kad būtų užtikrinta, jog jie atliktų savo pagrindinį vaidmenį, ypač su naudotojais susijusių aspektų atveju;
- (109) GOVSATCOM kompetentinga institucija atlieka svarbų vaidmenį stebėdama, ar naudotojai ir kiti nacionaliniai subjektai, kurie dalyvauja GOVSATCOM veikloje, laikosi dalijimosi pajėgumais ir prioritetų nustatymo taisyklių ir saugumo procedūrų, kaip nustatyta saugumo reikalavimuose. Valstybė narė, kuri nėra paskyrusi GOVSATCOM kompetentingos institucijos, turėtų bet kuriuo atveju paskirti kontaktinį centrą, atsakingą už visų nustatytų trikdžių, darančių neigiamą poveikį GOVSATCOM, pašalinimą;
- (110) valstybės narės, Taryba, Komisija ir EIVT turėtų galėti tapti GOVSATCOM dalyvėmis, jei jos nuspręstų suteikti įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba galimybę naudotis pajėgumais, stotimis ar objektais. Atsižvelgiant į tai, kad sprendimą, ar suteikti leidimą GOVSATCOM naudotojams ir ar suteikti galimybę naudotis pajėgumais, stotimis

ar objektais, priima valstybės narės, valstybės narės negalėtų būti įpareigos tapti GOVSATCOM dalyvėmis arba teikti prieglobą GOVSATCOM infrastruktūrai. Todėl GOVSATCOM komponentas nedarytų poveikio valstybių narių teisei nedalyvauti GOVSATCOM veikloje, be kita ko, pagal jų nacionalinę teisę arba konstitucinius reikalavimus, susijusius su politika dėl neprisijungimo prie karinių aljansų ir nedalyvavimo jų veikloje;

- (111) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su GOVSATCOM paslaugų eksploataciniais reikalavimais ir GOVSATCOM paslaugų portfeliu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (112) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su išsamių dalijimosi sutelktais GOVSATCOM palydovinio ryšio pajėgumais ir prioritetų nustatymo taisyklių priėmimu. Apibrėždama išsamias dalijimosi ištekliais ir prioritetų nustatymo taisykles, Komisija turėtų atsižvelgti į veiklos ir saugumo reikalavimus, taip pat į rizikos analizę ir numatomus GOVSATCOM dalyvių poreikius. Nors GOVSATCOM paslaugos GOVSATCOM naudotojams iš esmės turėtų būti teikiamos nemokamai, jei atliekant tą analizę padaroma išvada, kad trūksta pajėgumų, ir siekiant išvengti rinkos iškraipymo, kaip tų išsamių dalijimosi pajėgumais ir prioritetų nustatymo taisyklių dalis galėtų būti parengta kainodaros politika. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (113) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su GOVSATCOM antžeminio segmento infrastruktūros vietos nustatymu. Parinkdama tokias vietas Komisija turėtų galėti atsižvelgti į eksploatacinius ir saugumo reikalavimus, taip pat į esamą infrastruktūrą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (114) Reglamentu (ES) Nr. 912/2010 įsteigta Sąjungos agentūra, vadinama Europos GNSS agentūra, kuriai pavesta valdyti tam tikrus „Galileo“ ir EGNOS palydovinės navigacijos programų aspektus. Šiuo reglamentu Europos GNSS agentūrai pavedamos naujos užduotys, ypač saugumo akreditavimas, susijusios ne tik su „Galileo“ ir EGNOS, bet ir su kitais Programos komponentais. Todėl Europos GNSS agentūros pavadinimas, užduotys ir organizaciniai aspektai turėtų būti atitinkamai pritaikyti;
- (115) vadovaujantis Sprendimu 2010/803/ES⁽³³⁾ Agentūros būstinė yra Prahoje. Agentūros užduočių vykdymo tikslais Agentūros darbuotojai, vykdantys atitinkamame susitarime numatytą Programos veiklą, galėtų dirbti viename iš „Galileo“ arba EGNOS antžeminių centrų, nurodytų Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413⁽³⁴⁾. Be to, kad Agentūra veiktų kuo veiksmingiau ir efektyviau, ribotas darbuotojų skaičius galėtų būti paskirtas į vietas skyrius vienoje ar daugiau valstybių narių. Toks darbuotojų paskyrimas darbu ne Agentūros ar „Galileo“ ir EGNOS būstinėse neturėtų lemti pagrindinės Agentūros veiklos perkėlimo į tokius vietas skyrius;
- (116) atsižvelgiant į tai, kad Europos GNSS agentūros veiklos sritis buvo išplėsta ir ji turėtų apimti ne tik „Galileo“ ir EGNOS veiklą, Europos GNSS agentūros pavadinimas nuo šiol turėtų būti pakeistas. Vis dėlto Agentūra turėtų užtikrinti Europos GNSS agentūros veiklos tęstinumą, be kita ko, tęstinumą jos teisių ir pareigų, darbuotojų bei priimtų sprendimų galiojimo atžvilgiu;
- (117) atsižvelgiant į Agentūros įgaliojimus ir Komisijos vaidmenį įgyvendinant Programą, tikslinga nustatyti, kad kai kurie Administracinės valdybos sprendimai būtų priimami tik po palankaus Komisijos atstovų balsavimo;

⁽³³⁾ 2010 m. gruodžio 10 d. Sprendimas 2010/803/ES, priimtas bendru valstybių narių Vyriausybės atstovų susitarimu, kuriuo nustatoma Europos GNSS agentūros būstinės vieta (OL L 342, 2010 12 28, p. 15).

⁽³⁴⁾ 2016 m. kovo 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/413, kuriuo nustatoma pagal GALILEO programą sukurtos sistemos antžeminės infrastruktūros vieta, numatomos infrastruktūros veiklai užtikrinti būtinos priemonės ir panaikinamas įgyvendinimo sprendimas 2012/117/ES (OL L 74, 2016 3 19, p. 45).

- (118) nedarant poveikio Komisijos įgaliojimams, Administracinė valdyba, Saugumo akreditavimo valdyba ir vykdomasis direktorius savo pareigas turėtų vykdyti nepriklausomai ir veikti vadovaudamiesi viešuoju interesu;
- (119) įmanoma ir net tikėtina, kad kai kurie Programos komponentai būtų grindžiami konfidencialaus pobūdžio arba su saugumu susijusios nacionalinės infrastruktūros naudojimu. Tuo atveju dėl nacionalinio saugumo priežasčių reikėtų nustatyti, kad Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose valstybių narių atstovai ir Komisijos atstovai dalyvautų vadovaujantis principu „būtina žinoti“. Administracinei valdybai balsuojant gali dalyvauti tik tų valstybių narių, kurioms priklauso tokia infrastruktūra, atstovai ir Komisijos atstovas. Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklėse turėtų būti apibrėžti atvejai, kuriais turi būti taikoma ta procedūra;
- (120) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ⁽³⁵⁾ 22 ir 23 punktais, ši Programa turėtų būti vertinama remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms, ir pernelyg didelio reguliavimo. Tie reikalavimai, kai tinkama, turėtų apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas Programos poveikis vietoje;
- (121) numatoma, kad programa „Copernicus“ ir „Galileo“ grindžiamų paslaugų naudojimas turės didelį poveikį visai Europos ekonomikai. Vis dėlto, atrodo, kad šiuo metu vyrauja *ad hoc* vertinimai ir atvejų tyrimai. Komisija (Eurostatas) turėtų apibrėžti atitinkamus statistinius vertinimus ir rodiklius, kurie sudarytų sistemingos ir patikimos Sąjungos veiklos kosminėje erdvėje poveikio stebėsenos pagrindą;
- (122) Europos Parlamentas ir Taryba turėtų būti nedelsiant informuojami apie darbo programas;
- (123) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su lėšų persikirstymu tarp Programos biudžeto išlaidų kategorijų, sprendimų dėl įnašų, susijusių su susitarimais dėl įnašų, priėmimu, techninių ir veiklos reikalavimų, reikalingų Programos komponentų ir jų teikiamų paslaugų įgyvendinimui ir kaitai, nustatymu, sprendimo dėl FBPS priėmimu, išsamių nuostatų dėl prieigos prie SST paslaugų ir atitinkamų procedūrų priėmimu, daugiamečio Sąjungos SST paslaugų plėtros plano ir pagrindinių veiklos rodiklių priėmimu, išsamių taisyklių dėl valstybių narių dalyvavimo SST pakomponentyje organizacinės sistemos veikimo priėmimu, SWE paslaugų parinkimu ir darbo programų priėmimu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011. Komisijai turėtų padėti Programos komitetas, kuris turėtų rinktis į konkrečios sudėties posėdžius;
- (124) kadangi Programos komponentai yra orientuoti į naudotojus, jiems įgyvendinti ir plėtoti būtinas nuolatinis ir veiksmingas naudotojų dalyvavimas, visų pirma apibrėžiant ir tvirtinant paslaugų reikalavimus. Siekiant padidinti naudotojams teikiamą vertę, jų indėlis turėtų būti aktyviai skatinamas nuolat konsultuojantis su valstybių narių viešojo ir privačiojo sektoriaus galutiniais naudotojais ir, kai tinkama, su tarptautinėmis organizacijomis. Tuo tikslu turėtų būti įsteigta darbo grupė (toliau – Naudotojų forumas), kad ji padėtų Programos komitetui nustatyti naudotojų reikalavimus, patikrinti paslaugų atitiktį reikalavimams ir nustatyti teikiamų paslaugų trūkumus. Programos komiteto darbo tvarkos taisyklėse turėtų būti nustatyta Naudotojų forumo struktūra, kad būtų atsižvelgta į kiekvieno Programos komponento ir į kiekvienos komponentų paslaugos ypatumus. Kai įmanoma, valstybės narės turėtų prisidėti prie Naudotojų forumo, remdamosi sistemingomis ir koordinuojamomis nacionalinio lygmens konsultacijomis su naudotojais;

⁽³⁵⁾ OJ L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (125) siekiant patikimo viešojo valdymo reikia užtikrinti vienodą Programos valdymą, spartesnę sprendimų priėmimą ir vienodas galimybes gauti informaciją, subjektų, kuriems pavestos su šia Programa susijusios užduotys, atstovams galėtų būti leista stebėtojų teisėmis dalyvauti Programos komiteto, įsteigto taikant Reglamentą (ES) Nr. 182/2011, darbe. Dėl tų pačių priežasčių trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų, kurios yra sudariusios su Sąjunga tarptautinį susitarimą dėl Programos, jos komponentų arba pakomponenčių, atstovams galėtų būti leista dalyvauti Programos komiteto veikloje, laikantis saugumo apribojimų ir tokia susitarime nustatytų sąlygų. Subjektų, kuriems pavestos su Programa susijusios užduotys, trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų atstovai neturi teisės dalyvauti Programos komiteto balsavimo procedūrose. Stebėtojų ir *ad hoc* dalyvių dalyvavimo sąlygos turėtų būti nustatytos Programos komiteto darbo tvarkos taisyklėse;
- (126) siekiant užtikrinti veiksmingą Programos įgyvendinimo pažangos siekiant jos tikslų vertinimą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai papildyti nuostatas dėl programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos, teiktinos programos „Copernicus“ naudotojams, susijusias su prieigos prie tokių duomenų ir informacijos bei naudojimosi jais specifikacijomis, sąlygomis ir procedūromis, iš dalies pakeisti šio reglamento priedą, kiek tai susiję su rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, ir papildyti šį reglamentą nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos nustatymo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (127) kadangi šio reglamento tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo, kuriam reikia daugiau finansinių ir techninių pajėgumų, nei jų gali skirti atskira valstybė narė, masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,
- (128) siekiant užtikrinti vienodas Programos saugumo reikalavimų įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011. Valstybės narės turėtų turėti galimybę maksimaliai kontroliuoti Programos saugumo reikalavimų laikymąsi. Priimant įgyvendinimo aktus Programos saugumo srityje, Komisijai turėtų padėti Programos komitetas, sudarytas iš valstybių narių atstovų, kurie renkasi į specialios saugumo sudėties posėdžius. Atsižvelgiant į opų saugumo klausimų pobūdį, Programos komiteto pirmininkas turėtų stengtis rasti sprendimus, kuriems pritartų kuo daugiau komiteto narių. Tais atvejais, kai Programos komitetas nuomonės nepateikia, Komisija neturėtų priimti įgyvendinimo aktų, kuriais būtų nustatyti bendrieji Programos saugumo reikalavimai;
- (129) siekiant suderinti Programos trukmę su Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2020/2093 ⁽³⁶⁾ nustatytos 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos (toliau – 2021–2027 m. DFP) trukme, Programa turėtų būti nustatyta septynerių metų laikotarpiui. Agentūrai, kuri vykdo savo užduotis, šis laiko apribojimas neturėtų būti taikomas;
- (130) siekiant užtikrinti paramos teikimo atitinkamoje politikos srityje tęstinumą ir sudaryti sąlygas pradėti įgyvendinimą nuo 2021–2027 m. DFP pradžios, būtina numatyti, kad šis reglamentas įsigaliojotų skubos tvarka ir būtų taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.;
- (131) todėl reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 ir (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES turėtų būti panaikinti,

⁽³⁶⁾ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 11).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu 2021–2027 m. DFP laikotarpiui nustatoma Sąjungos kosmoso programa (toliau – Programa). Jame nustatomi programos tikslai, 2021–2027 m. biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės, taip pat programos įgyvendinimo taisyklės.

Šiuo reglamentu įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (toliau – Agentūra), kuri pakeičia Reglamentu (ES) Nr. 912/2010 įsteigtą Europos GNSS agentūrą, ir perima jos teises bei pareigas, ir nustatomos Agentūros veiklos taisyklės.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) erdvėlaivis – orbitoje skriejantis objektas, sukurtas konkrečiai funkcijai ar misijai atlikti, pavyzdžiui, ryšių, navigacijos arba Žemės stebėjimo, įskaitant palydovų paleidimo įrenginio viršutinės dalis ir grįžtamąją erdvėlaivio dalį; erdvėlaivis, nebegalintis vykdyti numatytos misijos, laikomas neveikiančiu; erdvėlaivis, kuris yra atsarginis arba parengties būsenos (laukiama galimo reaktyvavimo), laikomas veikiančiu;
- 2) kosminis objektas – bet koks dirbtinis objektas kosminėje erdvėje;
- 3) šalia Žemės skriejantys objektai arba NEO – natūralūs Saulės sistemoje esantys objektai, kurie priartėja prie Žemės;
- 4) kosminės šiukšlės – nebeveikiantys ar jokios konkrečios funkcijos nebeatliekantys kosminiai objektai, įskaitant erdvėlaivius arba jų nuolaužas ar dalis, esantys Žemės orbitoje ar pakartotinai patenkantys į Žemės atmosferą, įskaitant raketų ar dirbtinių palydovų dalis arba neaktyvius dirbtinius palydovus;
- 5) kosmoso meteorologiniai reiškiniai arba SWE – natūralūs kosminės aplinkos pokyčiai Saulėje ir aplink Žemę, įskaitant Saulės žybsnius, Saulės energijos daleles, Saulės vėjo pokyčius, vainikinės masės išsiveržimus, geomagnetines audras ir dinamiką, spinduliuotės audras ir jonosferos trikdžius, galinčius padaryti poveikį Žemei ir kosmoso infrastruktūros objektams;
- 6) informuotumas apie padėtį kosmose arba SSA – kompleksinis požiūris, apimantis išsamias žinias ir supratimą apie pagrindinius kosmoso pavojus, įskaitant kosminių objektų susidūrimus, susiskaidymą ir jų pakartotinį patekimą į Žemės atmosferą, kosmoso meteorologinius reiškinius ir šalia Žemės skriejančius objektus;
- 7) kosmoso stebėjimo ir sekimo arba SST sistema – antžeminių ir kosminių jutiklių tinklas, galintis stebėti ir sekti kosminius objektus, kartu su apdorojimo pajėgumais, kuriais siekiama teikti duomenis, informaciją ir paslaugas dėl aplink žemę skriejančių kosminių objektų;
- 8) SST jutiklis – prietaisas arba prietaisų derinys, antžeminiai ar kosminiai radarai, lazeriai ir teleskopai, kuriais galima vykdyti kosmoso stebėjimą ar sekimą bei matuoti kosminių objektų fizinius parametrus, pavyzdžiui, dydį, vietą ir greitį;
- 9) SST duomenys – SST jutiklių nustatyti kosminių objektų, įskaitant kosmines šiukšles, fiziniai parametrai arba kosminių objektų orbitos parametrai, gauti iš SST jutiklių stebėjimo, vykdyto pagal SST pakomponentį, rezultatų;

- 10) SST informacija – apdoroti SST duomenys, kuriuos gavėjas gali iš karto naudoti;
- 11) atgalinis ryšys – vienas iš „Galileo“ paieškos ir gelbėjimo paslaugos funkcinių pajėgumų; „Galileo“ paieškos ir gelbėjimo paslauga bus prisidedama prie visuotinės orlaivių stebėsenos, kaip ją apibrėžė Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO), paslaugos;
- 12) programos „Copernicus“ palydovai „Sentinel“ – programos „Copernicus“ specialūs palydovai, erdvėlaiviai ar erdvėlaivių naudingieji kroviniai, naudojami Žemei stebėti iš kosmoso;
- 13) programos „Copernicus“ duomenys – programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ teikiami duomenys, įskaitant jos metaduomenis;
- 14) programos „Copernicus“ trečiųjų šalių duomenys ir informacija – pagal programą „Copernicus“ leidžiami naudoti arba pateikiami naudoti erdviniai duomenys ir informacija, gauti ne iš programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“, o iš kitų iš šaltinių;
- 15) programos „Copernicus“ *in situ* duomenys – iš antžeminių, jūros arba oro jutiklių gaunami stebėjimo duomenys, taip pat baziniai bei papildomi duomenys, dėl kurių naudojimo išduota licencija arba kuriuos numatyta naudoti programai „Copernicus“;
- 16) programos „Copernicus“ informacija – programos „Copernicus“ paslaugų sukurta informacija, gauta apdorojant arba modeliuojant duomenis, įskaitant jos metaduomenis;
- 17) programoje „Copernicus“ dalyvaujančios valstybės – trečiosios valstybės, kurios finansiškai prisideda prie programos „Copernicus“ ir dalyvauja jos veikloje pagal su Sąjunga sudarytą tarptautinį susitarimą.
- 18) pagrindiniai programos „Copernicus“ naudotojai – Sąjungos institucijos bei įstaigos ir Europos, nacionalinės arba regioninės viešosios įstaigos Sąjungoje arba programoje „Copernicus“ dalyvaujančiose valstybėse, kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, susijusias su civilinės viešosios politikos, kaip antai aplinkos, civilinės saugos, saugos, įskaitant infrastruktūros saugą, ar saugumo politikos nustatymu, įgyvendinimu, vykdymo užtikrinimu ar stebėseną, kurie naudojami programos „Copernicus“ duomenimis ir programos „Copernicus“ informacija ir kuriems tenka papildoma funkcija valdyti programos „Copernicus“ raidą;
- 19) kiti programos „Copernicus“ naudotojai – mokslinių tyrimų ir švietimo organizacijos, komerciniai subjektai ir privačiosios įstaigos, labdaros organizacijos, nevyriausybinės organizacijos ir tarptautinės organizacijos, kurie naudojami programos „Copernicus“ duomenimis ir programos „Copernicus“ informacija;
- 20) programos „Copernicus“ naudotojai – pagrindiniai programos „Copernicus“ naudotojai ir kiti programos „Copernicus“ naudotojai;
- 21) programos „Copernicus“ paslaugos – pagal Programą finansuojamos visuotinės svarbos paslaugos, turinčios pridėtinę vertę ir atitinkančios bendrus Sąjungos ir valstybių narių interesus; jos Žemės stebėjimo duomenis, programos „Copernicus“ *in situ* duomenis ir kitus papildomus duomenis paverčia apdorota, apibendrinta ir paaiškinta informacija, pritaikyta „Copernicus“ naudotojų poreikiams;
- 22) GOVSATCOM naudotojas – viešojo sektoriaus institucija, subjektas, kuriam pavesta vykdyti viešosios valdžios funkcijas, arba tinkamai įgaliota tarptautinė organizacija ar fizinis ar juridinis asmuo, kuriam pavestos užduotys, susijusios su saugumui svarbių misijų, operacijų ir infrastruktūros objektų priežiūra bei valdymu;
- 23) GOVSATCOM centras – operatyvinis centras, kurio pagrindinė funkcija – saugiai susieti GOVSATCOM naudotojus su GOVSATCOM pajėgumų bei paslaugų teikėjais ir tokiu būdu bet kuriuo metu optimizuoti pasiūlą ir paklausą;
- 24) GOVSATCOM naudojimo scenarijus – veiksmų scenarijus konkrečioje aplinkoje, kurioje reikalingos GOVSATCOM paslaugos;
- 25) ES įslaptinta informacija arba ESII – bet kuri informacija arba medžiaga, kuriai suteikta ES slaptumo žyma ir kurią neteisėtai atskleidus galėtų būti padaryta tam tikro dydžio žala Sąjungos arba vienos ar daugiau valstybių narių interesams;
- 26) neskelbtina neįslaptinta informacija – neįslaptinta informacija, kaip apibrėžta Komisijos sprendimo (ES, Euratomas) 2015/443 ⁽³⁷⁾ 9 straipsnyje, kuriuo nustatoma pareiga apsaugoti neskelbtiną neįslaptintą informaciją, taikoma tik Komisijai, Sąjungos agentūroms ir įstaigoms, kurios pagal teisės aktus privalo taikyti Komisijos saugumo taisykles;

⁽³⁷⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje (OL L 72, 2015 3 17, p. 41).

- 27) derinimo operacija – Sąjungos biudžeto lėšomis remiami veiksmai, įskaitant atliekamus derinimo priemonėmis pagal Finansinio reglamento 2 straipsnio 6 dalį, kuriais negražintinos paramos formos arba Sąjungos biudžeto finansinės priemonės derinamos su plėtros ar kitų viešųjų finansų įstaigų, taip pat komercinių finansų įstaigų ir investuotojų teikiamos gražintinos paramos formomis;
- 28) teisės subjektas – fizinis ar juridinis asmuo, įsteigtas ir tokiu pripažįstamas pagal Sąjungos, nacionalinę arba tarptautinę teisę, turintis juridinio asmens statusą ir galintis, veikdamas savo vardu, naudotis teisėmis ir turėti pareigų, arba juridinio asmens statuso neturintis subjektas, kaip nurodyta Finansinio reglamento 197 straipsnio 2 dalies c punkte;
- 29) patikos subjektas – nuo Komisijos ar trečiosios šalies nepriklausomas teisės subjektas, kuriam Komisija ar ta trečioji šalis siunčia tuos duomenis patikimo saugojimo ir tvarkymo tikslais.

3 straipsnis

Programos komponentai

1. Programą sudaro šie komponentai:
 - a) „Galileo“, civilinių institucijų kontroliuojama autonominė civilinė pasaulinė palydovinės navigacijos sistema (GNSS), kurią sudaro palydovų sistema ir antžeminių centrų bei stočių pasaulinis tinklas, teikianti padėties nustatymo, navigacijos ir laiko matavimo paslaugas, į kurią yra integruoti saugumo poreikiai ir reikalavimai;
 - b) Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema (EGNOS), civilinių institucijų kontroliuojama civilinė regioninė palydovinės navigacijos sistema, kurią sudaro antžeminiai centrai bei stotys ir keletas atsakiklių, įrengtų geosinchroniniuose palydovuose, ir kuri sustiprina ir koreguoja „Galileo“ ir kitų GNSS siunčiamus atvirosius signalus, *inter alia*, skirtus oro eismo valdymo ir oro navigacijos tarnyboms ir kitoms transporto sistemoms;
 - c) „Copernicus“, civilinių institucijų kontroliuojama operatyvinė autonominė civilinė į naudotojus orientuota Žemės stebėjimo sistema, grindžiama esamais nacionaliniais ir Europos pajėgumais, teikianti geografinės informacijos duomenis ir paslaugas, kurią sudaro palydovai, antžeminė infrastruktūra, duomenų ir informacijos apdorojimo objektai ir paskirstymo infrastruktūra, veikianti remiantis nemokamų, išsamių ir atvirųjų duomenų politika, į kurią, kai tinkama, yra integruoti saugumo poreikiai ir reikalavimai;
 - d) informuotumas apie padėtį kosmose arba SSA, į kurią įeina šie pakomponentai:
 - i) SST pakomponentis – kosmoso stebėjimo ir sekimo sistema, kurios tikslas – gerinti, valdyti ir teikti duomenis, informaciją ir paslaugas, susijusias su kosminių objektų, skriejančių aplink Žemę, stebėjimu ir sekimu,
 - ii) SWE pakomponentis – stebėjimo parametrai, susiję su kosmoso meteorologiniais reiškiniais,
 - iii) NEO pakomponentis – šalia Žemės skriejančių objektų, artėjančių prie Žemės, keliamos rizikos stebėseną;
 - e) GOVSATCOM, civilinių ir vyriausybinių institucijų kontroliuojama palydovinio ryšio paslauga, kuria sudaromos sąlygos Sąjungos ir valstybių narių institucijoms, valdančioms saugumui svarbias misijas ir infrastruktūros objektus, teikti palydovinio ryšio pajėgumus ir paslaugas.
2. Programoje numatytos papildomos priemonės, kuriomis užtikrinama veiksminga autonominė prieiga prie kosmoso vykdant Programą ir skatinamas novatoriškas ir konkurencingas tiek pradinės, tiek galutinės grandies Europos kosmoso sektorius, stiprinant Sąjungos kosmoso ekosistemą ir Sąjungos, kaip pasaulinio masto veikėjos, vaidmenį.

4 straipsnis

Tikslai

1. Bendrieji Programos tikslai:
 - a) nepertraukiamai ir, kai tinkama, pasauliniu lygiu teikti arba prisidėti teikiant kokybiškus ir naujausius ir, kai tikslinga, saugius kosmoso srities duomenis, informaciją ir paslaugas, atitinkančius esamus bei būsimus poreikius ir galinčius padėti siekti Sąjungos politikos prioritetų ir priimti susijusius faktiniais duomenimis grindžiamus ir nepriklausomus sprendimus, *inter alia*, klimato kaitos, transporto ir saugumo srityse;

- b) užtikrinti kuo didesnę socialinę ir ekonominę naudą, visų pirma stiprinant novatoriškų ir konkurencingų Europos pradinės ir galutinės grandies sektorių plėtrą, įskaitant MVĮ bei startuolius, tokiu būdu sudarant sąlygas ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui Sąjungoje ir skatinant kuo platesnį Programos komponentų teikiamų duomenų, informacijos ir paslaugų optimizavimą ir naudojimą Sąjungoje ir už jos ribų; kartu užtikrinant sinergiją ir papildomumą su Sąjungos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla, vykdoma pagal Reglamentą (ES) 2021/695;
- c) didinti Sąjungos ir jos valstybių narių saugą bei saugumą ir stiprinti Sąjungos savarankiškumą, visų pirma technologijų srityje;
- d) remti Sąjungos kaip pasaulinio masto veikėjos kosmoso sektoriuje vaidmenį, skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, stiprinti Europos kosmoso diplomatiją, be kita ko, puoselėjant abipusiškumo ir sąžiningos konkurencijos principus, ir stiprinti jos vaidmenį sprendžiant pasaulinius uždavinius ir remiant pasaulines iniciatyvas, be kita ko, darnaus vystymosi srityje, ir didinant informuotumą apie kosmosą kaip bendrą žmonijos paveldą;
- e) didinti visos kosminėje erdvėje vykdomos veiklos, susijusios su kosminių objektų ir kosminių šiukšlių kiekio didėjimu, taip pat kosminės aplinkos saugą, saugumą ir tvarumą, įgyvendinant atitinkamas priemones, įskaitant technologijų, kurias naudojant būtų galima sunaikinti erdvėlaivius pasibaigus jų eksploatavimo laikui ir pašalinti kosmines šiukšles, kūrimą ir diegimą.

2. Specialieji Programos tikslai:

- a) „Galileo“ ir EGNOS: teikti ilgalaikes moderniausias ir saugias padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo paslaugas, kartu užtikrinant šių paslaugų tęstinumą ir patikimumą;
- b) programa „Copernicus“: ilguoju laikotarpiu tvariu pagrindu teikti tikslus ir patikimus Žemės stebėjimo duomenis, informaciją ir paslaugas, įtraukiant kitus duomenų šaltinius, kad būtų remiamas Sąjungos ir jos valstybių narių naudotojų poreikiais grindžiamos politikos ir veiksmų formavimas, įgyvendinimas ir stebėseną;
- c) SSA: stiprinti pajėgumus stebėti, sekti ir identifikuoti kosminius objektus ir kosmines šiukšles siekiant toliau gerinti pajėgumų pagal SST pakomponentį veiklos rezultatus ir didinti jų savarankiškumą Sąjungos lygmeniu, teikti SWE ir planuoti bei jungti į tinklą valstybių narių pajėgumus pagal NEO pakomponentį;
- d) GOVSATCOM: užtikrinti GOVSATCOM naudotojams galimybę ilgą laiką naudotis patikimomis, saugiomis ir ekonomiškai efektyviomis palydovinio ryšio paslaugomis;
- e) remti autonominius, saugius ir ekonomiškai efektyvius prieigos prie kosmoso pajėgumus, atsižvelgiant į esminius Sąjungos saugumo interesus;
- f) skatinti stiprios Sąjungos kosmoso ekonomikos plėtojimą, be kita ko, remiant kosmoso ekosistemą ir stiprinant konkurencingumą, inovacijas, verslumą, igūdžius ir pajėgumų stiprinimą visose valstybėse narėse ir Sąjungos regionuose, ypač daug dėmesio skiriant MVĮ bei startuoliams arba aktyviems ar norintiems tapti aktyviais tame sektoriuje Sąjungos fiziniams ir juridiniams asmenims.

5 straipsnis

Prieiga prie kosmoso

1. Pagal Programą remiami paleidimo paslaugų viešieji pirkimai ir sujungimas pagal Programos poreikius, taip pat sujungimas valstybių narių ir tarptautinių organizacijų prašymu jų tikslais.
2. Atsižvelgiant į sinergiją su kitomis Sąjungos programomis bei finansavimo schemomis ir nedarant poveikio EKA veiklai prieigos prie kosmoso srityje, pagal Programą gali būti remiamos:
 - a) kosmoso paleidimo sistemų adaptacijos, įskaitant technologinę plėtrą, kurios yra būtinos palydovams paleisti, įskaitant alternatyvias technologijas ir novatoriškas sistemas prieigos prie kosmoso srityje, siekiant įgyvendinti Programos komponentus;
 - b) Programos įgyvendinimui būtini kosmoso antžeminės infrastruktūros pakeitimai, įskaitant naujus pokyčius.

6 straipsnis

Veiksmai, kuriais remiamas novatoriškas ir konkurencingas Sąjungos kosmoso sektorius

1. Pagal Programą skatinamas pajėgumų stiprinimas visoje Sąjungoje, remiant:
 - a) inovacijų veiklą siekiant kuo geriau panaudoti kosmines technologijas, infrastruktūrą ar paslaugas, taip pat priemones, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultate gautų inovacinių sprendimų diegimui ir remti galutinės grandies sektoriaus plėtrą, visų pirma pasitelkiant sąveiką su kitomis Sąjungos programomis ir finansinėmis priemonėmis, įskaitant programą „InvestEU“;
 - b) veiklą, kuria siekiama skatinti viešąją paklausą ir viešojo sektoriaus inovacijas, kad būtų išnaudotos visos piliečiams ir įmonėms teikiamų viešųjų paslaugų galimybės;
 - c) verslumą, įskaitant nuo ankstyvojo veiklos etapo iki veiklos plėtimo, pagal 21 straipsnį ir remiantis kitomis nuostatomis dėl galimybės gauti finansavimą, kaip nurodyta 18 straipsnyje ir III antraštinės dalies I skyriuje, ir laikantis pirma sutartimi grindžiamo požiūrio;
 - d) verslui palankios kosmoso ekosistemos kūrimą įmonėms bendradarbiaujant kosmoso platformų tinkle, kuriame:
 - i) nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis susiburtų kosmoso, skaitmeninio ir kitų sektorių subjektai bei naudotojai;
 - ii) siekiama teikti paramą, sudaryti galimybes naudotis objektais ir teikti paslaugas piliečiams ir įmonėms, kad būtų skatinamas verslumas ir įgūdžiai, stiprinama sinergija galutinės grandies sektoriuje ir skatinamas bendradarbiavimas su skaitmeninių inovacijų centrais, įsteigtais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/694 ⁽³⁸⁾;
 - e) švietimo ir mokymo veiklos teikimas, visų pirma, specialistams, verslininkams, absolventams ir studentams, visų pirma užtikrinant sinergiją su nacionalinio ir regioninio lygmens iniciatyvomis, siekiant plėtoti pažangius įgūdžius;
 - f) galimybė privačiojo ir viešojo sektorių specialistams, studentams ir verslininkams naudotis apdorojimo ir bandymų objektais;
 - g) sertifikavimo ir standartizavimo veikla;
 - h) Europos tiekimo grandinių stiprinimas visoje Sąjungoje užtikrinant platų įmonių, visų pirma MVĮ bei startuolių, dalyvavimą visuose Programos komponentuose, visų pirma taikant 14 straipsnį, ir priemonių jų konkurencingumui didinti pasauliniu lygmeniu didinimas.
2. Įgyvendinant 1 dalyje nurodytą veiklą turi būti remiamas poreikis plėtoti pajėgumus valstybėse narėse, kuriose tik kuriama kosmoso pramonė, siekiant suteikti visoms valstybėms narėms lygias galimybes dalyvauti Programoje.

7 straipsnis

Trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų dalyvavimas Programoje

1. „Galileo“, EGNOS ir programos „Copernicus“, taip pat SWE ir NEO pakomponenčių, išskyrus SST pakomponentį, veikloje gali dalyvauti Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytais sąlygomis.

Programos „Copernicus“, taip pat SWE ir NEO pakomponenčių, išskyrus SST pakomponentį, veikloje gali dalyvauti šios valstybės:

- a) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios kandidatės pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir pagal Sąjungos bei tų šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas;

⁽³⁸⁾ 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/694, kuriuo nustatoma Skaitmeninės Europos programa ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2015/2240 (OL L 166, 2021 5 11, p. 1).

b) Europos kaimynystės politikos šalys pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytas atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir pagal Sąjungos ir tų šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas.

2. Laikantis sąlygų, nustatytų pagal SESV 218 straipsnį sudarytame konkrečiame susitarime dėl trečiosios valstybės arba tarptautinės organizacijos dalyvavimo bet kurioje Sąjungos programoje:

- a) „Galileo“ ir EGNOS veikloje gali dalyvauti 1 dalies antros pastraipos a ir b punktuose nurodytos trečiosios valstybės,
- b) GOVSATCOM veikloje gali dalyvauti ELPA narės, kurios yra EEE narės, taip pat 1 dalies antros pastraipos a ir b punktuose nurodytos trečiosios valstybės, ir
- c) „Galileo“, EGNOS, programos „Copernicus“, GOVSATCOM, taip pat SWE ir NEO pakomponentių, išskyrus SST pakomponentį, veikloje gali dalyvauti trečiosios valstybės, kurios nėra 1 dalyje nurodytos valstybės, ir tarptautinės organizacijos.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytu konkrečiu susitarimu:

- a) užtikrinama tinkama įgyvendinant Sąjungos programas dalyvaujančios trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos indėlio ir jos gaunamos naudos pusiausvyra;
- b) nustatomos dalyvavimo programose sąlygos, įskaitant atskiroms programoms skirtų finansinių įnašų apskaičiavimą, ir tų programų administracinės išlaidos;
- c) trečiajai valstybei ar tarptautinei organizacijai nesuteikiama teisė priimti sprendimus dėl Sąjungos programos;
- d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus.

Šios dalies antros pastraipos b punkte nurodyti įnašai sudaro asignuotąsias pajamas pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį.

3. Trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos gali dalyvauti Programos komponentuose arba pakomponentuose, išskyrus SST pakomponentį, pagal šį straipsnį tik su sąlyga, kad bus apsaugoti esminiai Sąjungos ir jos valstybių narių interesai, be kita ko, susiję su išlaptintos informacijos apsauga pagal 43 straipsnį.

8 straipsnis

Trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų prieiga prie SST paslaugų, GOVSATCOM paslaugų ir „Galileo“ paslaugų valstybinėms institucijoms

1. Trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos gali turėti prieigą prie GOVSATCOM paslaugų su sąlyga, kad:
 - a) pagal SESV 218 straipsnyje numatytą procedūrą jos sudaro susitarimą, kuriame nustatomos prieigos prie GOVSATCOM paslaugų sąlygos, ir
 - b) jos laikosi šio reglamento 43 straipsnio.
2. Trečiosios valstybės ir savo būstinės Sąjungoje neturinčios tarptautinės organizacijos gali turėti prieigą prie 55 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytų SST paslaugų su sąlyga, kad:
 - a) pagal SESV 218 straipsnyje numatytą procedūrą jos sudaro susitarimą, kuriame nustatomos prieigos prie tokių SST paslaugų sąlygos, ir
 - b) jos laikosi šio reglamento 43 straipsnio.
3. Nereikalaujama sudaryti susitarimo pagal SESV 218 straipsnį dėl viešai prieinamų SST paslaugų, kaip nurodyta 55 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose. Prieiga prie šių paslaugų suteikiama potencialių naudotojų prašymu pagal 56 straipsnį.

4. Trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų prieiga prie „Galileo“ teikiamų paslaugų valstybinėms institucijoms reglamentuojama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1104/2011/ES ⁽³⁹⁾ 3 straipsnio 5 dalyje.

9 straipsnis

Nuosavybė ir naudojimasis turtu

1. Išskyrus 2 dalyje nustatytus atvejus, Sąjunga yra viso materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pagaminto pagal Programos komponentus, savininkė. Tuo tikslu Komisija užtikrina, kad atitinkamose sutartyse, susitarimuose ir kituose sandėriuose, susijusiuose su veikla, kurią vykdant gali būti sukurtas ar pagamintas toks turtas, būtų nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad šio turto nuosavybė priklausytų Sąjungai.

2. 1 dalis netaikoma materialiajam ir nematerialiajam turtui, sukurtam ar pagamintam pagal Programos komponentus, jei veikla, kurią vykdant gali būti sukurtas ar pagamintas toks turtas:

- a) vykdoma naudojant Sąjungos lėšomis visiškai finansuojamas dotacijas ar apdovanojimus,
- b) nėra visiškai finansuojama Sąjungos lėšomis, arba
- c) yra susijusi su PVI imtuvų ar tokių imtuvų komponentų kūrimu, gamyba ar naudojimu naudojant ESĮI.

3. Komisija užtikrina, kad visose sutartyse, susitarimuose ir kituose sandėriuose, susijusiuose su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta veikla, būtų nuostatos, kuriomis nustatoma tinkama to turto nuosavybės tvarka, o šio straipsnio 2 dalies c punkto atveju – kad Sąjunga galėtų naudotis PVI imtuvais pagal Sprendimą Nr. 1104/2011/ES.

4. Komisija siekia sudaryti sutartis, susitarimus ar kitus sandėrius su trečiosiomis šalimis dėl:

- a) materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pagaminto pagal Programos komponentus, ankstesnių nuosavybės teisių;
- b) kito materialiojo ir nematerialiojo turto, reikalingo Programos įgyvendinimui, nuosavybės ar licencijos teisių įsigijimo.

5. Komisija, nustatydamą tinkamą sistemą, užtikrina 1 ir 2 dalyse nurodyto Sąjungai priklausančio materialiojo ir nematerialiojo turto optimalų naudojimą.

6. Jei 1 ir 2 dalyje nurodytas turtas yra intelektinės nuosavybės teisės, Komisija šias teises valdo kuo veiksmingiau, atsižvelgdama į:

- a) poreikį tą turtą apsaugoti ir didinti jo vertę,
- b) visų susijusių suinteresuotųjų subjektų teisėtus interesus,
- c) poreikį užtikrinti darnų rinkų bei naujų technologijų plėtojimą ir
- d) Programos komponentų teikiamų paslaugų tęstinumą.

Komisija visų pirma užtikrina, kad visose atitinkamose sutartyse, susitarimuose ir kituose sandėriuose būtų numatyta galimybė šias intelektinės nuosavybės teises perduoti trečiosioms šalims arba suteikti trečiųjų šalių licencijas naudotis šiomis teisėmis, įskaitant tos intelektinės nuosavybės kūrėjui, ir kad Agentūra galėtų laisvai naudotis šiomis teisėmis, kai tai būtina jos užduotims pagal šį reglamentą atlikti.

Į 28 straipsnio 4 dalyje numatytą FPPS arba 32 straipsnio 1 dalyje nurodytus susitarimus dėl įnašo įtraukiamos atitinkamos nuostatos, kad Europos kosmoso agentūra ir kiti įgaliotieji subjektai galėtų naudotis šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytomis intelektinės nuosavybės teisėmis, kai tai būtina jų užduotims pagal šį reglamentą vykdyti, ir nurodomos naudojimosi tomis teisėmis sąlygos.

⁽³⁹⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1104/2011/ES dėl Galileo programos pagrindu sukurtos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos paslaugos valstybinėms institucijoms prieigos tvarkos (OL L 287, 2011 11 4, p. 1).

*10 straipsnis***Garantija**

1. Nedarant poveikio teisiškai privalomomis nuostatomis nustatytoms pareigoms, Programos komponentų teikiamos paslaugos, duomenys ir informacija teikiami be jokios aiškios ar numanomos jų kokybės, tikslumo, prieinamumo, patikimumo, greičio ir tinkamumo bet kuriam tikslui garantijos.
2. Komisija užtikrina, kad šių paslaugų, duomenų ir informacijos naudotojai būtų tinkamai informuoti apie 1 dalį.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

BIUDŽETO ĮNAŠAS IR MECHANIZMAI*11 straipsnis***Biudžetas**

1. Laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Programos veiklos įgyvendinimo finansinis paketas yra 14,880 mlrd. EUR einamosiomis kainomis.

Pirmoje pastraipoje nurodyta suma skirstoma į šias išlaidų kategorijas:

- a) „Galileo“ ir EGNOS: 9,017 mlrd. EUR;
- b) programa „Copernicus“: 5,421 mlrd. EUR;
- c) SSA ir GOVSATCOM: 0,442 mlrd. EUR.

2. Komisija gali perskirstyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas lėšas tarp kategorijų neviršydamą 7,5 % ribos toje išlaidų kategorijoje, kuriai skiriamos lėšos, arba išlaidų kategorijoje, iš kurios skiriamos lėšos. Jei šis perskirstymas viršija bendrą sumą, kuri yra didesnė už 7,5 % sumos, skirtos išlaidų kategorijai, kuriai skiriamos lėšos, arba išlaidų kategorijai, iš kurios skiriamos lėšos, Komisija gali perskirstyti lėšas tarp šio straipsnio 1 dalyje nurodytų išlaidų kategorijų priimdama įgyvendinimo aktus. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 107 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

3. 3 straipsnio 2 dalyje numatytos papildomos priemonės, t. y. 5 ir 6 straipsniuose numatyta veikla, finansuojama pagal Programos komponentus.

4. Programai skirti Sąjungos biudžeto asignavimai apima visą veiklą, reikalingą 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti. Tokios išlaidos gali apimti:

- a) tyrimus ir ekspertų posėdžius, visų pirma siekiant laikytis išlaidų ir laiko apribojimų;
- b) informavimo ir komunikacijos veiklą, įskaitant institucinę komunikaciją apie Sąjungos politikos prioritetus, kai tai yra tiesiogiai susiję su šio reglamento tikslais, visų pirma siekiant užtikrinti sinergiją su Sąjungos kitų sričių politika;
- c) informacinių technologijų tinklus, kurių funkcija – apdoroti informaciją arba ją keisti, ir Komisijos įgyvendinamas administracines valdymo priemonės, įskaitant saugumo srities priemones;
- d) Programai įgyvendinti skirtą techninę ir administracinę paramą, kaip antai parengiamąją, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklą, įskaitant institucines informacinių technologijų sistemas.

5. Veiksmai, kuriems skiriamas kaupiamasis finansavimas pagal skirtingas Sąjungos programas, audituojami tik vieną kartą, įtraukiant visas susijusias programas ir atitinkamas joms taikomas taisykles.

6. Biudžetiniai išsipareigojimai, susiję su Programa ir apimantys veiksmus, trunkančius daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.
7. Taikant pasidalijamąjį valdymą valstybėms narėms skirti išteklių atitinkamos valstybės narės prašymu gali būti perkelti Programai, laikantis atitinkamų Bendrųjų nuostatų reglamento 26 straipsnio. Komisija tvarko tuos išteklius tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą arba netiesiogiai pagal tos pastraipos c punktą. Tie išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai.

12 straipsnis

Asignuotosios pajamos

1. Pajamos, gautos iš Programos komponentų, turi būti mokamos į Sąjungos biudžetą ir naudojamos komponentui, iš kurio jos gautos, finansuoti.
2. Valstybės narės Programos komponentui gali skirti papildomą finansinį įnašą papildomoms dalims padengti su sąlyga, kad dėl tokių papildomų dalių atitinkamai tam komponentui nesukuriama finansinės ar techninės naštos arba neuždelsiamas jo įgyvendinimas. Komisija įgyvendinimo aktais nusprendžia, ar tos sąlygos yra įvykdytos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Šiame straipsnyje nurodytas papildomas finansinis įnašas laikomas išorės asignuotosiomis pajamomis pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalį.

13 straipsnis

Sąjungos finansavimo įgyvendinimas ir jo formos

1. Programa įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento, arba taikant netiesioginį valdymą kartu su Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytomis įstaigomis.
2. Pagal Programą gali būti teikiamas bet kurios Finansiniame reglamente nustatytos formos finansavimas, visų pirma dotacijos, apdovanojimai ir viešieji pirkimai. Pagal ją finansavimas taip pat gali būti teikiamas finansinėmis priemonėmis, naudojant derinimo operacijas.
3. Tais atvejais, kai programos „Copernicus“ biudžetas vykdomas taikant tiesioginį valdymą, subjektų, kuriems pavestos biudžeto vykdymo užduotys, viešųjų pirkimų taisyklės gali būti taikomos tokiu mastu, kiek tai leidžiama pagal Finansinio reglamento 62 ir 154 straipsnius. Konkretūs būtini tų viešųjų pirkimų taisyklių patikslinimai apibrėžiami atitinkamuose susitarimuose dėl įnašo.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINĖS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Viešieji pirkimai

14 straipsnis

Pirkimų principai

1. Vykdydama viešųjų pirkimų procedūras Programos tikslais, perkančioji organizacija vadovaujasi šiais principais:

- a) visose valstybėse narėse visoje Sąjungoje ir visoje tiekimo grandinėje skatina kuo platesnio masto ir kuo atviresnę ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma startuolių, naujų rinkos dalyvių ir MVĮ dalyvavimą, be kita ko, konkurso dalyvių naudojimosi subranga atveju;
 - b) siekia užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir, kai įmanoma, vengia pasikliauti vieninteliu tiekėju, visų pirma kai tiekiamas ypatingos svarbos įranga ir teikiamos ypatingos svarbos paslaugos, atsižvelgdama į technologinės nepriklausomybės ir paslaugų tęstinumo tikslus;
 - c) nukrypstant nuo Finansinio reglamento 167 straipsnio, kai tinkama, naudoja kelis tiekimo šaltinius, kad būtų užtikrinta geresnė visų Programos komponentų, jų išlaidų ir vykdymo terminų bendra kontrolė;
 - d) vadovaujasi atvirosios prieigos ir sąžiningos konkurencijos visoje pramoninėje tiekimo grandinėje principais, viešųjų pirkimų konkursus rengia laiku pateikdama skaidrią informaciją, aiškiai informuoja apie taikytinas viešųjų pirkimų taisykles ir procedūras, atrankos bei sutarčių skyrimo kriterijus ir teikia visą kitą svarbią informaciją, taip sudarydama vienodas sąlygas visiems potencialiems konkurso dalyviams, įskaitant MVĮ ir startuolius;
 - e) stiprina Sąjungos savarankiškumą, visų pirma technologijų srityje;
 - f) laikosi Programos komponentų saugumo reikalavimų ir prisideda prie Sąjungos ir jos valstybių narių esminių saugumo interesų apsaugos;
 - g) skatina paslaugų tęstinumą ir patikimumą;
 - h) tenkina atitinkamus socialinius ir aplinkosaugos kriterijus.
2. Komisijos vidinė Viešųjų pirkimų valdyba tikrina viešųjų pirkimų procesą, susijusį su visais Programos komponentais, ir stebi įgaliotiesiems subjektams pagal sutartis pavestą Sąjungos biudžeto vykdymą. Atitinkamai turi būti kviečiami kiekvieno įgaliotojo subjekto atstovai.

15 straipsnis

Sąlyginės dalinės sutartys

1. Eksploatavimo ir su konkrečiais infrastruktūros objektais susijusios veiklos atveju perkančioji organizacija gali skirti sutartį, kuri pagal šį straipsnį būtų sąlyginė dalinė sutartis.
2. Sąlyginės dalinės sutarties konkurso dokumentuose nurodomi konkretūs sąlyginių dalinių sutarčių elementai. Juose visų pirma apibrėžiamas sutarties dalykas, kaina arba jos nustatymo tvarka ir pagal kiekvieną dalį numatyto darbų, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo tvarka.
3. Į sąlyginę dalinę sutartį įtraukiama:
 - a) nekintama dalis, kuria tvirtai įsipareigojama atlikti darbus ir tiekti prekes arba teikti paslaugas, dėl kurių susitarta pagal tą dalį, ir
 - b) viena ar daugiau tiek biudžeto, tiek vykdymo požiūriu sąlyginių dalių.
4. Kiekvienos nekintamos dalies įsipareigojimai ir kiekvienos sąlyginės dalies įsipareigojimai sudaro nuoseklią visumą, atsižvelgiant į įsipareigojimus pagal ankstesnes ar vėlesnes dalis.
5. Kiekvienos sąlyginės dalies vykdymas pradamas gavus perkančiosios organizacijos sprendimą, apie kurį pagal sutartį pranešama rangovui.

16 straipsnis

Išlaidų kompensavimu grindžiamos sutartys

1. Perkančioji organizacija gali sudaryti sutartį, grindžiamą visišku arba daliniu išlaidų kompensavimu 3 dalyje nustatytais sąlygomis.
2. Mokėtiną kainą pagal išlaidų kompensavimu grindžiamą sutartį sudaro:

- a) visos tiesioginės išlaidos, kurias faktiškai patyrė rangovas vykdydamas sutartį, pavyzdžiui, darbo jėgos, medžiagų, vartojimo prekių ir sutarties vykdymui reikalingos įrangos bei infrastruktūros naudojimo išlaidos,
 - b) netiesioginės išlaidos,
 - c) fiksuotas pelnas ir
 - d) atitinkama skatinamoji premija, grindžiama tikslų įgyvendinimo rezultatais ir terminų laikymusi.
3. Perkančioji organizacija gali sudaryti visiško arba dalinio išlaidų kompensavimo sutartį tais atvejais, kai dėl sutarties vykdymui būdingo neapibrėžtumo sudėtinga arba netinkama nustatyti tikslią fiksuotą kainą, nes:
- a) sutartyje nurodyti labai sudėtingi elementai arba elementai, kuriems reikia naudoti naują technologiją, ir dėl to gali kilti daug įvairios techninio pobūdžio rizikos; arba
 - b) sutartyje nurodyti veiksmai dėl su eksploataivumu susijusių prižasčių turi būti pradėti vykdyti nedelsiant, net jei visos tikslios fiksuotos kainos dar neįmanoma tvirtai nustatyti dėl didelės rizikos arba dėl to, kad sutarties vykdymas iš dalies priklauso nuo kitų sutarčių vykdymo.
4. Išlaidų kompensavimu grindžiamose sutartyse nustatoma aukščiausia kaina. Visiško arba dalinio išlaidų kompensavimo sutarties aukščiausia kaina yra didžiausia mokėtina kaina. Kaina gali būti keičiama pagal Finansinio reglamento 172 straipsnį.

17 straipsnis

Subranga

1. Siekiant paskatinti naujus rinkos dalyvius, MVĮ bei startuolius ir jų tarpvalstybinį dalyvavimą ir pasiūlyti kuo platesnę geografinę aprėptį kartu apsaugant Sąjungos savarankiškumą, perkančioji organizacija prašo, kad konkurso dalyvis atitinkamų lygių subrangos pagrindais sutarties dalį konkurso tvarka pavestų vykdyti bendrovėms, nepriklausančioms konkurso dalyvių grupei.
2. Konkurso dalyvis turi pagrįsti visus atvejus, kai nukrypstama nuo pagal 1 dalį pateikto prašymo.
3. Sutarčių, kurių vertė viršija 10 mln. EUR, atveju perkančioji organizacija siekia užtikrinti, kad ne mažiau kaip 30 proc. sutarties vertės konkurso tvarka atitinkamų lygių subrangos pagrindais būtų pavesta vykdyti bendrovėms, nepriklausančioms pagrindinio konkurso dalyvio grupei, visų pirma siekiant sudaryti sąlygas MVĮ dalyvauti tarpvalstybiniu mastu. Komisija informuoja 107 straipsnio 1 dalyje nurodytą Programos komitetą apie šio tikslo įvykdymą sutarčių, pasirašytų įsigaliojus šiam reglamentui, atžvilgiu.

II SKYRIUS

Dotacijos, apdovanojimai ir derinimo operacijos

18 straipsnis

Dotacijos ir apdovanojimai

1. Sąjunga gali padengti iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų nedarant poveikio bendro finansavimo principui.
2. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 181 straipsnio 6 dalies, taikydamas fiksuotąsias normas, atsakingas leidimus suteikiantis pareigūnas gali leisti arba nurodyti padengti gavėjo netiesiogines išlaidas, sudarančias iki 25 proc. visų tinkamų finansuoti tiesioginių veiksmo išlaidų.
3. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies, netiesioginės išlaidos gali būti deklaruojamos kaip fiksuotoji suma arba vieneto įkainiai, kai tai numatyta 100 straipsnyje nurodytoje darbo programoje.

4. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 204 straipsnio, didžiausia finansinės paramos, kuri gali būti išmokėta trečiajai šaliai, suma neturi viršyti 200 000 EUR.

19 straipsnis

Bendri kvietimai teikti paraiškas dėl dotacijų

1. Komisija arba pagal Programą įgaliotasis subjektas gali paskelbti bendrą kvietimą teikti pasiūlymus kartu su Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytomis įstaigomis, organais ar asmenimis.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto bendro kvietimo atveju:
 - a) taikomos Finansinio reglamento VIII antraštinėje dalyje nurodytos taisyklės,
 - b) vertinimo procedūrose dalyvauja kiekvienos šalies paskirta proporcingai sudaryta ekspertų grupė, ir
 - c) vertinimo komitetai laikosi Finansinio reglamento 150 straipsnio.
3. Susitarime dėl dotacijos turi būti nurodoma intelektinės nuosavybės teisėms taikoma tvarka.

20 straipsnis

Dotacijos ikiprekybiniams viešiesiems pirkimams ir novatoriškų sprendimų viešieji pirkimai

1. Veiksmai gali apimti ikiprekybinius viešuosius pirkimus arba novatoriškų sprendimų viešuosius pirkimus, kuriuos vykdo gavėjai, kurie yra perkančiosios organizacijos arba perkantieji subjektai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES ⁽⁴⁰⁾, 2014/25/ES ⁽⁴¹⁾ ir 2009/81/EB ⁽⁴²⁾, arba tai gali būti veiksmų pagrindinis tikslas.
2. Vykdančiam novatoriškų sprendimų viešųjų pirkimų procedūras:
 - a) laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo, vienodų sąlygų taikymo, patikimo finansų valdymo, proporcingumo principų bei konkurencijos taisyklių;
 - b) jei tai ikiprekybiniai viešieji pirkimai – gali būti numatomos konkrečios sąlygos, pavyzdžiui, nustatoma, kad perkama veikla gali būti vykdoma tik valstybių narių ir Programoje dalyvaujančių trečiųjų valstybių teritorijoje;
 - c) gali būti leidžiama pagal tą pačią procedūrą skirti kelias sutartis (pasirinkti kelis tiekėjus); ir
 - d) numatoma, kad sutartys bus skiriamos ekonomiškai naudingiausio (-ių) pasiūlymo (-ų) teikėjui (-ams), kartu užtikrinant, kad nebūtų interesų konfliktų.
3. Ikiprekybiniuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančiam rangovui, kuris sukuria rezultatus, priklauso bent jau su jais susijusios intelektinės nuosavybės teisės. Perkančiosioms organizacijoms priklauso bent jau teisė nemokamai naudotis rezultatais savo reikmėms ir teisė sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis suteikti arba reikalauti rangovų suteikti trečiosioms šalims neišimtinės licencijas naudotis rezultatais perkančiosios organizacijos reikmėms be teisės teikti sublicencijas. Jei rangovas nepanaudoja rezultatų komerciniais tikslais per sutartyje nustatytą laikotarpį po ikiprekybinių viešųjų pirkimų, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad jis perduotų joms visas rezultatų nuosavybės teises.

⁽⁴⁰⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽⁴¹⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

⁽⁴²⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL L 216, 2009 8 20, p. 76).

21 straipsnis

Derinimo operacijos

Derinimo operacijos, dėl kurių priimtas sprendimas pagal Programą, vykdomos laikantis Reglamento (ES) 2021/523 ir Finansinio reglamento X antraštinės dalies.

III SKYRIUS

Kitos finansinės nuostatos

22 straipsnis

Kaupiamasis ir alternatyvusis finansavimas

1. Veiksmui, kuriam skirtas įnašas iš Programos lėšų, taip pat gali būti skirtas įnašas iš kitos Sąjungos programos, jei tais įnašais dengiamos ne tos pačios išlaidos. Atitinkamam įnašui taikomos atitinkamoje Sąjungos programoje, iš kurios lėšų jis teikiamas veiksmui, nustatytos taisyklės. Sudėtinu finansavimu neviršijama visų veiksmo tinkamų finansuoti išlaidų. Įvairių Sąjungos programų parama gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.

2. Veiksmams, kuriems pagal šią Programą suteiktas pažangumo ženklas, gali būti skiriama parama iš Europos regioninės plėtros fondo arba „Europos socialinio fondo +“, laikantis Bendrųjų nuostatų reglamento 73 straipsnio 4 dalies, jei jie atitinka visas šias sąlygas:

- a) jie buvo įvertinti paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pagal šią programą;
- b) jie atitinka minimaliuosius to kvietimo teikti pasiūlymus kokybės reikalavimus;
- c) jie negali būti finansuojami pagal tą kvietimą teikti pasiūlymus dėl biudžeto apribojimų.

23 straipsnis

Bendri viešieji pirkimai

1. Be to, kas nustatyta Finansinio reglamento 165 straipsnio nuostatomis, Komisija arba Agentūra gali vykdyti bendrų viešųjų pirkimų procedūras kartu su EKA ar kitomis tarptautinėmis organizacijomis, dalyvaujančiomis įgyvendinant Programos komponentus.

2. Pagal Finansinio reglamento 165 straipsnį taikytinos viešųjų pirkimų taisyklės taikomos analogiškai su sąlyga, kad bet kuriuo atveju taikomos Sąjungos institucijoms taikytinos procedūrinės nuostatos.

24 straipsnis

Tinkamumo ir dalyvavimo sąlygos siekiant apsaugoti Sąjungos operacinių sistemų saugumą, vientisumą ir atsparumą

1. Komisija viešiesiems pirkimams, dotacijoms ar apdovanojimams pagal šią antraštinę dalį taiko 2 dalyje nustatytas tinkamumo ir dalyvavimo sąlygas, jei ji mano, kad tai yra būtina ir tikslinga siekiant apsaugoti Sąjungos operacinių sistemų saugumą, vientisumą ir atsparumą, atsižvelgiant į tikslą skatinti Sąjungos strateginį savarankiškumą, visų pirma susijusį su daugeliu itin svarbių technologijų ir vertės grandinių, kartu išsaugant atvirą ekonomiką.

Prieš taikydama tinkamumo ir dalyvavimo sąlygas pagal šios dalies pirmą pastraipą, Komisija informuoja 107 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytą Programos komitetą ir kuo labiau atsižvelgia į valstybių narių nuomonę dėl taikymo srities ir tų tinkamumo ir dalyvavimo sąlygų pagrindimo.

2. 1 dalyje nurodytos tinkamumo ir dalyvavimo sąlygos yra šios:

- a) reikalavimus atitinkantis teisės subjektas yra įsisteigęs valstybėje narėje, taip pat toje valstybėje narėje yra įsteigtos jo vykdomojo valdymo struktūros,
- b) reikalavimus atitinkantis teisės subjektas įsipareigoja vykdyti visą susijusią veiklą vienoje ar daugiau valstybių narių, ir
- c) reikalavimus atitinkančiam teisės subjektui nebus taikoma trečiosios valstybės arba trečiosios valstybės subjekto kontrolė.

Šiame straipsnyje kontrolė – gebėjimas tiesiogiai arba netiesiogiai daryti teisės subjektui lemiamą įtaką per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų.

Šiame straipsnyje vykdomojo valdymo struktūra – pagal nacionalinę teisę paskirtas teisės subjekto organas, kai taikytina, atskaitingas vykdomajam direktoriui arba bet kuriam kitam asmeniui, turinčiam palyginamus įgaliojimus priimti sprendimus, kuriam suteikti įgaliojimai nustatyti teisės subjekto strategiją, tikslus ir bendrą kryptį ir kuris prižiūri ir stebi vadovybės sprendimų priėmimą.

3. Komisija gali netaikyti 2 dalies pirmos pastraipos a arba b punktuose nustatytų sąlygų konkrečiam teisės subjektui atlikusi vertinimą, grindžiamą visais šiais kriterijais:

- a) valstybėse narėse nėra konkrečių technologijų, prekių ar paslaugų, kurių reikia 1 dalyje nurodytai veiklai vykdyti, iškart prieinamų pakaitalų,
- b) teisės subjektas yra įsisteigęs valstybėje, kuri yra EEE arba ELPA narė ir kuri su Sąjunga yra sudarę 7 straipsnyje nurodytą tarptautinį susitarimą, toje valstybėje yra įsteigtos jo vykdomojo valdymo struktūros, o su viešaisiais pirkimais, dotacijomis ar apdovanojimais susijusi veikla vykdoma toje valstybėje arba vienoje ar daugiau tokių valstybių; ir
- c) įgyvendintos pakankamos priemonės siekiant užtikrinti ESII apsaugą pagal 43 straipsnį ir Programos komponentų, jų veiklos ir paslaugų vientisumą, saugumą ir atsparumą.

Nukrypstant nuo šios dalies pirmos pastraipos b punkto, Komisija gali netaikyti 2 dalies pirmos pastraipos ar arba b punktų sąlygų teisės subjektui, įsisteigusiam trečiojoje valstybėje, kuri nėra EEE ir ELPA narė, jei valstybėse, kurios yra EEE arba ELPA narės, nėra iškart prieinamų pakaitalų ir įvykdyti pirmos pastraipos a ir c punktuose nustatyti kriterijai.

4. Komisija gali netaikyti 2 dalies pirmos pastraipos c punkte nustatytos sąlygos, jei valstybėje narėje įsisteigęs teisės subjektas pateikia šias garantijas:

- a) teisės subjekto kontrolė nėra vykdoma taip, kad būtų suvaržomas ar apribojamas jo gebėjimas:
 - i) vykdyti su viešaisiais pirkimais, dotacijomis ar apdovanojimais susijusią veiklą, arba
 - ii) pasiekti rezultatų, visų pirma vykdant ataskaitų teikimo pareigas;
- b) kontrolę vykdanči trečioji valstybė arba trečiosios valstybės subjektas įsipareigoja teisės subjekto atžvilgiu nesinaudoti jokiais kontrolės teisėmis ir nenustatyti teisės subjektui ataskaitų teikimo pareigų, kiek tai susiję su viešaisiais pirkimais, dotacijomis ar apdovanojimais; ir
- c) teisės subjektas laikosi 34 straipsnio 7 dalies.

5. Valstybės narės, kurioje įsisteigęs teisės subjektas, kompetentingos institucijos įvertina, ar teisės subjektas atitinka 3 dalies c punkte nustatytus kriterijus ir 4 dalyje nurodytas garantijas. Komisija laikosi šio vertinimo.

6. Komisija 107 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytam Programos komitetui pateikia:

- a) tinkamumo ir dalyvavimo sąlygų, nurodytų šio straipsnio 1 dalyje, taikymo sritį;
- b) išsamią informaciją apie reikalavimų netaikymo pagal šį straipsnį atvejus ir jų pagrindimą; ir

c) vertinimą, kuris buvo reikalavimų netaikymo pagrindas, atsižvelgiant į šio straipsnio 3 ir 4 dalis, neatskleidžiant neskelbtinos komercinės informacijos.

7. Sąlygos, išdėstytos 2 dalyje, kriterijai, išdėstyti 3 dalyje ir garantijos, išdėstytos ir 4 dalyje, atitinkamai įtraukiami į dokumentus, susijusius su atitinkamai viešaisiais pirkimais, dotacijomis ar apdovanojimais, o vykdant viešuosius pirkimus sąlygos taikomos visu sudarytos sutarties galiojimo laikotarpiu.

8. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Sprendimui Nr. 1104/2011/ES ir 2015 m. rugsėjo 15 d. Komisijos deleguotajam sprendimui ⁽⁴³⁾, Reglamentui (ES) 2019/452, Sprendimui 2013/488/ES ir Sprendimui (ES, Euratomas) 2015/444, taip pat nedaromas poveikis valstybių narių atliekamam teisės subjektų, dalyvaujančių veikloje, kuriai vykdyti būtina prieiga prie ESII, saugumo patikrinimui, laikantis taikytinų nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų.

Jei sutartys, sudarytos taikant šį straipsnį, yra išlaptintos, tinkamumo ir dalyvavimo sąlygomis, kurias pagal 1 dalį taiko Komisija, negali būti daromas poveikis nacionalinių saugumo institucijų kompetencijai.

Šiuo straipsniu negali būti trukdoma valstybėje narėje vykstančiai patalpų patikimumo tikrinimo ir asmens patikimumo tikrinimo procedūrai, ji neturi būti keičiama ar jai prieštaraujama.

25 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

Jei Programos veikloje pagal tarptautinį susitarimą priimto sprendimo arba kitos teisinės priemonės pagrindu dalyvauja trečioji valstybė, ji suteikia būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, kaip numatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMOS VALDYMAS

26 straipsnis

Valdymo principai

Programos valdymas grindžiamas šiais principais:

- a) aiškaus subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant kiekvieną Programos komponentą ir priemonę, užduočių ir atsakomybės paskirstymo, visų pirma tarp valstybių narių, Komisijos, Agentūros, EKA ir EUMETSAT, remiantis atitinkama kiekvienos jų kompetencija ir vengiant bet kokio užduočių ir atsakomybės dubliavimo;
- b) valdymo struktūros tinkamumo atitinkamai atsižvelgiant į konkrečius kiekvieno Programos komponento ir priemonės poreikius;
- c) griežta Programos kontrole, įskaitant užtikrinimą, kad visi subjektai pagal jų atitinkamą vaidmenį ir užduotis griežtai laikytųsi nuostatų dėl išlaidų, tvarkaraščio ir veiklos rezultatų pagal šį reglamentą;
- d) skaidraus ir ekonomiškai efektyvaus valdymo;
- e) paslaugų tęstinumo ir būtinos infrastruktūros tęstinumo, įskaitant apsaugą nuo atitinkamų grėsmių;

⁽⁴³⁾ 2015 m. rugsėjo 15 d. Komisijos deleguotasis sprendimas, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1104/2011/ES papildomas bendrais būtiniaisiais standartais, kurių turi laikytis kompetentingos PVI institucijos C(2015) 6123.

- f) sisteminio ir struktūrinio požiūrio į Programos komponentų teikiamų duomenų, informacijos ir paslaugų naudotojų poreikius, taip pat į susijusius mokslinius ir technologinius pokyčius;
- g) nuolatinių rizikos kontrolės ir mažinimo pastangų.

27 straipsnis

Valstybių narių vaidmuo

1. Valstybės narės gali dalyvauti Programoje. Programoje dalyvaujančios valstybės narės prisideda savo technine kompetencija, praktine patirtimi ir pagalba, visų pirma saugos ir saugumo srityje, arba, kai tinkama ir kai įmanoma, suteikia galimybę Sąjungai susipažinti su jų turimais ar jų teritorijoje esančiais duomenimis ir informacija ir naudotis jų turima ar jų teritorijoje esančia infrastruktūra ir paslaugomis, be kita ko, užtikrindamos veiksmingą ir nekliudomą prieigą prie programos „Copernicus“ *in situ* duomenų ir naudojimąsi jais, taip pat bendradarbiaudamos su Komisija, kad būtų pagerintas Programai reikalingų programos „Copernicus“ *in situ* duomenų prieinamumas, atsižvelgdamos į taikytinas licencijas ir pareigas.
2. Komisija, sudarydama susitarimus dėl įnašų, gali pavesti konkrečias užduotis valstybių narių organizacijoms, jei tokias organizacijas paskyrė susijusi valstybė narė. Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimus dėl įnašo, susijusius su susitarimais dėl įnašo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.
3. Tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis, jei tai 29 straipsnyje nurodytos užduotys, Agentūra, sudarydama susitarimus dėl įnašo, gali pavesti konkrečias užduotis valstybių narių organizacijoms, jei tokias organizacijas yra paskyrusi susijusi valstybė narė.
4. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų sklandų Programos veikimą, be kita ko, atitinkamu lygmeniu padėdamos apsaugoti Programai reikalingus dažnius.
5. Valstybės narės ir Komisija gali bendradarbiauti, kad būtų plačiau įsisavinami pagal Programos komponentus teikiami duomenys, informacija ir paslaugos.
6. Kai tik įmanoma, valstybių narių įnašas į 107 straipsnio 6 dalyje nurodytą naudotojų forumą turi būti grindžiamas sistemingomis ir suderintomis konsultacijomis su galutinių naudotojų bendruomenėmis nacionaliniu lygmeniu, visų pirma kalbant apie „Galileo“, EGNOS ir programą „Copernicus“.
7. Valstybės narės ir Komisija, remdamosi esamais pajėgumais, bendradarbiauja siekdamos sukurti programos „Copernicus“ *in situ* komponentą ir antžemines kalibravimo paslaugas, reikalingus kosmoso sistemų įsisavinimui, ir sudaryti palankesnes sąlygas visapusiškai panaudoti programos „Copernicus“ *in situ* duomenų ir bazinių duomenų rinkinius.
8. Saugumo srityje valstybės narės vykdo 34 straipsnio 6 dalyje nurodytas užduotis.

28 straipsnis

Komisijos vaidmuo

1. Komisijai tenka visa atsakomybė už Programos įgyvendinimą, įskaitant įgyvendinimą saugumo srityje, nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje. Vadovaudamasi šiuo reglamentu Komisija pagal naudotojų poreikius nustato Programos prioritetus bei ilgalaikę raidą ir prižiūri jos įgyvendinimą, nedarydama poveikio Sąjungos kitų sričių politikai.
2. Komisija valdo bet kokius kitam subjektui nepavestus Programos komponentus ar pakomponenčius, visų pirma GOVSATCOM, NEO pakomponentį, SWE pakomponentį ir 55 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytą veiklą.

3. Komisija užtikrina aiškų užduočių ir atsakomybės paskirstymą tarp įvairių subjektų, dalyvaujančių Programoje, ir koordinuoja tų subjektų veiklą. Komisija taip pat užtikrina, kad visi įgaliojami subjektai, kurie dalyvauja įgyvendinant Programą, saugotų Sąjungos interesus, garantuotų patikimą Sąjungos lėšų valdymą ir laikytųsi Finansinio reglamento bei šio reglamento.

4. Komisija sudaro finansinį partnerystės pagrindų susitarimą su Agentūra ir, atsižvelgdama į 2004 m. bendrąjį susitarimą, su EKA, FPPS, kaip numatyta Finansinio reglamento 130 straipsnyje.

5. Kai tai būtina sklandžiam Programos veikimui ir sklandžiam Programos komponentų teikiamų paslaugų teikimui, Komisija, pasikonsultavusi su naudotojais, be kita ko, 107 straipsnio 6 dalyje nurodytame Naudotojų forume, ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato techninius ir eksploatacinius reikalavimus, reikalingus tų komponentų ir jų teikiamų paslaugų įgyvendinimui ir plėtojimui. Nustatydama tuos techninius ir eksploatacinius reikalavimus, Komisija vengia sumažinti bendrą saugumo lygį ir privalomai laikosi atgalinio suderinamumo reikalavimų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Nedarant poveikio Agentūros ar kitų įgaliojusių subjektų užduotims, Komisija užtikrina, kad, būtų skatinamas ir kuo labiau padidintas Programos komponentų teikiamų duomenų ir paslaugų įsisavinimas ir naudojimas viešajame ir privačiąjame sektoriuose, be kita ko, remdama tinkamą tų paslaugų bei patogių naudoti sąsajų plėtojimą ir užtikrindama stabilią ilgalaikę aplinką. Ji kuria atitinkamą įvairių Programos komponentų taikmenų sinergiją. Ji užtikrina Programos ir kitų Sąjungos veiksmų bei programų papildomumą, nuoseklumą, sinergiją ir sąsajas.

7. Kai tikslinga, Komisija užtikrina pagal Programą vykdomos veiklos ir Sąjungos, nacionaliniu ar tarptautiniu lygmenimis kosmoso srityje vykdomos veiklos darną. Ji skatina valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir, kai tai naudinga Programai, palengvina jų technologinių pajėgumų bei pokyčių kosmoso srityje konvergenciją. Šiuo tikslu Komisija, kai tinkama, bendradarbiauja su Agentūra ir EKA jų kompetencijos srityje.

8. Komisija informuoja 107 straipsnyje nurodytą Programos komitetą apie visų viešųjų pirkimų procedūrų vertinimo tarpinius bei galutinius rezultatus ir apie visas sutartis, sudarytas su privačiojo sektoriaus subjektais, įskaitant subrangos sutartis.

29 straipsnis

Agentūros vaidmuo

1. Agentūros užduotys yra šios:
 - a) per Saugumo akreditavimo valdybą užtikrinti visų Programos komponentų saugumo akreditavimą pagal V antraštinės dalies II skyrių;
 - b) vykdyti 34 straipsnio 3 ir 5 dalyse nurodytas užduotis;
 - c) vykdyti informavimo, rinkos plėtros ir reklamavimo veiklą, susijusią su „Galileo“ ir EGNOS teikiamomis paslaugomis, visų pirma veiklą, susijusią su optimizavimu rinkoje ir naudotojų poreikių koordinavimu;
 - d) vykdyti informavimo, rinkos plėtros ir reklamavimo veiklą, susijusią su programos „Copernicus“ teikiamais duomenimis, informacija ir paslaugomis, nedarant poveikio kitų įgaliojusių subjektų ir Komisijos vykdomai veiklai;
 - e) teikti Komisijai ekspertines žinias, be kita ko, siekiant parengti galutinės grandies su kosmosu susijusių mokslinių tyrimų prioritetus.

2. Komisija Agentūrai paveda šias užduotis:
 - a) valdyti EGNOS ir „Galileo“ eksploatavimą, kaip numatyta 44 straipsnyje;
 - b) bendrai koordinuoti su naudotojais susijusius GOVSATCOM aspektus glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, atitinkamomis Sąjungos agentūromis, EIVT ir kitais subjektais krizių valdymo misijose ir operacijose;
 - c) vykdyti veiklą, susijusią su Programos komponentais grindžiamų galutinės grandies taikmenų, ir pagrindinių elementų ir integruotų taikmenų, grindžiamų „Galileo“, EGNOS ir programos „Copernicus“ teikiamais duomenimis ir paslaugomis, plėtojimu, įskaitant atvejus, kai finansavimas tokiai veiklai buvo skirtas pagal programą „Europos horizontas“, arba kai tai būtina siekiant 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų tikslų;
 - d) imtis veiklos, susijusios su duomenų, informavimo ir paslaugų, kuriuos teikia ne „Galileo“ ir EGNOS, o kiti Programos komponentai, naudotojų gausinimu, nedarant poveikio programos „Copernicus“ veiklai ir kitiems subjektams pavestoms programos „Copernicus“ paslaugoms;
 - e) vykdyti 6 straipsnyje nurodytus konkrečius veiksmus.
3. Komisija, remdamasi 102 straipsnio 5 dalyje nurodytų vertinimų rezultatais, gali Agentūrai pavesti kitas užduotis, jei jos nesidubliuoja su kitų įgaliotųjų subjektų pagal Programą vykdoma veikla ir jei jomis siekiama padidinti Programos veiklos įgyvendinimo veiksmingumą.
4. Kai Agentūrai pavedama vykdyti veiklą, užtikrinami atitinkami jų įgyvendinimui būtini finansiniai, žmogiškieji ir administraciniai ištekliai.
5. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies ir Komisijai atlikus Sąjungos interesų apsaugos vertinimą, Agentūra, sudarydama susitarimus dėl įnašo, gali pavesti konkrečią veiklą kitiems subjektams jų atitinkamos kompetencijos srityse pagal Komisijai taikomas netiesioginio valdymo sąlygas.

30 straipsnis

EKA vaidmuo

1. Su sąlyga, kad bus apsaugoti ES finansiniai interesai, EKA pavedamos šios užduotys:
 - a) programos „Copernicus“ atžvilgiu:
 - i) kosmoso komponento koordinavimas ir kosmoso komponento ir jo plėtojimo, projektavimo, vystymo ir kūrimo įgyvendinimas;
 - ii) programos „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros kūrimas, įskaitant tos infrastruktūros operacijas ir susijusius viešuosius pirkimus, išskyrus atvejus, kai tas operacijas atlieka kiti subjektai; ir
 - iii) atitinkamais atvejais, prieigos prie trečiųjų šalių duomenimis teikimas.
 - b) „Galileo“ ir EGNOS atžvilgiu: sistemų plėtojimas ir antžeminio segmento dalių ir palydovų dalių projektavimas ir vystymas, įskaitant bandymus ir tvirtinimą;
 - c) visų Programos komponentų atžvilgiu: parengiamųjų mokslinių tyrimų ir plėtos veikla EKA kompetencijos srityse.
2. Remiantis Komisijos vertinimu ir atsižvelgiant į Programos poreikius, EKA gali būti pavedamos kitos užduotys, jei tos užduotys nesidubliuoja su kitų įgaliotųjų subjektų pagal Programą vykdoma veikla ir jei jomis siekiama padidinti Programos veiklos įgyvendinimo veiksmingumą.
3. Nedarant poveikio 31 straipsnyje numatytam FPPS, Komisija arba Agentūra gali prašyti, kad EKA suteiktų techninių ekspertinių žinių ir informacijos, reikalingų šiuo reglamentu joms pavestoms užduotims vykdyti laikantis sąlygų, dėl kurių turi būti susitarta tarpusavyje.

31 straipsnis

Finansinis partnerystės pagrindų susitarimas

1. 28 straipsnio 4 dalyje nurodytame FPPS:
 - a) aiškiai apibrėžiamas Komisijos, Agentūros ir EKA vaidmuo, atsakomybė ir pareigos, susijusios su kiekvienu Programos komponentu ir su reikiama koordinavimo ir kontrolės mechanizmais;
 - b) reikalaujama, kad EKA taikytų Sąjungos saugumo taisykles, apibrėžtas saugumo susitarimuose, kuriuos Sąjunga, jos institucijos ir agentūros yra sudariusios su EKA, visų pirma dėl išlaptintos informacijos tvarkymo.
 - c) nustatomos EKA patikėtų lėšų valdymo sąlygos, visų pirma susijusios su viešaisiais pirkimais, įskaitant Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklių taikymą, kai viešieji pirkimai vykdomi Sąjungos vardu ir jos pavedimu, arba įgaliotojo subjekto taisyklių taikymą pagal Finansinio reglamento 154 straipsnį, taip pat valdymo procedūros, pagal veiklos rodiklius vertinami numatomi rezultatai, priemonės, taikytinos tais atvejais, kai išlaidų, tvarkaraščio ir rezultatų požiūriu susitarimai įgyvendinami nepakankamai arba nesąžiningai, taip pat komunikacijos strategija ir taisyklės dėl viso materialiojo ir nematerialiojo turto nuosavybės; šios sąlygos turi atitikti šio reglamento III ir V antraštinės dalis ir Finansinį reglamentą;
 - d) reikalaujama, kad tais atvejais, kai Agentūra arba EKA įsteigia Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybą, skirtą viešiesiems pirkimams, vykdomiems pagal FPPS, Komisijos ir, kai aktualu, kito įgaliotojo subjekto ekspertai dalyvauja Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybos posėdžiuose narių teisėmis. Toks dalyvavimas negali daryti poveikio Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybos techniniam nepriklausomumui;
 - e) nustatomos stebėsenos ir kontrolės priemonės, kurios, apima, visų pirma:
 - i) išlaidų planavimo sistemą,
 - ii) sistemingą informacijos apie išlaidas ir tvarkaraštį teikimą Komisijai arba, kai tinkama, Agentūrai, o
 - iii) numatytų biudžetų, veiklos rezultatų ir tvarkaraščio neatitikimo atveju – taisomuosius veiksmus, kuriais užtikrinamas užduočių įvykdymas neviršijant paskirtų biudžetų;
 - f) nustatomi atlygio EKA už kiekvieną Programos komponentą, kuris yra proporcingas sąlygoms, kuriomis įgyvendinami veiksmai, tinkamai atsižvelgiant į krizių ir nestabilumo situacijas, ir kuris, kai tinkama, yra grindžiamas veiklos rezultatais, principai; atlygis apima tik tas bendras pridėtines išlaidas, kurios nėra susijusios su Sąjungos pavesta veikla EKA;
 - g) numatoma, kad EKA imasi tinkamų priemonių, siekdama užtikrinti Sąjungos interesų apsaugą ir laikytis Komisijos sprendimų priimtų taikant šį reglamentą dėl kiekvieno Programos komponento.
2. Komisija įgyvendinimo aktais nusprendžia dėl FPPS. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Europos Parlamentas ir Taryba iš anksto visapusiškai informuojami apie numatomą sudaryti FPPS ir jo įgyvendinimą.
3. Pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodytą FPPS 29 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas užduotys pavedamos Agentūrai, o 30 straipsnio 1 dalyje nurodytos užduotys pavedamos EKA sudarant susitarimus dėl įnašo. Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimus dėl įnašo, susijusius su susitarimais dėl įnašo. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Europos Parlamentas ir Taryba iš anksto visapusiškai informuojami apie numatomus sudaryti susitarimus dėl įnašo ir apie jų įgyvendinimą.

32 straipsnis

EUMETSAT ir kitų subjektų vaidmuo

1. Komisija, sudarydama susitarimus dėl įnašo, gali kitiems subjektams, nei nurodytieji 29 ir 30 straipsniuose, visiškai arba iš dalies pavesti įgyvendinti šias užduotis:
 - a) programos „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros ar jos dalių atnaujinimą, operacijų parengimą ir eksploatavimą ir, kai tinkama, galimybės susipažinti su dalyvavimo misijų duomenimis valdymą, kuris gali būti pavestas EUMETSAT;
 - b) programos „Copernicus“ paslaugų ar jų dalių įgyvendinimą – atitinkamoms agentūroms, įstaigoms ar organizacijoms, pavyzdžiui, Europos aplinkos agentūrai, Frontex, Europos jūrų saugumo agentūrai, SATCEN ir Europos vidutinės trukmės orų prognozių centrui; toms agentūroms, įstaigoms ar organizacijoms patikėtos užduotys vykdomos Sąjungoje esančiose vietose; agentūrai, įstaigai ar organizacijai, kuri jau perkelia jai pavestas užduotis į Sąjungą, leidžiama toliau vykdyti tas užduotis už Sąjungos ribų esančioje vietoje ribotą laikotarpį, kuris baigiasi ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.
2. Tokių įgaliotųjų subjektų atrankos kriterijai visų pirma atspindi jų gebėjimą užtikrinti operacijų tęstinumą ir, kai tinkama, jų saugumą nesutrikdant Programos veiklos.
3. Kai įmanoma, šio straipsnio 1 dalyje nurodytų susitarimų dėl įnašo sąlygos turi būti suderintos su 31 straipsnio 1 dalyje nurodytomis FPPS sąlygomis.
4. Dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įnašo sprendimo dėl įnašo, susijusio su susitarimu dėl įnašo, konsultuojamasi su Programos komitetu, laikantis 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros. Programos komitetas iš anksto informuojamas apie susitarimus dėl įnašo, kuriuos turi sudaryti Sąjunga, atstovaujama Komisijos, ir šio straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMOS SAUGUMAS

I SKYRIUS

Programos saugumas

33 straipsnis

Saugumo principai

Programos saugumas grindžiamas šiais principais:

- a) atsižvelgiama į valstybių narių patirtį saugumo srityje ir remiamasi jų geriausios praktikos pavyzdžiais;
- b) taikomos Tarybos ir Komisijos saugumo taisyklės, kuriose, *inter alia*, numatytas eksploataavimo funkcijų ir su akreditavimu susijusių funkcijų atskyrimas.

34 straipsnis

Saugumo valdymas

1. Komisija savo kompetencijos srityje ir remiama Agentūros užtikrina aukštą saugumo lygį, visų pirma šių aspektų atžvilgiu:

- a) antžeminės ir kosmoso infrastruktūros ir paslaugų teikimo apsaugos, visų pirma apsaugos nuo fizinių ar kibernetinių išpuolių, įskaitant poveikį duomenų srautams;
- b) technologijų perdavimo kontrolės ir valdymo;
- c) įgytų gebėjimų ir praktinės patirties plėtojimo ir išsaugojimo Sąjungoje;
- d) neskelbtinos neįslaptintos informacijos ir įslaptintos informacijos apsaugos.

2. Šio straipsnio 1 dalies tikslu Komisija užtikrina, kad būtų atlikta kiekvieno Programos komponentų rizikos ir grėsmių analizė. Remdamasi šia analize, ji įgyvendinimo aktais ne vėliau kaip 2023 m. pabaigoje nustato kiekvieno Programos komponento bendruosius saugumo reikalavimus. Tai darydama Komisija atsižvelgia į tų reikalavimų poveikį sklandžiam to komponento veikimui, visų pirma išlaidų, rizikos valdymo ir tvarkaraščio atžvilgiu, ir užtikrina, kad nesumažėtų bendras saugumo lygis ar nebūtų pakenkta tuo komponentu grindžiamos esamos įrangos veikimui, ir atsižvelgia į kibernetinio saugumo grėsmes. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Įsigaliojus šiam reglamentui Komisija pateikia preliminarų įgyvendinimo aktų, kurie turi būti pateikti saugumo sudėties Programos komitetui ir jame svarstomi, sąrašą. Kartu su tuo sąrašu pateikiamas preliminarus tų įgyvendinimo aktų pateikimo tvarkaraštis.

3. Už Programos komponento valdymą atsakingam subjektui tenka atsakomybė už to komponento eksploatavimo saugumą, jis tuo tikslu atlieka rizikos ir grėsmių analizę ir vykdo visą būtiną veiklą, kad būtų užtikrintas ir stebimas to komponento saugumas, visų pirma nustatydamas technines specifikacijas ir eksploatavimo procedūras, be to, jis vykdo jų atitikties šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems bendriesiems saugumo reikalavimams stebėseną. Pagal 29 straipsnį Agentūra yra už „Galileo“ ir EGNOS atsakingas subjektas.

4. Remdamasi rizikos ir grėsmių analize, Komisija, kai tikslinga, nustato saugumo stebėsenos struktūrą ir laikosi taikant Sprendimą (BUSP) 2021/698 parengtų nurodymų. Struktūra veikia pagal 2 dalyje nurodytus saugumo reikalavimus. „Galileo“ atveju tokia struktūra yra „Galileo“ saugumo stebėsenos centras.

5. Agentūra:

- a) užtikrina visų Programos komponentų saugumo akreditavimą pagal šios antraštinės dalies II skyrių ir nedarydama poveikio valstybių narių kompetencijai;
- b) užtikrina „Galileo“ saugumo stebėsenos centro veikimą pagal šio straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus ir pagal nurodymus, parengtus atsižvelgiant į Sprendimo (BUSP) 2021/698 taikymo sritį;
- c) vykdo jai pagal Sprendimą Nr. 1104/2011/ES pavestas užduotis;
- d) teikia Komisijai technines ekspertines žinias ir visą informaciją, reikalingas jos užduotims pagal šį reglamentą vykdyti.

6. Siekdamas užtikrinti antžeminės infrastruktūros, sudarančios neatskiriamą Programos dalį ir esančios jų teritorijoje, saugumą, valstybės narės:

- a) imasi priemonių, kurios yra bent lygiavertės priemonėms, kurios yra būtinos:
 - i) apsaugoti Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektus, kaip tai suprantama Tarybos direktyvoje 2008/114/EB⁽⁴⁴⁾, ir
 - ii) jų pačių nacionaliniams ypatingos svarbos infrastruktūros objektams apsaugoti;
- b) vykdo šio reglamento 42 straipsnyje nurodytas saugumo akreditavimo užduotis.

7. Programoje dalyvaujantys subjektai imasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas Programos saugumas, taip pat atsižvelgdami į rizikos analizėje nustatytas problemas.

⁽⁴⁴⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo (OL L 345, 2008 12 23, p. 75).

35 straipsnis

Įdiegtų sistemų ir paslaugų saugumas

Jei dėl sistemų eksploatavimo kyla pavojus Sąjungos arba jos valstybių narių saugumui, taikomos Sprendime (BUSP) 2021/698 nustatytos procedūros.

II SKYRIUS

Saugumo akreditavimas

36 straipsnis

Saugumo akreditavimo institucija

Agentūroje įsteigta Saugumo akreditavimo valdyba yra visų Programos komponentų saugumo akreditavimo institucija.

37 straipsnis

Bendrieji saugumo akreditavimo principai

Visų Programos komponentų saugumo akreditavimo veikla vykdoma vadovaujantis šiais principais:

- a) saugumo akreditavimo veikla vykdoma ir sprendimai priimami prisiimant bendrą atsakomybę už Sąjungos ir valstybių narių saugumą;
- b) dedamos pastangos, kad Saugumo akreditavimo valdybos sprendimai būtų priimami bendru sutarimu;
- c) saugumo akreditavimo veikla vykdoma pasitelkiant rizikos vertinimą ir valdymo metodą, atsižvelgiant į riziką atitinkamo komponento saugumui ir poveikį su visomis rizikos švelninimo priemonėmis susijusioms išlaidoms ar tvarkaraščiui, laikantis tikslo nesumažinti bendro to komponento saugumo lygio;
- d) Saugumo akreditavimo valdybos sprendimus dėl saugumo akreditavimo rengia ir priima specialistai, kurie turi reikiamą kvalifikaciją sudėtingų sistemų akreditavimo srityje ir atitinkamo lygio asmens patikimumo pažymėjimą ir kurie dirba objektyviai;
- e) dedamos pastangos konsultuotis su visomis atitinkamo komponento saugumu suinteresuotomis atitinkamomis šalimis;
- f) saugumo akreditavimo veiklą vykdo visi atitinkami atitinkamo komponento suinteresuotieji subjektai, laikydamiesi saugumo akreditavimo strategijos, nedarydami poveikio Komisijos funkcijoms;
- g) Saugumo akreditavimo valdybos sprendimai dėl saugumo akreditavimo, laikantis tos valdybos apibrėžtoje atitinkamoje saugumo akreditavimo strategijoje nustatyto proceso, grindžiami vietos sprendimais dėl saugumo akreditavimo, kurios priima valstybių narių atitinkamos nacionalinės saugumo akreditavimo institucijos;
- h) nuolatiniu, skaidriu ir visiškai suprantamu stebėsenos procesu užtikrinama, kad būtų žinoma apie riziką atitinkamo komponento saugumui, būtų apibrėžtos saugumo priemonės, kuriomis tokia rizika būtų sumažinta iki priimtino lygio atsižvelgiant į Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo poreikius ir siekiant sklandaus komponento veikimo, ir kad tos priemonės būtų taikomos laikantis nuodugnios apsaugos koncepcijos. Periodiškai atliekamas tokių priemonių efektyvumo vertinimas. Su saugumo rizikos vertinimu ir valdymu susijusį procesą kaip kartotinį procesą kartu vykdo atitinkamo komponento suinteresuotieji subjektai;
- i) Saugumo akreditavimo valdyba sprendimus dėl saugumo akreditavimo priima visiškai nepriklausomai, be kita ko, nuo Komisijos ir kitų už atitinkamo komponento įgyvendinimą bei susijusių paslaugų teikimą atsakingų subjektų, ir nuo vykdomojo direktoriaus ir Agentūros administracinės valdybos;

- j) saugumo akreditavimo veikla vykdoma tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą Komisijos ir institucijų, atsakingų už saugumo taisyklių įgyvendinimą, veiklos tarpusavio koordinavimo poreikį;
- k) Saugumo akreditavimo valdybos atliekamas EGNOS saugumo akreditavimas nedaro poveikio Europos aviacijos saugos agentūros atliekamai akreditavimo veiklai aviacijos srityje.

38 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos užduotys

1. Saugumo akreditavimo valdyba savo užduotis atlieka nedarydama poveikio Komisijos atsakomybei arba atsakomybei, pavestai kitiems Agentūros organams, ypač dėl klausimų, susijusių su saugumu, ir nedarydama poveikio valstybių narių kompetencijai saugumo akreditavimo srityje.
2. Saugumo akreditavimo valdyba vykdo šias užduotis:
 - a) nustato ir patvirtina saugumo akreditavimo strategiją, kurioje išdėstoma:
 - i) veiklos, kuri yra būtina Programos komponentų ar tų komponentų dalių ir jų tarpusavio sąsajų bei sąsajų su kitomis sistemomis ar komponentais akreditavimui atlikti ir išlaikyti, mastas;
 - ii) Programos komponentų ar tų komponentų dalių saugumo akreditavimo procesas, kurio išsamumo lygis, atitinka būtiną užtikrinimo lygį, aiškiai nurodant akreditavimo sąlygas;
 - iii) akreditavimo procese dalyvaujančių atitinkamų suinteresuotųjų subjektų vaidmuo;
 - iv) Programos komponentų etapus atitinkantis akreditavimo tvarkaraštis, visų pirma susijęs su infrastruktūros išdėstymu, paslaugų teikimu ir plėtojimu;
 - v) tinklams, prijungtiems prie sistemų, sukurtų pagal Programos komponentus, arba šių komponentų dalims ir prie sistemų, sukurtų pagal šiuos komponentus, prijungtai įrangai taikomi saugumo akreditavimo, kuri turi vykdyti saugumo klausimų srityje kompetentingi valstybių narių nacionaliniai subjektai, principai;
 - b) priima sprendimus dėl saugumo akreditavimo, visų pirma dėl palydovų paleidimo patvirtinimo, dėl leidimo eksploatuoti sistemas, sukurtas pagal Programos komponentus arba šių komponentų dalis įvairiomis konfigūracijomis, įvairioms jų teikiamoms paslaugoms, įskaitant signalus kosmose, ir leidimo eksploatuoti antžemines stotis.
 - c) priima sprendimus dėl tinklų ir įrangos, prijungtos prie 45 straipsnyje nurodytos PVI ar bet kurios kitos saugios paslaugos, teikiamos pagal Programos komponentus, tik dėl leidimų subjektams kurti ar gaminti kritinės svarbos PVI technologijas, PVI imtuvus ar PVI saugumo modulius, arba bet kokias kitas technologijas ar įrangą, kurios turi būti tikrinamos pagal 34 straipsnio 2 dalyje nurodytus bendruosius saugumo reikalavimus, atsižvelgdama į saugumo klausimų srityje kompetentingų nacionalinių subjektų konsultacijas ir bendrą riziką saugumui;
 - d) nagrinėja ir tvirtina visus su saugumo akreditavimu susijusius dokumentus, išskyrus dokumentus, kuriuos Komisija turi priimti pagal šio reglamento 34 straipsnio 2 dalį ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnį;
 - e) savo kompetencijos srityje teikia konsultacijas Komisijai jai rengiant šio reglamento 34 straipsnio 2 dalyje ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnyje nurodytų aktų tekstų projektus, įskaitant projektus dėl saugios eksploatacijos taisyklių nustatymo, ir teikia pranešimą su galutine pozicija;
 - f) nagrinėja ir tvirtina saugumo rizikos vertinimą, parengtą pagal stebėsenos procesą, nurodytą šio reglamento 37 straipsnio h punkte, atsižvelgdama į atitiktą dokumentams, nurodytiems šios dalies c punkte, ir dokumentams, parengtiems pagal šio reglamento 34 straipsnio 2 dalį ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnį; taip pat bendradarbiauja su Komisija siekiant nustatyti rizikos mažinimo priemones;

- g) tikrina, kaip įgyvendinamos su Programos komponentų saugumo akreditavimu susijusios saugumo priemonės, atlikdama saugumo vertinimus, patikrinimus, auditą ar peržiūras arba juos finansuodama pagal šio reglamento 42 straipsnio 2 dalį;
- h) tvirtina patvirtintus atrinktus produktus ir priemones, kurie naudojami siekiant apsaugoti nuo elektroninio pasiklausymo (TEMPEST), taip pat patvirtintus atrinktas šifravimo priemones, naudojamas Programos komponentų saugumui užtikrinti;
- i) tvirtina pagal tuos Programos komponentus ar tų komponentų dalis sukurtų sistemų ir kitų sistemų sujungimą arba, kai aktualu, dalyvauja jį bendrai tvirtinant kartu su atitinkamais saugumo klausimų srityje kompetentingais subjektais;
- j) tariasi su atitinkama valstybe nare dėl prieigos kontrolės šablono, nurodyto 42 straipsnio 4 dalyje;
- k) rengia rizikos ataskaitas ir informuoja Komisiją, Administracinę valdybą ir vykdomąją direktorių apie atliktą rizikos vertinimą ir juos konsultuoja apie likutinės rizikos valdymo galimybes konkretaus sprendimo dėl saugumo akreditavimo atveju;
- l) palaikydama glaudžius ryšius su Komisija padeda Tarybai ir vyriausiajam įgaliotiniui įgyvendinant Sprendimą (BUSP) 2021/698, jei Taryba arba vyriausiasis įgaliotinis pateikia konkretų prašymą;
- m) vykdo konsultacijas, būtinas savo užduotims vykdyti;
- n) priima ir skelbia savo darbo tvarkos taisykles.

3. Nedarant poveikio valstybių narių įgaliojimams ir atsakomybei, sukuriama Saugumo akreditavimo valdybos prižiūrimas specialus pavaldus organas, atstovaujantis valstybėms narėms, kuriam pavedamos visų pirma šios užduotys:

- a) pagal Programą vykdomų skrydžių kodų valdymas;
- b) patikra, stebėseną ir vertinimą, ar yra nustatytos „Galileo“ PVI šifravimo raktų apskaitos, saugaus tvarkymo, saugojimo, paskirstymo ir šalinimo procedūros, ir kaip užtikrinamas jų laikymasis.

39 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos sudėtis

1. Saugumo akreditavimo valdybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės atstovą, Komisijos atstovą ir vyriausiojo įgaliotinio atstovą. Saugumo akreditavimo valdybos narių kadencija – ketveri metai; ji gali būti pratęsta.
2. Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose dalyvaujama remiantis principu „būtina žinoti“. Kai tikslinga, EKA atstovai ir saugumo akreditavimo procese nedalyvaujantys Agentūros atstovai gali būti kviečiami dalyvauti Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose stebėtojų teisėmis. Išimties tvarka Sąjungos agentūrų, trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovai taip pat gali būti kviečiami stebėtojų teisėmis dalyvauti Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose dėl tiesiogiai su tomis trečiosiomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis susijusių klausimų, visų pirma dėl klausimų, susijusių su joms priklausančia ar jų teritorijoje esančia infrastruktūra. Toks trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovų dalyvavimas ir šio dalyvavimo sąlygos nustatomos atitinkamuose susitarimuose ir turi atitikti Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisykles.

40 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos balsavimo taisyklės

Jei, laikantis šio reglamento 37 straipsnio b punkte nurodytų bendrųjų principų, negalima pasiekti bendro sutarimo, Saugumo akreditavimo valdyba priima sprendimus kvalifikuota balsų dauguma, laikydamosi ES sutarties 16 straipsnio. Komisijos atstovas ir vyriausiojo įgaliotinio atstovas nebalsuoja. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas Saugumo akreditavimo valdybos vardu pasirašo Saugumo akreditavimo valdybos priimtus sprendimus.

41 straipsnis

Informavimas apie Saugumo akreditavimo valdybos sprendimus ir jų poveikis

1. Saugumo akreditavimo valdybos sprendimai skirti Komisijai.
2. Komisija nuolat informuoja Saugumo akreditavimo valdybą apie numatomų Saugumo akreditavimo valdybos sprendimų poveikį tinkamam Programos komponentų vykdymui ir likutinės rizikos valdymo planų įgyvendinimą. Saugumo akreditavimo valdyba atsižvelgia į visą tokią iš Komisijos gautą informaciją.
3. Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie priimtų sprendimų dėl saugumo akreditavimo poveikį sklandžiam Programos komponentų vykdymui. Jei Komisija mano, kad Saugumo akreditavimo valdybos priimtas sprendimas gali turėti didelę įtaką tinkamam tų komponentų vykdymui, pavyzdžiui, išlaidų, tvarkaraščio ar veiklos rezultatų atžvilgiu, ji nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.
4. Administracinė valdyba periodiškai informuojama apie Saugumo akreditavimo valdybos darbo eigą.
5. Saugumo akreditavimo valdybos tvarkaraštis nekludo laikytis veiklos tvarkaraščio, pateikto 100 straipsnyje nurodytoje darbo programoje.

42 straipsnis

Valstybių narių vaidmuo saugumo akreditavimo srityje

1. Valstybės narės perduoda Saugumo akreditavimo valdybai visą informaciją, kurią jos laiko svarbia saugumo akreditavimo tikslais.
2. Suderinusios su saugumo klausimų srityje kompetentingais nacionaliniais subjektais ir jiems prižiūrint, valstybės narės leidžia Saugumo akreditavimo valdybos paskirtiems tinkamai įgaliojamiems asmenims susipažinti su visa informacija ir pateikti į visas jų jurisdikcijai pagal nacionalinius įstatymus bei kitus teisės aktus priklausančias teritorijas ir objektus, susijusias su sistemų saugumu, taip pat saugumo patikrinimų, audito bei bandymų, dėl kurių yra priimtas Saugumo akreditavimo valdybos sprendimas, ir 37 straipsnio h punkte nurodyto rizikos stebėsenos proceso tikslais. Ta priega suteikiama nediskriminuojant dėl valstybių narių piliečių pilietybės.
3. 2 dalyje nurodyti auditas ir bandymai vykdomi laikantis šių principų:
 - a) pabrėžiama saugumo ir veiksmingo rizikos valdymo tikrinamuose subjektuose svarba;
 - b) rekomenduojamos atsakomosios priemonės išlaptintos informacijos konfidencialumo praradimo, jos vientisumo ar prieinamumo netekimo konkrečiam poveikiui sušvelninti;
4. Kiekviena valstybė narė atsako už tai, kad būtų parengtas prieigos kontrolės šablonas, kuriame būtų apibūdintos arba išvardytos akredituotinos teritorijos arba objektai. Dėl prieigos kontrolės šablono valstybės narės ir Saugumo akreditavimo valdyba turi susitarti iš anksto, taip užtikrinant, kad visos valstybės narės suteiktų tokio paties lygio prieigos kontrolę;
5. Valstybės narės vietos lygmeniu atsako už jų teritorijoje esančių ir į Programos komponentų saugumo akreditavimo sritį patenkančių objektų saugumo akreditavimą ir praneša apie tai Saugumo akreditavimo valdybai.

III SKYRIUS

Įslaptintos informacijos apsauga

43 straipsnis

Įslaptintos informacijos apsauga

1. Su Programa susijusia įslaptinta informacija keičiamasi sudarius Sąjungos ir trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos tarptautinį susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija arba, kai taikytina, Sąjungos kompetentingai institucijai ar organui ir trečiosios valstybės atitinkamoms institucijoms ar tarptautinei organizacijai sudarius susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija ir laikantis tame susitarime nustatytų sąlygų;
2. Trečiojoje valstybėje gyvenantys fiziniai asmenys ir jose įsisteigę juridiniai asmenys gali dirbti su ESII ir su Programa susijusia informacija tik tuo atveju, jeigu jiems tose trečiojoje valstybėje taikomi saugumo nuostatai, pagal kuriuos užtikrinamas apsaugos lygis, kuris yra bent lygiavertis apsaugos lygiui, nustatytam Komisijos saugumo taisyklėse, išdėstytose Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444, ir Tarybos saugumo taisyklėse, išdėstytose Sprendimo 2013/488/ES prieduose. Trečiojoje valstybėje ar tarptautinėje organizacijoje taikomų saugumo nuostatų lygiavertiškumas apibrėžiamas Sąjungos ir tos trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos, laikantis SESV 218 straipsnyje numatytos tvarkos ir atsižvelgiant į Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsnį, sudarytame susitarime dėl informacijos saugumo, įskaitant, jei aktualu, pramoninio saugumo klausimus;
3. Nedarant poveikio Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsniui ir pramoninio saugumo sritį reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444, fiziniam ar juridiniam asmeniui, trečiajai valstybei ar tarptautinei organizacijai gali būti suteikta teisė naudotis ESII, jei tai laikoma būtina sprendžiant kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į tokios informacijos pobūdį ir turinį, gavėjo poreikį žinoti ir įvertinant naudą Sąjungai.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

„Galileo“ ir EGNOS

44 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

„Galileo“ ir EGNOS eksploatavimas apima šiuos reikalavimus atitinkančius veiksmus:

- a) kosmoso infrastruktūros valdymą, eksploatavimą, techninę priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, plėtojimą ir apsaugą, įskaitant atnaujinimus ir nusidėvėjimo valdymą;
- b) antžeminės infrastruktūros, visų pirma antžeminių centrų ir stočių, nurodytų Įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413 arba Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1406 ⁽⁴⁵⁾, tinklų valdymą, eksploatavimą, techninę priežiūrą, nuolatinį tobulinimą, plėtojimą ir apsaugą, įskaitant atnaujinimus ir nusidėvėjimo valdymą;
- c) būsimos kartos sistemų kūrimą ir „Galileo“ bei EGNOS paslaugų vystymą, be kita ko, atsižvelgiant į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų poreikius; tai nedaro poveikio būsimiems sprendimams dėl Sąjungos finansinių perspektyvų;
- d) „Galileo“ ir EGNOS galutinės grandies taikmenų kūrimo ir pagrindinių technologinių elementų, pavyzdžiui, su „Galileo“ sistemomis suderinamų lustų rinkinių ir imtuvų, kūrimo ir vystymo rėmimą;
- e) su „Galileo“ ir EGNOS susijusios sertifikavimo ir standartizavimo veiklos, ypač transporto sektoriuje, rėmimą;

⁽⁴⁵⁾ 2017 m. liepos 31 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/1406, kuriuo nustatoma EGNOS sistemos antžeminės infrastruktūros vieta (OL L 200, 2017 8 1, p. 4).

- f) nuolatinį „Galileo“ ir EGNOS paslaugų teikimą ir, papildant valstybių narių ir privataus sektoriaus iniciatyvas, tų paslaugų rinkos plėtrą, visų pirma siekiant kuo labiau padidinti socialinę ir ekonominę naudą, nurodytą 4 straipsnio 1 dalies b punkte;
- g) bendradarbiavimą su kitomis regioninėmis ar pasaulinėmis palydovinės navigacijos sistemomis, įskaitant suderinamumo ir sąveikumo lengvinimą;
- h) sistemų ir jų eksploatavimo patikimumo ir paslaugų rezultatų stebėjimo veiksmus;
- i) veiklą, susijusią su paslaugų teikimu ir jos aprėpties plėtimo koordinavimu.

45 straipsnis

„Galileo“ teikiamos paslaugos

1. „Galileo“ teikiamas paslaugas sudaro:
 - a) atviroji „Galileo“ paslauga (GOS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos taikmenoms, kuriomis naudojasi naudotojai;
 - b) didelio tikslumo paslauga (HAS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria teikiama didelio tikslumo padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija naudojant papildomoje dažnių juostoje skleidžiamus papildomus duomenis, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms palydovinės navigacijos taikmenoms;
 - c) signalų atpažinimo paslauga (SAS), pagrįsta signaluose naudojamais šifruotais kodais, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms palydovinės navigacijos taikmenoms;
 - d) paslauga valstybinėms institucijoms (PVI), pagrįsta stipriais bei šifruotais signalais ir naudojama tik kartu su tam tikromis valdžios institucijų įgaliotiems naudotojams skirtomis konfidencialaus pobūdžio taikmenomis, kai būtina užtikrinti aukšto lygio paslaugos tęstinumą, be kita ko saugumo ir gynybos srityje; ši paslauga teikiama nemokamai valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai, EIVT ir, kai tikslinga, tinkamai įgaliotoms Sąjungos agentūroms; klausimas, ar taikyti mokesčių kitiems PVI užsakovams, nurodytiems Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 2 straipsnyje, sprendžiamas kiekvienu konkrečiu atveju ir atitinkamos nuostatos nurodomos pagal to sprendimo 3 straipsnio 5 dalį sudarytuose susitarimuose; galimybė gauti PVI reglamentuojama pagal Sprendimą Nr. 1104/2011/ES;
 - e) ekstremaliųjų situacijų valdymo paslauga (ES), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria siunčiami signalai ir perspėjama apie gaivalines nelaimes ar kitus ekstremaliosios situacijos atvejus tam tikruose regionuose; atitinkamais atvejais ji teikiama bendradarbiaujant su valstybių narių nacionalinėmis civilinės saugos institucijomis;
 - f) laiko nustatymo paslauga (TS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria nurodomas tikslus bei patikimas referencinis laikas, taip pat taikomas suderintasis pasaulinis laikas – taigi, sudaromos sąlygos „Galileo“ grindžiamoms laiko skaičiavimo taikmenoms kurti ir jas panaudoti itin svarbiose taikmenose.
2. Be to, „Galileo“ padeda teikti:
 - a) sistemos COSPAS-SARSAT paieškos ir gelbėjimo paslaugas (SAR), nustatant nelaimės signalus, siunčiamus iš avarinių švyturių, ir persiunčiant jiems transliuojamus signalus atgaliniu ryšiu;
 - b) vientisumo stebėjimo paslaugas, standartizuotas Sąjungos ar tarptautiniu lygiu, skirtas žmogaus gyvybės apsaugos tarnyboms ir naudojamas remiantis „Galileo“ atvirosios paslaugos signalais kartu su EGNOS bei kitomis palydovinės navigacijos sistemomis;
 - c) įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413 nurodyto GNSS paslaugų centro informavimo apie kosmoso meteorologinius reiškinius ir išankstinio perspėjimo paslaugas, teikiamas naudojantis „Galileo“ antžemine infrastruktūra, kuriomis daugiausia siekiama sumažinti „Galileo“ ir kitų su kosmosu susijusių GNSS teikiamų paslaugų naudotojams galinčią kilti riziką.

46 straipsnis

EGNOS paslaugos

1. EGNOS teikiamos paslaugos yra šios:
 - a) atviroji EGNOS paslauga (EOS), kuri tiesioginiam naudotojui teikiama nemokamai ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos taikmenoms, kuriomis naudojasi naudotojai;
 - b) EGNOS duomenų prieigos paslauga (EDAS), kuri tiesioginiam naudotojui teikiama nemokamai mokėsčiai ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms palydovinės navigacijos taikmenoms; palyginti su EOS, ji yra veiksmingesnė ir teikia didesnę papildomą naudą turinčių duomenų;
 - c) žmogaus gyvybės apsaugos paslauga (SoL), kuri tiesioginiam naudotojui teikiama nemokamai ir kuria teikiama padėties nustatymo ir laiko sinchronizacijos informacija, atitinkanti griežtus tęstinumo, prieinamumo ir tikslumo reikalavimus ir turinti patikimumo funkciją, perspėjančią naudotojus, kuriems saugumas yra ypač svarbus, apie bet kokio pobūdžio triktį arba apie „Galileo“ ir kitų GNSS skleidžiamus ir veikimo zonoje EGNOS sustiprinamus signalus, kad viršijamas leidžiamas nuokrypis, visų pirma civilinės aviacijos sektoriuje, kai teikiamos oro navigacijos paslaugos pagal ICAO standartus, arba kituose transporto sektoriuose.
2. 1 dalyje nurodytos paslaugos pirmiausia teikiamos valstybių narių, kurių geografinė padėtis yra Europoje, teritorijose, tuo tikslu ne vėliau kaip 2026 m. pabaigoje įtraukiant Kiprą, Azorų salas, Kanarų salas ir Madeirą.
3. EGNOS geografinė aprėptis gali būti išplėsta, kad apimtų kitus pasaulio regionus, visų pirma šalių kandidačių, trečiųjų valstybių, esančių asocijuotomis Bendro Europos dangaus narėmis, ir Europos kaimynystės politikoje dalyvaujančių trečiųjų valstybių teritorijas, jei tai techniškai įmanoma ir laikantis 34 straipsnio 2 dalyje nurodytų saugumo reikalavimų, o teikiant SoL paslaugą – remiantis tarptautiniais susitarimais.
4. EGNOS geografinės aprėpties išplėtimo pagal šio straipsnio 3 dalį sąnaudoms, įskaitant su tais regionais susijusias veiklos sąnaudas, padengti nenaudojamos 11 straipsnyje nurodytos lėšos. Komisija apsvaisto kitas programas ar priemones tokiai veiklai finansuoti. Taip išplėtus aprėptį neturėtų sutrikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimas valstybių narių teritorijose, kurių geografinė padėtis yra Europoje.

47 straipsnis

„Galileo“ ir EGNOS įgyvendinimo priemonės

Siekdama prireikus užtikrinti sklandų „Galileo“ ir EGNOS veikimą ir jų įsisavinimą rinkoje, Komisija, prireikus, įgyvendinimo aktais nustato priemones, kurių reikia siekiant:

- a) valdyti ir sumažinti „Galileo“ ir EGNOS eksploatavimui kylančią riziką, visų pirma užtikrinti paslaugų tęstinumą;
- b) apibrėžti lemiamus sprendimų priėmimo etapus, kai reikia stebėti ir vertinti „Galileo“ ir EGNOS įgyvendinimą;
- c) nustatyti „Galileo“ ir EGNOS antžeminei infrastruktūrai priklausančių centrų vietą pagal saugumo reikalavimus ir atviro bei skaidraus proceso principus ir užtikrinti jų eksploatavimą.
- d) nustatyti technines ir eksploatacines specifikacijas, susijusias su 45 straipsnio 1 dalies c, e ir f punktuose bei 2 dalies c punkte nurodytomis paslaugomis.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

48 straipsnis

Suderinamumas, sąveikumas ir standartizavimas

1. „Galileo“ ir EGNOS bei jų paslaugos turi būti suderinamos ir sąveikios techniniu požiūriu, taip pat ir naudotojo lygmeniu.
2. „Galileo“ ir EGNOS bei jų paslaugos turi būti suderinamos ir sąveikios su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir įprastinėmis radionavigacinėmis priemonėmis, jei reikiami suderinamumo ir sąveikumo reikalavimai bei suderinamumo ir sąveikumo sąlygos yra nustatyti tarptautiniuose susitarimuose.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMA „COPERNICUS“

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

49 straipsnis

Programos „Copernicus“ aprėptis

1. Programos „Copernicus“ įgyvendinimas grindžiamas ankstesnėmis investicijomis, įskaitant gaunamas iš tokių suinteresuotųjų subjektų kaip EKA ir EUMETSAT, o, kai tikslinga ir ekonomiškai efektyvu, valstybių narių nacionaliniais ir regioniniais pajėgumais, atsižvelgiant į lyginamuosius duomenis ir informaciją teikiančių komercinių paslaugų teikėjų pajėgumus ir konkurencingumo bei rinkos plėtros skatinimo būtinumą, drauge kiek įmanoma didinant galimybes Europos naudotojams.
2. Programos „Copernicus“ duomenys ir informacija teikiami remiantis programos „Copernicus“ naudotojų poreikiais ir nemokamų, visapusiškų ir atvirų duomenų politika.
3. Pagal programą „Copernicus“ remiamas Sąjungos ir jos valstybių narių politikos, ypač aplinkos, klimato kaitos, jūrų, atmosferos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, kultūros paveldo apsaugos, civilinės saugos, infrastruktūros stebėsenos, saugos ir saugumo, taip pat skaitmeninės ekonomikos sričių politikos, formavimas, įgyvendinimas ir stebėseną siekiant toliau mažinti administracinę naštą.
4. Programą „Copernicus“ sudaro šie elementai:
 - a) duomenų rinkimas, apimantis:
 - i) programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ kūrimą ir eksploatavimą;
 - ii) prieigą prie trečiųjų šalių Žemės stebėjimo iš kosmoso duomenų;
 - iii) prieigą prie *in situ* ir kitų papildomų duomenų;
 - b) duomenų ir informacijos apdorojimas naudojantis programos „Copernicus“ paslaugomis, kuris apima pridėtinę vertę turinčios informacijos kaupimą siekiant remti aplinkos stebėseną, pranešimų teikimą ir atitikties užtikrinimą, taip pat civilinės saugos ir saugumo paslaugas;
 - c) duomenų prieiga ir paskirstymas, kuris apima infrastruktūrą ir paslaugas, kuriomis siekiama užtikrinti naudotojui patogiu būdu atliekamą programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos paiešką, peržiūrą, prieigą, paskirstymą ir panaudojimą bei ilgalaikį saugojimą;
 - d) naudotojų gausinimas, rinkos plėtra ir pajėgumų didinimas pagal 28 straipsnio 6 dalį, apimant atitinkamą veiklą, išteklius ir paslaugas, kuriais skatinama naudotis programa „Copernicus“, programos „Copernicus“ duomenimis ir paslaugomis, taip pat susijusias tolesnės grandies taikmenas ir jų plėtojamą visais lygiais, kad 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta socialinė ir ekonominė nauda būtų kuo didesnė, taip pat kad būtų renkami ir analizuojami programos „Copernicus“ naudotojų poreikiai.
5. Programa „Copernicus“ skatina tarptautinį stebėjimo sistemų koordinavimą ir keitimąsi susijusiais duomenimis siekiant stiprinti jos pasaulinį aspektą ir papildomumą, atsižvelgiant į tarptautinius susitarimus ir koordinavimo procesus.

II SKYRIUS

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

50 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys duomenų rinkimo veiksmai

Reikalavimus atitinkantys programos „Copernicus“ veiksmai:

- a) veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti tvirtesnę esamų programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ misijų tęstinumą ir kitų programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ projektavimą, paleidimą, techninę priežiūrą ir eksploataciją, išplečiant stebėjimo aprėptį ir ypač teikiant pirmenybę išmetamų antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų stebėsenos pajėgumui, sudarant sąlygas stebėti poliarines sritis ir taikyti novatoriškas aplinkos sričių taikmenas žemės bei miškų ūkio, vandentvarkos, jūrų išteklių valdymo ir kultūros paveldo srityse;
- b) veiksmai, kuriais suteikiama prieiga prie programos „Copernicus“ paslaugoms teikti reikalingų arba Sąjungos institucijų, agentūrų ir decentralizuotų tarnybų ir, kai tikslinga ir ekonomiškai efektyvu, nacionalinių ar regioninių viešųjų įstaigų naudojamų programos „Copernicus“ trečiųjų šalių duomenų;
- c) veiksmai, kuriais suteikiama ir koordinuojama prieiga prie programos „Copernicus“ *in situ* ir kitų papildomų duomenų, kad būtų galima kaupti, kalibruoti ir patvirtinti programos „Copernicus“ duomenis ir informaciją, įskaitant, kai tikslinga ir ekonomiškai efektyvu, esamų nacionalinių pajėgumų naudojimą, vengiant dubliavimosi.

51 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys programos „Copernicus“ paslaugų veiksmai

1. Reikalavimus atitinkantys programos „Copernicus“ paslaugų veiksmai apima:

- a) aplinkos stebėsenos, pranešimų teikimo ir atitikties užtikrinimo paslaugas, kaip antai:
 - i) atmosferos stebėseną pasauliniu lygmeniu siekiant teikti informaciją apie oro kokybę, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei Europoje, ir atmosferos sudėtį;
 - ii) jūros aplinkos stebėseną siekiant teikti informaciją apie vandenynų, jūrų ir pakrančių ekosistemų būklę bei dinamiką ir jų išteklius bei naudojimą;
 - iii) žemės paviršiaus ir žemės ūkio stebėseną siekiant teikti informaciją apie žemės dangą, žemės naudojimą ir žemės naudojimo keitimą, kultūros paveldo vietas, žemės drebinimus, miestų vietas, vidaus vandenų kiekį ir kokybę, miškus, žemės ūkio ir kitus gamtos išteklius, biologinę įvairovę ir kriosferą;
 - iv) klimato kaitos stebėseną siekiant teikti informaciją apie antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir sugertį, pagrindinius klimato kintamuosius, pakartotines klimato analizes, sezonines prognozes, klimato prognozes ir priskyrimą, poliarinius ir Arkties pokyčius, taip pat laiko ir erdvės rodiklius;
- b) ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugą siekiant teikti informaciją remiant už civilinę saugą atsakingas valstybės institucijas ir kartu su jomis koordinuotai veikti, remiant civilinės saugos ir reagavimo į nelaimės operacijas (tobulinant ankstyvojo perspėjimo veiklą ir reagavimo į krizes pajėgumus), prevencijos ir parengties veiksmus (rizikos ir atsigavimo analizę), įvykus įvairaus pobūdžio nelaimėms;
- c) saugumo paslaugą siekiant remti stebėjimą Sąjungoje ir prie jos išorės sienų, jūrų stebėjimą ir Sąjungos išorės veiksmus, kuriais reaguojama į saugumo iššūkius, iškilusius Sąjungoje, taip pat bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus bei veiksmus.

2. Komisija, kai aktualu, naudodamasi nepriklausomų išorės ekspertų pagalba, užtikrina programos „Copernicus“ paslaugų tinkamumą:

- a) patvirtindama naudotojų bendruomenių reikalavimų technines galimybes ir tinkamumą iškeltiems tikslams pasiekti;
- b) įvertindama priemones ir sprendimus, kurie siūlomi ar įgyvendinti siekiant įvykdyti naudotojų bendruomenių reikalavimus ir įgyvendinti Programos tikslus.

52 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys duomenų ir informacijos prieigos ir paskirstymo veiksmai

1. Į programą „Copernicus“ įtraukiami veiksmai, kuriais siekiama suteikti geresnę prieigą prie visų programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos ir, kai tikslinga, papildomą infrastruktūrą ir paslaugas siekiant skatinti tų duomenų ir informacijos paskirstymą, prieigą ir naudojimą.
2. Jeigu programos „Copernicus“ duomenys ar informacija pagal Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1159/2013 12–16 straipsnius laikomi neskelbtiniais saugumo požiūriu, Komisija gali pavesti tų duomenų ir informacijos pirkimo, rinkimo priežiūros, prieigos suteikimo ir paskirstymo funkcijas vienam ar daugiau patikos subjektų. Tokie subjektai sukuria ir tvarko akredituotų naudotojų registrą ir, taikydami funkcijų darbo sraute padalijimo principą, suteikia teisę naudotis riboto naudojimo duomenimis.

III SKYRIUS

Programos „Copernicus“ duomenų politika

53 straipsnis

Programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos politika

1. Programos „Copernicus“ duomenimis ir informacija programos „Copernicus“ naudotojams leidžiama naudotis remiantis šia nemokamų, visapusiškų ir atvirųjų duomenų politika:
 - a) programos „Copernicus“ naudotojai visame pasaulyje gali nemokamai atkurti, platinti, viešai skelbti, pritaikyti ir keisti visus programos „Copernicus“ duomenis ir informaciją ir juos derinti su kitais duomenimis ir informacija;
 - b) nemokamų, visapusiškų ir atvirųjų duomenų politikai taikomi šie apribojimai:
 - i) programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos formatų, aktualumo ir sklaidos kriterijai yra iš anksto nustatyti;
 - ii) kai taikytina, turi būti laikomasi programos „Copernicus“ trečiosios šalies duomenų ir informacijos, naudojamų rengiant programos „Copernicus“ informaciją, licencijos sąlygų;
 - iii) saugumo apribojimai, grindžiami 34 straipsnio 2 dalyje nurodytais bendraisiais saugumo reikalavimais;
 - iv) programos „Copernicus“ duomenis ir informaciją generuojanti arba teikianti sistema ir patys duomenys turi būti apsaugoti nuo trikčių rizikos;
 - v) Europos naudotojams užtikrinama patikimos prieigos prie programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos apsauga.
2. Komisija pagal 105 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais papildomos konkrečios šio straipsnio 1 dalyje išdėstytos nuostatos dėl prieigos prie programos „Copernicus“ duomenų bei informacijos ir su jų naudojimu susijusių specifikacijų, sąlygų ir procedūrų.
3. Jeigu yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pagal šį straipsnį priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 106 straipsnyje numatyta procedūra.
4. Komisija, vadovaudamasi šiame reglamente ir pagal 2 dalį priimtuose taikomuose deleguotuosiuose aktuose nustatyta programos „Copernicus“ duomenų politika, nustato programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos prieigos licencijas ir pranešimus, įskaitant sutarčių skyrimo sąlygas.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

KITI PROGRAMOS KOMPONENTAI

I SKYRIUS

SSA

1 skirsnis

SST pakomponentis

54 straipsnis

SST pakomponentčio aprėptis

1. SST pakomponentčiu remiama ši veikla:
 - a) valstybių narių antžeminių ir kosmoso SST jutiklių tinklo įsteigimas, kūrimas ir eksploatavimas, įskaitant EKA ar Sąjungos privačiojo sektoriaus ir nacionaliniu lygmeniu eksploatuojamus Sąjungos jutiklius, skirtus kosmoso objektams stebėti ir sekti ir Europos kosminių objektų katalogui sudaryti;
 - b) nacionalinio lygmens SST duomenų apdorojimas ir analizė siekiant gauti SST informacijos ir teikti SST paslaugas, nurodytas 55 straipsnio 1 dalyje;
 - c) 55 straipsnio 1 dalyje nurodytų SST paslaugų teikimas 56 straipsnyje nurodytiems naudotojams;
 - d) sinergijų su iniciatyvomis, kuriomis skatinama kurti ir diegti technologijas, skirtas erdvėlaivio pašalinimui pasibaigus eksploatavimo trukmei, ir kosminių šiukšlių prevencijos ir šalinimo technologines sistemas, taip pat sinergijų su tarptautinėmis iniciatyvomis kosmoso eismo valdymo srityje stebėjimas ir skatinimas.
2. SST pakomponentčiu taip pat teikiama techninė ir administracinė parama siekiant užtikrinti perėjimą nuo SST paramos sistemos, nustatytos Sprendimu Nr. 541/2014/ES, prie Programos.

55 straipsnis

SST paslaugos

1. SST paslaugas sudaro:
 - a) susidūrimų tarp erdvėlaivių arba tarp erdvėlaivių ir kosminių šiukšlių rizikos vertinimas ir galimas susidūrimams išvengti skirtų išpėjimų generavimas erdvėlaivių paleidimo, ankstyvajame orbitos, iškėlimo į orbitą, eksploatavimo orbitoje ir erdvėlaivio pašalinimo iš eksploatacijos etapuose;
 - b) susiskaidymų, sudužimų ar susidūrimų orbitoje aptikimas ir apibūdinimas;
 - c) kosminių objektų ir kosminių šiukšlių nekontroliuojamo pakartotinio patekimo į Žemės atmosferą rizikos vertinimas ir susijusios informacijos rengimas, įskaitant galimo susidūrimo laiko ir galimos vietos įvertinimą;
 - d) veiklos plėtojimas rengiantis:
 - i) kosminių šiukšlių kiekio mažinimui, siekiant mažinti jų atsiradimą, ir
 - ii) kosminių šiukšlių šalinimui, tvarkant esamas kosmines šiukšles.
2. SST paslaugos yra nemokamos, teikiamos nepertraukiamai visą laiką ir pritaikytos 56 straipsnyje nurodytų SST naudotojų poreikiams.
3. SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės, Komisija ir, kai aktualu, 59 straipsnio 1 dalyje nurodyta SST būdinčioji tarnyba nelaikomos atsakingomis už:

- a) žalą, patirtą dėl SST paslaugų neteikimo ar šių paslaugų teikimo nutraukimo;
- b) vėlavimą teikiant SST paslaugas;
- c) netikslią informaciją, suteiktą teikiant SST paslaugas;
- d) veiksmus, kurių imtasi reaguojant į SST paslaugų teikimą.

56 straipsnis

SST naudotojai

1. Sąjungos SST naudotojai yra:
 - a) pagrindiniai SST naudotojai: valstybės narės, EIVT, Komisija, Taryba, Agentūra, taip pat Sąjungoje įsisteigę viešieji ir privatieji erdvėlaivių savininkai bei operatoriai;
 - b) ne pagrindiniai SST naudotojai: kiti Sąjungoje įsisteigę viešieji ir privatieji subjektai.

Pagrindiniai SST naudotojai naudojami visomis 55 straipsnio 1 dalyje nurodytomis SST paslaugomis.

Ne pagrindiniai SST naudotojai gali naudotis 55 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytomis SST paslaugomis.

2. Tarptautiniai SST naudotojai apima trečiąsias valstybes, savo būstinės Sąjungoje neturinčias tarptautines organizacijas ir privačius subjektus, kurie nėra įsisteigę Sąjungoje. Jie 55 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytomis SST paslaugomis gali naudotis šiomis sąlygomis:

- a) trečiosios valstybės ir savo būstinės Sąjungoje neturinčios tarptautinės organizacijos gali naudotis SST paslaugomis pagal 8 straipsnio 2 dalį;
- b) Sąjungoje neįsisteigę privatus subjektai gali naudotis SST paslaugomis tuo atveju, jei pagal 8 straipsnio 2 dalį Sąjunga yra sudariusi tarptautinį susitarimą su trečiąja valstybe, kurioje jie yra įsisteigę, suteikiantį jiems teisę naudotis tomis paslaugomis.

Tarptautinio susitarimo reikalavimas netaikomas prieigai prie viešai prieinamų 55 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose nurodytų SST paslaugų.

3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios naudojimosi SST paslaugomis ir susijusias procedūras reglamentuojančios nuostatos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

57 straipsnis

Valstybių narių dalyvavimas SST pakomponentyje

1. Valstybės narės, norinčios dalyvauti teikiant 55 straipsnio 1 dalyje nurodytas visas orbitas apimančias SST paslaugas, Komisijai pateikia vieną bendrą pasiūlymą, kuriuo įrodoma atitikties šiems kriterijams:
 - a) jos turi tinkamų SST jutiklių, kurie gali būti naudojami SST pakomponentyje, ir jiems valdyti reikalingų žmogiškųjų išteklių arba tinkamų eksploataavimo analizės ir duomenų tvarkymo pajėgumų, specialiai sukurtų SST, kurie gali būti naudojami SST pakomponentyje, arba jos turi prieigą prie tų jutiklių, išteklių ir pajėgumų;
 - b) atitinkama valstybė narė atliko ir patvirtino pradinį kiekvieno SST įrenginio saugumo rizikos vertinimą;
 - c) veiksmų planas dėl šio reglamento 54 straipsnyje nurodytos veiklos įgyvendinimo, parengtas atsižvelgiant į koordinavimo planą, priimtą pagal Sprendimo Nr. 541/2014/ES 6 straipsnį;
 - d) pagal šio reglamento 58 straipsnį paskirtoms ekspertų grupėms paskirstytos įvairios funkcijos;
 - e) priimtos taisyklės dėl dalijimosi šio reglamento 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti reikalingais duomenimis.

Kiekviena valstybė narė, norinti dalyvauti teikiant SST paslaugas, turi kiekviena atskirai įrodyti atitiktį pirmos pastraipos a ir b punktuose nustatytiems kriterijams.

Visos valstybės narės, norinčios dalyvauti teikiant SST paslaugas, turi visos kartu įrodyti atitiktį pirmos pastraipos c, d ir e punktuose nustatytiems kriterijams.

2. Laikoma, kad šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytus kriterijus atitinka tos SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės, kurių paskirti nacionaliniai subjektai 2021 m. gegužės 12 d. yra pagal Sprendimo Nr. 541/2014/ES 7 straipsnio 3 dalies įsteigto konsorciumo nariai.

3. Jeigu nepateikiama jokie bendro pasiūlymo pagal 1 dalį arba jei Komisija mano, kad taip pateiktas bendras pasiūlymas neatitinka 1 dalyje nurodytų kriterijų, bent penkios valstybės narės gali teikti Komisijai naują bendrą pasiūlymą, įrodymas atitiktį 1 dalyje nurodytiems kriterijams.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios nuostatos dėl šio straipsnio 1–3 dalyse nurodytų procedūrų ir elementų. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

58 straipsnis

Valstybių narių dalyvavimo SST pakomponentyje organizacinė sistema

1. Kiekviena valstybė narė, pateikusi bendrą pasiūlymą, kurį Komisija pagal 57 straipsnio 1 dalį įvertino kaip atitinkantį reikalavimus, arba Komisijos atrinktą 57 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka, paskiria jos teritorijoje įsteigtą ir jai atstovausiantį partnerystę sudarantį nacionalinį subjektą. Paskirtasis partnerystę sudarantis nacionalinis subjektas yra valstybės narės valdžios institucija arba įstaiga, kuriai pavesta vykdyti viešosios valdžios funkcijas.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį paskirti partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sudaro susitarimą sukurti SST partnerystę (toliau – SST partnerystės susitarimas) ir nustatyti taisykles bei mechanizmus, kuriais grindžiamas jų tarpusavio bendradarbiavimas įgyvendinant 54 straipsnyje nurodytą veiklą. Visų pirma, į SST partnerystės susitarimą įtraukiami 57 straipsnio 1 dalies c, d ir e punktuose paminėti elementai ir juo nustatoma rizikos valdymo struktūra, kuria užtikrinamas nuostatų dėl SST duomenų ir SST informacijos naudojimo ir saugaus keitimosi jais įgyvendinimas.

3. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai parengia aukštos kokybės Sąjungos SST paslaugas, laikydamiesi daugiamėčio plano, atitinkamų pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių ir naudotojų reikalavimų ir remdamiesi šio straipsnio 6 dalyje nurodytų ekspertų grupių veikla. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato daugiametį planą ir pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sujungia esamus ir galimus būsimus jutiklius į tinklą, kad jie būtų koordinuoti ir optimaliai eksploatuojami ir būtų sudarytas ir tvarkomas atnaujinamas bendras Europos katalogas, nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje.

5. SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės saugumo akreditavimą atlieka vadovaudamosi 34 straipsnio 2 dalyje nurodytais bendraisiais saugumo reikalavimais.

6. SST pakomponentyje dalyvaujančios valstybės narės paskiria ekspertų grupes, atsakingas už konkrečius klausimus, susijusius su įvairia SST veikla. Ekspertų grupės yra nuolatinės, už jų valdymą ir darbuotojų įdarbinimą atsakingi valstybių narių paskirti partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai ir jas gali sudaryti kiekvieno partnerystę sudarančio nacionalinio subjekto ekspertai.

7. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai ir ekspertų grupės užtikrina SST duomenų, SST informacijos ir SST paslaugų apsaugą.

8. Komisija įgyvendinimo aktais nustato išsamias valstybių narių dalyvavimo SST pakomponentyje organizacinės sistemos veikimo taisykles. Tos taisyklės taip pat taikomos valstybės narės vėlesniam įtraukimui į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą SST partnerystę jai tariant SST partnerystės susitarimo šalimi. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

59 straipsnis

SST budinčioji tarnyba

1. Komisija, atsižvelgdama į partnerystę sudarančių nacionalinių subjektų rekomendaciją, atrenka SST budinčiąją tarnybą atsižvelgdama į geriausias ekspertines žinias saugumo klausimais ir paslaugų teikimo srityje. SST budinčioji tarnyba:

- a) suteikia reikiamas saugias sąsajas, kad būtų galima centralizuoti, saugoti SST informaciją ir suteikti prieigą prie jos 56 straipsnyje nurodytiems SST naudotojams, ir užtikrina, kad ši informacija būtų tinkamai tvarkoma ir atsekama;
- b) teikia pranešimus 58 straipsnio 2 dalyje nurodytai SST partnerystei ir Komisijai apie suteiktas SST paslaugas;
- c) renka 58 straipsnio 2 dalyje nurodytai SST partnerystei būtinus atsiliepimus siekdama užtikrinti reikiamą paslaugų ir SST naudotojų lūkesčių atitiktį;
- d) remia, propaguoja ir skatina naudojimąsi SST paslaugomis.

2. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sudaro reikiamus įgyvendinimo susitarimus su SST budinčiąja tarnyba.

2 skirsnis

SWE ir NEO pakomponenčiai

60 straipsnis

SWE veikla

1. SWE pakomponenčiu gali būti remiama ši veikla:

- a) 2 dalies b punkte nurodytų sektorių naudotojų poreikių įvertinimas ir nustatymas siekiant apibrėžti teiktinas SWE paslaugas;
- b) SWE paslaugų teikimas SWE paslaugų naudotojams, atsižvelgiant į nustatytus naudotojų poreikius ir techninius reikalavimus.

2. SWE paslaugos nepertraukiamai teikiamos visą laiką. Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, tas paslaugas atrenka laikydamasi šių taisyklių:

- a) Komisija nustato Sąjungos lygmeniu teiktinų SWE paslaugų prioritetiškumą pagal naudotojų poreikius, technologinę paslaugų parengtį ir rizikos vertinimo rezultatus;
- b) SWE paslaugos gali padėti vykdyti civilinės saugos veiklą ir padidinti įvairių sričių sektorių apsaugą, pavyzdžiui: kosmoso, transporto, GNSS, elektros tinklų ir komunikacijų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

3. Viešieji ar privatūs subjektai, teiksiantys SWE paslaugas, atrenkami paskelbus kvietimą pateikti pasiūlymus.

*61 straipsnis***NEO veikla**

1. NEO pakomponenčiu gali būti remiama ši veikla:
 - a) valstybių narių pajėgumų aptikti ir stebėti šalia Žemės skriejančius objektus nustatymas;
 - b) valstybių narių įstaigų ir mokslinių tyrimų centrų tinklų veiklos skatinimas;
 - c) 2 dalyje nurodytos paslaugos plėtojimas.
 - d) įprastinio greitojo reagavimo paslaugos, sudarančios sąlygas apibūdinti naujai aptiktus šalia Žemės skriejančius objektus, plėtojimas;
 - e) Europos šalia Žemės skriejančių objektų katalogo sudarymas.
2. Jeigu būtų nustatyta, kad šalia Žemės skriejantis objektas artėja prie Žemės, Komisija savo kompetencijos srityje gali nustatyti procedūras, pagal kurias – dalyvaujant atitinkamiems JT organams – būtų koordinuojami už civilinę saugą atsakingų Sąjungos ir nacionalinių valdžios institucijų veiksmai.

*II SKYRIUS***GOVSATCOM***62 straipsnis***GOVSATCOM aprėptis**

Į GOVSATCOM komponentą įtraukti palydovinio ryšio pajėgumai ir paslaugos sujungiami į bendrą Sąjungos palydovinio ryšio pajėgumų ir paslaugų tinklą, laikantis tinkamų saugumo reikalavimų. Šis komponentas apima:

- a) antžeminio segmento infrastruktūros objektų, nurodytų 67 straipsnyje, ir galimos kosmoso infrastruktūros, nurodytos 102 straipsnio 2 dalyje, projektavimą, statybą ir eksploatavimą;
- b) GOVSATCOM paslaugoms teikti reikalingo vyriausybinių ir komercinio palydovinio ryšio pajėgumų, paslaugų ir naudotojų įrangos pirkimą;
- c) GOVSATCOM naudotojų įrangos sąveikai ir standartizavimui tobulinti reikalingas priemones.

*63 straipsnis***GOVSATCOM pajėgumai ir paslaugos**

1. GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų teikimas užtikrinamas atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalyje nurodytą paslaugų portfelį, laikantis šio straipsnio 2 dalyje nurodytų eksploatacinių reikalavimų, 34 straipsnio 2 dalyje nurodytų konkrečių GOVSATCOM saugumo reikalavimų ir laikantis 66 straipsnyje nurodytų dalijimosi ištekliais ir prioritetų nustatymo taisyklių.

Institucijų ir vyriausybių GOVSATCOM naudotojams suteikiama nemokama prieiga prie GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų, išskyrus atvejus, kai Komisija apibrėžia kainodaros politiką pagal 66 straipsnio 2 dalį.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinami GOVSATCOM paslaugų eksploataciniai reikalavimai kaip visų pirma su krizių valdymu, stebėjimu ir pagrindinės infrastruktūros, įskaitant diplomatinius ryšių tinklus, valdymu susijusių GOVSATCOM naudojimo scenarijų techninės specifikacijos. Tie eksploataciniai reikalavimai grindžiami išsamia naudotojų reikalavimų analize, atsižvelgiant į reikalavimus, susijusius su esama GOVSATCOM naudotojų įranga ir tinklais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamas GOVSATCOM paslaugų portfelis kaip palydovinio ryšio pajėgumų bei paslaugų rūšių ir jų ypatumų sąrašas, įskaitant geografinę aprėptį, dažnius, dažnių juostos plotį, naudotojų įrangą ir apsaugos priemones. Paslaugų portfeliu atsižvelgiama į šiuo metu rinkoje prieinamas paslaugas, kad nebūtų iškreipta konkurencija vidaus rinkoje. Tie įgyvendinimo aktai reguliariai atnaujinami ir grindžiami šio straipsnio 1 dalyje nurodytais eksploataciniais ir saugumo reikalavimais, pirmenybę teikiant naudotojams teikiamoms paslaugoms atsižvelgiant į jų reikalingumą ir kritinę svarbą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. GOVSATCOM naudotojams suteikiama prieiga prie šio straipsnio 3 dalyje nurodytų paslaugų portfelyje išvardytų GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų. Ši prieiga teikiama per 67 straipsnio 1 dalyje nurodytus GOVSATCOM centrus.

64 straipsnis

Palydovinio ryšio pajėgumų ir paslaugų teikėjai

GOVSATCOM palydovinio ryšio pajėgumus ir paslaugas gali teikti šie subjektai:

- a) GOVSATCOM dalyviai, nurodyti 68 straipsnyje, ir
- b) tinkamai įgalioti juridiniai asmenys, kurie teikia palydovinio ryšio pajėgumus ar paslaugas laikydamiesi 37 straipsnyje nurodytos saugumo akreditavimo procedūros, grindžiamos 34 straipsnio 2 dalyje nurodytais bendraisiais saugumo reikalavimais, apibrėžtais konkrečiam GOVSATCOM komponentui.

65 straipsnis

GOVSATCOM naudotojai

1. Toliau nurodyti subjektai gali būti GOVSATCOM naudotojai, jeigu jiems pavedamos užduotys, susijusios su ekstremalių situacijų ir saugumui svarbių misijų, operacijų ir infrastruktūros objektų priežiūra bei valdymu:

- a) Sąjungos arba valstybių narių valdžios institucija arba įstaiga, kuriai pavesta vykdyti viešosios valdžios funkcijas;
- b) fizinis ar juridinis asmuo, veikiantis šios dalies a punkte nurodyto subjekto vardu ir jo kontroliuojamas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems GOVSATCOM naudotojams tinkamus įgaliojimus naudoti GOVSATCOM pajėgumais ir paslaugomis suteikia 68 straipsnyje nurodytas GOVSATCOM dalyvis, ir jie laikosi 34 straipsnio 2 dalyje nurodytų bendrųjų saugumo reikalavimų, kurie apibrėžti GOVSATCOM.

66 straipsnis

Dalijimasis ištekliais ir prioritetų nustatymas

1. 67 straipsnyje nurodyti GOVSATCOM dalyviai dalijasi sutelktais palydovinio ryšio pajėgumais, paslaugomis ir naudotojų įranga ir nustato prioritetus, atsižvelgdami į naudotojų saugos ir saugumo rizikos analizę. Atliekant tokią analizę atsižvelgiama į esamą ryšio infrastruktūrą ir turimų pajėgumų prieinamumą bei jų geografinę aprėptį Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis. Dalijantis ištekliais ir nustatant prioritetus, pirmenybę GOVSATCOM naudotojams teikiama atsižvelgiant į jų reikalingumą ir kritinę svarbą.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios taisyklės dėl dalijimosi palydovinio ryšio pajėgumais, paslaugomis ir naudotojų įranga bei prioritetų nustatymo, atsižvelgdama į tikėtiną įvairių GOVSATCOM naudojimo scenarijų poreikį, su tais naudojimo scenarijais susijusios saugumo rizikos analizę ir, kai tikslinga, išlaidų veiksmingumą.

Komisija, šiose taisyklėse apibrėždama kainodaros politiką, užtikrina, kad teikiant GOVSATCOM pajėgumus ir paslaugas nebūtų iškreipiama rinka ir kad netrūktų GOVSATCOM pajėgumų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. GOVSATCOM naudotojų palydovinio ryšio pajėgumų ir paslaugų dalijimasi ir prioritetų nustatymą nustato ir įgyvendina tas GOVSATCOM dalyvis, kuris yra suteikęs įgaliojimus tiems naudotojams.

67 straipsnis

Antžeminio segmento infrastruktūra ir eksploatavimas

1. Antžeminis segmentas apima pagal 66 straipsnį paslaugoms GOVSATCOM naudotojams teikti reikalingą infrastruktūrą, visų pirma GOVSATCOM centrus, kurie diegiant šį komponentą įrengiami taip, kad GOVSATCOM naudotojai galėtų naudotis palydovinio ryšio pajėgumais ir paslaugomis. Antžeminis segmentas ir jo eksploatavimas turi atitikti 34 straipsnio 2 dalyje nurodytus bendrus saugumo reikalavimus, kurie apibrėžti GOVSATCOM.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinama antžeminio segmento infrastruktūros vieta. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ir jais nedaromas poveikis valstybių narių teisei nuspręsti neteikti prieglobos tokiai infrastruktūrai.

68 straipsnis

GOVSATCOM dalyviai ir kompetentingos institucijos

1. Valstybės narės, Taryba, Komisija ir EIVT yra laikomos GOVSATCOM dalyvėmis, jeigu jos suteikia įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba suteikia galimybę naudotis palydovinio ryšio pajėgumais, antžeminio segmento stotimis arba antžeminio segmento objektų dalimi.

Kai Taryba, Komisija ar EIVT įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba galimybę naudotis palydovinio ryšio pajėgumais, antžeminio segmento stotimis arba antžeminio segmento objektų dalimi suteikia valstybės narės teritorijoje, tokiu įgaliojimu arba galimybe nepažeidžiamos neutralumo ar neprisijungimo nuostatos, įtvirtintos tos valstybės narės konstitucinėje teisėje.

2. Sąjungos agentūros gali tapti GOVSATCOM dalyvėmis tik tiek, kiek tai reikalinga, kad jų užduotys būtų vykdomos, laikydamosi išsamių taisyklių, nustatytų administraciniame susitarime, sudarytame tarp susijusios agentūros ir jos veiklą prižiūrinčios Sąjungos institucijos.

3. Trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos gali tapti GOVSATCOM dalyvėmis pagal 7 straipsnį.

4. Kiekvienas GOVSATCOM dalyvis paskiria vieną GOVSATCOM kompetentingą instituciją.

5. GOVSATCOM kompetentinga institucija užtikrina, kad:

- a) paslaugų teikimas atitiktų taikytinus saugumo reikalavimus;
- b) būtų nustatytos ir administruojamos GOVSATCOM naudotojų prieigos teisės;
- c) naudotojų įranga ir susijusios elektroninio ryšio jungtys bei informacija būtų naudojamos ir valdomos laikantis taikytinų saugumo reikalavimų;
- d) būtų paskirtas pagrindinis kontaktinis punktas, kuris reikiamu mastu padėtų teikti pranešimus apie saugumo riziką ir grėsmes, ypač apie nustatytus elektromagnetinius trukdžius, kurie gali pakenkti pagal šį komponentą teikiamoms paslaugoms.

69 straipsnis

Pasiūlos ir paklausos stebėseną įgyvendinant GOVSATCOM

Siekdama užtikrinti optimalią pusiausvyrą tarp GOVSATCOM paslaugų pasiūlos ir paklausos, Komisija nuolat stebi GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų pasiūlos – įskaitant turimus GOVSATCOM pajėgumus orbitoje telkimo ir dalijimosi tikslais – ir paklausos pokyčius, atsižvelgdama į naują riziką ir grėsmes, taip pat į naujų technologijų plėtrą.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

EUROPOS SAJUNGOS KOSMOSO PROGRAMOS AGENTŪRA

I SKYRIUS

Agentūrai taikomos bendrosios nuostatos

70 straipsnis

Teisinis Agentūros statusas

1. Agentūra yra Sąjungos įstaiga. Ji turi juridinio asmens statusą.
2. Kiekvienoje valstybėje narėje Agentūra naudojasi plačiausiu teisnumu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal jų nacionalinius įstatymus. Visų pirma ji gali įsigyti kilnojamojo ir nekilnojamojo turto arba disponuoti juo ir būti teismo proceso šalis.
3. Agentūrai atstovauja vykdomasis direktorius.

71 straipsnis

Agentūros būstinė ir vietos skyriai

1. Agentūros būstinė yra Prahoje (Čekija).
2. Agentūros darbuotojai gali dirbti viename iš „Galileo“ ar EGNOS antžeminių centrų, nurodytų įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413 arba (ES) 2017/1406, Programos veiklai, kuri numatyta atitinkamame susitarime, vykdyti.
3. Priklausomai nuo Programos reikmių, vadovaujantis 79 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra valstybėse narėse gali būti steigiami vietos skyriai.

II SKYRIUS

Agentūros veiklos organizavimas

72 straipsnis

Administracinė ir valdymo struktūra

1. Agentūros administracinę ir valdymo struktūrą sudaro:
 - a) Administracinė valdyba;
 - b) vykdomasis direktorius;
 - c) Saugumo akreditavimo valdyba.

2. Administracinė valdyba, vykdomasis direktorius ir Saugumo akreditavimo valdyba bendradarbiauja, siekdami užtikrinti, kad Agentūra veiktų ir koordinavimas vyktų vadovaujantis Agentūros vidaus taisyklėmis, tokiomis kaip Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklės, Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklės, Agentūrai taikomos finansinės taisyklės, Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų (toliau – Tarnybos nuostatai) įgyvendinimo taisyklės ir galimybės susipažinti su dokumentais taisyklės, nustatyta tvarka.

73 straipsnis

Administracinė valdyba

1. Administracinę valdybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės atstovą ir trys Komisijos atstovai; jie visi turi balsavimo teisę. Į Administracinę valdybą taip pat įtraukiamas vienas Europos Parlamento paskirtas narys, neturintis balsavimo teisės.
2. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas, Tarybos atstovas, vyriausiojo įgaliotinio atstovas ir EKA atstovas kviečiami dalyvauti Administracinės valdybos posėdžiuose stebėtojų teisėmis, kai svarstomi tiesiogiai su jais susiję klausimai, laikantis Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse nustatytų sąlygų.
3. Kiekvienas Administracinės valdybos narys turi pakaitinį narį. Nariui nedalyvaujant, jam atstovauja pakaitinis narys.
4. Kiekviena valstybė narė paskiria po narį ir po pakaitinį narį į Administracinę valdybą, atsižvelgdama į jų žinias apie Agentūros užduotis, taip pat į atitinkamus vadovaujamo, administracinio ir su biudžetu susijusio darbo įgūdžius. Europos Parlamentas, Komisija ir valstybės narės, siekdami užtikrinti Administracinės valdybos veiklos tęstinumą, deda pastangas, kad jų atstovų kaita valdyboje būtų ribota. Visos šalys siekia, kad Administracinėje valdyboje būtų užtikrinta tinkama vyrų ir moterų pusiausvyra.
5. Administracinės valdybos nariai ir jų pakaitiniai nariai skiriami ketverių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsiama.
6. Kai tikslinga, trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovų dalyvavimo tvarka ir tokio dalyvavimo sąlygos nustatomos 98 straipsnyje nurodytuose susitarimuose ir turi atitikti Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklės. Šie atstovai balsavimo teisių neturi.

74 straipsnis

Administracinės valdybos pirmininkas

1. Administracinė valdyba iš savo balsavimo teisę turinčių narių renka pirmininką ir jo pavaduotoją. Jei pirmininkas negali eiti savo pareigų, jį automatiškai pakeičia pirmininko pavaduotojas.
2. Pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas skiriami dvejų metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą. Kiekviena kadencija pasibaigia tuo atveju, kai tas asmuo nustoja būti Administracinės valdybos nariu.
3. Administracinė valdyba turi įgaliojimus atleisti pirmininką, pirmininko pavaduotoją arba juos abu iš pareigų.

75 straipsnis

Administracinės valdybos posėdžiai

1. Administracinės valdybos posėdžius šaukia jos pirmininkas.

2. Administracinės valdybos posėdžiuose dalyvauja vykdomasis direktorius, išskyrus atvejus, kai pirmininkas nusprendžia kitaip. Vykdomasis direktorius neturi teisės balsuoti.
3. Administracinė valdyba eilinius posėdžius rengia reguliariai, bent du kartus per metus. Be to, valdyba rengia posėdžius jos pirmininko iniciatyva arba ne mažiau kaip trečdalis jos narių prašymu.
4. Administracinė valdyba gali pakviesti stebėtojo teisėmis dalyvauti posėdžiuose bet kurį asmenį, kurio nuomonė gali būti svarbi. Administracinės valdybos nariams, atsižvelgiant į jos darbo tvarkos taisykles, gali padėti patarėjai arba ekspertai.
5. Kai diskusija susijusi su konfidencialaus pobūdžio nacionalinės infrastruktūros naudojimu, posėdžiuose ir Administracinės valdybos svarstymuose gali dalyvauti valstybių narių atstovai ir Komisijos atstovai, taikant būtinybės žinoti principą, tačiau balsuojant dalyvauja tik tų valstybių narių, kurioms priklauso ši infrastruktūra, atstovai ir Komisijos atstovai. Jeigu Administracinės valdybos pirmininkas nėra vienos iš valstybių narių, kurioms priklauso tokia infrastruktūra, atstovas, jis pakeičiamas valstybės narės, kuriai priklauso tokia infrastruktūra, atstovu. Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse apibrėžiami atvejai, kuriais gali būti taikoma ši procedūra.
6. Agentūra Administracinės valdybai teikia sekretoriato paslaugas.

76 straipsnis

Administracinės valdybos balsavimo taisyklės

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, Administracinė valdyba sprendimus priima narių balsų dauguma.

Dviejų trečdalių visų balsavimo teisę turinčių narių balsų dauguma renkamas ir atleidžiamas Administracinės valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas, priimamas biudžetas, darbo programos, tvirtinami 98 straipsnio 2 dalyje nurodyti susitarimai, Agentūros saugumo taisyklės, darbo tvarkos taisyklės, steigiami vietos skyriai ir pritariama 92 straipsnyje nurodytiems prieglobos susitarimams.

2. Visi valstybių narių ir Komisijos atstovai turi po vieną balsą. Balsavimo teisę turinčiam nariui nedalyvaujant, jo balsavimo teisė perduodama pakaitiniam nariui. Sprendimai pagal 77 straipsnio 2 dalies a punktą – išskyrus dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytų klausimų – arba pagal 77 straipsnio 5 dalį priimami tik jeigu palankiai balsuoja Komisijos atstovai.
3. Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse nustatoma išsamesnė balsavimo tvarka, visų pirma sąlygos, kuriomis vienas narys atstovauja kitam nariui, ir, atitinkamai, visi su kvorumu susiję reikalavimai.

77 straipsnis

Administracinės valdybos užduotys

1. Administracinė valdyba užtikrina, kad Agentūra jai pavestas užduotis vykdytų laikydamosi šiame reglamente nustatytų sąlygų, ir tuo tikslu priima reikalingus sprendimus. Tai nepažeidžia Saugumo akreditavimo valdybai priskirtos kompetencijos vykdyti V antraštinės dalies II skyriuje nurodytą veiklą.
2. Administracinė valdyba taip pat vykdo šias funkcijas:
 - a) ne vėliau kaip kiekvienų metų lapkričio 15 d. priima kitų metų Agentūros darbo programą, į ją be pakeitimų įtraukusi dalį, parengtą Saugumo akreditavimo valdybos laikantis 80 straipsnio b punkto, ir gavusi Komisijos nuomonę;

- b) ne vėliau kaip SESV 312 straipsnyje numatytos daugiametės finansinės programos pirmųjų metų birželio 30 d. priima viso daugiametės finansinės programos laikotarpio Agentūros darbo programą, į ją be pakeitimų įtraukusi dalį, parengtą Saugumo akreditavimo valdybos laikantis šio reglamento 80 dalies a punkto, ir gavusi Komisijos nuomonę. Dėl šios daugiametės darbo programos konsultuojamasi su Europos Parlamentu, su sąlyga, kad šios konsultacijos tikslas – pasikeisti nuomonėmis, o rezultatas Agentūrai nėra privalomas;
- c) atlieka su biudžetu susijusias pareigas, nustatytas 84 straipsnio 5, 6, 10 ir 11 dalyse;
- d) prižiūri „Galileo“ saugumo stebėsenos centro veiklą, kaip nurodyta 34 straipsnio 5 dalyje;
- e) pagal šio reglamento 94 straipsnį priima nuostatas, kuriomis įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 ⁽⁴⁶⁾;
- f) tvirtina 98 straipsnyje nurodytą tvarką, pasikonsultavusi su Saugumo akreditavimo valdyba dėl nuostatų, susijusių su saugumo akreditavimu;
- g) tvirtina savo užduotims vykdyti būtinas technines procedūras;
- h) priima metinę Agentūros veiklos bei perspektyvų ataskaitą, be pakeitimų įtraukusi dalį, parengtą Saugumo akreditavimo valdybos laikantis 80 straipsnio c punkto, ir ne vėliau kaip kiekvienų metų liepos 1 d. pateikia ją Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Audito Rūmams;
- i) užtikrina tinkamą su 102 straipsnyje nurodyto vertinimo ir audito, taip pat OLAF atliekamų tyrimų bei visų vidaus ar išorės audito ataskaitų išvadomis ir rekomendacijomis susijusią tolesnę veiklą, ir perduoda visą svarbią informaciją apie vertinimo procedūrų rezultatus biudžeto valdymo institucijai;
- j) yra konsultuojama vykdomojo direktoriaus dėl 31 straipsnyje nurodytų FPPS ir 27 straipsnio 3 dalyje bei 29 straipsnio 5 dalyje nurodytų susitarimų dėl įnašo, prieš juos pasirašant;
- k) tvirtina 96 straipsnyje nurodytas Agentūros saugumo taisykles;
- l) remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymu tvirtina kovos su sukčiavimu strategiją;
- m) remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymais prireikus tvirtina 79 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas organizacines struktūras;
- n) skiria apskaitos pareigūną, kuris gali būti Komisijos apskaitos pareigūnas:
 - i) kuriam taikomi Tarybos reglamente (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68 ⁽⁴⁷⁾ nustatyti Tarnybos nuostatai bei kitų Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygos (toliau – įdarbinimo sąlygos) ir
 - ii) kuris eidamas savo pareigas yra visiškai nepriklausomas;
- o) priima ir paskelbia savo darbo tvarkos taisykles.

3. Agentūros darbuotojų atžvilgiu Administracinė valdyba naudojasi paskyrimų tarnybos įgaliojimais, suteiktais Tarnybos nuostatais, ir turinčios teisę sudaryti darbo sutartis institucijos įgaliojimais, suteiktais įdarbinimo sąlygomis (toliau – paskyrimų tarnybos įgaliojimai).

Tarnybos nuostatų 110 straipsnyje numatyta tvarka Administracinė valdyba priima Tarnybos nuostatų 2 straipsnio 1 dalimi ir įdarbinimo sąlygų 6 straipsniu pagrįstą sprendimą, kuriuo vykdomajam direktoriui suteikiami atitinkami paskyrimų tarnybos įgaliojimai ir apibrėžiamos sąlygos, kuriomis tas įgaliojimų suteikimas gali būti sustabdytas. Vykdomasis direktorius praneša Administracinei valdybai apie naudojamąsias tais suteiktais įgaliojimais. Vykdomajam direktoriui leidžiama tuos įgaliojimus perduoti kitiems asmenims.

⁽⁴⁶⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

⁽⁴⁷⁾ OL L 56, 1968 3 4, p. 1.

Taikant šios dalies antrą pastraipą, kai to reikia dėl išimtinių aplinkybių, Administracinė valdyba gali priimti sprendimą laikinai sustabdyti paskyrimų tarnybos įgaliojimų suteikimą vykdomajam direktoriui bei vykdomojo direktoriaus įgaliojimų perdavimą kitiems asmenims ir tais įgaliojimais naudotis pati arba suteikti juos vienam iš savo narių ar darbuotojų, išskyrus vykdomąjį direktorių.

Nukrypstant nuo šios dalies antros pastraipos, Administracinė valdyba pirmoje pastraipoje nurodytus įgaliojimus turi suteikti Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui, kai jais naudojamosi įdarbinant, vertinant ir perklasifikuojant pagal V antraštinės dalies II skyrių veiklą vykdančius darbuotojus bei jiems taikant drausmines priemones.

Administracinė valdyba priima Tarnybos nuostatų ir Įdarbinimo sąlygų įgyvendinimo priemones Tarnybos nuostatų 110 straipsnyje nurodyta tvarka. Įdarbinant, vertinant ir perkvalifikuojant pagal šio reglamento V antraštinės dalies II skyrių veiklą vykdančius darbuotojus ir jiems taikant drausmines priemones, Administracinė valdyba visų pirma konsultuojasi su Saugumo akreditavimo valdyba ir tinkamai atsižvelgia į jos pastabas.

Be to, Administracinė valdyba priima sprendimą, kuriuo nustatomos nacionalinių ekspertų delegavimo į Agentūrą taisyklės. Prieš priimdama šį sprendimą, Administracinė valdyba konsultuojasi su Saugumo akreditavimo valdyba dėl nacionalinių ekspertų, dalyvaujančių pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomoje saugumo akreditavimo veikloje, delegavimo ir tinkamai atsižvelgia į jos pastabas.

4. Vadovaudamasi 89 straipsniu Administracinė valdyba skiria vykdomąjį direktorių ir gali pratęsti jo kadenciją arba ją nutraukti.

5. Išskyrus veiklą, vykdomą pagal V antraštinės dalies II skyrių, Administracinė valdyba naudojami įgaliojimais taikyti drausmines priemones vykdomajam direktoriui atsižvelgiant į jo darbo rezultatus, visų pirma Agentūros kompetencijai priskiriamais saugumo klausimais.

78 straipsnis

Vykdomasis direktorius

1. Agentūrai vadovauja vykdomasis direktorius. Vykdomasis direktorius yra atskaitingas Administracinei valdybai.

Ši dalis nedaro poveikio Saugumo akreditavimo valdybos ir Agentūros darbuotojų, kurie jai yra pavaldūs pagal 82 straipsnį, savarankiškumui ir nepriklausomumui bei įgaliojimams, kurie Saugumo akreditavimo valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui suteikiami atitinkamai pagal 38 ir 81 straipsnius.

2. Nedarant poveikio Komisijos ir Administracinės valdybos įgaliojimams, vykdomasis direktorius savo pareigas atlieka nepriklausomai ir nesiekia gauti ir nesilaiko jokios vyriausybės ar kitos įstaigos nurodymų.

79 straipsnis

Vykdomojo direktoriaus užduotys

1. Vykdomasis direktorius atlieka šias užduotis:

- a) atstovauja Agentūrai ir pasirašo 27 straipsnio 3 dalyje, 29 straipsnio 5 dalyje ir 31 straipsnyje nurodytus susitarimus;
- b) rengia Administracinės valdybos darbą ir dalyvauja Administracinės valdybos veikloje be teisės balsuoti, laikantis 75 straipsnio 2 dalies antros pastraipos;
- c) įgyvendina Administracinės valdybos sprendimus;

- d) rengia Agentūros daugiametes ir metines darbo programas ir jas teikia Administracinei valdybai tvirtinti, išskyrus dalis, kurias Saugumo akreditavimo valdyba rengia ir priima pagal 80 straipsnio a ir b punktus;
- e) įgyvendina daugiametes ir metines darbo programas, išskyrus dalis, kurias įgyvendina Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas;
- f) kiekvienam Administracinės valdybos posėdžiui parengia metinės darbo programos – ir, kai aktualu, daugiametės darbo programos – įgyvendinimo pažangos ataskaitą, į kurią be pakeitimų įtraukia Saugumo akreditavimo valdybos pirmininko parengtą dalį;
- g) rengia metinę Agentūros veiklos bei perspektyvų ataskaitą, išskyrus Saugumo akreditavimo valdybos pagal 80 straipsnio c punktą parengtą ir patvirtintą dalį dėl V antraštinėje dalyje nurodytos veiklos, ir ją teikia Administracinei valdybai tvirtinti;
- h) administruoja kasdienę Agentūros veiklą ir imasi visų reikiamų priemonių, įskaitant vidaus administracinių nurodymų priėmimą ir pranešimų skelbimą, Agentūros veiklai pagal šį reglamentą užtikrinti;
- i) sudaro Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatos projektą pagal 84 straipsnį ir vykdo biudžetą pagal 85 straipsnį;
- j) užtikrina, kad Agentūra, kuri yra atsakinga už „Galileo“ saugumo stebėjimo centro eksploatavimą, galėtų vykdyti nurodymus, nustatytus Sprendime (BUSP) 2021/698, ir atlikti Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 6 straipsnyje nurodytas funkcijas;
- k) užtikrina, kad Agentūros struktūriniai padaliniai, nurodyti 72 straipsnio 1 dalyje, keistųsi visa atitinkama informacija, visų pirma saugumo klausimais;
- l) nustato Agentūros organizacinę struktūrą, aktyviai bendradarbiaudamas su Saugumo akreditavimo valdybos pirmininku tais klausimais, kurie susiję su pagal V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta saugumo akreditavimo veikla, ir teikia ją Administracinei valdybai tvirtinti; ta struktūra turi atitikti įvairių Programos komponentų ypatumus;
- m) Agentūros darbuotojų atžvilgiu naudojasi tais 77 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytais paskyrimų tarnybos įgaliojimais, tiek kiek tie įgaliojimai jam suteikti pagal 77 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą;
- n) užtikrina, kad Saugumo akreditavimo valdybai, 38 straipsnio 3 dalyje ir 82 straipsnio 3 dalyje nurodytiems organams ir Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui būtų teikiamos sekretoriato paslaugos ir visi jų tinkamam veikimui reikalingi išteklių;
- o) parengia veiksmų planą, kuriuo užtikrinama su 102 straipsnyje nurodytų vertinimų išvadomis ir rekomendacijomis susijusi tolesnė veikla, išskyrus veiksmų plano dalį, susijusią su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma veikla, ir kas pusmetį teikia Komisijai pažangos ataskaitą, į ją be pakeitimų įtraukęs Saugumo akreditavimo valdybos parengtą dalį; ataskaita informavimo tikslais taip pat pateikiama Administracinei valdybai;
- p) imasi šių priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti:
 - i) imasi prevencinių kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veikla priemonių, taip pat taiko veiksmingas priežiūros priemones;
 - ii) nustačius pažeidimus, atgauna nepagrįstai sumokėtas sumas ir, kai tinkama, taiko veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines ir finansines sankcijas;
- q) parengia Agentūros kovos su sukčiavimu strategiją, kuri yra proporcinga sukčiavimo keliamai rizikai, atsižvelgdamas į numatytą įgyvendinti priemonių sąnaudų ir naudos analizę ir OLAF tyrimų išvadas bei rekomendacijas, ir teikia ją tvirtinti Administracinei valdybai;
- r) Europos Parlamento prašymu teikia jam savo pareigų vykdymo ataskaitas; Taryba gali paprašyti vykdomojo direktoriaus pateikti savo pareigų vykdymo ataskaitą.

2. Vykdomasis direktorius sprendžia, ar būtina, kad vienoje arba daugiau valstybių narių dirbtų vienas arba daugiau Agentūros darbuotojų, kad Agentūros užduotys būtų vykdomos veiksmingai ir efektyviai. Prieš nusprenddamas įsteigti vietos skyrių vykdomasis direktorius turi gauti išankstinį Komisijos, Administracinės valdybos ir atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) pritarimą. Sprendime nustatoma veiklos, kurią vykdys vietos skyrius, sritis tokiu būdu, kad būtų išvengta nebūtinų išlaidų ir Agentūros administracinių funkcijų dubliavimosi. Kai įmanoma, poveikis darbuotojų skyrimui ir biudžetui įtraukiamas į bendrojo programavimo dokumento projektą, nurodytą 84 straipsnio 6 dalyje.

80 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos valdymo užduotys

Saugumo akreditavimo valdyba, valdydama Agentūrą, be 38 straipsnyje nurodytų užduočių atlieka dar ir šias užduotis:

- a) rengia ir tvirtina tą daugiametės darbo programos dalį, kuri yra susijusi su operacine veikla pagal V antraštinės dalies II skyrių ir tai veikai įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji būtų įtraukta į daugiametę darbo programą;
- b) rengia ir tvirtina tą metinės darbo programos dalį, kuri yra susijusi su operacine veikla pagal V antraštinės dalies II skyrių ir tai veikai įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji būtų įtraukta į metinę darbo programą;
- c) rengia ir tvirtina tą metinės ataskaitos dalį, kuri yra susijusi su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma Agentūros veikla ir perspektyvomis ir su tai veikai ir perspektyvoms įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji būtų įtraukta į metinę ataskaitą.

81 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas

1. Saugumo akreditavimo valdyba dviejų trečdalių visų balsavimo teisę turinčių narių balsų dauguma iš savo narių išsirenka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Jeigu po dviejų Saugumo akreditavimo valdybos posėdžių nepasiekama dviejų trečdalių balsų daugumos, reikalaujama paprastos balsų daugumos.
2. Pirmininko pavaduotojas automatiškai pakeičia pirmininką, jei pirmininkas negali vykdyti savo pareigų.
3. Saugumo akreditavimo valdyba turi teisę atleisti iš pareigų pirmininką, pirmininko pavaduotoją ar juos abu. Sprendimą dėl atleidimo ji priima dviejų trečdalių narių balsų dauguma.
4. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas skiriami dvejų metų kadencijai, kuri gali būti pratęsta vieną kartą. Bet kurio iš asmenų kadencija pasibaigia jam nustojus būti Saugumo akreditavimo valdybos nariu.

82 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos organizaciniai klausimai

1. Saugumo akreditavimo valdyba turi teisę naudotis visais žmogiškaisiais ir materialiniais ištekliais, kurie jai reikalingi užduotims nepriklausomai atlikti. Ji gali susipažinti su visa jos užduočių vykdymui naudinga informacija, kurią turi kiti Agentūros organai, nedarant poveikio 37 straipsnio 1 punkte nurodytiems savarankiškumo ir nepriklausomumo principams.

2. Saugumo akreditavimo valdyba ir jos prižiūrimi Agentūros darbuotojai darbą vykdo tokiu būdu, kad užtikrintų savarankiškumą ir nepriklausomumą nuo kitos Agentūros veiklos, visų pirma su sistemų eksploatavimu susijusios operacinės veiklos, laikydamiesi įvairių Programos komponentų tikslų. Nė vienam Agentūros darbuotojui, prižiūrimam Saugumo akreditavimo valdybos, negali tuo pačiu metu būti paskirta vykdyti kitas Agentūros užduotis.

Tuo tikslu Agentūroje nustatomas darbuotojų, vykdančių veiklą pagal V antraštinės dalies II skyrių, ir kitų Agentūros darbuotojų veiksmingas organizacinis atskyrimas. Saugumo akreditavimo valdyba nedelsdama informuoja vykdomąjį direktorių, Administracinę valdybą ir Komisiją apie aplinkybes, dėl kurių galėtų būti varžomas jos savarankiškumas ir nepriklausomumas. Tuo atveju, jei Agentūroje problema neišsprendžiama, Komisija išnagrinėja padėtį konsultuodamasi su atitinkamomis šalimis. Remdamasi to nagrinėjimo rezultatais Komisija imasi atitinkamų problemos sprendimo priemonių, kurias Agentūra turi įgyvendinti, ir apie tai praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Saugumo akreditavimo valdyba įsteigia jai pavaldžius organus konkreitiems klausimams spręsti, kurie veikia pagal jos nurodymus. Visų pirma, užtikrindama būtiną veiklos tęstinumą, ji sudaro specialistų grupę, kuri atlieka saugumo analizės apžvalgas ir tyrimus ir rengia atitinkamas rizikos ataskaitas, siekiant padėti Saugumo akreditavimo valdybai rengti sprendimus. Saugumo akreditavimo valdyba gali sudaryti ir panaikinti ekspertų grupes, skirtas prisidėti prie specialistų grupės darbo.

83 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos pirmininko užduotys

1. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas užtikrina, kad valdyba savo saugumo akreditavimo veiklą vykdytų nepriklausomai, ir jis atlieka šias užduotis:

- a) prižiūrimas Saugumo akreditavimo valdybos administruoja saugumo akreditavimo veiklą;
- b) prižiūrimas Saugumo akreditavimo valdybos įgyvendina Agentūros daugiamečių ir metinių darbo programų dalį pagal V antraštinės dalies II skyrių;
- c) bendradarbiauja su vykdomuoju direktoriumi, kad padėtų jam parengti etatų plano projektą, nurodytą 84 straipsnio 4 dalyje, ir Agentūros organizacinę struktūrą;
- d) parengia pažangos ataskaitos dalį dėl pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomos operacinės veiklos ir ją laiku pateikia Saugumo akreditavimo valdybai bei vykdomajam direktoriui, kad jie spėtų ją įtraukti į pažangos ataskaitą;
- e) parengia metinės ataskaitos ir veiksmų plano dalį dėl pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomos operacinės veiklos ir laiku pateikia jas vykdomajam direktoriui;
- f) atstovauja Agentūrai veikloje ir priimant sprendimus pagal V antraštinės dalies II skyrių;
- g) pagal V antraštinės dalies II skyrių veiklą vykdančių Agentūros darbuotojų atžvilgiu naudojasi 77 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytais įgaliojimais, kurie jam suteikti pagal 77 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.

2. Dėl pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomos veiklos Europos Parlamentas ir Taryba Saugumo akreditavimo valdybos pirmininką gali iškviešti į šias institucijas pasikeisti nuomonėmis apie Agentūros darbą ir perspektyvas, be kita ko, kiek tai susiję su daugiamete ir metine darbo programomis.

III SKYRIUS

Agentūrai taikomos finansinės nuostatos

84 straipsnis

Agentūros biudžetas

1. Nedarant poveikio kitiems ištekliams ir mokesčiams, Agentūros pajamos apima Sąjungos įnašą į Sąjungos biudžetą, siekiant užtikrinti pajamų ir išlaidų balansą. Agentūra gali gauti *ad hoc* dotacijas iš Sąjungos biudžeto.
2. Agentūros išlaidos apima darbuotojų, administracines ir infrastruktūros išlaidas, veiklos išlaidas ir išlaidas, susijusias su Saugumo akreditavimo valdybos, įskaitant 38 straipsnio 3 dalyje ir 82 straipsnio 3 dalyje nurodytus organus, veikla ir sutartimis bei susitarimais, Agentūros sudarytais siekiant vykdyti jai pavestas užduotis.
3. Pajamos ir išlaidos turi būti subalansuotos.
4. Vykdomasis direktorius, glaudžiai bendradarbiaudamas su Saugumo akreditavimo valdybos pirmininku, dėl pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomos veiklos parengia kitų finansinių metų Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatos projektą, aiškiai atskirdamas sąmatos projekto dalis, susijusias su saugumo akreditavimo veikla, ir su kita Agentūros veikla susijusias dalis. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas gali parengti pareiškimą dėl to projekto, o vykdomasis direktorius ir sąmatos projektą, ir pareiškimą pateikia Administracinei valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybai kartu su etatų plano projektu.
5. Kiekvienais metais Administracinė valdyba, remdamasi pajamų ir išlaidų sąmatos projektu ir glaudžiai bendradarbiaudama su Saugumo akreditavimo valdyba dėl pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdomos veiklos, parengia kitų finansinių metų Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatą.
6. Ne vėliau kaip kiekvienų metų sausio 31 d. Administracinė valdyba perduoda Komisijai ir trečiosioms valstybėms ar tarptautinėms organizacijoms, su kuriomis Agentūra yra sudariusi susitarimus pagal 98 straipsnį, bendrojo programavimo dokumento projektą, apimantį, *inter alia*, sąmatą, etatų plano projektą ir preliminarią metinę darbo programą.
7. Pajamų ir išlaidų sąmatą Komisija perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai (toliau – biudžeto valdymo institucija) kartu su Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektu.
8. Remdamasi sąmata, Komisija į Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektą įtraukia sąmatas, kurios, jos manymu, reikalingos etatų planui, ir iš bendrojo biudžeto mokamos subsidijos dydį. Komisija bendrojo biudžeto projektą pateikia biudžeto valdymo institucijai pagal SESV 314 straipsnį.
9. Biudžeto valdymo institucija nustato Agentūrai skiriamo įnašo asignavimus ir tvirtina Agentūros etatų planą.
10. Biudžetą tvirtina Administracinė valdyba. Jis tampa galutinis, galutinai patvirtinus Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą. Prireikus biudžetas atitinkamai koreguojamas.
11. Administracinė valdyba nedelsdama praneša biudžeto valdymo institucijai apie savo ketinimą įgyvendinti bet koki projektą, galintį sukelti dideles finansines pasekmes biudžeto finansavimui, ypač apie bet kokius su nuosavybe susijusius projektus, pavyzdžiui, pastatų nuomą ar pirkimą. Apie tai ji informuoja Komisiją.
12. Jei biudžeto valdymo institucijos skyrius praneša apie savo ketinimą pateikti nuomonę, jis savo nuomonę Administracinei valdybai išsiunčia per šešias savaites nuo pranešimo apie projektą dienos.

85 straipsnis

Agentūros biudžeto vykdymas

1. Agentūros biudžetą vykdo vykdomasis direktorius.
2. Vykdomasis direktorius kiekvienais metais pateikia biudžeto valdymo institucijai visą jos vertinimo pareigoms vykdyti reikalingą informaciją.

86 straipsnis

Agentūros finansinių ataskaitų pateikimas ir biudžeto įvykdymo patvirtinimas

Agentūros preliminarios ir galutinės finansinės ataskaitos pateikiamos ir biudžeto įvykdymas patvirtinamas laikantis Finansinio reglamento ir Finansinio pagrindų reglamento, taikomų Finansinio reglamento 70 straipsnyje nurodytoms įstaigoms, taisyklių ir tvarkaraščio.

87 straipsnis

Agentūrai taikomos finansinės nuostatos

Agentūrai taikomas finansines taisykles, pasikonsultavusi su Komisija, patvirtina Administracinė valdyba. Tos taisyklės negali nukrypti nuo Finansinio pagrindų reglamento, skirto Finansinio reglamento 70 straipsnyje nurodytoms įstaigoms, nebent taip nukrypti aiškiai reikia dėl Agentūros veiklos ir yra gautas išankstinis Komisijos sutikimas.

IV SKYRIUS

Agentūros žmogiškieji ištekliai

88 straipsnis

Agentūros darbuotojai

1. Agentūros įdarbintiems darbuotojams taikomi Tarnybos nuostatai, Įdarbinimo sąlygos ir Sąjungos institucijų bendrai priimtos taisyklės dėl tų Tarnybos nuostatų bei Įdarbinimo sąlygų taikymo.
2. Agentūros darbuotojai yra Agentūros įdarbinti jos uždaviniams vykdyti reikalingi tarnautojai. Jie turi turėti asmens patikimumo pažymėjimą, atitinkantį informacijos, su kuria jie dirba, slaptumo lygį.
3. Agentūros vidaus taisyklėmis, tokiomis kaip Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklės, Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklės, Agentūrai taikomos finansinės taisyklės, Tarnybos nuostatų įgyvendinimo taisyklės ir galimybės susipažinti su dokumentais taisyklės, užtikrinamas saugumo akreditavimo veiklą vykdančių darbuotojų savarankiškumas ir nepriklausomumas kitą Agentūros veiklą vykdančių darbuotojų atžvilgiu, kaip nurodyta 37 straipsnio i punkte.

89 straipsnis

Vykdomojo direktoriaus skyrimas ir kadencija

1. Vykdomasis direktorius įdarbinamas kaip Agentūros laikinasis darbuotojas, laikantis Įdarbinimo sąlygų 2 straipsnio a punkto.

Vykdomąjį direktorių Administracinė valdyba skiria iš Komisijos pasiūlyto ne mažiau kaip trijų kandidatų sąrašo, sudaryto *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba kitur paskelbus kvietimą teikti paraiškas ir įvykus atviram ir skaidriam konkursui, atsižvelgdama į jo nuopelnus ir dokumentais patvirtintus administracinius bei vadovavimo gebėjimus, taip pat į jo kompetenciją ir darbo patirtį atitinkamose srityse.

Administracinės valdybos pasirinktas kandidatas į vykdomojo direktoriaus pareigas gali būti pakviestas kuo greičiau padaryti pareiškimą Europos Parlamente ir atsakyti į Parlamento narių klausimus.

Sudarant sutartį su vykdomuoju direktoriumi Agentūrai atstovauja Administracinės valdybos pirmininkas.

Administracinė valdyba priima sprendimą dėl vykdomojo direktoriaus skyrimo dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma.

2. Vykdomojo direktoriaus kadencija – penkeri metai. Baigiantis vykdomojo direktoriaus kadencijai, Komisija įvertina jo veiklos rezultatus, atsižvelgdama į būsimas Agentūros užduotis bei iššūkius.

Remdamasi Komisijos pasiūlymu ir atsižvelgdama į pirmoje pastraipoje nurodytą vertinimą, Administracinė valdyba vykdomojo direktoriaus kadenciją gali pratęsti vieną kartą ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui.

Sprendimas dėl vykdomojo direktoriaus kadencijos pratęsimo priimamas Administracinės valdybos dviejų trečdalių narių balsų dauguma.

Vykdomasis direktorius, kurio kadencija buvo pratęsta, nebegali dalyvauti kitoje atrankos į tą pačią pareigybę procedūroje.

Administracinė valdyba informuoja Europos Parlamentą apie savo ketinimą pratęsti vykdomojo direktoriaus kadenciją. Prieš pratęsiant vykdomojo direktoriaus kadenciją, jis gali būti pakviestas padaryti pareiškimą atitinkamuose Europos Parlamento komitetuose ir atsakyti į jų narių klausimus.

3. Administracinė valdyba gali atleisti vykdomąjį direktorių remdamasi Komisijos pasiūlymu arba trečdaliu savo narių pasiūlymu, priėmusi sprendimą dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma.

4. Europos Parlamentas ir Taryba vykdomąjį direktorių gali iškviesti į šias institucijas pasikeisti nuomonėmis apie Agentūros darbą ir perspektyvas, be kita ko, kiek tai susiję su daugiamete ir metine darbo programomis. Pasikeičiant tomis nuomonėmis nesvarstomi su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma saugumo akreditavimo veikla susiję klausimai.

90 straipsnis

Nacionalinių ekspertų delegavimas į Agentūrą

Agentūra gali įdarbinti nacionalinius ekspertus iš valstybių narių ir, vadovaudamasi 98 straipsnio 2 dalimi, nacionalinius ekspertus iš Agentūros veikloje dalyvaujančiųjų trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų. Šie ekspertai turi turėti asmens patikimumo pažymėjimą, atitinkantį informacijos, su kuria jie dirba, slaptumo lygį, kaip nustatyta 43 straipsnio 2 dalyje. Tokiems darbuotojams netaikomi Tarnybos nuostatai ir įdarbinimo sąlygos.

V SKYRIUS

Kitos nuostatos

91 straipsnis

Privilegijos ir imunitetai

Agentūrai ir jos darbuotojams taikomas Protokolas Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų, pridėtas prie ES sutarties ir SESV.

92 straipsnis

Susitarimas dėl būstinės ir susitarimai dėl vietos skyrių priėmimo

1. Susitarime dėl būstinės, kurį, pritarus Administracinei valdybai, Agentūra sudaro su priimančiąja valstybe narė, kurioje yra Agentūros būstinė, nustatomos reikiamos nuostatos dėl Agentūros įkūrimo priimančiojoje valstybėje narėje ir objektų, kuriuos turi suteikti ta valstybė narė, taip pat specialiosios taisyklės, priimančiojoje valstybėje narėje taikomos Agentūros vykdomajam direktoriui, Administracinės valdybos nariams, Agentūros darbuotojams ir jų šeimų nariams. Susitarimas dėl būstinės sudaromas tarp Agentūros ir atitinkamos valstybės narės, kur yra Agentūros būstinė, pritarus Administracinei valdybai.
2. Kai tai būtina Agentūros vietos skyriaus, įsteigto pagal 79 straipsnio 2 dalį, veiklai, pritarus Administracinei valdybai sudaromas Agentūros ir atitinkamos valstybės narės, kurioje įsikūręs tas vietos skyrius, susitarimas dėl priėmimo.
3. Agentūrą priimanči valstybė narė užtikrina kuo geresnes sąlygas Agentūrai sklandžiai ir efektyviai veikti, įskaitant daugiakalbį europinį mokymą darbuotojų vaikams ir reikiamas transporto jungtis.

93 straipsnis

Kalbų vartojimas Agentūroje

1. Agentūrai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1 ⁽⁴⁸⁾.
2. Agentūros veiklai būtinas vertimo paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.

94 straipsnis

Teisės susipažinti su Agentūros saugomais dokumentais politika

1. Agentūros saugomiems dokumentams taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001.
2. Administracinė valdyba priima Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimo priemonės.
3. Dėl Agentūros pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 8 straipsnį priimtų sprendimų gali būti pateiktas skundas ombudsmenui arba pareikštas ieškinys Europos Sąjungos Teisingumo Teisme atitinkamai pagal SESV 228 ir 263 straipsnius.

⁽⁴⁸⁾ 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos reglamentas Nr. 1, nustatantis kalbas, kurias turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL 17, 1958 10 6, p. 385).

95 straipsnis

Agentūros vykdoma sukčiavimo prevencija

1. Siekdama palengvinti kovą su sukčiavimu, korupcija ir kita neteisėta veikla pagal reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, per šešis mėnesius nuo savo veiklos pradžios Agentūra prisijungia prie 1999 m. gegužės 25 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų vidaus tyrimų⁽⁴⁹⁾ ir priima atitinkamas visiems Agentūros darbuotojams taikomas nuostatas naudodama to susitarimo priede pateiktą sprendimo pavyzdį.
2. Europos Audito Rūmai turi įgaliojimus atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų iš Agentūros, dokumentų auditą ir auditą vietoje.
3. Vadovaudamasi Reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 išdėstytomis nuostatomis ir procedūromis, OLAF gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus vietoje ir patikras, kad nustatytų, ar būta sukčiavimo, korupcijos arba bet kokios kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejų, susijusių su Agentūros finansuojama dotacija arba sutartimi.
4. Į Agentūros bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis susitarimus, sutartis, susitarimus dėl dotacijos ir sprendimus dėl dotacijos skyrimo įtraukiamos nuostatos, kuriomis Europos Audito Rūmai ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) aiškiai įgaliojami atlikti tokius auditus ir tyrimus pagal savo kompetenciją. Šia nuostata nedaroma poveikio 1, 2 ir 3 dalims.

96 straipsnis

Agentūros saugoma įslaptinta ar neskelbtina neįslaptinta informacija

Agentūra, iš anksto pasikonsultavusi su Komisija, priima savo pačios saugumo taisykles, prilygstančias Komisijos saugumo taisyklėms, skirtoms ESĮI ir neskelbtinos neįslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti, įskaitant keitimosi tokia informacija, jos tvarkymo ir saugojimo taisykles, pagal sprendimus (ES, Euratomas) 2015/443 ir (ES, Euratomas) 2015/444.

97 straipsnis

Agentūros atsakomybė

1. Agentūros sutartinę atsakomybę reglamentuoja atitinkamai sutarčiai taikoma teisė.
2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus pagal bet kurią Agentūros sudarytos sutarties arbitražinę išlygą.
3. Nesutartinės atsakomybės atveju Agentūra pagal bendruosius teisės principus, bendrus valstybių narių teisei, atlygina žalą, kurią padaro jos padaliniai arba jos darbuotojai eidami savo pareigas.
4. Ginčai dėl 3 dalyje nurodytos žalos atlyginimo priklauso Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijai.
5. Asmeninę Agentūros tarnautojų atsakomybę Agentūrai reglamentuoja nuostatos, išdėstytos jiems taikomuose Tarnybos nuostatuose arba įdarbinimo sąlygose.

98 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Agentūros veikloje gali dalyvauti trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos, kurios tuo tikslu yra sudariusios tarptautinius susitarimus su Sąjunga.

⁽⁴⁹⁾ OL L 136, 1999 5 31, p. 15.

2. Remiantis atitinkamomis šio straipsnio 1 dalyje ir 43 straipsnyje nurodytų susitarimų nuostatomis, parengiamos nuostatos, kuriose visų pirma įvardijamas atitinkamų trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų dalyvavimo Agentūros darbe pobūdis, mastas ir būdas, įskaitant su dalyvavimu Agentūros vykdomose iniciatyvose, finansiniais įnašais ir darbuotojais susijusias nuostatas. Tos nuostatos dėl darbuotojų visais atvejais turi atitikti Tarnybos nuostatus. Kai aktualu, į juos įtraukiamos ir nuostatos dėl keitimosi išlaptinta informacija su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis ir dėl jos apsaugos. Toms nuostatomis turi iš anksto pritarti Komisija.

3. Administracinė valdyba priima santykių su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis vadovaujantis 1 dalyje nurodytais tarptautiniais susitarimais strategiją Agentūros kompetencijai priklausančiais klausimais.

4. Komisija užtikrina, kad Agentūra santykius su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis palaikytų laikydamasi savo įgaliojimų ir esamos institucinės sistemos, sudarydama atitinkamą darbinį susitarimą su vykdomoju direktoriumi.

99 straipsnis

Interesų konfliktai

1. Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos nariai, vykdomasis direktorius, deleguotieji nacionaliniai ekspertai ir stebėtojai pateikia išpareigojimų deklaraciją ir bet kokių tiesioginių ar netiesioginių interesų, kurie galėtų būti laikomi pažeidžiančiais jų nepriklausomumą, buvimo ar nebuvimo deklaraciją. Tos deklaracijos turi būti:

- a) tikslios ir išsamios;
- b) parengiamos raštu atitinkamiems asmenims pradedant tarnybą;
- c) kasmet atnaujinamos; ir
- d) prireikus jos atnaujinamos, visų pirma jeigu įvyksta svarbių pokyčių atitinkamų asmenų asmeninėse aplinkybėse.

2. Prieš posėdį, kuriame jie dalyvaus, Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos nariai, vykdomasis direktorius, taip pat deleguotieji nacionaliniai ekspertai, stebėtojai ir išorės ekspertai, dalyvaujantys *ad hoc* darbo grupėse, pateikia tikslią ir išsamią bet kokių interesų, kurie galėtų būti laikomi pažeidžiančiais jų nepriklausomumą sprendžiant darbotvarkės klausimus, buvimo ar nebuvimo deklaraciją, ir, jei turi tokių interesų, susilaiko nuo dalyvavimo svarstyme ir balsavimo dėl tokių punktų.

3. Administracinė valdyba ir Saugumo akreditavimo valdyba savo darbo tvarkos taisyklėse nustato praktines nuostatas, susijusias su taisyklėmis dėl 1 ir 2 dalyse nurodyto interesų deklaravimo ir su interesų konfliktų prevencija bei valdymu.

X ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

100 straipsnis

Darbo programa

Programa įgyvendinama vykdamas Finansinio reglamento 110 straipsnyje nurodytas darbo programas, kurios kiekvienam iš Programos komponentų yra specialios ir visiškai atskiros darbo programos. Darbo programose nustatomi veiksmai ir susijęs biudžetas, kurių reikia programos tikslams pasiekti, ir, kai taikytina, bendra derinimo operacijoms rezervuota suma.

Komisija įgyvendinimo aktais priima darbo programas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

*101 straipsnis***Stebėseną ir ataskaitų teikimas**

1. Rodikliai, skirti Programos veiklos pažangos, padarytos siekiant 4 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų, ataskaitai pateikti, išdėstyti priede.
 2. Siekiant užtikrinti veiksmingą Programos veiklos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant jos tikslų, įvertinimą, Komisijai pagal 105 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas Priedas, kiek tai susiję su rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, ir taip pat kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo.
 3. Jeigu yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti, pagal šį straipsnį priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma 106 straipsnyje numatyta procedūra.
 4. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad programos veiklos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami ekonomiškai, efektyviai ir laiku.
- Tuo tikslu Sąjungos lėšų gavėjams ir, kai tinkama, valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.
5. 1 dalies tikslais Sąjungos lėšų gavėjai privalo teikti atitinkamą informaciją. Duomenys, kurių reikia veiklos rezultatams patikrinti, turi būti renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku.

*102 straipsnis***Vertinimas**

1. Komisija Programos vertinimą atlieka laiku, kad jo rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.
 2. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d., o vėliau – kas ketverius metus Komisija įvertina Programos įgyvendinimą. Šis vertinimas apima visus Programos komponentus ir veiksmus. Vertinant atsižvelgiama:
 - a) į pagal Programą teikiamų paslaugų veikimą;
 - b) Programos naudotojų poreikių raidą; ir
 - c) vertinant SSA ir GOVSATCOM įgyvendinimą, dalijimosi ir telkimo tikslais turimų pajėgumų raidą, o vertinant „Galileo“, programos „Copernicus“ ir EGNOS įgyvendinimą, atsižvelgiama į konkurentų siūlomų duomenų ir paslaugų raidą.
- Kiekvieno Programos komponento atveju atliekant vertinimą sąnaudų ir naudos analizės pagrindu, įvertinamas ir pirmos pastraipos c punkte nurodytos raidos poveikis, įskaitant būtinybę keisti kainodaros politiką arba papildomos kosmoso ar antžeminės infrastruktūros poreikį.

Jei reikia, kartu su vertinimu pateikiamas atitinkamas pasiūlymas.

3. Komisija vertinimo išvadas ir savo pastabas pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.
4. Subjektai, dalyvaujantys įgyvendinant šį reglamentą, teikia Komisijai duomenis ir informaciją, būtinus 1 dalyje nurodytam vertinimui atlikti.
5. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d., o vėliau – kas ketverius metus Komisija, remdamasi savo gairėmis, įvertina Agentūros veiklos rezultatus atsižvelgdama į jos tikslus, įgaliojimus ir užduotis. Vertinimas grindžiamas sąnaudų ir naudos analize. Visų pirma vertinamas galimas poreikis keisti Agentūros įgaliojimus ir tokio pakeitimo finansinės pasekmės. Taip

pat vertinama Agentūra politika dėl interesų konfliktų ir Saugumo akreditavimo valdybos nepriklausomumas bei savarankiškumas. Komisija taip pat gali vertinti Agentūros veiklos rezultatus siekdama nustatyti, ar jai gali būti patikėta papildomų užduočių pagal 29 straipsnio 3 dalį. Prireikus, kartu su vertinimu pateikiamas atitinkamas pasiūlymas.

Jeigu Komisija mano, kad atsižvelgiant į Agentūros tikslus, įgaliojimus ir užduotis Agentūrai nebėra pagrindo tęsti savo veiklą, ji gali pasiūlyti šį reglamentą atitinkamai iš dalies pakeisti.

Komisija pateikia Agentūros vertinimo ir jo išvadų ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Agentūros administracinei valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybai. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

103 straipsnis

Auditai

Asmenų ar subjektų, tarp jų ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgaliojų asmenų ar subjektų, atliktais Sąjungos įnašo naudojimo auditais grindžiamas bendras užtikrinimas pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį.

104 straipsnis

Asmens duomenų ir privatumo apsauga

1. Vykdamas šiame reglamente nustatytas užduotis ir veiklą visi asmens duomenys, įskaitant Agentūros tvarkomus duomenis, tvarkomi laikantis asmens duomenų apsaugos srities taikomų teisės aktų, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2016/679 ⁽⁵⁰⁾ ir (ES) 2018/1725 ⁽⁵¹⁾.
2. Administracinė valdyba nustato priemones, kuriomis Agentūra taiko Reglamentą (ES) 2018/1725, įskaitant priemones dėl Agentūros duomenų apsaugos pareigūno skyrimo. Tos priemonės nustatomos pasikonsultavus su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

XI ANTRAŠTINĖ DALIS

DELEGAVIMAS IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

105 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 53 ir 101 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.

⁽⁵⁰⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁵¹⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 53 ir 101 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 53 ir 101 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

106 straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiami 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo prielaidos.
2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 105 straipsnio 6 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi Europos Parlamento arba Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

107 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Programos komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

Programos komitetas posėdžiauja konkrečia viena iš toliau nurodytų skirtingų sudėčių:

- a) „Galileo“ ir EGNOS;
 - b) programa „Copernicus“;
 - c) SSA;
 - d) GOVSATCOM;
 - e) saugumo klausimų: dėl visų Programos saugumo aspektų, nedarant poveikio Saugumo akreditavimo valdybos vaidmeniui. Europos kosmoso agentūros ir Agentūros atstovai gali būti pakviesti dalyvauti stebėtojų teisėmis; taip pat kviečiama dalyvauti EIVT;
 - f) horizontaliųjų klausimų sudėtimi: dėl Programos įgyvendinimo strateginės apžvalgos, skirtingų Programos komponentų nuoseklumo, kompleksinių priemonių ir biudžeto perskirstymo, kaip nurodyta 11 straipsnyje.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
 3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

4. Jeigu Programos komitetas nuomonės dėl šio reglamento 34 straipsnio 2 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto projekto nepateikia, Komisija to įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.
5. Laikantis Sąjungos sudarytų tarptautinių susitarimų, trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų atstovai gali būti kviečiami dalyvauti Programos komiteto posėdžiuose stebėtojų teisėmis jo darbo tvarkos taisyklėse nustatytais sąlygomis, atsižvelgiant į Sąjungos saugumą.
6. Programos komitetas, vadovaudamasis savo darbo tvarkos taisyklėmis, sukuria naudotojų forumą – darbo grupę, kuri Programos komitetą konsultuoja dėl naudotojų reikalavimų aspektų, paslaugų raidos ir naudotojų gausinimo. Naudotojų forumas siekia užtikrinti nuolatinį ir veiksmingą naudotojų dalyvavimą ir posėdžiauja konkrečia su kiekvienu Programos komponentu susijusia sudėtimi.

XII ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

108 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo informavimo ir komunikacijos veiksmus, susijusius su Programa, su remiantis ta Programa vykdytais veiksmais ir su gautais rezultatais.

Programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politinius prioritetus tiek, kiek tie prioritetai susiję su 4 straipsnyje nurodytais tikslais.

3. Agentūra gali savo iniciatyva užsiimti komunikacijos veikla savo kompetencijos srityje. Skiriant išteklius komunikacijos veiklai neturi būti trukdoma veiksmingai vykdyti 29 straipsnyje nurodytas užduotis. Tokia komunikacijos veikla vykdoma laikantis atitinkamų Administracinės valdybos patvirtintų komunikacijos ir sklaidos planų.

109 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 ir (ES) Nr. 377/2014 bei Sprendimas Nr. 541/2014/ES panaikinami nuo 2021 m. sausio 1 d.
2. Nuorodos į panaikintus teisės aktus laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

110 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos ir paslaugų tęstinumas po 2027 m.

1. Šiuo reglamentu nedaroma poveikio pagal reglamentus (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 ir (ES) Nr. 377/2014 bei Sprendimą Nr. 541/2014/ES pradėtų susijusių veiksmų tęsimui ar jų pakeitimui, ir tas reglamentas toliau taikomas tiems veiksmams tol, kol jie užbaigiami. Visų pirma pagal Sprendimo Nr. 541/2014/ES 7 straipsnio 3 dalį įsteigtas konsorciumas teikia SST paslaugas tris mėnesius po to, kai partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai pasirašo šio reglamento 58 straipsnyje numatytą susitarimą dėl SST partnerystės.

2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, priimtų pagal reglamentus (ES) Nr. 1285/2013 ir (ES) Nr. 377/2014 bei Sprendimą Nr. 541/2014/ES, prie Programos.

3. Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2027 m., siekiant padengti 4 straipsnyje numatytas išlaidas, kad būtų galima valdyti iki Programos pabaigos nebaigtus vykdyti veiksmus, taip pat išlaidoms, skirtoms ypatingos svarbos operacinei veiklai ir paslaugų teikimui, be kita ko, pagal FPPS ir susitarimus dėl įnašo.

111 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. balandžio 28 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
D. M. SASSOLI

Tarybos vardu
Pirmininkė
A. P. ZACARIAS

PRIEDAS

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

Remiantis pagrindiniais rodikliais sistemingai stebimi Programos veiklos rezultatai siekiant 4 straipsnyje nurodytų jos tikslų, kad būtų kuo labiau sumažinta administracinė našta ir išlaidos.

1. Šiuo tikslu metinėms ataskaitoms renkami duomenys apie toliau nurodytus pagrindinius rodiklius, kurių įgyvendinimo informacija, pvz., parametrai, skaičiai ir susijusios nominaliosios vertės bei ribos (įskaitant kiekybinius ir kokybinius atvejus) pagal taikytinus misijos reikalavimus ir numatomus veiklos rezultatus, apibrėžiami susitarimuose, sudaromuose su įgaliojaisiais subjektais.
 - 1.1. 4 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytas konkretus tikslas
 - 1 rodiklis: navigacijos ir laiko nustatymo paslaugų, atskirai teikiamų „Galileo“ ir EGNOS, tikslumas
 - 2 rodiklis: paslaugų, atskirai teikiamų „Galileo“ ir EGNOS, prieinamumas ir tęstinumas
 - 3 rodiklis: EGNOS paslaugų geografinė aprėptis ir paskelbtų EGNOS procedūrų skaičius (tiek APV-I, tiek LPV-200)
 - 4 rodiklis: Sąjungos naudotojų pasitenkinimas „Galileo“ ir EGNOS paslaugomis
 - 5 rodiklis: su „Galileo“ ir EGNOS suderinamų imtuvų dalis pasaulinėje ir ES pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų / palydovinės patikslinimo sistemos (GNSS / SBAS) imtuvų rinkoje.
 - 1.2. 4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytas konkretus tikslas:
 - 1 rodiklis: programos „Copernicus“ paslaugų, duomenų ir prieigos prie duomenų ir informacijos paslaugų (DIAS) naudotojų skaičius Sąjungoje, kai įmanoma pateikiant tokią informaciją kaip naudotojo tipas, geografinis pasiskirstymas ir veiklos sektorius
 - 2 rodiklis: kai taikytina, prašymų aktyvuoti programos „Copernicus“ paslaugas arba jų aktyvavimo atvejų skaičius
 - 3 rodiklis: Sąjungos naudotojų pasitenkinimas programos „Copernicus“ paslaugomis ir DIAS
 - 4 rodiklis: programos „Copernicus“ paslaugų ir duomenų srauto patikimumas, prieinamumas ir tęstinumas
 - 5 rodiklis: naujų informacijos produktų, teikiamų kiekviename programos „Copernicus“ paslaugų portfelyje, skaičius
 - 6 rodiklis: programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ sugeneruotų duomenų kiekis
 - 1.3. 4 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas konkretus tikslas
 - 1 rodiklis: SSA komponentų naudotojų skaičius, kai įmanoma pateikiant tokią informaciją kaip naudotojo tipas, geografinis pasiskirstymas ir veiklos sektorius
 - 2 rodiklis: paslaugų prieinamumas
 - 1.4. 4 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytas konkretus tikslas
 - 1 rodiklis: GOVSATCOM naudotojų skaičius, kai įmanoma pateikiant tokią informaciją kaip naudotojo tipas, geografinis pasiskirstymas ir veiklos sektorius
 - 2 rodiklis: paslaugų prieinamumas

- 1.5. 4 straipsnio 2 dalies e punkte nurodytas konkretus tikslas:
 - 1 rodiklis: Programai skirtų paleidimų skaičius (įskaitant skaičius pagal paleidimo įrenginių tipą)
 - 1.6. 4 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytas konkretus tikslas
 - 1 rodiklis: kosmoso platformų Sąjungoje skaičius ir vieta
 - 2 rodiklis: Sąjungoje įsisteigusių MVĮ dalis bendroje su Programa susijusių sutarčių vertėje
 2. Atliekant 102 straipsnyje nurodytą vertinimą atsižvelgiama į papildomus aspektus, pvz.:
 - 2.1. konkurentų veiklos rezultatus navigacijos ir Žemės stebėjimo srityse;
 - 2.2. „Galileo“ ir EGNOS paslaugų naudotojų gausinimą,
 - 2.3. EGNOS paslaugų integralumą;
 - 2.4. tai, kaip pagrindiniai programos „Copernicus“ naudotojai ima naudotis programos „Copernicus“ paslaugomis;
 - 2.5. Sąjungos arba valstybių narių politikos sričių, kuriose naudojama programa „Copernicus“ arba gaunama nauda iš šios programos, skaičių;
 - 2.6. SST pakomponenčio savarankiškumo analizę ir Sąjungos nepriklausomumo šioje srityje mastą;
 - 2.7. tinklaveikos NEO pakomponenčio veikloje padėtį;
 - 2.8. GOVSATCOM pajėgumų įvertinimą atsižvelgiant į 69 ir 102 straipsniuose nurodytus naudotojų poreikius;
 - 2.9. naudotojų pasitenkinimą SSA ir GOVSATCOM paslaugomis;
 - 2.10. „Ariane“ ir „Vega“ paleidimų dalį visoje rinkoje, remiantis viešai prieinamais duomenimis;
 - 2.11. galutinės grandies sektoriaus vystymąsi, kiekybiškai išreikštą, jei turima tokių duomenų, Sąjungos kosmoso duomenis, informaciją ir paslaugas naudojančių naujų bendrovių skaičiumi, sukurtų darbo vietų skaičiumi ir apyvarta, pagal valstybę narę, naudojantis Komisijos (Eurostato) apklausomis, jei jų esama;
 - 2.12. pradinės grandies Sąjungos kosmoso sektoriaus vystymąsi, kiekybiškai išreikštą, jei turima tokių duomenų, sukurtų darbo vietų skaičiumi ir apyvarta pagal valstybę narę ir Europos kosmoso pramonės dalimi pasaulinėje rinkoje, naudojantis Komisijos (Eurostato) apklausomis, jei jų esama.
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2021/697**2021 m. balandžio 29 d.****kuriuo įsteigiamas Europos gynybos fondas ir panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1092****(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 173 straipsnio 3 dalį, 182 straipsnio 4 dalį, 183 straipsnį ir 188 straipsnio antrą pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) per pastarąjį dešimtmetį Sąjungos geopolitinė padėtis dramatiškai pasikeitė. Europos kaimyninių regionų padėtis yra nestabili, o Sąjungai kyla sunkumų ir iššūkių – atsiranda vis naujų grėsmių, tokių kaip hibridiniai išpuoliai ir kibernetiniai išpuoliai, be to, vėl daugėja įprastinių iššūkių. Tokiomis aplinkybėmis ir Europos piliečiai, ir jų politiniai vadovai sutaria, kad visiems kartu reikia daugiau nuveikti gynybos srityje;
- (2) gynybos sektoriui būdinga tai, kad patiriamos vis didesnės gynybos įrangos sąnaudos ir didelės mokslinių tyrimų ir plėtros (MTP) sąnaudos, o tai riboja naujų gynybos srities programų pradėjimą ir daro tiesioginį poveikį Europos gynybos technologinės ir pramoninės bazės (EGTPB) konkurencingumui ir inovacijų pajėgumui. Atsižvelgiant į tą sąnaudų didėjimą, naujos kartos pagrindinių gynybos sistemų ir naujų gynybos technologijų kūrimas turėtų būti remiamas Sąjungos lygmeniu, siekiant stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą investicijų į gynybos įrangą srityje;
- (3) 2016 m. lapkričio 30 d. komunikate „Europos gynybos veiksmų planas“ Komisija įsipareigojo papildyti, mobilizuoti ir konsoliduoti valstybių narių pastangas bendradarbiauti, dedamas plėtojant gynybos technologinius ir pramoninius pajėgumus siekiant reaguoti į saugumo iššūkius, taip pat skatinti konkurencingą, novatorišką ir efektyvią Europos gynybos pramonę visoje Sąjungoje ir už jos ribų. Be to, Komisija įsipareigojo remti labiau integruotos gynybos rinkos kūrimą Sąjungoje ir skatinti Europos gynybos produktų ir technologijų įsisavinimą vidaus rinkoje, taip didinant nepriklausomumą nuo šaltinių iš už Sąjungos ribų. Komisija visų pirma pasiūlė sukurti Europos gynybos fondą, skirtą remti investicijas į bendrus mokslinius tyrimus ir bendrą gynybos produktų ir technologijų plėtrą, taip skatinant sinergiją ir išlaidų efektyvumą, ir skatinti valstybes nares kartu įsigyti ir techniškai prižiūrėti gynybos įrangą. Europos gynybos fondas turėtų papildyti tuo tikslu jau naudojamas nacionalines lėšas, būti valstybių narių bendradarbiavimo ir didesnio investavimo į gynybą skatinimo priemonė bei remti bendradarbiavimą per visą gynybos produktų ir technologijų gyvavimo ciklą;

⁽¹⁾ OL C 110, 2019 3 22, p. 75.

⁽²⁾ 2019 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2021 m. kovo 16 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

- (4) Europos gynybos fondas turėtų padėti sukurti stiprią, konkurencingą ir novatorišką EGTPB ir papildyti Sąjungos iniciatyvas, kuriomis siekiama sukurti labiau integruotą Europos gynybos rinką, visų pirma 2009 m. priimtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2009/43/EB⁽³⁾ ir 2009/81/EB⁽⁴⁾ dėl Sąjungos siuntimo ir viešųjų pirkimų gynybos sektoriuje;
- (5) siekiant prisidėti prie Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumo ir inovacijų pajėgumų didinimo, Europos gynybos fondas (toliau – Fondas) turėtų būti įsteigtas septynerių metų laikotarpiui, kad jo trukmė sutaptų su 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos (toliau – 2021–2027 m. DFP), nustatytos Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2020/2093⁽⁵⁾, trukme, laikantis integruoto požiūrio. Fondo tikslas – didinti Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumą, novatoriškumą, efektyvumą ir technologinę autonomiją ir tokiu būdu prisidėti prie Sąjungos strateginės autonomijos remiant tarpvalstybinį valstybių narių bendradarbiavimą ir įmonių, mokslinių tyrimų centrų, nacionalinių administracijų, tarptautinių organizacijų ir universitetų bendradarbiavimą visoje Sąjungoje, gynybos produktų bei technologijų mokslinių tyrimų ir plėtros etapais. Siekiant sukurti daugiau inovacinių sprendimų ir užtikrinti atvirą vidaus rinką, Fondas turėtų remti ir sudaryti palankesnes sąlygas plėtoti mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir vidutinės kapitalizacijos įmonių vykdomą tarpvalstybinį bendradarbiavimą gynybos sektoriuje. Bendrų gynybos srities pajėgumų trūkumai Sąjungoje įvardyti bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) kontekste, visų pirma Pajėgumų plėtojimo plane (PPP), o Visa apimančioje strateginėje mokslinių tyrimų darbotvarkėje (OSRA) taip pat nurodyti bendri gynybos mokslinių tyrimų tikslai.

Kitais Sąjungos procesais, kaip antai Koordinuota metine gynybos peržiūra (CARD) ir nuolatiniu struktūrizuotu bendradarbiavimu (PESCO), siekiama remti atitinkamų prioritetų įgyvendinimą nustatant ir pasinaudojant glaudesnio bendradarbiavimo galimybėmis, kad būtų pasiektas Sąjungos užmojų mastas saugumo ir gynybos srityje. Kai tinkama, taip pat galima atsižvelgti į regioninius ir tarptautinius prioritetus, įskaitant nustatytus Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos kontekste, su sąlyga, kad jie atitinka Sąjungos prioritetus ir netrukdo nė vienai valstybei narei ar asocijuotajai valstybei dalyvauti, kartu siekiant išvengti bereikalingo dubliavimo;

- (6) su gynybos pajėgumų plėtojimu susietas mokslinių tyrimų etapas yra labai svarbus, nes juo grindžiamas Europos pramonės pajėgumas ir savarankiškas gebėjimas kurti gynybos produktus ir valstybių narių, kaip tokių produktų galutinių vartotojų, nepriklausomumas. Mokslinių tyrimų etapas gali kelti didelę riziką, visų pirma susijusią su technologijų nebrandumu ir jų perversminiu pobūdžiu. Plėtros etapas, kuris paprastai eina po mokslinių tyrimų etapą, taip pat susijęs su didele rizika ir sąnaudomis, dėl kurių kyla kliūčių toliau panaudoti mokslinių tyrimų rezultatus, ir turi neigiamą poveikį Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumui ir novatoriškumui. Taigi Fondas turėtų skatinti mokslinių tyrimų ir plėtros etapų ryšį;
- (7) Fondo lėšomis neremiami baziniai moksliniai tyrimai – jie turėtų būti remiami pagal kitas finansavimo programas, tačiau jo parama gali apimti į gynybą orientuotus fundamentinius mokslinius tyrimus, kurių pagrindu galėtų būti rastas sprendimas, padedantis spręsti jau nustatytas arba tikėtinas problemas ar sukurti naujas galimybes;
- (8) Fondo lėšomis galėtų būti remiami veiksmai, susiję tiek su naujais gynybos produktais ir technologijomis, tiek su atnaujintais esamais gynybos produktais ir technologijomis, įskaitant jų sąveikumą. Esamų gynybos produktų ir technologijų atnaujinimo veiksmai turėtų būti tinkami finansuoti tik tuo atveju, kai neasocijuotoji trečioji valstybė arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas netaiko jokių anksčiau pateiktos informacijos, reikalingos veiksmui atlikti, apribojimų, dėl kurių veiksmas negalėtų būti atliktas. Turėtų būti reikalaujama, kad teikdami paraišką dėl Sąjungos finansavimo teisės subjektai pateiktų informaciją, kuri įrodytų, jog apribojimų nėra. Tokios informacijos nepateikus Sąjungos finansavimas neturėtų būti leidžiamas;

⁽³⁾ 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/43/EB dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijoje sąlygų supaprastinimo (OL L 146, 2009 6 10, p. 1).

⁽⁴⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/81/EB dėl darbų, prekių ir paslaugų pirkimo tam tikrų sutarčių, kurias sudaro perkančiosios organizacijos ar subjektai gynybos ir saugumo srityse, sudarymo tvarkos derinimo ir iš dalies keičianti direktyvas 2004/17/EB ir 2004/18/EB (OL L 216, 2009 8 20, p. 76).

⁽⁵⁾ 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa (OL L 433I, 2020 12 22, p. 11).

- (9) Fondas turėtų remti veiksmus, kuriais prisidedama prie perversminių gynybos technologijų kūrimo. Kadangi perversminės technologijos gali būti grindžiamos netradicinių gynybos subjektų sukurtomis koncepcijomis arba idėjomis, Fondas turėtų suteikti pakankamo lankstumo, kiek tai susiję su konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais ir tokių veiksmų vykdymu;
- (10) siekiant užtikrinti, kad įgyvendinant šį reglamentą būtų laikomasi Sąjungos ir jos valstybių narių tarptautinių įsipareigojimų, veiksmai, susiję su produktais ar technologijomis, kurių naudojimas, plėtojimas ar gamyba yra draudžiami pagal tarptautinę teisę, neturėtų būti remiami Fondo lėšomis. Tuo atžvilgiu veiksmų, kuriais plėtojami nauji gynybos produktai ar technologijos, tinkamumas finansuoti taip pat turėtų priklausyti nuo tarptautinės teisės pokyčių. Be to, veiksmai, kuriais siekiama kurti mirtinus autonominius ginklus be galimybės žmonėms prasmingai kontroliuoti sprendimus dėl atrankos ir jėgos panaudojimo veiksmų, priimamus vykdant atakas prieš žmones, taip pat neturėtų būti laikomi tinkamais remti Fondo lėšomis, nedarant poveikio galimybei finansuoti veiksmus, skirtus ankstyvojo perspėjimo sistemų ir atsakomųjų priemonių kūrimui gynybos tikslais;
- (11) tas faktas, kad yra sudėtinga susitarti dėl suderintų gynybos pajėgumų reikalavimų ir bendrų techninių specifikacijų arba standartų, trukdo tarpvalstybiniam valstybių narių ir skirtingose valstybėse narėse įsisteigusių teisės subjektų bendradarbiavimui. Kadangi tokių reikalavimų, specifikacijų ir standartų nėra, padidėjo gynybos sektoriaus susiskaidymas, techninis sudėtingumas, pailgėjo terminai, išaugo sąnaudos, atsirado bereikalingas dubliavimasis, taip pat sumažėjo sąveikumas. Susitarimas dėl bendrų techninių specifikacijų turėtų būti būtina sąlyga, jei veiksmams reikalingas aukštesnio lygmens technologinis parengtumas. Veikla, kuria padedama nustatyti suderintus gynybos pajėgumų reikalavimus, taip pat veikla, kuria siekiama padėti parengti bendrą techninių specifikacijų arba standartų apibrėžtį, taip pat turėtų būti tinkama remti Fondo lėšomis, ypač jei ja skatinamas sąveikumas;
- (12) kadangi Fondo tikslas – remti Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumą, veiksmingumą ir inovacijas pritraukiant ir papildant bendrą gynybos mokslinių tyrimų ir technologijų veiklą ir sumažinant bendrų projektų plėtros etapo riziką, veiksmai, susiję su gynybos produkto ar technologijos mokslinių tyrimų ir plėtros etapais, turėtų būti tinkami remti Fondo lėšomis;
- (13) atsižvelgiant į tai, kad Fondo tikslas pirmiausia yra stiprinti teisės subjektų ir valstybių narių bendradarbiavimą visoje Sąjungoje, veiksmas turėtų būti tinkamas finansuoti tik tuo atveju, jei jį turės vykdyti teisės subjektai, bendradarbiaujantys konsorciуме, sudarytame iš bent trijų reikalavimus atitinkančių teisės subjektų, įsisteigusių bent trijose skirtingose valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse. Bent trys iš tų reikalavimus atitinkančių teisės subjektų, įsisteigusių bent dviejose skirtingose valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse, per visą veiksmo vykdymo laikotarpį neturėtų būti tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuojami to paties teisės subjekto ir neturėtų kontroliuoti vieni kitų. Tame kontekste kontrolė turėtų būti suprantama kaip gebėjimas tiesiogiai arba netiesiogiai daryti teisės subjektui lemiamą įtaką per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų. Atsižvelgiant į perversminių gynybos technologijų, taip pat tyrimų, ypatumus, veiksmus galėtų vykdyti vienas teisės subjektas. Siekiant paskatinti valstybių narių bendradarbiavimą, Fondui taip pat turėtų būti suteikta galimybė remti bendrus ikiprekybinius viešuosius pirkimus;
- (14) remiantis Tarybos sprendimu 2013/755/ES⁽⁶⁾, užjūrio šalyse arba teritorijose įsisteigę subjektai atitinka reikalavimus gauti finansavimą jiems taikant Fondo taisykles ir tikslus bei galimas priemones, taikomas valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;
- (15) kadangi Fondo tikslas – didinti Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumą ir veiksmingumą, parama iš esmės turėtų būti skiriama tik Sąjungoje arba asocijuotosiose valstybėse įsisteigusiems teisės subjektams, kurių nekontroliuoja neasocijuotosios trečiosios valstybės arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektai. Tame kontekste kontrolė turėtų būti suprantama kaip gebėjimas tiesiogiai arba netiesiogiai daryti teisės subjektui lemiamą įtaką per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų. Be to, siekiant užtikrinti esminių Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesų apsaugą, gavėjų ir subrangovų infrastruktūra, patalpos, turtas ir išteklių, naudojami Fondo remiamiems veiksmams vykdyti, turėtų būti valstybės narės ar asocijuotosios valstybės teritorijoje visą veiksmo vykdymo laikotarpį, o gavėjų ir veiksmo vykdyme dalyvaujančių subrangovų vykdomojo valdymo struktūros turėtų būti Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje. Atitinkamai, teisės subjektas, kuris yra įsisteigęs

(6) 2013 m. lapkričio 25 d. Tarybos sprendimas 2013/755/ES dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) (OL L 344, 2013 12 19, p. 1).

neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje, arba teisės subjektas, kuris yra įsisteigęs Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje, tačiau kurio vykdomojo valdymo struktūros yra neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje, neturėtų būti laikomas atitinkančiu reikalavimus gavėju ar veiksmė dalyvaujančiu subrangovu. Siekiant apsaugoti esminius Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesus, tie tinkamumo kriterijai taip pat turėtų būti taikomi finansavimui, kuris teikiamas vykdant viešuosius pirkimus, nukrypstant nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽⁷⁾ (toliau – Finansinis reglamentas) 176 straipsnio;

- (16) tam tikromis aplinkybėmis turėtų būti įmanoma nukrypti nuo principo, kad gavėjai ir Fondo remiamame veiksmė dalyvaujantys subrangovai neturi būti kontroliuojami neasocijuotųjų trečiųjų valstybių arba neasocijuotųjų trečiųjų valstybių subjektų. Tokiomis aplinkybėmis Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje įsisteigę teisės subjektai, kuriuos kontroliuoja neasocijuotoji trečioji valstybė arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas, turėtų atitikti reikalavimus būti gavėjais arba veiksmė dalyvaujančiais subrangovais, jei tenkinamos griežtos sąlygos, susijusios su Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesais. Tokių teisės subjektų dalyvavimas neturėtų prieštarauti Fondo tikslams. Pareiškėjai turėtų pateikti visą atitinkamą informaciją apie infrastruktūrą, patalpas, turtą ir išteklius, kuriais bus naudojama vykdant veiksmą. Tuo požiūriu taip pat turėtų būti atsižvelgiama į valstybių narių interesus, susijusius su tiekimo saugumu;
- (17) pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 29 straipsnį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 215 straipsnio 2 dalį priimtų Sąjungos ribojamųjų priemonių kontekste negalima tiesiogiai ar netiesiogiai leisti naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais į sąrašą įtrauktiems juridiniams asmenims, subjektams ar įstaigoms arba jų naudai. Todėl tokie į sąrašą įtraukti subjektai ir jiems nuosavybės teise priklausantys arba jų kontroliuojami subjektai negali būti remiami Fondo lėšomis;
- (18) Sąjungos finansavimas turėtų būti teikiamas paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus pagal Finansinį reglamentą. Vis dėlto, tam tikromis tinkamai pagrįstomis ir išimtinėmis aplinkybėmis Sąjungos finansavimą turėtų būti galima skirti ir be kvietimo teikti pasiūlymus pagal Finansinio reglamento 195 straipsnio pirmos pastraipos e punktą. Kadangi skiriant finansavimą pagal Finansinio reglamento 195 straipsnio pirmos pastraipos e punktą nukrypstama nuo bendros taisyklės, kad finansavimas turi būti skiriamas po kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo, tos išimtinės aplinkybės turėtų būti aiškinamos griežtai. Tomis aplinkybėmis, norint skirti dotaciją nepaskelbus kvietimo teikti pasiūlymus, tai, kiek siūlomas veiksmas atitinka Fondo tikslus, susijusius su tarpvalstybiniu pramonės bendradarbiavimu ir konkurencija visoje tiekimo grandinėje, turėtų įvertinti Komisija, padedama valstybių narių komiteto (toliau – komitetas);
- (19) jei tinkamame finansuoti veiksmė pageidauja dalyvauti konsorciumas, o Sąjungos parama turi būti teikiama dotacijos forma, konsorciumas turėtų vieną iš savo narių paskirti koordinatoriumi. Koordinatorius turėtų būti pagrindinis punktas konsorciumo ryšiams su Komisija palaikyti;
- (20) jei Fondo remiamam veiksmui vadovauja valstybių narių arba asocijuotųjų valstybių paskirtas projekto vadovas, Komisija, prieš atlikdama mokėjimą gavėjams, turėtų konsultuotis su projekto vadovu apie pasiektą pažangą vykdant veiksmą, kad jis galėtų užtikrinti, jog gavėjai laikytųsi nustatytų terminų. Projekto vadovas turėtų pateikti Komisijai pastabas apie pasiektą pažangą vykdant veiksmą, kad Komisija galėtų nustatyti, ar įvykdytos sąlygos mokėjimui atlikti;

⁽⁷⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (21) Fondo parama turėtų būti įgyvendinama pagal tiesioginio valdymo principą, kad būtų užtikrintas kuo didesnis rezultatų veiksmingumas ir efektyvumas, o taip pat užtikrintas visiškas suderinamumas su kitomis Sąjungos iniciatyvomis. Todėl Komisija ir toliau turėtų būti atsakinga už atrankos ir skyrimo procedūras, įskaitant etikos aspektų peržiūrą ir vertinimą. Tačiau pagrįstais atvejais Komisija turėtų galėti Fondo remiamų veiksmų biudžeto įgyvendinimo užduotis pavesti Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoms įstaigoms, pavyzdžiui, kai projekto vadovą paskiria veiksmą bendrai finansuojančios valstybės narės, su sąlyga, kad yra tenkinami Finansinio reglamento reikalavimai. Toks biudžeto įgyvendinimo užduočių pavidimas padėtų supaprastinti bendrai finansuojamų veiksmų valdymą ir užtikrinti sklandų finansavimo susitarimo bei konsorciumo ir projekto vadovo, kurį paskyrė veiksmą bendrai finansuojančios valstybės narės, pasirašytos sutarties suderinimą;
- (22) siekiant užtikrinti, kad finansuojami plėtros veiksmai būtų finansiškai perspektyvūs, būtina, jog pareiškėjai įrodytų, kad Sąjungos lėšomis nedengiamos veiksmo išlaidos dengiamos kitais finansavimo būdais;
- (23) gynybos pajėgumams bendrai kurti ir išgyti valstybės narės turėtų galėti pasinaudoti skirtingų rūšių finansinėmis priemonėmis. Komisija galėtų numatyti įvairių rūšių priemones, kuriomis valstybės narės galėtų savanoriškai naudotis bendradarbiaujamojo plėtojimo ir viešųjų pirkimų finansavimo uždaviniams spręsti. Taikant tokias finansines priemones būtų galima toliau skatinti kurti bendradarbiavimu grindžiamus ir tarpvalstybinius gynybos projektus ir didinti gynybos išlaidų veiksmingumą, be kita ko, vykdant Fondo lėšomis remiamus projektus;
- (24) dėl gynybos pramonės ypatumų, kai paklausą lemia beveik vien tik valstybės narės ir asocijuotosios valstybės, kurios taip pat kontroliuoja visą su gynyba susijusių produktų ir technologijų įsigijimą, įskaitant jų eksportą, gynybos sektoriaus veikla yra unikali ir neatitinka tradicinių taisyklių ir verslo modelių, pagal kuriuos veikia tradiciškesnės rinkos. Todėl pramonė negali pati rimčiau finansuoti gynybos srities MTP projektų, ir dažnai valstybės narės bei asocijuotosios valstybės padengia visas MTP išlaidas. Siekiant Fondo tikslų, visų pirma skatinti skirtingų valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių teisės subjektų bendradarbiavimą, taip pat atsižvelgiant į gynybos sektoriaus ypatumus, turėtų būti galima padengti visas reikalavimus atitinkančias išlaidas, jei veiksmai vykdomi prieš prototipo kūrimo etapą;
- (25) prototipo kūrimo etapas yra esminis etapas, per kurį valstybės narės arba asocijuotosios valstybės paprastai sprendžia dėl savo konsoliduotų investicijų ir pradeda savo būsimų gynybos produktų ar technologijų įsigijimo procesą. Todėl būtent šiuo specifiniu etapu valstybės narės ir asocijuotosios valstybės susitaria dėl būtinų išpareigojimų, įskaitant projekto išlaidų pasidalijimą ir atsakomybę už jį. Siekiant užtikrinti jų išpareigojimo patikimumą, parama Fondo lėšomis paprastai neturėtų viršyti 20 % tinkamų finansuoti išlaidų;
- (26) jei veiksmai nėra susiję su prototipo kūrimo etapu, turėtų būti numatytas finansavimas iki 80 % Vykdam tokius veiksmus, kurie yra arčiau baigiamojo produkto ir technologijos kūrimo etapo, vis dar gali būti patiriama didelių išlaidų;
- (27) gynybos sektoriaus suinteresuotieji subjektai patiria specifinių netiesioginių išlaidų, pavyzdžiui, susijusių su saugumu. Be to, suinteresuotieji subjektai veikia specifinėje rinkoje, kurioje, nesant pirkėjų paklausos, jie negali susigrąžinti MTP išlaidų tokiu pačiu būdu kaip civiliniame sektoriuje. Todėl tikslinga leisti taikyti 25 % visų tiesioginių tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų fiksuotąją normą, taip pat numatyti galimybę atlyginti netiesiogines tinkamas finansuoti išlaidas, kurios nustatytos pagal įprastinę gavėjų išlaidų apskaitos praktiką, jei nacionalinės institucijos pripažįsta tą išlaidų apskaitos praktiką vykdant panašią veiklą gynybos srityje ir jei apie ją gavėjas yra pranešęs Komisijai;
- (28) veiksmis, kuriuose vykdam dalyvauja tarpvalstybinės MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonės, teikiama parama atveriamos tiekimo grandinės ir prisidedama prie Fondo tikslų. Todėl turėtų būti galima tokiems veiksmams taikyti didesnę finansavimo normą, o tai būtų naudinga visiems dalyvaujantiems teisės subjektams;

- (29) siekiant užtikrinti, kad finansuojamais veiksmais būtų prisidedama prie Europos gynybos pramonės konkurencingumo ir veiksmingumo, svarbu, kad valstybės narės ketintų bendrai vykdyti galutinių produktų įsigijimą arba naudotų technologijas, visų pirma vykdydamos bendrus tarpvalstybinius viešuosius pirkimus, kai valstybės narės kartu organizuoja viešųjų pirkimų procedūras, visų pirma naudodamosi centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis;
- (30) siekiant užtikrinti, kad Fondo remiamais veiksmais būtų didinamas Europos gynybos pramonės konkurencingumas ir veiksmingumas, jie turėtų būti orientuoti į rinką, grindžiami paklausa ir komerciniu požiūriu perspektyvūs vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Todėl nustatant plėtros veiksmų tinkamumo finansuoti kriterijus reikėtų atsižvelgti į tai, ar valstybės narės ketina, be kita ko, sudarydamos susitarimo memorandumą arba ketinimų protokolą, koordinuotai pirkti galutinį produktą arba naudoti technologiją. Nustatant plėtros veiksams taikomus paramos skyrimo kriterijus taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, ar valstybės narės politiškai arba teisiškai įsipareigojo bendrai ir koordinuotai naudoti, turėti nuosavybės teise ar techniškai prižiūrėti galutinį produktą ar technologiją;
- (31) inovacijų ir technologinė plėtra Sąjungos gynybos pramonėje turėtų būti skatinama paisant Sąjungos saugumo ir gynybos interesų. Atitinkamai, veiksmų indėlis prie tų interesų ir prie gynybos mokslinių tyrimų ir pajėgumų prioritetų, dėl kurių bendrai susitarė valstybės narės, turėtų būti laikomas vienu iš paramos skyrimo kriterijų;
- (32) tinkamais finansuoti veiksmais, plėtojama vykdam PESCO projektus pagal institucinę Sąjungos struktūrą, turėtų būti užtikrinamas aktyvesnis nuolatinis teisės subjektų skirtingose valstybėse narėse bendradarbiavimas ir taip turėtų būti tiesiogiai padedama siekti Fondo tikslų. Jei tokie veiksmai būtų atrinkti, jiems turėtų būti galima taikyti didesnę finansavimo normą;
- (33) Komisija atsižvelgs į kitą pagal bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Europos horizontas“, įsteigtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/695 ⁽⁸⁾, finansuojamą veiklą, siekdama išvengti bereikalingo dubliavimo ir užtikrinti tarpusavio mainus ir sinergiją tarp civilinių ir gynybos mokslinių tyrimų;
- (34) kibernetinio saugumo ir kibernetinės gynybos uždaviniai tampa vis svarbesni, todėl Komisija ir Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai pripažino, kad reikia užtikrinti kibernetinės gynybos veiksmų, kuriems taikomas šis reglamentas, ir Sąjungos kibernetinio saugumo srities iniciatyvų, kaip antai paskelbtos 2017 m. rugsėjo 13 d. bendrame Komisijos komunikate „Atsparumas, atgrasymas ir gynyba: ES kibernetinio saugumo didinimas“, sinergiją. Visų pirma, suinteresuotieji subjektai turėtų siekti civilinių ir gynybos aspektų sinergijos kibernetinio saugumo srityje, kad būtų stiprinamas kibernetinis atsparumas;
- (35) turėtų būti užtikrintas integruotas požiūris, sujungiant veiklą, kuriai taikomi Komisijos pagal Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies b punktą pradėti gynybos srities mokslinių tyrimų parengiamieji veiksmai (GSMTPV), ir Europos gynybos pramonės plėtros programa (EGPPP), nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1092 ⁽⁹⁾, taip pat suderinant dalyvavimo sąlygas. Tokiu integruotu metodu turėtų būti sukurtas nuoseklesnis priemonių rinkinys ir padidintas Fondo novatoriškumo, bendradarbiavimo ir ekonominis poveikis, tuo pat metu išvengiant bereikalingo dubliavimo ir susiskaidymo. Tuo metodu taip pat būtų užtikrinta, kad Fondo lėšomis prisidedama prie geresnio gynybos srities mokslinių tyrimų rezultatų išnaudojimo, užpildant spragą tarp mokslinių tyrimų ir plėtros etapų, atsižvelgiant į gynybos sektoriaus ypatumus, ir skatinant visų formų inovacijas, įskaitant perversmines gynybos srities technologijas. Kai taikytina, taip pat galima tikėtis teigiamo šalutinio poveikio ir civiliniam sektoriui;

⁽⁸⁾ 2021 m. balandžio 28 d. dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/695, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Europos horizontas“ ir nustatomos su ja susijusios dalyvavimo ir sklaidos taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1290/2013 ir (ES) Nr. 1291/2013 (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

⁽⁹⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1092, kuriuo sukuriama Europos gynybos pramonės plėtros programa Sąjungos gynybos pramonės konkurencingumui ir inovaciniam pajėgumui remti (OL L 200, 2018 8 7, p. 30).

- (36) kai tikslinga, atsižvelgiant į veiksmo ypatumus, Fondo tikslų taip pat turėtų būti siekiama pasitelkiant finansines priemones ir biudžeto garantijas pagal „InvestEU“ fondą, sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/523 ⁽¹⁰⁾;
- (37) parama Fondo lėšomis turėtų būti proporcingai naudojama rinkos nepakankamumo arba neoptimalaus investavimo problemoms spręsti ir veiksmais neturėtų būti dubliuojamas arba išstumiamas privatus finansavimas arba iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje. Veiksmai turėtų suteikti Sąjungai aiškia pridėtinę vertę;
- (38) Sąjungos finansavimo formos ir Fondo įgyvendinimo metodai turėtų būti pasirenkami atsižvelgiant į tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir pasiekti rezultatus, atsižvelgiant visų pirma į kontrolės sąnaudas, administracinę našta ir tikėtiną reikalavimų nesilaikymo riziką. Tas pasirinkimas turėtų apimti galimybę naudoti fiksuotąsias sumas, fiksuotųjų normų finansavimą ir vieneto įkainius, taip pat su išlaidomis nesusijusį finansavimą, kaip nurodyta Finansinio reglamento 125 straipsnio 1 dalyje;
- (39) Komisija, atsižvelgdama į Fondo tikslus ir pirminę patirtį, įgytą per EGPPP ir GSMTPV, įgyvendinimo aktais turėtų patvirtinti metines darbo programas. Komisijai rengti darbo programą turėtų padėti komitetas. Komisija turėtų stengtis rasti sprendimus, kuriems pritartų kuo daugiau komiteto narių. Tomis aplinkybėmis komitetas turėtų turėti galimybę posėdžiauti nacionalinių gynybos ir saugumo ekspertų sudėtimi, kad suteiktų Komisijai konkrečią pagalbą, be kita ko, rekomendacijas dėl išlaptintos informacijos apsaugos vykdant veiksmus. Valstybės narės turi paskirti savo atitinkamus atstovus tame komitete. Komiteto nariams turėtų būti sudarytos veiksmingos galimybės ankstyvame etape išnagrinėti įgyvendinimo aktų projektus ir pareikšti savo nuomonę;
- (40) darbo programose nustatytose kategorijose, kai tinkama, turėtų būti nurodyti funkciniai reikalavimai, kad pramonės subjektams būtų aišku, kokios funkcijos ir užduotys turi būti vykdomos pajėgumais, kurie turi būti plėtojami. Tokiuose reikalavimuose turėtų būti aiškiai nurodyta, kokių rezultatų tikimasi, tačiau neturėtų būti nurodomi konkretūs sprendimai ar konkretūs teisės subjektai, ir jie neturėtų užkirsti kelio konkurencijai kvietimų teikti pasiūlymus procese;
- (41) rengdama darbo programas Komisija, tinkamai konsultuodamasi su komitetu, taip pat turėtų užtikrinti, kad siūlomais mokslinių tyrimų veiksmais ar plėtros veiksmais būtų išvengta bereikalingo dubliavimo. Tame kontekste Komisija gali atlikti išankstinį galimo dubliavimosi su esamais pajėgumais arba jau finansuotais mokslinių tyrimų ar plėtros projektais Sąjungoje vertinimą;
- (42) Komisija turėtų užtikrinti, kad visu gynybos produktų ir technologijų pramoninio gyvavimo ciklo laikotarpiu darbo programos būtų nuoseklios;
- (43) darbo programomis taip pat turėtų būti užtikrinama, kad tinkama dalis bendro biudžeto būtų skiriama veiksams, kuriuose tarpvalstybiniu lygmeniu gali dalyvauti MVĮ;
- (44) siekiant pasinaudoti Europos gynybos agentūros patirtimi gynybos sektoriuje, ji komitete turėtų turėti stebėtojos statusą. Atsižvelgiant į gynybos srities ypatumus, komitetui taip pat turėtų padėti Europos išorės veiksmų tarnyba;
- (45) siekiant užtikrinti šio reglamento veiksmingumą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas šio reglamento priedas, kiek tai susiję su rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, taip pat kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ⁽¹¹⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

⁽¹⁰⁾ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo sukuriama „InvestEU“ programa ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

⁽¹¹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (46) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl darbo programų priėmimo ir finansavimo skyrimo atrinktiems mokslinių tyrimų ir plėtros veiksams. Visų pirma, vykdant mokslinių tyrimų ir plėtros veiksmus, turėtų būti atsižvelgiama į gynybos sektoriaus ypatumus, visų pirma valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių atsakomybę už planavimo ir pirkimų procesą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹²⁾;
- (47) Komisija turėtų sudaryti nepriklausomų ekspertų sąrašą. Tų nepriklausomų ekspertų saugumo duomenis turėtų patvirtinti atitinkamos valstybės narės. Tas sąrašas neturėtų būti viešas. Nepriklausomi ekspertai turėtų būti atrinkti remiantis jų kvalifikacija, patirtimi ir žiniomis, atsižvelgiant į užduotis, kurios jiems turi būti pavestos. Skirdama nepriklausomus ekspertus, Komisija kiek įmanoma turėtų imtis tinkamų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad nepriklausomų ekspertų grupių ir vertinimo grupių sudėtis būtų subalansuota įvairios kvalifikacijos, patirties, žinių, geografinės įvairovės ir lyčių požiūriu, atsižvelgiant į padėtį veiksmo srityje. Be to, turėtų būti stengiamasi užtikrinti deramą nepriklausomų ekspertų rotaciją ir tinkamą privačiojo ir viešojo sektorių pusiausvyrą;
- (48) nepriklausomi ekspertai neturėtų vertinti, konsultuoti ar padėti spręsti klausimų, dėl kurių jiems kyla interesų konfliktai, ypač susiję su jų užimamomis pareigomis vertinimo metu. Visų pirma jie neturėtų užimti pareigų, kurių atveju jie galėtų pasinaudoti gauta informacija konsorciumo, kurį jie vertina, nenaudai;
- (49) Komisija, įvertinusi pasiūlymus padedama nepriklausomų ekspertų, turėtų atrinkti Fondo lėšomis finansuotinus veiksmus. Valstybės narės turėtų būti informuojamos apie įvertinimo rezultatus pateikiant eilės tvarka išdėstytą atrinktų veiksmų sąrašą ir apie finansuojamų veiksmų įgyvendinimo pažangą;
- (50) siūlant naujus gynybos produktus ar technologijas, arba siūlant atnaujinti esamus gynybos produktus ar technologijas, pareiškėjai turėtų įsipareigoti laikytis etikos principų, pavyzdžiui, susijusių su žmonių gerove ir žmogaus genomo apsauga, kurie yra taip pat nustatyti atitinkamuose Sąjungos, nacionalinės ir tarptautinės teisės aktuose, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir, kai tinkama, jos protokolus. Komisija turėtų pasiūlymus sistemingai peržiūrėti, siekdama nustatyti tuos, dėl kurių gali kilti rimtų etikos problemų. Kai tinkama, tokie pasiūlymai turėtų būti įvertinti etikos požiūriu;
- (51) kad būtų remiama atvira vidaus rinka, turėtų būti skatinamas tarpvalstybinių MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių – kaip konsorciūmų narių, subrangovų ar kitų teisės subjektų tiekimo grandinėje – dalyvavimas;
- (52) kad Fondas sėkmingai veiktų, Komisija turėtų stengtis palaikyti dialogą su valstybėmis narėmis ir pramonės atstovais. Tuo atžvilgiu taip pat turėtų dalyvauti Europos Parlamentas, kaip viena iš teisėkūros institucijų ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų;
- (53) šiame reglamente nustatomas Fondo finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai yra svarbiausia orientacinė suma metinės biudžeto sudarymo procedūros metu, kaip tai suprantama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo ⁽¹³⁾ (toliau – 2020 m. gruodžio 16 d. Tarpinstitucinis susitarimas), 18 punkte. Komisija turėtų užtikrinti, kad administracinės procedūros būtų kuo paprastesnės ir kad dėl jų būtų patiriama kuo mažiau papildomų išlaidų;

⁽¹²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽¹³⁾ OL L 433I, 2020 12 22, p. 28.

- (54) jei nenurodyta kitaip, Fondui taikomas Finansinis reglamentas. Finansiniame reglamente nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, įskaitant taisyklės, susijusias su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijomis ir finansine parama;
- (55) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal SESV 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Finansiniame reglamente ir jomis visų pirma nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo pasitelkiant dotacijas, apdovanojimus, viešuosius pirkimus ir netiesioginį vykdymą tvarka bei numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat apima bendrą Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimą;
- (56) pagal Finansinį reglamentą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁴⁾, Tarybos reglamentus (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽¹⁵⁾, (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽¹⁶⁾ ir (ES) 2017/1939 ⁽¹⁷⁾ Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymu, ištaisymu ir tyrimu, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisingai panaudotų lėšų susigrąžinimu ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimu. Visų pirma, vadovaujantis reglamentais (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turi įgaliojimus atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra turi įgaliojimus tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančias nusikalstamas veikas, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371 ⁽¹⁸⁾, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiauti Sąjungos finansinių interesų apsaugos klausimu, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kiek tai susiję su tvirtesniame bendradarbiavime pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, Europos prokuratūrai, ir užtikrinti, kad visos trečiosios šalys, dalyvaujančios įgyvendinant Sąjungos lėšas, suteiktų lygiavertes teises;

- (57) trečiosios valstybės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, gali dalyvauti Sąjungos programose bendradarbiaudamos pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽¹⁹⁾, kuriame numatyta, kad programos įgyvendinamos pagal tą susitarimą priimtu sprendimu. Šiame reglamente turėtų būti numatyta konkreti nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad tos trečiosios valstybės suteiktų būtinas teises ir prieigą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją;
- (58) remiantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 ir 23 punktais, Fondas turėtų būti vertinamas remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu vengiant administracinės naštos, tenkančios visų pirma valstybėms narėms, ir pernelyg didelio reguliavimo. Tie reikalavimai, kai tinkama, turėtų apimti išmatuojamus rodiklius, kuriais remiantis būtų vertinamas Fondo poveikis vietoje. Ne vėliau kaip po ketverių metų nuo Fondo įgyvendinimo laikotarpio pradžios Komisija turėtų atlikti tarpinį vertinimą, be kita ko, siekdama pateikti pasiūlymų dėl tinkamų šio reglamento pakeitimų. Komisija taip pat turėtų atlikti galutinį vertinimą Fondo įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje, ir išnagrinėti finansinę veiklą, t. y. finansinio įgyvendinimo rezultatus ir, kiek įmanoma tuo metu, Fondo įgyvendinimo rezultatus ir Fondo poveikį. Tomis aplinkybėmis galutinė vertinimo ataskaita taip pat turėtų padėti nustatyti, kuriose srityse plėtojant gynybos

⁽¹⁴⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽¹⁵⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

⁽¹⁶⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽¹⁷⁾ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1).

⁽¹⁸⁾ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

⁽¹⁹⁾ OL L 1, 1994 1 3, p. 3.

produktus ir technologijas Sąjunga yra priklausoma nuo trečiųjų valstybių. Toje galutinėje ataskaitoje taip pat turėtų būti išnagrinėtas MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių tarpvalstybinis dalyvavimas Fondo remiamuose projektuose, MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių dalyvavimas pasaulinėje vertės grandinėje, ir Fondo indėlis šalinant PPP nustatytus trūkumus, ir į ją turėtų būti įtraukta informacija apie gavėjų kilmės šalis, atskiruose veiksmuose dalyvaujančių valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių skaičių ir apie sukurtos intelektinės nuosavybės teisių paskirstymą. Komisija taip pat gali siūlyti šio reglamento pakeitimus, kuriais būtų atsižvelgta į galimus pokyčius Fondo įgyvendinimo laikotarpiu;

- (59) Komisija turėtų reguliariai stebėti Fondo įgyvendinimą ir pateikti metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai apie padarytą pažangą, įskaitant tai, kaip įgyvendinant Fondo veiklą yra atsižvelgiama į patirtį, nustatytą ir įgytą įgyvendinant EGPPP ir GSMTPV. Tuo tikslu Komisija turėtų nustatyti būtiną stebėsenos tvarką. Ataskaitoje neturėtų būti neskelbtinos informacijos;
- (60) atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą ir laikantis Sąjungos įsipareigojimų įgyvendinti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ⁽²⁰⁾, ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, Fondas prisideda prie klimato politikos veiksmų integravimo į Sąjungos politiką ir padeda siekti bendro tikslo – 30 % Sąjungos biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti. Atitinkami veiksmai bus nustatyti Fondo rengimo ir įgyvendinimo metu, o atliekant jo tarpinį vertinimą jie turi būti pakartotinai įvertinti;
- (61) atsižvelgiant į tai, kaip svarbu kovoti su dramatišku biologinės įvairovės nykimu, šiuo reglamentu prisidedama prie biologinės įvairovės veiksmų integravimo į Sąjungos politiką ir padedama siekti bendro plataus užmojo tikslo: 2024 m. – 7,5 % metinių išlaidų pagal 2021–2027 m. DFP, o 2026 m. ir 2027 m. – 10 % metinių išlaidų pagal 2021–2027 m. DFP skirti biologinės įvairovės tikslams, kartu atsižvelgiant į esamus klimato ir biologinės įvairovės tikslų sutapimus, laikantis 2020 m. gruodžio 16 d. Tarpinstitucinio susitarimo;
- (62) kadangi Fondo lėšomis turėtų būti remiami tik gynybos produktų ir technologijų mokslinių tyrimų ir plėtros etapai, Sąjunga iš esmės neturėtų turėti nuosavybės teisių arba intelektinės nuosavybės teisių į gynybos produktus ar technologijas, sukurtus vykdant finansuojamus veiksmus, nebent Sąjungos parama būtų teikiama vykdant viešuosius pirkimus. Tačiau kalbant apie mokslinių tyrimų veiksmus, suinteresuotos valstybės narės ir asocijuotosios valstybės turėtų turėti galimybę pasinaudoti finansuojamų veiksmų rezultatais ir dalyvauti tolesniuose bendruose plėtros procesuose;
- (63) Sąjungos parama neturėtų daryti poveikio su gynyba susijusių produktų siuntimui Sąjungoje, kaip nustatyta Direktyvoje 2009/43/EB, bei produktų, įrangos ar technologijų eksportui. Valstybių narių vykdomą karinės įrangos ir technologijų eksportą reglamentuoja Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP ⁽²¹⁾;
- (64) naudojimasis neskelbtina pirmine informacija, įskaitant duomenis, praktinę patirtį ar informaciją, gautus prieš vykdant Fondo veiklą arba už jo veiklos ribų, arba leidimo neturinčių asmenų prieiga prie rezultatų, gautų vykdant Fondo remiamus veiksmus, galėtų daryti neigiamą poveikį Sąjungos arba vienos ar daugiau valstybių narių interesams. Todėl neskelbtinos informacijos tvarkymas turėtų būti reglamentuojamas atitinkamais Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais;
- (65) siekiant užtikrinti įslaptintos informacijos reikiamo lygio saugumą, pasirašant įslaptintas finansavimo sutartis ir finansavimo susitarimus turėtų būti laikomasi būtiniausių pramoninio saugumo standartų. Tuo tikslu ir laikantis Komisijos sprendimo (ES, Euratomas) 2015/444 ⁽²²⁾, Komisija turi dėl programos saugumo instrukcijų, įskaitant slaptumo žymų vadovą, pasikonsultuoti su valstybių narių paskirtais nepriklausomais ekspertais;

⁽²⁰⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

⁽²¹⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99).

⁽²²⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

- (66) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (67) Komisija turėtų valdyti Fondą deramai atsižvelgdama į konfidencialumo ir saugumo reikalavimus, visų pirma dėl neskelbtinos informacijos, įskaitant įslaptintą informaciją;
- (68) siekiant užtikrinti paramos teikimo atitinkamoje politikos srityje tęstinumą ir sudaryti sąlygas pradėti įgyvendinimą nuo 2021–2027 m. DFP pradžios, šis reglamentas turėtų įsigaliooti skubos tvarka ir turėtų būti taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.;
- (69) todėl Reglamentas (ES) 2018/1092 turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

MOKSLINIAMS TYRIMAMS IR PLĖTRAI TAIKYTINOS BENDROS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu įsteigiamas Europos gynybos fondas (toliau – Fondas), kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/695 1 straipsnio 2 dalies c punkte, laikotarpiui nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. Fondo veiklos trukmė suderinta su 2021–2027 m. DFP trukme.

Šiame reglamente nustatomi Fondo tikslai, jo biudžetas laikotarpiui nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d., Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1. teisės subjektas – juridinis asmuo, įsisteigęs ir tokiu pripažįstamas pagal Sąjungos, nacionalinę arba tarptautinę teisę, turintis juridinio asmens statusą ir galintis veikti savo vardu, naudotis teisėmis ir turėti pareigų, arba subjektas, neturintis juridinio asmens statuso, kaip nurodyta Finansinio reglamento 197 straipsnio 2 dalies c punkte;
2. pareiškėjas – teisės subjektas, kuris teikia paraišką Fondo paramai gauti paskelbus kvietimą teikti pasiūlymus arba pagal Finansinio reglamento 195 straipsnio pirmos pastraipos e punktą;
3. gavėjas – teisės subjektas, su kuriuo pasirašyta finansavimo sutartis arba finansavimo susitarimas arba kuriam buvo pranešta apie sprendimą dėl finansavimo;
4. konsorciumas – pareiškėjų ar gavėjų bendradarbiaujamoji grupė, kuriai taikomas susitarimas ir kuri sudaryta tam, kad vykdytų Fondo remiamą veiksmą;
5. koordinadorius – teisės subjektas, kuris yra konsorciumo narys ir kurį visi konsorciumo nariai paskyrė pagrindiniu punktu konsorciumo ryšiams su Komisija palaikyti;

6. kontrolė – gebėjimas tiesiogiai arba netiesiogiai daryti teisės subjektui lemiamą įtaką per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų;
7. vykdomojo valdymo struktūra – pagal nacionalinę teisę paskirtas teisės subjekto organas, kai taikytina, atskaitingas vykdomajam direktoriui, kuriam suteikti įgaliojimai nustatyti teisės subjekto strategiją, tikslus ir bendrą kryptį ir kuris prižiūri bei stebi valdymo sprendimų priėmimą;
8. sistemos prototipas – produkto arba technologijos modelis, kuriuo galima pademonstruoti veikimą eksploatacinėje aplinkoje;
9. kvalifikavimas – visas procesas, kuriuo įrodoma, kad gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos projektas atitinka nustatytus reikalavimus; šio proceso metu pateikiama objektyvių įrodymų, kuriais įrodoma, jog įvykdyti konkretūs projektavimo reikalavimai;
10. sertifikavimas – procesas, kuriuo nacionalinė institucija patvirtina, kad gynybos produktas, materialus ar nematerialus komponentas arba technologija atitinka taikomas taisykles;
11. mokslinių tyrimų veiksmas – veiksmas, kurį daugiausia sudaro mokslinių tyrimų veikla, visų pirma taikomieji moksliniai tyrimai bei prireikus fundamentiniai moksliniai tyrimai, siekiant įgyti naujų žinių ir dėmesį sutelkiant vien į pritaikymą gynybos tikslams;
12. plėtos veiksmas – daugiausia plėtojimo etapu atliekamas gynybos veiklos srities veiksmas, susijęs su naujais gynybos produktais ar technologijomis arba jau sukurtų produktų ar technologijų naujoviniu, išskyrus ginklų gamybą ar naudojimą;
13. perversminė gynybos technologija – pažangi ar visiškai nauja technologija, kuria sukeliamas radikalus pokytis, įskaitant gynybos reikalų koncepcijos ir procesų paradigmą, pavyzdžiui, pakeičiant esamas gynybos technologijas arba jas padarant nebeaktualiomis;
14. mažosios ir vidutinės įmonės arba MVĮ – mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB ⁽²³⁾ priedo 2 straipsnyje;
15. vidutinės kapitalizacijos įmonė – įmonė, kuri nėra MVĮ ir kurios darbuotojų skaičius neviršija 3 000, darbuotojų skaičių apskaičiuojant pagal Rekomendacijos 2003/361/EB priedo 3–6 straipsnius;
16. derinimo operacija – Sąjungos biudžeto lėšomis remiamas veiksmas, įskaitant atliekamą naudojantis derinimo priemone arba platforma, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 2 straipsnio 6 punkte, kuriuo negrąžintinos paramos formos arba Sąjungos biudžeto finansinės priemonės derinamos su plėtos ar kitų viešųjų finansų įstaigų, taip pat komercinių finansų įstaigų ir investuotojų teikiamos grąžintinos paramos formomis;
17. ikiprekybiniai viešieji pirkimai – viešieji pirkimai, kurių objektas yra mokslinių tyrimų ir plėtos paslaugos, teikiamos rinkos sąlygomis dalijantis rizika bei nauda ir etapais vykdant konkurencinę plėtrą, ir kuriuose perkamos mokslinių tyrimų ir plėtos paslaugos yra aiškiai atskirtos nuo galutinių produktų platinimo komerciniu mastu;
18. projekto vadovas – valstybėje narėje ar asocijuotojoje valstybėje įsisteigusi perkančioji organizacija, kurią valstybė narė ar asocijuotoji valstybė arba valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių grupė paskyrė nuolatiniu arba *ad hoc* pagrindu valdyti tarptautinius ginkluotės projektus;
19. rezultatai – bet kokio pavidalo ar pobūdžio materialus ar nematerialus konkretaus veiksmo rezultatas, pavyzdžiui, duomenys, praktinės žinios ar informacija, nesvarbu, ar juos galima apsaugoti, ar ne, taip pat visos su jais susijusios teisės, įskaitant intelektinės nuosavybės teises;
20. įgyta informacija – bet kokios formos ar pobūdžio duomenys, praktinė patirtis ar informacija, sukaupti Fondui vykdant veiklą;

⁽²³⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

21. įslaptinta informacija – bet kokios formos informacija ar medžiaga, kurios neteisėtas atskleidimas padarytų įvairaus dydžio žalos Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių interesams ir kuri pažymėta ES slaptumo žyma arba ją atitinkančia slaptumo žyma, kaip nustatyta Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių susitarime dėl įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi Europos Sąjungos interesais, apsaugos ⁽²⁴⁾;
22. neskelbtina informacija – informacija ir duomenys, įskaitant įslaptintą informaciją, kurie turi būti apsaugoti nuo neteisėtos prieigos ar atskleidimo dėl Sąjungos ar nacionalinės teisės aktuose nustatytų pareigų arba siekiant užtikrinti fizinio ar juridinio asmens privatumą ar saugumą;
23. specialioji ataskaita – specialus mokslinių tyrimų veiksmo dokumentas, kuriame apibendrinami jos rezultatai, pateikiama išsami informacija apie mokslinių tyrimų pagrindinius principus, tikslus, rezultatus, pagrindines savybes, atliktus bandymus, galimą naudą, galimą pritaikymą gynybos tikslams ir tikėtinus mokslinių tyrimų eksploatavimo būdus plėtros tikslais, įskaitant informaciją apie tai, kam priklauso intelektinės nuosavybės teisės, tačiau nereikalaujant įtraukti informacijos apie intelektinės nuosavybės teises;
24. neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas – teisės subjektas, kuris yra įsisteigęs neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje arba, jei jis yra įsisteigęs Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje, kurio vykdomojo valdymo struktūros yra neasocijuotojoje trečiojoje valstybėje.

3 straipsnis

Tikslai

1. Bendrasis Fondo tikslas – didinti Europos gynybos pramonės technologinės bei pramoninės bazės (EGTPB) konkurencingumą, efektyvumą ir inovacinių pajėgumą visoje Sąjungoje, kuriuo prisidedama prie Sąjungos strateginės autonomijos ir jos veiksmų laisvės, remiant bendradarbiaujamuosius veiksmus ir tarpvalstybinį teisės subjektų, visų pirma MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių, bendradarbiavimą visoje Sąjungoje, taip pat stiprinant ir gerinant tiek gynybos tiekimo, tiek vertės grandinių lankstumą, plečiant teisės subjektų tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir skatinant geriau išnaudoti pramonės inovacijų kūrimo, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros potencialą kiekviename gynybos produktų ir technologijų pramoninio gyvavimo ciklo etape.
2. Konkretūs Fondo tikslai yra šie:
 - a) remti bendradarbiavimu grindžiamus mokslinius tyrimus, galinčius reikšmingai padidinti būsimų pajėgumų veiksmingumą visoje Sąjungoje, siekiant skatinti kuo daugiau inovacijų ir diegti naujus gynybos produktus ir technologijas, įskaitant perversmines gynybos technologijas, ir siekiant kuo efektyviau naudoti gynybos srities mokslinių tyrimų lėšas Sąjungoje;
 - b) remti bendradarbiavimu grindžiamą gynybos produktų ir technologijų plėtojimą, taip prisidedant prie didesnio gynybos išlaidų efektyvumo Sąjungoje, užtikrinant didesnę masto ekonomiją, mažinant bereikalingo dubliavimo riziką ir tuo būdu skatinant Europos gynybos produktų ir technologijų įsisavinimą rinkoje bei mažinant gynybos produktų ir technologijų rinkų susiskaidymą visoje Sąjungoje, galiausiai padedant užtikrinti didesnę gynybos sistemų standartizavimą ir didesnę valstybių narių pajėgumų sąveikumą.

Toks bendradarbiavimas turi derėti su gynybos pajėgumų prioritetais, dėl kurių valstybės narės bendrai susitarė vykdydamos bendrą užsienio ir saugumo politiką (BSGP), visų pirma PPP kontekste.

Tuo atžvilgiu, kai tikslinga, taip pat galima atsižvelgti į regioninius bei tarptautinius prioritetus, kai jie yra naudingi užtikrinant Sąjungos saugumo ir gynybos interesus, nustatytus pagal BSGP, ir atsižvelgiant į būtinybę vengti bereikalingo dubliavimo, jei jais neužkertama nė vienos valstybės narės ar asocijuotosios valstybės dalyvavimo galimybė.

⁽²⁴⁾ Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių susitarimas dėl įslaptintos informacijos, kuria keičiamasi Europos Sąjungos interesais, apsaugos (OL C 202, 2011 7 8, p. 13).

4 straipsnis

Biudžetas

1. Pagal Reglamento (ES) 2021/695 12 straipsnio 1 dalį finansinis paketas Fondo įgyvendinimui laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. yra 7 953 000 000 EUR einamosiomis kainomis.
2. 1 dalyje nurodyta suma paskirstoma taip:
 - a) 2 651 000 000 EUR – mokslinių tyrimų veiksmams;
 - b) 5 302 000 000 EUR – plėtros veiksmams.

Kad būtų galima reaguoti į nenumatytas situacijas arba į naujus pokyčius ir poreikius, Komisija gali perskirstyti asignavimų mokslinių tyrimų veiksmams ir plėtros veiksmams sumas neviršijant 20 %.

3. 1 dalyje nurodyta suma taip pat gali būti naudojama teikiant Fondui įgyvendinti skirtą techninę ir administracinę paramą, kaip antai parengiamąją, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklą, įskaitant institucinių informacinių technologijų sistemų projektavimą, kūrimą, eksploatavimą ir techninę priežiūrą.
4. Bent 4 % ir ne daugiau kaip 8 % 1 dalyje nurodyto finansinio paketo skiriama kvietimams teikti pasiūlymus arba skiriant finansavimą perversminėms gynybos technologijoms remti.

5 straipsnis

Asocijuotosios valstybės

Fondo veikloje gali dalyvauti Europos laisvosios prekybos asociacijos narės, kurios yra EEE narės, laikantis Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytų sąlygų (asocijuotosios valstybės).

6 straipsnis

Parama perversminėms gynybos technologijoms

1. Finansavimą Komisija skiria įgyvendinimo aktais po atvirų ir viešų konsultacijų dėl perversminių gynybos technologijų tose intervencijos srityse, kurios apibrėžtos 24 straipsnyje nurodytose darbo programose. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 34 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Darbo programose nustatomos tinkamiausios perversminių gynybos technologijų finansavimo formos.

7 straipsnis

Etika

1. Vykdomi Fondo lėšomis remiami veiksmai turi atitikti susijusius Sąjungos, nacionalinės ir tarptautinės teisės aktus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Be to, tie veiksmai turi atitikti etikos principus, kurie yra taip pat nustatyti atitinkamuose Sąjungos, nacionalinės ir tarptautinės teisės aktuose.
2. Prieš pasirašant finansavimo susitarimą, Komisija peržiūri pasiūlymus remdamasi paties konsorciumo atliktu etikos vertinimu, kad nustatytų, dėl kurių pasiūlymų gali kilti rimtų etikos problemų, įskaitant sąlygų, kuriomis turi būti įgyvendinama veikla, atžvilgiu. Kai tinkama, atliekamas tokių pasiūlymų vertinimas etikos požiūriu.

Etikos aspektų peržiūrą ir vertinimą Komisija atlieka pasitelkusi nepriklausomus ekspertus, paskirtus pagal 26 straipsnį. Tie nepriklausomi ekspertai turi turėti įvairią patirtį, visų pirma jie turi turėti pripažintų ekspertinių žinių etikos klausimais gynybos srityje, ir jie turi būti kuo platesnės valstybių narių grupės piliečiai.

Sąlygos, kuriomis turi būti atliekama su etikos požiūriu opiomis problemomis susijusi veikla, nustatomos finansavimo susitarime.

Komisija užtikrina kuo didesnę etikos procedūrų skaidrumą ir jas įtraukia į savo tarpinę vertinimo ataskaitą pagal 29 straipsnį.

3. Vykdamas veiksmą dalyvaujantys teisės subjektai, prieš imdamiesi atitinkamos veiklos, turi gauti visus nacionalinių ar vietos etikos komitetų ir kitų įstaigų, pavyzdžiui, duomenų apsaugos institucijų, atitinkamus patvirtinimus ar kitus reikalaujamus dokumentus. Tie patvirtinimai ir kiti dokumentai saugomi ir, gavus prašymą, pateikiami Komisijai.

4. Etikos požiūriu nepriimtinais laikomi pasiūlymai atmetami.

8 straipsnis

Igyvendinimas ir Sąjungos finansavimo formos

1. Fondo veikla įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento.
2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, pagrįstais atvejais konkrečius veiksmus gali įgyvendinti Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos įstaigos, taikant netiesioginį valdymą. Tai netaikoma šio reglamento 11 straipsnyje nurodytai atrankos ir skyrimo procedūrai.
3. Fondo finansavimas, laikantis Finansinio reglamento, gali būti teikiamas dotacijų, apdovanojimų ir viešųjų pirkimų forma, taip pat, kai tinkama, atsižvelgiant į veiksmo ypatumus, finansinių priemonių forma, naudojant derinimo operacijas.
4. Derinimo operacijos įgyvendinamos laikantis Finansinio reglamento X antraštinės dalies ir Reglamento (ES) 2021/523.
5. Finansinės priemonės turi būti skirtos tik gavėjams.

9 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys teisės subjektai

1. Gavėjai ir veiksmė dalyvaujantys subrangovai turi būti įsisteigę Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje.
2. Gavėjų ir veiksmė dalyvaujančių subrangovų infrastruktūra, patalpos, turtas ir ištekliai, naudojami Fondo lėšomis remiamo veiksmo tikslais, visą veiksmo trukmės laikotarpį turi būti valstybės narės arba asocijuotosios valstybės teritorijoje, o jų vykdomojo valdymo struktūros turi būti įsisteigtos Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje.
3. Fondo remiamo veiksmo tikslais gavėjai ir veiksmė dalyvaujantys subrangovai negali būti kontroliuojami neasocijuotosios trečiosios valstybės arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto.
4. Nukrypstant nuo 3 dalies, Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje įsisteigęs teisės subjektas, kurį kontroliuoja neasocijuotoji trečioji valstybė arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas, turi būti laikomi reikalavimus atitinkančiu gavėju arba veiksmė dalyvaujančiu subrangovu tik tuo atveju, jei Komisijai pateikiamos garantijos, kurias valstybė narė arba asocijuotoji valstybė, kurioje jis įsisteigęs, yra patvirtinusi pagal savo nacionalines procedūras. Tose garantijose gali būti remiamasi Sąjungoje arba asocijuotojoje valstybėje įsisteigusio teisės subjekto vykdomojo valdymo struktūra. Jei valstybė narė arba asocijuotoji valstybė, kurioje yra įsisteigęs teisės subjektas, mano, kad tai yra tikslinga, tose garantijose taip pat gali būti remiamasi konkrečiomis Vyriausybės teisėmis, kuriomis naudojamosi vykdamas teisės subjekto kontrolę.

Garantijose pateikiami patikinimai, kad tokio teisės subjekto dalyvavimas veiksme neprieštarautų Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams, kaip nustatyta pagal BUSP vadovaujantis ES sutarties V antraštinė dalimi, arba šio reglamento 3 straipsnyje nustatytiems tikslams. Garantijos taip pat turi atitikti šio reglamento 20 ir 23 straipsnius. Garantijomis visų pirma pagrindžiama, kad veiksmo tikslais yra nustatytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad:

- a) teisės subjekto kontrolė nebūtų vykdoma tokiu būdu, kuriuo suvaržomas arba apriojamas jo gebėjimas atlikti veiksmą ir užtikrinti rezultatus, kuriuo nustatomi apriojimai, susiję su jo infrastruktūra, patalpomis, turtu, ištekliais, intelektine nuosavybe ar praktine patirtimi, reikalingais veiksmo tikslais, arba kuriuo pakenkiama jo pajėgumams ir standartams, reikalingiems veiksmui atlikti;
- b) būtų užkirstas kelias neasocijuotajai trečiajai valstybei arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektui susipažinti su neskelbtina informacija, susijusia su veiksmu, o darbuotojai arba kiti veiksmo dalyvaujantys asmenys turėtų valstybės narės arba, kai tinkama, asocijuotosios valstybės išduotus nacionalinius asmens patikimumo pažymėjimus;
- c) dėl veiksmo atsiradusi intelektinė nuosavybė ir veiksmo rezultatai liktų gavėjo nuosavybė veiksmo metu ir jį užbaigus, jiems nebūtų taikoma neasocijuotosios trečiosios valstybės arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto vykdoma kontrolė ar apriojimai, jie nebūtų eksportuojami už Sąjungos ar asocijuotųjų valstybių teritorijos ribų ir nebūtų suteikiama prieiga prie jų už Sąjungos ar asocijuotųjų valstybių teritorijos ribų negavus valstybės narės ar asocijuotosios valstybės, kurioje teisės subjektas yra įsisteigęs, patvirtinimo ir atsižvelgiant į 3 straipsnyje nustatytus tikslus.

Jei valstybė narė arba asocijuotoji valstybė, kurioje yra įsisteigęs teisės subjektas, mano, kad tikslinga, gali būti suteiktos papildomos garantijos.

Komisija informuoja 34 straipsnyje nurodytą komitetą apie visus teisės subjektus, kurie laikomi atitinkančiais reikalavimus pagal šią dalį.

5. Jei Sąjungoje ar asocijuotojoje valstybėje nėra iškart prieinamų konkurencingų pakaitalų, gavėjai ir veiksmo dalyvaujantys subrangovai gali naudotis savo turtu, infrastruktūra, patalpomis ir ištekliais, kurie yra arba kurie yra laikomi už valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių teritorijos ribų, su sąlyga, kad toks naudojimas neprieštarauja Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams, yra suderinamas su 3 straipsnyje nustatytais tikslais bei atitinka 20 ir 23 straipsnius.

Su ta veikla susijusios išlaidos neatitinka reikalavimų Fondo teikiamai paramai gauti.

6. Vykdydami reikalavimus atitinkantį veiksmą gavėjai ir veiksmo dalyvaujantys subrangovai taip pat gali bendradarbiauti su teisės subjektais, kurie yra įsisteigę už valstybių narių ar asocijuotųjų valstybių teritorijos ribų arba kuriuos kontroliuoja neasocijuotoji trečioji valstybė arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas, be kita ko, naudodamiesi tokių teisės subjektų turtu, infrastruktūra, patalpomis ir ištekliais, su sąlyga, kad tai neprieštarauja Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams. Toks bendradarbiavimas turi būti suderinamas su 3 straipsnyje nustatytais tikslais ir turi atitikti 20 ir 23 straipsnius.

Neasocijuotoji trečioji valstybė arba kitas neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas negali turėti galimybės be leidimo susipažinti su išlaptinta informacija, susijusia su veiksmo vykdymu, ir turi būti vengiama galimo neigiamo poveikio išteklių, kurie itin svarbūs tam veiksmui, tiekimo saugumui.

Su ta veikla susijusios išlaidos neatitinka reikalavimų Fondo teikiamai paramai gauti.

7. Pareiškėjai pateikia visą susijusią informaciją, reikalingą tinkamumo finansuoti kriterijams įvertinti. Jei vykdam veiksmą įvyksta pasikeitimas, dėl kurio gali kilti abejonių dėl atitikties tinkamumo finansuoti kriterijams, atitinkamas teisės subjektas informuoja Komisiją, o ši įvertina, ar tie tinkamumo finansuoti kriterijai vis dar tenkinami, ir nusprendžia dėl galimo to pasikeitimo poveikio veiksmo finansavimui.

8. Šio straipsnio tikslais, veiksmo dalyvaujantys subrangovai – tai subrangovai, turintys tiesioginius sutartinius ryšius su gavėju, kiti subrangovai, kuriems skiriama bent 10 % visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų, ir subrangovai, kuriems gali reikėti susipažinti su išlaptinta informacija, kad jie galėtų atlikti veiksmą. Veiksme dalyvaujantys subrangovai negali būti konsorciumo nariai.

10 straipsnis

Tinkami finansuoti veiksmai

1. Tinkami finansuoti yra tik tie veiksmai, kuriais įgyvendinami 3 straipsnyje nustatyti tikslai.
2. Fondas teikia paramą veiksams, susijusiems su naujais gynybos produktais bei technologijomis ir esamų gynybos produktų ir technologijų atnaujinimu, su sąlyga, kad atnaujinimo veiksmui atlikti reikalingos jau egzistuojančios informacijos naudojimui neasocijuotoji trečioji valstybė arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektas netaikytų apribojimo, tiesiogiai arba netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų, tokiu būdu, kad tas veiksmas negalėtų būti atliktas.
3. Tinkamas finansuoti veiksmas turi būti susijęs su vienos ar daugiau toliau nurodytų rūšių veikla:
 - a) veikla, kuria siekiama kurti, stiprinti ir tobulinti žinias, produktus ir technologijas, įskaitant perversmines gynybos technologijas, galinčias turėti didelį poveikį gynybos sričiai;
 - b) veikla, kuria siekiama didinti sąveikumą ir atsparumą, įskaitant saugų duomenų generavimą ir keitimąsi jais, valdyti ypatingos svarbos gynybos technologijas, stiprinti tiekimo saugumą arba sudaryti sąlygas veiksmingai naudoti rezultatus gynybos produktams ir technologijoms;
 - c) tyrimais, pavyzdžiui, galimybių studijomis, siekiant iširti naujų ar patobulintų produktų, technologijų, procesų, paslaugų ir sprendimų galimybes;
 - d) gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos projektavimu ir techninių specifikacijų, pagal kurias sukurtas projektas, parengimu, įskaitant dalinius rizikos mažinimo bandymus, atliekamus pramoninėje arba reprezentatyviojoje aplinkoje;
 - e) sistemos, susijusios su gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos prototipu, kūrimu;
 - f) gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos bandymu;
 - g) gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos atitikties reikalavimams kvalifikavimu;
 - h) gynybos produkto, materialaus ar nematerialaus komponento arba technologijos sertifikavimu;
 - i) technologijų arba išteklių, kuriais viso gynybos produktų ir technologijų gyvavimo ciklo metu didinamas jų efektyvumas, kūrimu.
4. Veiksmas atliekamas teisės subjektams bendradarbiaujant konsorciame, sudarytame bent iš trijų reikalavimus atitinkančių teisės subjektų, kurie yra įsisteigę bent trijose skirtingose valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse. Bent trys iš tų reikalavimus atitinkančių teisės subjektų, įsisteigusių bent dviejose skirtingose valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse, per visą veiksmo vykdymo laikotarpį neturi būti tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojami to paties teisės subjekto ir neturi vieni kitų kontroliuoti.
5. 4 dalis netaikoma veiksams, susijusiems su perversminėmis gynybos technologijomis, arba 3 dalies c punkte nurodytai veiklai.
6. Produktų ir technologijų, kurių naudojimas, kūrimas ar gamyba draudžiami pagal taikytiną tarptautinę teisę, kūrimo veiksmai nėra tinkami Fondo paramai gauti.

Be to, veiksmai, kuriais siekiama kurti mirtinus autonominius ginklus be galimybės žmonėms prasmingai kontroliuoti sprendimus dėl atrankos ir jėgos panaudojimo veiksmy, priimamus vykdančias atakas prieš žmones, taip pat nėra tinkami Fondo paramai gauti, nedarant poveikio galimybei finansuoti veiksmus, skirtus ankstyvojo perspėjimo sistemų ir atsakomųjų priemonių kūrimui gynybos tikslais.

*11 straipsnis***Atrankos ir skyrimo procedūra**

1. Sąjungos finansavimas skiriamas paskelbus konkurencingus kvietimus teikti pasiūlymus pagal Finansinį reglamentą.

Tam tikromis tinkamai pagrįstomis ir išimtinėmis aplinkybėmis Sąjungos finansavimas gali būti skiriamas ir be kvietimo teikti pasiūlymus pagal Finansinio reglamento 195 straipsnio pirmos pastraipos e punktą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą finansavimą Komisija skiria įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 34 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

*12 straipsnis***Skyrimo kriterijai**

Kiekvienas pasiūlymas vertinamas pagal šiuos kriterijus:

- a) jo indėlis užtikrinant pažangumą arba galimą sukrėtimą gynybos srityje, visų pirma įrodant, kad numatomi siūlomo veiksmo rezultatai turi daug privalumų, palyginti su esamais gynybos produktais ar technologijomis;
- b) jo indėlis užtikrinant inovacijas ir technologinę plėtrą Europos gynybos pramonėje, visų pirma įrodant, kad siūlomas veiksmas apima novatoriškas ar naujas koncepcijas ir metodus, naujus daug žadančius būsimus technologinius patobulinimus arba anksčiau gynybos sektoriuje netaikytą technologijų ar koncepcijų taikymą, kartu vengiant bereikalingo dubliavimo;
- c) jo indėlis užtikrinant Europos gynybos pramonės konkurencingumą, įrodant, kad siūlomu veiksmu užtikrinama akivaizdžiai pozityvi išlaidų veiksmingumo ir efektyvumo pusiausvyra, tokiu būdu sukuriama naujų rinkos galimybių visoje Sąjungoje ir už jos ribų ir spartinant įmonių augimą visoje Sąjungoje;
- d) jo indėlis užtikrinant EGPB autonomiją, be kita ko, didinant nepriklausomybę nuo ne Sąjungos kilmės išteklių ir didinant tiekimo saugumą, ir užtikrinant Sąjungos saugumo ir gynybos interesus, atsižvelgiant į 3 straipsnyje nurodytus prioritetus;
- e) jo indėlis užtikrinant teisės subjektų, įsisteigusių valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse, visų pirma tarp MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių, kurios svariai dalyvauja veiksmuose kaip gavėjai, subrangovai ar kiti teisės subjektai tiekimo grandinėje, taip pat įsisteigusių kitose valstybėse narėse arba asocijuotosiose valstybėse nei tos, kuriose yra įsisteigę konsorciuose bendradarbiaujantys teisės subjektai, kurie nėra MVĮ arba vidutinės kapitalizacijos įmonės, naują tarpvalstybinį bendradarbiavimą;
- f) veiksmo vykdymo kokybė ir veiksmingumas.

*13 straipsnis***Bendro finansavimo norma**

1. Nedarant poveikio Finansinio reglamento 190 straipsniui, Fondas finansuoja iki 100 % tinkamų finansuoti šio reglamento 10 straipsnio 3 dalyje nurodytos veiklos išlaidų.
2. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies:
 - a) iš Fondo skiriama parama veiklai, nurodytai 10 straipsnio 3 dalies e punkte, negali viršyti 20 % tinkamų finansuoti išlaidų;
 - b) iš Fondo skiriama parama veiklai, nurodytai 10 straipsnio 3 dalies f, g ir h punktuose, negali viršyti 80 % tinkamų finansuoti išlaidų.

3. Plėtos veiksmų finansavimo normos padidinamos šiais atvejais:
- veiksmo, kuris plėtojamas vykdamas PESCO projektą, kaip nustatyta Tarybos sprendime (BUSP) 2017/2315 ⁽²⁵⁾, finansavimo norma gali būti padidinta papildomais 10 procentinių punktu;
 - veiklos finansavimo norma gali būti padidinta, kaip nurodyta šiame punkte, jei bent 10 % visų tinkamų finansuoti veiklos išlaidų yra skiriama MVI, kurios yra įsisteigusios valstybėse narėse arba asocijuotose valstybėse ir kurios dalyvauja veikloje kaip gavėjai, subrangovai arba kiti teisės subjektai tiekimo grandinėje.

Finansavimo norma gali būti padidinta procentiniais punktais, kurie atitinka visų tinkamų finansuoti veiklos išlaidų procentinę dalį, skiriamą MVI, įsisteigusioms valstybėse narėse arba asocijuotose valstybėse, kuriose yra įsisteigę gavėjai, kurie nėra MVI, ir dalyvaujančioms veikloje kaip gavėjai, subrangovai arba kiti teisės subjektai tiekimo grandinėje, – ne daugiau kaip papildomais 5 procentiniais punktais.

Finansavimo norma gali būti padidinta procentiniais punktais, kurie atitinka iš dviejų padaugintą visų tinkamų finansuoti veiklos išlaidų procentinę dalį, skiriamą MVI, įsisteigusioms kitose valstybėse narėse arba asocijuotose valstybėse nei tos, kuriose yra įsisteigę gavėjai, kurie nėra MVI, ir dalyvaujančioms veikloje kaip gavėjai, subrangovai arba kiti teisės subjektai tiekimo grandinėje;
 - veiklai galima taikyti papildomais 10 procentinių punktų padidintą finansavimo normą, jei bent 15 % visų tinkamų finansuoti veiklos išlaidų skiriama valstybėse narėse arba asocijuotose valstybėse įsisteigusioms vidutinės kapitalizacijos įmonėms.

Bendras veiklos finansavimo normos padidinimas dėl a, b ir c punktų taikymo neturi viršyti 35 procentinių punktų.

Fondo teikiama parama, įskaitant padidintas finansavimo normas, turi būti dengiama ne daugiau kaip 100 % tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų.

14 straipsnis

Finansinis pajėgumas

1. Nepaisant Finansinio reglamento 198 straipsnio 5 dalies, tikrinamas tik koordinatoriaus finansinis pajėgumas ir tik jei prašoma skirti Sąjungos finansavimo suma yra ne mažesnė kaip 500 000 EUR.

Tačiau, jei esama priežasčių abejoti vieno iš pareiškėjų ar koordinatoriaus finansiniu pajėgumu, Komisija taip pat patikrina visų pareiškėjų ir koordinatoriaus finansinį pajėgumą tais atvejais, kai prašoma skirti Sąjungos finansavimo suma yra mažesnė nei 500 000 EUR.

2. Teisės subjektų, kurių gyvybingumą garantuoja atitinkamos valstybių narių institucijos, finansinis pajėgumas netikrinamas.

3. Jei finansinį pajėgumą struktūriškai garantuoja kitas teisės subjektas, tikrinamas to kito teisės subjekto finansinis pajėgumas.

15 straipsnis

Netiesioginės išlaidos

1. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 181 straipsnio 6 dalies, netiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos nustatomos taikant fiksuotąją normą – 25 % visų tiesioginių tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų, iš kurių išskaičiuojamos tiesioginės tinkamos finansuoti subrangos išlaidos bei parama trečiosioms šalims ir visi vieneto įkainiai ar fiksuotosios sumos, į kurias įtraukiamos netiesioginės išlaidos.

2. Kaip alternatyva, netiesioginės tinkamos finansuoti išlaidos gali būti nustatomos pagal gavėjo įprastinę išlaidų apskaitos praktiką, remiantis faktinėmis netiesioginėmis išlaidomis, jei pagal Finansinio reglamento 185 straipsnį nacionalinės institucijos pripažįsta tą išlaidų apskaitos praktiką vykdamas panašią veiklą gynybos srityje ir apie tą praktiką gavėjas yra pranešęs Komisijai.

⁽²⁵⁾ 2017 m. gruodžio 11 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2017/2315, kuriuo nustatomas nuolatinis struktūrizuotas bendradarbiavimas (PESCO) ir nustatomas dalyvaujančių valstybių narių sąrašas (OL L 331, 2017 12 14, p. 57).

16 straipsnis

Su išlaidomis nesusijusio įnašo arba bendros fiksuotosios sumos naudojimas

Kai Sąjungos dotacija bendrai finansuojama mažiau kaip 50 % visų veiksmo išlaidų, Komisija gali naudoti:

- a) su išlaidomis nesiejamą įnašą, nurodytą Finansinio reglamento 180 straipsnio 3 dalyje ir grindžiamą rezultatų, vertinamų remiantis anksčiau nustatytais tarpinėmis reikšmėmis arba veiklos rodikliais, pasiekimu, arba
- b) bendrą fiksuotąją sumą, nurodytą Finansinio reglamento 182 straipsnyje ir grindžiamą preliminariu veiksmo biudžetu, kurį jau patvirtino bendrą finansavimą skiriančių valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių nacionalinės institucijos.

Į pirmos pastraipos b punkte nurodytą fiksuotąją sumą įtraukiamos netiesioginės išlaidos.

17 straipsnis

Ikiprekybiniai viešieji pirkimai

1. Sąjunga gali remti ikiprekybinius viešuosius pirkimus skirdama dotaciją perkančiosioms organizacijoms arba perkantiesiems subjektams, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES ⁽²⁶⁾ ir 2014/25/ES ⁽²⁷⁾, kurie bendrai perka gynybos mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugas arba koordinuoja savo viešųjų pirkimų procedūras.
2. 1 dalyje nurodytomis viešųjų pirkimų procedūromis:
 - a) turi būti laikomasi šio reglamento;
 - b) gali būti leidžiama pagal tą pačią procedūrą skirti kelias sutartis (pasirinkti kelis tiekėjus);
 - c) numatoma, kad sutartys bus skiriamos ekonomiškai naudingiausiems pasiūlymams, kartu užtikrinant, kad nebūtų interesų konfliktų.

18 straipsnis

Garantijų fondas

Įnašai į savidraudos mechanizmą gali dengti riziką, susijusią su gavėjų mokėtinų lėšų susigrąžinimu, ir yra laikomi pakankama garantija pagal Finansinį reglamentą. Taikomas Reglamento (ES) 2021/695 37 straipsnis.

19 straipsnis

Viešiesiems pirkimams ir apdovanojimams taikomi tinkamumo kriterijai

1. 9 ir 10 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi apdovanojimams.
2. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 176 straipsnio, šio reglamento 9 ir 10 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi šio reglamento 10 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytų tyrimų viešajam pirkimui.

⁽²⁶⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽²⁷⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

II ANTRAŠTINĖ DALIS

KONKREČIOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ VEIKSMAMS TAIKYTINOS NUOSTATOS

20 straipsnis

Nuosavybės teisė į mokslinių tyrimų veiksmų rezultatus

1. Nuosavybės teisė į Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų rezultatus priklauso juos sukūrusiems gavėjams. Kai teisės subjektai bendrai sukuria rezultatų ir kai neįmanoma nustatyti kiekvieno jų atitinkamo įnašo arba kai tokių bendrų rezultatų neįmanoma atskirti, teisės subjektai įgyja bendrą nuosavybės į rezultatus teisę. Bendrasavininkai sudaro susitarimą dėl jų dalių bendroje nuosavybėje paskirstymo ir naudojimosi bendra nuosavybe sąlygų laikydamiesi susitarimu dėl dotacijos jiems nustatytų pareigų.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, jei Sąjungos parama teikiama viešųjų pirkimų forma, nuosavybės teisė į Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų rezultatus priklauso Sąjungai. Valstybės narės ir asocijuotosios valstybės, pateikusios prašymą raštu, naudojami teise nemokamai susipažinti su rezultatais.
3. Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų rezultatams netaikoma jokia neasocijuotosios trečiosios valstybės arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjekto tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų vykdoma kontrolė ar apribojimai, be kita ko, technologijų perdavimo atvejais.
4. Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų gavėjų sukurtų rezultatų atveju, nedarant poveikio šio straipsnio 9 daliai, Komisijai iš anksto pranešama apie bet kokį nuosavybės teisės perdavimą arba išskirtinio leidimo suteikimą neasocijuotajai trečiajai valstybei arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektui. Jei toks nuosavybės teisės perdavimas arba išskirtinio leidimo suteikimas prieštarauja Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams arba 3 straipsnyje nustatytiems tikslams, Fondo suteikta parama turi būti grąžinta.
5. Valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių nacionalinės institucijos turi teisę susipažinti su specialiosiomis ataskaitomis. Tokia teisė susipažinti suteikiama nemokamai ir Komisijos perduodama valstybėms narėms ir asocijuotosioms valstybėms po to, kai Komisija užtikrina atitinkamų pareigų dėl konfidencialumo taikymą.
6. Valstybių narių ir asocijuotųjų valstybių nacionalinės institucijos specialiąją ataskaitą naudoja tik su jų ginkluotomis pajėgomis arba saugumo ar žvalgybos pajėgomis susijusiais tikslais arba jų naudai, taip pat kai įgyvendinamos jų bendradarbiavimo programos. Toks naudojimas apima tyrimą, įvertinimą, vertinimą, mokslinius tyrimus, projektavimą, produktų pripažinimą ir sertifikavimą, eksploatavimą, mokymą ir šalinimą, taip pat viešųjų pirkimų techninių reikalavimų vertinimą ir rengimą.
7. Gavėjai Sąjungos institucijoms, įstaigoms, tarnyboms ar agentūroms suteikia teisę nemokamai susipažinti su Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų rezultatais tinkamai pagrįstu tikslu – kurti, įgyvendinti ir stebėti esamą Sąjungos politiką ar programas jų kompetencijos srityse. Tokia teisė susipažinti naudojama tik nekomerciniais ir nekonkurenciniais tikslais.
8. Siekiant užtikrinti kuo geresnį rezultatų diegimą ir išvengti nesąžiningo pranašumo, į finansavimo sutartis ir sutartis dėl ikiprekybinių viešųjų pirkimų įtraukiamos specialios nuostatos dėl nuosavybės, prieigos teisių ir licencijavimo. Perkančiosios organizacijos turi bent teisę savo reikmėms nemokamai susipažinti su rezultatais ir teisę trečiosioms šalims išduoti neišimtinės licencijas naudotis rezultatais sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis be teisės išduoti sublicenciją, arba reikalauti, kad gavėjai išduotų tokias neišimtinės licencijas trečiosioms šalims. Visos valstybės narės ir asocijuotosios valstybės turi teisę nemokamai susipažinti su specialiąja ataskaita. Jei rangovas nepanaudoja rezultatų komerciniais tikslais per sutartyje nustatytą laikotarpį po ikiprekybinių viešųjų pirkimų, jis visas rezultatų nuosavybės teises perduoda perkančiosioms organizacijoms.
9. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis produktų, įrangos ar technologijų, į kuriuos integruoti Fondo remiamos mokslinių tyrimų veiklos rezultatai, eksportui, taip pat valstybių narių diskrecijai dėl jų su gynyba susijusių produktų eksporto politikos.

10. Jei dvi ar daugiau valstybių narių arba asocijuotųjų valstybių, kurios daugiašaliu pagrindu arba Sąjungos kontekste yra bendrai sudariusios vieną ar kelias sutartis su vienu ar daugiau gavėjų tam, kad toliau kartu plėtotų Fondo remiamų mokslinių tyrimų veiksmų rezultatus, jos turi teisę naudotis tais rezultatais tiek, kiek jie tokiems gavėjams priklauso nuosavybės teise, ir kiek jie yra būtini sutarčiai (-ims) vykdyti. Tokios priemonės teisės suteikiamos nemokamai ir taikant konkrečias sąlygas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad tomis teisėmis būtų naudojamos tik sutarties (-čių) tikslais ir kad būtų nustatyti atitinkami konfidencialumo įsipareigojimai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PLĖTROS VEIKSMAMS TAIKYTINOS KONKREČIOS NUOSTATOS

21 straipsnis

Papildomi plėtros veiksmų tinkamumo finansuoti kriterijai

1. Konsorciumas turi įrodyti, kad veiksmo išlaidos, kurios nedengiamos iš Sąjungos paramos lėšų, bus padengtos naudojantis kitomis finansavimo priemonėmis, pvz., valstybių narių arba asocijuotųjų valstybių įnašais, arba teisės subjektų teikiama bendro finansavimo dalimi.
2. 10 straipsnio 3 dalies d punkte nurodyta veikla vykdoma pagal suderintus gynybos pajėgumų reikalavimus, dėl kurių bendrai susitarė bent dvi valstybės narės arba asocijuotosios valstybės.
3. 10 straipsnio 3 dalies e–h punktuose nurodytos veiklos atveju konsorciumas, remdamasis nacionalinių institucijų išduotais dokumentais, įrodo, kad:
 - a) bent dvi valstybės narės arba asocijuotosios valstybės ketina įsigyti galutinį produktą arba naudoti technologiją koordinuotai, taip pat, kai taikytina, bendro viešojo pirkimo forma;
 - b) veikla vykdoma remiantis bendromis techninėmis specifikacijomis, dėl kurių bendrai susitarė valstybės narės arba asocijuotosios valstybės, kurios turi bendrai finansuoti veiksmą arba kurios ketina bendrai įsigyti galutinį produktą arba bendrai naudoti technologiją.

22 straipsnis

Papildomi finansavimo skyrimo plėtros veiksmams kriterijai

Be 12 straipsnyje nurodytų finansavimo skyrimo kriterijų, darbo programoje taip pat atsižvelgiama į:

- a) indėlių užtikrinant didesnę gynybos produktų ir technologijų veiksmingumą per visą gyvavimo ciklą, įskaitant išlaidų efektyvumą ir sinergijos galimybę vykdant viešųjų pirkimų, techninės priežiūros bei šalinimo procedūras;
- b) indėlių užtikrinant Europos gynybos pramonės tolesnę integraciją visoje Sąjungoje; šiuo tikslu gavėjai įrodo, kad valstybės narės yra įsipareigojusios bendrai ir koordinuotai naudoti, nuosavybės teise valdyti arba techniškai prižiūrėti galutinį produktą ar technologiją.

23 straipsnis

Nuosavybės teisė į plėtros veiksmų rezultatus

1. Įgyvendinus Fondo remiamus plėtros veiksmus gauti gynybos produktai ar technologijos nėra Sąjungos nuosavybė ir ji neturi jokių intelektinės nuosavybės teisių į tų veiksmų rezultatus.
2. Fondo remiamų plėtros veiksmų rezultatams netaikoma jokia neasocijuotųjų trečiųjų valstybių arba neasocijuotųjų trečiųjų valstybių subjektų tiesiogiai ar netiesiogiai per vieną ar daugiau tarpinių teisės subjektų vykdoma kontrolė ar apribojimai, be kita ko, technologijų perdavimo atveju.

3. Šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių diskrecijai jų su gynyba susijusių produktų eksporto politikos srityje.
4. Fondo remiamų plėtros veiksmų gavėjų sukurtų rezultatų atveju, nedarant poveikio šio straipsnio 3 daliai, Komisijai iš anksto pranešama apie bet koki nuosavybės teisės perdavimą neasocijuotajai trečiajai valstybei arba neasocijuotosios trečiosios valstybės subjektui. Jei toks nuosavybės teisės perdavimas prieštarauja Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams arba 3 straipsnyje nustatytiems tikslams, Fondo suteikta parama turi būti grąžinta.
5. Jei Sąjungos parama teikiama tyrimo viešojo pirkimo forma, visos valstybės narės arba asocijuotosios valstybės, pateikusios prašymą raštu, turi teisę nemokamai gauti neišimtinę licenciją naudotis tyrimu.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

24 straipsnis

Darbo programos

1. Fondo veikla įgyvendinama vykdant metines darbo programas, sudarytas pagal Finansinio reglamento 110 straipsnio 2 dalį. Kai taikytina, darbo programose nustatoma bendra derinimo operacijoms rezervuota suma. Darbo programose nustatomas bendras tarpvalstybiniam MVĮ dalyvavimui skiriamas biudžetas.
2. Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina šio straipsnio 1 dalyje nurodytas darbo programas. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 34 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
3. Darbo programose išsamiai nustatomos Fondo remtinos mokslinių tyrimų temos ir veiksmų kategorijos. Tos kategorijos turi atitikti 3 straipsnyje nurodytus gynybos prioritetus.

Išskyrus darbo programos dalį, skirtą perversminėms technologijoms gynybos srityje, pirmoje pastraipoje nurodytų mokslinių tyrimų temos ir veiksmų kategorijos apima gynybos produktus ir technologijas šiose srityse:

- a) pasirengimo, apsaugos, dislokavimo ir tvarumo;
 - b) informacijos valdymo ir informacinio pranašumo, taip pat vadovavimo, kontrolės, komunikacijos, kompiuterių, žvalgybos, stebėjimo ir išžvalgyto (C4ISR), kibernetinės gynybos ir kibernetinio saugumo, ir
 - c) jėgos panaudojimo ir vykdymo įtaisų srityse.
4. Darbo programose, kai tinkama, nurodomi funkciniai reikalavimai ir Sąjungos finansavimo forma pagal 8 straipsnį, kartu neužkertant kelio konkurencijai skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus.

Darbo programose taip pat gali būti atsižvelgiama į Fondo jau remtų mokslinių tyrimų rezultatų, kurių pridėtinė vertė įrodyta, perdavimą plėtros etapui.

25 straipsnis

Konsultavimasis su projekto vadovu

Jei yra paskirtas projekto vadovas, Komisija prieš atlikdama mokėjimą konsultuojasi su projekto vadovu apie vykdant veiksmą padarytą pažangą.

26 straipsnis

Nepriklausomi ekspertai

1. Komisija skiria nepriklausomus ekspertus, kurie padeda atlikti etikos aspektų peržiūrą ir įvertinimą, kaip nurodyta šio reglamento 7 straipsnyje, ir vertinti pasiūlymus pagal Finansinio reglamento 237 straipsnį.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti nepriklausomi ekspertai turi būti kuo platesnės valstybių narių grupės piliečiai ir atrinkti paskelbus gynybos ministerijoms ir pavaldžioms agentūroms, kitoms atitinkamoms Vyriausybės įstaigoms, mokslinių tyrimų institutams, universitetams, verslo asociacijoms arba gynybos sektoriaus įmonėms skirtus kvietimus pareikšti susidomėjimą, siekiant sudaryti nepriklausomų ekspertų sąrašą. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 237 straipsnio, nepriklausomų ekspertų sąrašas viešai neskelbiamas.
3. Paskirtų nepriklausomų ekspertų saugumo duomenis patvirtina atitinkama valstybė narė.
4. 34 straipsnyje nurodytas komitetas kasmet informuojamas apie nepriklausomų ekspertų sąrašą siekiant skaidrumo dėl jų saugumo duomenų. Komisija užtikrina, kad nepriklausomi ekspertai nevertintų, nekonsultuotų ir nepadėtų sprendžiant klausimus, dėl kurių jiems kyla interesų konfliktai.
5. Nepriklausomi ekspertai atrenkami atsižvelgiant į jų kvalifikaciją, patirtį ir žinias, susijusias su užduotimis, kurios jiems bus paskirtos atlikti.

27 straipsnis

Taisyklių dėl įslaptintos informacijos taikymas

1. Šio reglamento taikymo srityje:
 - a) kiekviena valstybė narė užtikrina tokią ES įslaptintos informacijos apsaugą, kuri būtų lygiavertė tai, kuri numatyta Tarybos sprendime 2013/488/ES ⁽²⁸⁾ nustatytoje Tarybos saugumo taisyklėse;
 - b) Komisija saugo įslaptintą informaciją laikydamasi Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 nustatytų saugumo taisyklių;
 - c) trečiojoje valstybėje gyvenantys fiziniai asmenys ir joje įsisteigę teisės asmenys gali dirbti su ES įslaptinta su Fondu susijusia informacija tik tuo atveju, jei jiems toje valstybėje taikomos saugumo nuostatos, pagal kurias užtikrinama apsauga būtų bent lygiavertė tai, kuri numatyta Komisijos ir Tarybos saugumo taisyklėse, nustatytoje atitinkamai Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 ir Sprendime 2013/488/ES;
 - d) trečiojoje valstybėje ar tarptautinėje organizacijoje taikomų saugumo nuostatų, įskaitant, jei taikoma, nuostatas dėl pramoninio saugumo, lygiavertiškumas nustatomas susitarime dėl informacijos saugumo, kuris sudarytas arba turi būti sudarytas tarp Sąjungos ir tos trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos laikantis SESV 218 straipsnyje nustatytos tvarkos ir atsižvelgiant į Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsnį, ir
 - e) nedarant poveikio Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsniui ir pramoninio saugumo sritį reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Sprendime (ES, Euratomas) 2015/444, fiziniam ar juridiniam asmeniui, trečiajai valstybei arba tarptautinei organizacijai gali būti suteikta teisė susipažinti su ES įslaptinta informacija, jei tai laikoma būtina sprendžiant kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į tokios informacijos pobūdį ir turinį, į tai, ar gavėjui būtina žinoti, ir į naudos Sąjungai dydį.
2. Kai vykdamas veiksmus naudojama, reikalinga arba pateikiama įslaptinta informacija, atitinkama finansavimo įstaiga kvietimo teikti pasiūlymus ar konkurso dokumentuose nurodo būtinas priemones ir reikalavimus tokios informacijos reikiamo lygio saugumui užtikrinti.

⁽²⁸⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1).

3. Komisija sukuria saugią keitimosi informacija sistemą, kad būtų palengvintas keitimasis neskelbtina informacija, įskaitant išlaptintą informaciją, tarp Komisijos ir valstybių narių bei asocijuotųjų valstybių ir, kai tinkama, su pareiškėjais ir gavėjais. Toje sistemoje atsižvelgiama į valstybių narių nacionalines saugumo taisykles.

4. Dėl išlaptintos įgytos informacijos, gautos vykdant mokslinių tyrimų arba plėtros veiksmą, kilmės sprendžia valstybės narės, kurių teritorijoje yra išsteigę gavėjai. Tuo tikslu tos valstybės narės gali nuspręsti dėl specialios saugumo sistemos, skirtos su veiksmu susijusios išlaptintos informacijos apsaugai ir tvarkymui; apie tokį sprendimą jos praneša Komisijai. Tokia saugumo sistema nedaro poveikio Komisijos galimybei susipažinti su mokslinių tyrimų ar plėtros veiksmui vykdyti reikalinga informacija.

Jei tos valstybės narės nenustato tokios konkrečios saugumo sistemos, Komisija nustato veiksmui skirtą saugumo sistemą pagal Sprendimą (ES, Euratomas) 2015/444.

Veiksmui taikytina saugumo sistema bet kuriuo atveju įdiegiama prieš pasirašant finansavimo susitarimą arba sutartį.

28 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Rodikliai, skirti Fondo veiklos pažangos, padarytos siekiant 3 straipsnio 2 dalyje nustatytų konkrečių tikslų, ataskaitai pateikti, išdėstyti priede.
2. Siekiant užtikrinti veiksmingą Fondo veiklos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant jo tikslų, įvertinimą, Komisijai pagal 33 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas priedas, kiek tai susiję su rodikliais, jei tai laikoma reikalinga, taip pat kuriais šis reglamentas papildomas nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo.
3. Komisija reguliariai stebi, kaip įgyvendinama Fondo veikla, ir Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet pateikia ataskaitą apie padarytą pažangą, įskaitant tai, kaip įgyvendinant Fondo veiklą atsižvelgta į vykdant EGPPP ir GSMTPV įgytas žinias ir patirtį. Tuo tikslu Komisija nustato būtiną stebėsenos tvarką.
4. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad Fondo veiklos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami ekonomiškai, efektyviai ir laiku.

Tuo tikslu Sąjungos lėšų gavėjams ir, kai tinkama, valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.

29 straipsnis

Fondo vertinimas

1. Fondo vertinimai atliekami, kad jų rezultatus būtų galima panaudoti laiku priimant sprendimus.
2. Tarpinis Fondo vertinimas atliekamas, kai yra pakankamai informacijos apie Fondo įgyvendinimą, bet praėjus ne daugiau kaip ketveriems metams nuo Fondo įgyvendinimo laikotarpio pradžios.

Tarpinio vertinimo ataskaitoje, apimančioje laikotarpį iki 2024 m. liepos 31 d., visų pirma pateikiama:

- a) Fondo valdymo vertinimas, įskaitant kiek tai susiję su:
 - i) nuostatomis dėl nepriklausomų ekspertų;
 - ii) šio reglamento 7 straipsnyje nustatytų etikos procedūrų įgyvendinimu;

- b) patirtis, įgyta vykdant EGPPP ir GSMTPV;
- c) įgyvendinimo rodikliai;
- d) projektų skyrimo rezultatai, įskaitant MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių dalyvavimo lygį ir jų tarpvalstybinio dalyvavimo mastą;
- e) netiesioginių išlaidų kompensavimo normos, kaip nustatyta šio reglamento 15 straipsnyje;
- f) kvietimuose teikti pasiūlymus perversminėms gynybos technologijoms paskirtos sumos, ir
- g) finansavimas, suteiktas pagal Finansinio reglamento 195 straipsnį.

Tarpiniame vertinime taip pat pateikiama informacija apie gavėjų kilmės šalis, atskiruose projektuose dalyvaujančių šalių skaičių ir, kai tai įmanoma, apie atsiradusių intelektualinės nuosavybės teisių paskirstymą. Komisija gali teikti pasiūlymus dėl reikiamų šio reglamento pakeitimų.

3. Pasibaigus įgyvendinimo laikotarpiui, bet ne vėliau kaip 2031 m. gruodžio 31 d., Komisija atlieka galutinį Fondo įgyvendinimo vertinimą ir parengia apie tai ataskaitą.

Galutinėje vertinimo ataskaitoje:

- a) pateikiami įgyvendinimo rezultatai ir, kiek įmanoma, įvertinamas Fondo poveikis;
- b) remiamasi atitinkamomis konsultacijomis su valstybėmis narėmis, asocijuotosiomis valstybėmis ir pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, ir visų pirma įvertinama pažanga, padaryta siekiant 3 straipsnyje išdėstytų tikslų;
- c) padedama nustatyti, kuriose srityse Sąjunga yra priklausoma nuo trečiųjų valstybių plėtojant gynybos produktus ir technologijas;
- d) nagrinėjamas tarpvalstybinis dalyvavimas, įskaitant MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių tarpvalstybinį dalyvavimą, vykdant Fondo remiamus veiksmus, taip pat MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių integravimas į pasaulinę vertės grandinę ir Fondo indėlis šalinant PPP nustatytus trūkumus, ir
- e) pateikiama informacija apie gavėjų kilmės šalis ir, kai tai įmanoma, apie sukurtos intelektualinės nuosavybės teisių paskirstymą.

4. Vertinimų išvadas kartu su savo pastabomis Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

30 straipsnis

Auditas

Asmenų ar subjektų, tarp jų ir Sąjungos institucijų, įstaigų, tarnybų ar agentūrų neįgaliotų asmenų ar subjektų, atlikto Sąjungos įnašo naudojimo auditu grindžiamas bendras patikinimas pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį. Pagal SESV 287 straipsnį Audito Rūmai tikrina visų Sąjungos pajamų ir išlaidų sąskaitas.

31 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

Jei Fondo veikloje pagal tarptautinį susitarimą priimto sprendimo arba kitos teisinės priemonės pagrindu dalyvauja trečioji valstybė, ji suteikia būtinas teises ir priegą, reikalingas atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai veikti pagal savo atitinkamą kompetenciją. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, kaip numatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013.

32 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslią informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę. Galimybė skelbti akademinis dokumentus, grindžiamus mokslinių tyrimų rezultatais, reglamentuojama finansavimo sutartyje ar finansavimo susitarime išdėstytais nuostatomis.

2. Komisija vykdo su Fondu ir jo veiksmis bei rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus.

Fondui skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinio informavimo apie Sąjungos politinius prioritetus, tiek kiek tie prioritetai yra susiję su 3 straipsnyje nurodytais tikslais.

3. Fondui skirtais finansiniais ištekliais taip pat gali būti prisidedama prie sklaidos veiklos, derinimo renginių ir informuotumo didinimo veiklos organizavimo, visų pirma siekiant atverti tiekimo grandines, kad būtų skatinamas tarpvalstybinis MVĮ dalyvavimas.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

DELEGUOTIEJI AKTAI, ĮGYVENDINIMO AKTAI, PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 28 straipsnyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2021 m. gegužės 12 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 28 straipsnyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 28 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

34 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

Europos gynybos agentūra kviečiama stebėtojos teisėmis teikti savo nuomonę ir ekspertines žinias komitetui. Europos išorės veiksnių tarnyba taip pat kviečiama dalyvauti komitete.

Komitetas posėdžiauja ir specialiomis sudėtimis, be kita ko, kad apsvarstytų gynybos ir saugumo aspektus, susijusius su Fondo vykdomais remiamais veiksmais.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

35 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (ES) 2018/1092 panaikinamas nuo 2021 m. sausio 1 d.

36 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šiuo reglamentu nedaroma poveikio pagal Reglamentą (ES) 2018/1092 arba GSMTPV pradėtų veiksnių tęsimui ar jų pakeitimui, ir tas reglamentas ir GSMTPV toliau taikomi tiems veiksniams tol, kol jie užbaigiami, ir jų rezultatams.

2. Fondo finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti dengiamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, priimtų pagal Reglamentą (ES) 2018/1092 ir GSMTPV, prie Fondo.

3. Prireikus asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2027 m. gruodžio 31 d., siekiant padengti 4 straipsnio 4 dalyje numatytas išlaidas, kad būtų galima valdyti iki Fondo veiklos trukmės pabaigos nebaigtus vykdyti veiksmus.

37 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. balandžio 29 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
D. M. SASSOLI

Tarybos vardu
Pirmininkė
A. P. ZACARIAS

PRIEDAS

**RODIKLIAI, KURIAIS GRINDŽIAMOS FONDO ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS SIEKIANT JO KONKREČIŲ
TIKSLŲ ATASKAITOS**

3 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: dalyviai

Matuojamas: dalyvaujančių teisės subjektų skaičiumi (suskirstant pagal dydį, rūšį ir įsisteigimo valstybę).

2 rodiklis: bendri moksliniai tyrimai

Matuojamas:

2.1. finansuotų projektų skaičiumi ir verte;

2.2. tarpvalstybinio bendradarbiavimo mastu: MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms skirtų sutarčių dalis, nurodant tarpvalstybinio bendradarbiavimo sutarčių vertę;

2.3. gavėjų, kurie anksčiau nei 2021 m. gegužės 12 d. nevykdė mokslinių tyrimų veiklos pritaikant ją gynybos tikslams, dalimi.

3 rodiklis: inovaciniai produktai

Matuojamas:

3.1. vykdant Fondo remiamus projektus išduotų naujų patentų skaičiumi;

3.2. bendru patentų paskirstymu tarp MVĮ, vidutinės kapitalizacijos įmonių ir teisės subjektų, kurie nėra nei MVĮ, nei vidutinės kapitalizacijos įmonės;

3.3. bendru patentų pasiskirstymu pagal valstybes nares.

3 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytas konkretus tikslas:

4 rodiklis: bendras pajėgumų plėtojimas

Matuojamas: finansuotų veiksmų, skirtų PPP nustatytiems pajėgumų trūkumams šalinti, skaičiumi ir verte.

5 rodiklis: nuolatinė parama per visą MTP ciklą

Matuojamas: pagal tai, ar pirminė informacija apima vykdant anksčiau remtus veiksmus sukurtos intelektualinės nuosavybės teises arba sukurtus rezultatus.

6 rodiklis: sukurtos darbo vietos/parama darbo vietų kūrimui

Matuojamas: gynybos MTP srities darbuotojų, kuriems suteikta parama, skaičiumi kiekvienai valstybei narei.

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

SPRENDIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2021/698

2021 m. balandžio 30 d.

dėl pagal Sąjungos kosmoso programą diegiamų, eksploatuojamų ir naudojamų sistemų ir paslaugų, galinčių turėti įtakos Sąjungos saugumui, saugumo, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/496/BUSP

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 28 straipsnį,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) atsižvelgiant visų pirma į Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos (GNSS) strateginę dimensiją, regioninę bei globalią aprėptį ir įvairiapusį naudojimą, ši sistema yra padidintos rizikos infrastruktūra, kurios diegimas ir naudojimas gali daryti poveikį Sąjungos ir valstybių narių saugumui;
- (2) kai dėl tarptautinės padėties Sąjunga turi imtis operatyvinių veiksmų ir kai dėl GNSS veikimo galėtų būti padarytas poveikis Sąjungos ar jos valstybių narių saugumui, arba tuo atveju, kai kyla grėsmė GNSS eksploatavimui, Taryba turėtų priimti sprendimą dėl reikiamų priemonių, kurių turi būti imtasi;
- (3) todėl Taryba priėmė Sprendimą 2014/496/BUSP ⁽¹⁾;
- (4) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/696 ⁽²⁾ nustatoma Sąjungos kosmoso programa (toliau – Programa) ir įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (toliau – Agentūra). To reglamento 3 straipsnyje nustatyta, kad Programą sudaro penki komponentai: pasaulinė palydovinė navigacijos sistema (GALILEO), regioninė palydovinės navigacijos sistema (EGNOS), Žemės stebėjimo sistema (Copernicus), kosmoso stebėjimo ir sekimo sistema, kurią papildė stebėjimo parametrai, susiję su kosmoso meteorologiniais reiškiniais ir šalia Žemės skriejančiais objektais (toliau – informuotumas apie padėtį kosmose) ir palydovinio ryšio paslauga (GOVSATCOM);
- (5) kosmoso technologijos, duomenys ir paslaugos tapo nepakeičiama kasdienio europiečių gyvenimo dalimi ir yra itin svarbūs siekiant išsaugoti daugelį Sąjungos ir jos valstybių narių strateginių interesų. Be to, pačios su kosmosu susijusios sistemos ir paslaugos yra potencialūs saugumo grėsmių taikiniai;
- (6) kiekvieno Programos komponento diegimas, eksploatavimas ir naudojimas galėtų sukelti eilę potencialių saugumo grėsmių Sąjungos ir jos valstybių narių saugumui ir esminiams interesams. Todėl tikslinga išplėsti Sprendimo 2014/496/BUSP taikymo sritį, kad ji apimtų pagal tuos komponentus sukurtas sistemas ir paslaugas, kurias pagal

⁽¹⁾ 2014 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimas 2014/496/BUSP dėl Europos globalios navigacijos palydovinės sistemos diegimo, veikimo ir naudojimo aspektų, turinčių įtakos Europos Sąjungos saugumui, kuriuo panaikinami Bendrieji veiksmai 2004/552/BUSP (OL L 219, 2014 7 25, p. 53).

⁽²⁾ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/696, kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 bei (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 69).

Reglamento (ES) 2021/696 107 straipsnio 1 dalies e punktą įsteigtas komitetas (saugumo sudėties) nustatė kaip itin susijusias su saugumu, atsižvelgiant į Programos komponentų skirtumus, visų pirma kiek tai susiję su valstybių narių įgaliojimais su Programa susijusių jutiklių, sistemų arba kitų pajėgumų atžvilgiu ir jų vykdoma tų aspektų kontrole;

- (7) buvo atsižvelgta į patirtį, įgytą įgyvendinant Sprendimą 2014/496/BUSP pastaraisiais metais. Todėl reikėtų atitinkamai pritaikyti Sprendime 2014/496/BUSP numatytas operacines procedūras;
- (8) informaciją ir ekspertines žinias, susijusias su tuo, ar įvykis, susijęs su kosmosu susijusia sistema arba paslauga, kelia grėsmę Sąjungai, valstybėms narėms arba su kosmosu susijusioms sistemoms ir paslaugoms, Tarybai ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) turėtų teikti Agentūra arba atitinkama struktūra, kai tinkama, paskirta pagal Programos komponentą sukurtos sistemos arba teikiamos paslaugos saugumui stebėti pagal Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 4 dalį (toliau – paskirta saugumo stebėsenos struktūra), arba valstybės narės ar Europos Komisija. Be to, tokią informaciją taip pat gali teikti trečiosios valstybės;
- (9) operacinių įpareigojimų grandinėje, kuri turi būti nustatyta siekiant reaguoti į grėsmes Sąjungai, valstybėms narėms arba bet kurioms pagal Programą sukurtoms sistemoms ir paslaugoms, turėtų būti apibrėžti atitinkami Tarybos, vyriausiojo įgaliotinio, Agentūros, visų paskirtų saugumo stebėsenos struktūrų ir valstybių narių vaidmenys;
- (10) Reglamento (ES) 2021/696 28 straipsnyje nustatyta, kad Komisijai tenka visa atsakomybė už Programos įgyvendinimą, įskaitant įgyvendinimą saugumo srityje. Šiame sprendime turėtų būti apibrėžti Tarybos ir vyriausiojo įgaliotinio įpareigojimai siekiant užkirsti kelią grėsmėms, kylančioms dėl su kosmosu susijusių sistemų ir paslaugų diegimo, eksploatavimo ir naudojimo, arba tuo atveju, kai kyla grėsmė toms sistemoms ar paslaugoms;
- (11) šiuo atžvilgiu pagrindinės nuorodos į grėsmes pateikiamos konkrečioms sistemoms skirtų saugumo reikalavimų aktuose, kuriuose išdėstytos pagrindinės bendrosios grėsmės, kurias turi šalinti kiekvienas Programos komponentas, ir atitinkamuose sistemų saugumo planuose, kuriuose pateikiami saugumo rizikos registrai, sukurti kiekvieno komponento saugumo akreditacijos procesuose. Tomis pagrindinėmis nuorodomis bus remiamasi nustatant grėsmes, konkrečiai tas, kurios turi būti aptariamoms šiame sprendime, ir užbaigiant šio sprendimo įgyvendinimui reikalingas operacines procedūras;
- (12) skubos atvejais sprendimus gali tekti priimti vos per kelias valandas po informacijos apie grėsmę gavimo. Jei aplinkybės neleidžia Tarybai priimti sprendimo siekiant išvengti grėsmės arba sušvelninti didelę žalą esminiams Sąjungos arba vienos ar kelių jos valstybių narių interesams, arba tuo atveju, kai kyla grėsmė su kosmosu susijusioms sistemoms ar paslaugoms, vyriausiajam įgaliotiniui turėtų būti suteikti įgaliojimai teikti reikiamus laikinus nurodymus. Tokiomis aplinkybėmis apie tai turėtų būti nedelsiant informuojama Taryba ir turėtų būti kuo skubiau peržiūrėti laikini nurodymai;
- (13) pagal Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 5 dalies b punktą, Agentūra savo atsakomybės srityje turėtų užtikrinti GALILEO saugumo stebėsenos centro (GSSC) eksploatavimą pagal to straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus ir nurodymus, parengtus pagal šio sprendimo taikymo sritį. Pagal Reglamento (ES) 2021/696 79 straipsnio 1 dalies j punktą, Agentūros vykdomasis direktorius turėtų užtikrinti, kad Agentūra, kuri yra atsakinga už GSSC eksploatavimą, galėtų vykdyti nurodymus, teikiamus pagal šį sprendimą;
- (14) paskirtos atitinkamos saugumo stebėsenos struktūros turėtų veikti laikydamosi saugumo reikalavimų, nurodytų Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje, ir pagal šį sprendimą parengtų nurodymų;

- (15) be to, Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1104/2011/ES ⁽³⁾ nustatytos taisyklės, pagal kurias valstybės narės, Taryba, Komisija, Europos išorės veikslių tarnyba, Sąjungos agentūros, trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos gali naudotis viešąja reglamentuojama paslauga, kurią teikia pagal GALILEO programą sukurta pasaulinės palydovinės navigacijos sistema. Visų pirma, Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 6 straipsnyje nustatyta, kad GSSC užtikrina kompetentingų viešosios reglamentuojamos paslaugos institucijų, Tarybos, vyriausiojo įgaliojimo ir kontrolės centrų veiklos sąsają,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Šiame sprendime nustatomi įpareigojimai, kuriuos turi vykdyti Taryba ir vyriausiasis įgaliojimo:
 - a) siekiant užkirsti kelią grėsmei Sąjungos ar vienos arba kelių jos valstybių narių saugumui arba sušvelninti didelę žalą esminiams Sąjungos ar vienos arba kelių jos valstybių narių interesams, kylančias dėl pagal Sąjungos kosmoso programos (toliau – Programa) komponentus sukurtų sistemų ir teikiamų paslaugų diegimo, eksploatavimo ar naudojimo, arba
 - b) tuo atveju, kai kyla grėsmė bet kurios iš tų sistemų eksploatavimui ar tų paslaugų teikimui.
2. Įgyvendinant šį sprendimą tinkamai atsižvelgiama į Programos komponentų skirtumus, visų pirma kiek tai susiję su valstybių narių įgaliojimais su Programa susijusių jutiklių, sistemų arba kitų pajėgumų atžvilgiu ir jų vykdoma tų aspektų kontrole.

2 straipsnis

1. Tuo atveju, kai kyla tokia grėsmė, atitinkamai valstybės narės, Komisija, Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (toliau – Agentūra) arba bet kuri pagal Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 4 dalį paskirta saugumo stebėsenos struktūra (toliau – paskirta saugumo stebėsenos struktūra) nedelsdami praneša vyriausiajam įgaliojimo visus jų žinioje esančius duomenis, kuriuos jie laiko svarbiais.
2. Vyriausiasis įgaliojimo nedelsdamas praneša Tarybai apie grėsmę ir jos galimą poveikį Sąjungos ar vienos arba kelių jos valstybių narių saugumui ir atitinkamos sistemos eksploatavimui arba paslaugos teikimui.

3 straipsnis

1. Taryba, sprendama vieningai vyriausiojo įgaliojimo pasiūlymu, priima sprendimą dėl būtinų nurodymų atitinkamai Agentūrai arba bet kuriai paskirtai saugumo stebėsenos struktūrai.
2. Agentūra arba atitinkama paskirta saugumo stebėsenos struktūra ir Komisija konsultuoja vyriausiąjį įgaliojimo dėl galimo platesnio bet kurių nurodymų, kuriuos vyriausiasis įgaliojimo ketina pasiūlyti Tarybai pagal 1 dalį, poveikio pagal Programos komponentus sukurtoms sistemoms ir teikiams paslaugoms.
3. 1 dalyje nurodytame vyriausiojo įgaliojimo pasiūlyme pateikiamas siūlomų nurodymų poveikio vertinimas.
4. Politinis ir saugumo komitetas (PSK) atitinkamai pateikia Tarybai nuomonę dėl visų pasiūlytų nurodymų.

⁽³⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1104/2011/ES dėl Galileo programos pagrindu sukurtos pasaulinės navigacijos palydovų sistemos paslaugos valstybinėms institucijoms prieigos tvarkos (OL L 287, 2011 11 4, p. 1).

4 straipsnis

1. Skubos atveju, kai reikia imtis neatidėliotinių veiksmų prieš Tarybai priimant sprendimą pagal 3 straipsnio 1 dalį, vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas pateikti būtinus laikinus nurodymus Agentūrai arba atitinkamai paskirtai saugumo stebėsenos struktūrai. Vyriausiasis įgaliotinis gali pavesti Europos išorės veiksmų tarnybos Generaliniam sekretoriui vyriausiojo įgaliotinio vardu teikti tokius nurodymus Agentūrai arba atitinkamai paskirtai saugumo stebėsenos struktūrai.
2. Vyriausiasis įgaliotinis nedelsdamas informuoja Tarybą ir Komisiją apie visus pagal 1 dalį pateiktus nurodymus.
3. Taryba kuo greičiau patvirtina, pakeičia arba panaikina vyriausiojo įgaliotinio laikinus nurodymus.
4. Vyriausiasis įgaliotinis tuos laikinus nurodymus nuolat peržiūri, atitinkamai juos iš dalies pakeičia arba panaikina, jei neatidėliotini veiksmai tampa nebereikalingi. Bet kuriuo atveju laikini nurodymai nustoja galioti po keturių savaičių nuo jų pateikimo arba Tarybai priėmus sprendimą pagal 3 dalį.

5 straipsnis

1. Per metus po to, kai pagal Reglamento (ES) 2021/696 107 straipsnio 1 dalies e punktą įsteigtas komitetas (saugumo sudėties), remdamasis Komisijos pagal Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 2 dalį atliktos rizikos ir grėsmių analizės rezultatais ir laikydamasis to reglamento 107 straipsnio 3 dalyje nustatytos procedūros nustato, ar pagal konkretų Programos komponentą sukurta sistema arba teikiama paslauga (arba abi) yra itin susijusios su saugumu, vyriausiasis įgaliotinis parengia ir pateikia PSK tvirtinti būtiną praktinio šiame sprendime nustatytų nuostatų įgyvendinimo, kiek tai susiję su atitinkama sistema arba paslauga (arba abiem), operacines procedūras. Tuo tikslu vyriausiajam įgaliotiniui padeda atitinkamai valstybių narių, Komisijos, Agentūros ir atitinkamos paskirtos saugumo stebėsenos struktūros ekspertai.
2. 1 dalyje nurodytos operacinės procedūros gali apimti iš anksto apibrėžtus nurodymus, kuriuos turi vykdyti atitinkamai Agentūra arba atitinkama paskirta saugumo stebėsenos struktūra.
3. Vyriausiasis įgaliotinis ne rečiau kaip kas dvejus metus peržiūri operacines procedūras, visų pirma atsižvelgdamas į atlikus kasmetinį šio sprendimo įgyvendinimo vertinimą įgytą patirtį, arba valstybės narės prašymu, ir jas pateikia PSK patvirtinti.
4. Vyriausiasis įgaliotinis bent kartą per metus informuoja PSK apie vykdomą su praktiniu šio sprendimo įgyvendinimu susijusią veiklą.

6 straipsnis

1. Laikantis Sąjungos arba Sąjungos ir jos valstybių narių sudarytų tarptautinių susitarimų, įskaitant susitarimus, pagal kuriuos suteikiama prieiga prie reglamentuojamos viešosios paslaugos pagal Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 3 straipsnio 5 dalį, vyriausiasis įgaliotinis įgaliojamas sudaryti administracinius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis dėl bendradarbiavimo siekiant įgyvendinti šį sprendimą. Tokius susitarimus turi patvirtinti Taryba, spręsdama vieningai.
2. Jei pagal tokius susitarimus reikalinga prieiga prie Sąjungos išlaptintos informacijos, išlaptintos informacijos teikimas arba keitimasis ja tvirtinamas pagal taikytinas saugumo taisykles.

7 straipsnis

Taryba peržiūri ir prireikus iš dalies pakeičia šiame sprendime nustatytas taisykles ir procedūras ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos, arba valstybės narės prašymu.

8 straipsnis

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų šio sprendimo įgyvendinimui užtikrinti atitinkamoje jų atsakomybei priskiriamoje srityje, vadovaujantis, *inter alia*, Reglamento (ES) 2021/696 34 straipsnio 6 dalies a punktu. Tuo tikslu valstybės narės paskiria vieną ar kelis kontaktinius punktus, kad jie padėtų vykdyti operacinę grėsmės valdymą. Tie kontaktiniai punktai gali būti fiziniai arba juridiniai asmenys.

9 straipsnis

Sprendimas 2014/496/BUSP panaikinamas.

Pagal Sprendimą 2014/496/BUSP nustatytos operacinės procedūros, susijusios su GALILEO sistema, taikomos tol, kol jos bus atnaujintos pagal šį sprendimą.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Priimta Briuselyje 2021 m. balandžio 30 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
A. P. ZACARIAS

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

■ Europos Sąjungos
leidinių biuras
L-2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT